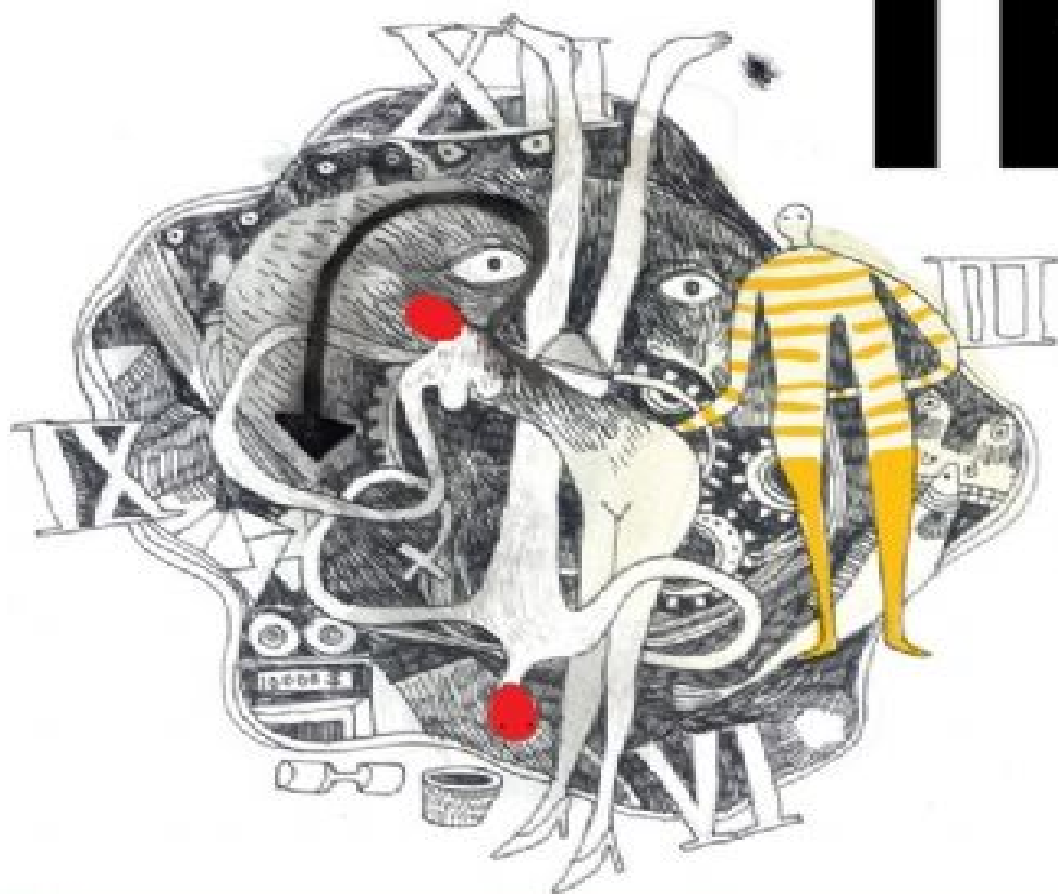

HỒ ANH THÁI

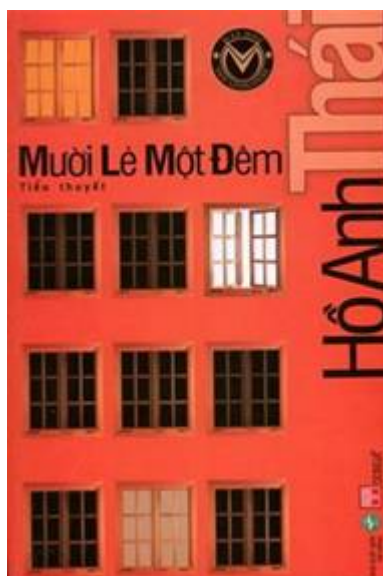

MƯỜI LẼ MỘT ĐÊM

Tiểu thuyết

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

Tác phẩm : Mười lễ một đêm

Tác giả : Hồ Anh Thái

Nguồn : Diễn đàn Web trẻ thơ

Những người có ý tưởng và góp công sức :

bogiadispacy , greenblack1989 , linhboyhn , thattinhvt

Sửa chính tả và tạo ebook : bogiadispacy (TVE)

<http://thuvien-ebook.com>

MỤC LỤC :

I. Cặp tình nhân:

Căn-hộ chung-cur--Hoạ-sĩ-trồng-cây-chuối

II. Bà mẹ:

Năm-lần-đò-và-những-cuộc-phiêu-lưu

III. Người đàn bà:

Người-đỡ-đầu--Chuyến-đi-dọc-theo-đất-nước

IV. Người đàn ông:

Nhà-phê-bình-nghệ-thuật-mở-dịch-vụ-hùng-biên

V. Người đàn bà:

Trở-thành-mệnh-phụ-phu-nhân

VI. Thằng bé hàng xóm:

Gừu-tinh-sành-điệu

VII. Ông Víp:

Tình-huống-trớ-trêu-Nhảm-mắt-diễn-thuyết

VIII. Thằng bé:

Người-cá-và-người-kể-chuyện

VĨ THANH

Chuyện-chưa-có-trong-mười-lẻ-một-đêm

I. Cặp tình nhân:

Căn hộ chung cư - Hoạ sĩ trồng cây chuối

1.

Có một người đàn ông và một người đàn bà bị nhốt trong căn hộ trên tầng sáu suốt mười một ngày đêm. Mười lẻ một đêm. Và mười lẻ một ngày.

Chính xác thì không đúng mười lẻ một đêm ngày, nhưng thực sự là bao nhiêu thì độc giả phải theo dõi hết cả cuốn sách mới biết được. Chẳng phải là tác giả giữ mảnh hay giấu bí quyết gia truyền mà cái gì cũng phải tuần tự. Đôi khi đọc sách cũng là dịp thử thách lòng kiên nhẫn. Sách dở thì thử thách lòng khoan dung.

Thực ra cũng không phải là hai người bị nhốt. Họ tình nguyện hẳn hoi. Căn hộ của một người bạn trong khu nhà cao tầng. Chất lượng cao. Thang máy. Hiện đại. Như Tây.

Người đàn ông và người đàn bà cần có một căn phòng, ở với nhau một buổi sáng. Họ đến mượn căn hộ này của người bạn. Căn phòng à, ô kê, quá đơn giản. Người bạn tỏ vẻ thông cảm hiểu biết, dặn dò cứ tự nhiên như ở nhà, rồi ra đi ngay. Rồi trở lại ngay. Bà mẹ tớ ở căn hộ ngay bên cạnh, nếu bà già tưởng tớ đang ở nhà, bà sẽ sang quấy phá. Vậy tớ khoá cửa từ bên ngoài làm như đi vắng. Chiều nay tớ về sẽ giải phóng cho hai đồng đội, hai đồng đội vui vẻ nhé.

Lần nay anh ta mới thực sự đi. Và đi luôn.

Nhưng hai nhân vật chính chưa biết điều đó. Hơn mười năm mới gặp lại và lần đầu tiên họ muốn trao thân cho nhau. Quá khứ dan díu chưa đầy họ tới việc ấy. Dùng từ dan díu e rằng không nói đúng bản chất mối quan hệ vô tư của hai người mười sáu năm qua. Đúng ra đây là một tình bạn khá lạ lùng, phải đợi đến tận hôm nay họ mới chịu để dẫn tới chuyện thân xác.

Chuyện ấy ngày nay hơi bị dễ. Thời gian địa điểm hơi bị dễ. Khách sạn nhà nghỉ mọc lên như nấm. Điều kiện cho thuê hơi bị dễ. Hà Nội có thành ngữ chỉ những nơi hứng lên là vào thuê phòng được ngay: ngủ Gia Lâm đêm Thái Hà, thậm chí vừa văn hoá ngủ nghệ vừa văn hoá ẩm thực đặc sản đất Tràng An: chó Nhật Tân vằn Hồ Tây. Con đường bên Hồ Tây mang tên một thi sĩ lãng mạn trở thành con đường phong tình, nhà nghỉ mỗi ngày đổ vào xe rác cả sọt bao cao su. Tiếng tăm những khu ăn chơi xả hơi bình dân phải đợi đến khi khét lên tận mũi lực lượng an ninh lành mạnh xã hội thì các tụ điểm mới bị rà quét. Tìm và diệt. Tìm được rất ít và diệt ít hơn. Võ Gia Lâm chạy về Thái Hà lập căn cứ địa mới, võ Thái Hà về đường Hoàng Quốc Việt lập lại chiến khu. Võ Hà Nội tràn ra ngoại ô, tràn về các tỉnh, cơn lũ quét qua vùng Xuân Mai, tràn xuống các ngã ba ngã tư sung sướng Vĩnh Phúc, Phú Thọ, Thanh Hoá. Sài Gòn không vỡ thì Sài Gòn cũng vươn ra ven đô cho tới miệt vườn, Sài Gòn đi tắt đón đầu xuất khẩu công nghệ về miền viên ngọc tây đô, bao quát cả vùng con nước trong về miền đông con nước đỏ. Nước non đâu cũng là nhà, quê hương đâu cũng gọi là vòm chơi. Kiu kiu choai choai rủ nhau vào nhà nghỉ thuê phòng ngủ trưa, chưa đến tuổi có bằng lái xe máy thì chia thẻ học sinh. Bộ vệ sồn sồn thì vào gửi cái đăng ký xe, ở khu vực nhạy cảm thì nhớ đừng có quay biển số xe hơi xe máy ra ngoài đường, nhân viên khách sạn có boia tốt còn chạy ra khoác áo cho biển số xe của khách. An toàn tuyệt đối dân chủ thuận tiện. Một giờ hai giờ, nửa ngày một ngày, từng đôi từng đôi ra trả phòng, rã rời toi tả hay hả hê tươi cười, tùy khả năng và tùy hứng. Tùy tâm. Có trường hợp cá biệt một bà ở trong phòng nửa ngày vẫn chưa đủ lót dạ, lúc sồn sồn đi ra bàn lễ tân trả phòng vừa chửi xoe xoe vừa tát vào mặt bạn tình, trèo vào trong xe rồi, chưa kịp đóng cửa còn giơ tay tát tiếp. Có trường hợp

ngoại diện đang thanh toán tiền để ra đi, tính đi tính lại thấy quanh vùng cũng chẳng có gì giải trí, bèn rủ nhau trở lại phòng, thuê thêm vài giờ nữa.

Có những sự cố ghê hồn xảy ra ở nhà trọ. Một cô nhân tin cho bồ: em đang cho anh ở phòng 301 khách sạn Hương Duong. Nhằm nhột luống cuống thế nào nhân tin sang máy chồng. Đã thế lại còn không biết, cứ vô tư nuy hết cả ra, nằm giang tay giang chân chờ bồ trên giường êm nệm ấm. Tay chồng thủ ngay con dao nhọn Thái đến thuê phòng 302 đối diện. Trường kỳ mai phục như chiến lược đấu tranh và thập diện mai phục như phim của Trương Nghệ Mưu. Cô nàng bên phòng 301 chờ bồ mãi không đến bèn bấm mô-bai gọi trực tiếp cho xong. Đối tượng hân hoan đến, anh ả chưa xem phim Thập diện mai phục, chẳng đề phòng gì, cứ thế giá áo lên cao giá quần tụt xuống, điện thoại di động để chế độ rung quần để chế độ treo. Thôi, đến đây chẳng cần kể tiếp chuyện anh chồng và con dao từ bên phòng 302.

Những vụ việc như thế chẳng có gì độc đáo. Quá đại trà. Hiếm hơn một cấp là anh ả bị chụp ảnh từ khi bắt đầu bước đến cửa nhà trọ. Hơn một cấp nữa là bị quay phim tạo hồ sơ lưu, hoặc là chuyển cho vợ hoặc chồng hoặc là chuyển cho cơ quan. Khác đi một cấp là anh ả tự quay phim xem với nhau. Khác hẳn nữa là chủ khách sạn lắp máy quay bí mật, ngồi rung đùi xem truyền hình trực tiếp.

Thoạt đầu dường như chỉ thuần túy là chuyện xác thịt con người. Xác thịt đi kèm hoặc không đi kèm với tình. Rồi nó dẫn đến ghen tuông, mất độc quyền miếng ăn ít nhiều dẫn đến ghen tuông. Rồi đâm chém giành giật xin nhau tí tiết. Rồi giờ mỗi nhử miếng cho sập bẫy. Bẫy tình mà cũng là bẫy tiền bẫy quyền bẫy chức bẫy danh. Bẫy ô danh.

Khách sạn nhà nghỉ thoạt nghe chỉ là cái chốn ngủ nghỉ hiền lành, nghe thế một hồi thì nó đã thành chốn hang hùm nọc rắn, hàm chông bẫy đá lưới trời, có kẻ được lên tiên mà cũng có kẻ xuống cõi âm, không tiên không âm thì thân bại danh liệt.

2.

Không. Những chốn ấy không thể là điểm hẹn với người đàn bà. Chị bây giờ là vợ của ông Víp, một nhân vật mới nghe tên đã biết thế lực mức

nào. Vợ một ông lớn, một mệnh phụ phu nhân, thuộc loại danh gia vọng tộc bậc bậc kiêu kỳ. Tư thế ấy không cho phép dính vào bất cứ một nhà nghỉ vớ vẩn nào. Vị trí ấy không cho phép hở hang bất kỳ một chi tiết riêng tư trước mắt người đời. Mười mấy năm mới gặp lại, chàng nàng hẹn hò nhau, chỉ mới hẹn là cả chàng cả nàng đều biết lần này sẽ dẫn đến chuyện ấy. Chuyện đực cái muôn đời, nhưng rất có thể nó làm cho kẻ danh giá phải mất danh mất giá. Không thể gặp ở biệt thự của nàng, dù nó lúc nào cũng vắng người. Khách sạn nhà nghỉ - không! Trong xe hơi của nàng trên một con đường vắng - lại càng không!

Rốt cục điểm hẹn là đây. Một khu chung cư chất lượng cao. Chín tầng nhà trên đồng nước phía nam thủ đô. Bản đồ tự nhiên chỉ vào vùng đất mỗi tác đất là một pho truyền thuyết. Đồng nước úng nhiều ba ba thường luồng, có chuyện vợ chồng thuyền chài đêm hôm ghé vào một cái phủ toà ngang dãy dọc, mờ sáng tỉnh dậy đèn đài toà lâu đã trở về thành đầm nước bạc trắng. Bây giờ thì đồng đất úng lún nước trắng mênh mông đã trở thành toà binđinh cao ngất, con luồng con giải con ba ba nay trôi dạt về đâu?

Anh bạn hoạ sĩ bốn mươi tám cái xuân xanh, không dưới mười lần dọa lấy vợ mà vẫn cô đơn. Căn hộ này anh mới chuyển đến. Bà mẹ tám mươi của anh cũng chuyển đến căn hộ bên cạnh. Hai mẹ con bán căn phòng trong phố cổ, thừa sức mua mấy căn hộ như thế này. Họ rời được phố cổ ra đi quả là một cuộc cách mạng mà dân phố cổ truyền đời không dám hưởng ứng. Lối vào nhà hẹp như đường ống dẫn dầu, một người dắt xe máy không tránh nổi một người đi bộ. Năm ba hộ gia đình chung nhau một cái nhà vệ sinh, sáng sớm một người đau bụng ở trong là cả mấy người xếp hàng chờ tắc cả lối đi ở ngoài. Đêm đêm công nhân vệ sinh vẫn còn phải xách đèn chai nện ủng cộm cộm đi vào ông ơ mở cửa cho tôi thay thùng. Thế mà tác đất tác vàng. Thế mà, thanh niên phố cổ thề rằng nhà cao (có) toa lét không bằng ngòi (xôm ở) đây. Chỉ có mẹ con anh bạn kiên quyết ra đi. Tất nhiên việc chuyển nhà có dính dáng đến lối sống kỳ quặc của anh, chuyện ấy sau này sẽ kể. Nhưng chỉ riêng việc anh dám nói dám làm dám

chuyển đã là một tấm gương biết lựa chọn cuộc sống văn minh hạnh phúc ở thủ đô.

Căn hộ chuyển đến nửa năm rồi mà trông không tạm bợ. Nhà của những anh chàng độc thân, lại độc thân ở lúc đáng lên tuổi ông tuổi bác. Nhà bà mẹ ở bên cạnh thì cái gì cũng có. Nhà con trai ở bên này thì cái gì cũng không. Cửa đáng tội có một cái giường, cạnh giường có một cái tủ quần áo kiểu tạm, riđô kéo phեcmotuya bao quanh móc áo. Một cái bếp ga chẳng biết có còn ga. Một cái tủ lạnh chẳng biết có còn đồ lạnh. Khu đô thị mới chưa kéo đường dây điện thoại vào. Căn hộ bảy mươi mét vuông, một phòng khách, một phòng ăn, hai phòng ngủ là quang cảnh vườn không nhà trống, chiến thuật tiêu thổ kháng chiến thời chống Pháp.

Trông không, đơn giản, tuềnh toàng. Nhưng lòng người thì rộng. Nghe nói bạn cần phòng là nhường ngay. Thấy

bạn đi cùng đàn bà đến là hiểu ngay. Lại còn dặn cứ tự nhiên như ở nhà. Lại còn chu đáo khoá cửa từ bên ngoài để

phòng chống bà mẹ. Người đàn bà kể từ khi làm vợ ông Víp, kể từ khi một bước lên bà lên địa vị mới, từ trong bản năng đã biết nhạy cảm với những cái bẫy. Đường bằng là đường nhiều tai nạn. Phải thận trọng. Người bơi giỏi thì chết vì sông nước. Phải giữ mình. Nhưng bước chân vào đây, gặp người chủ nhà, linh cảm cho chị biết đây hoàn toàn có thể là nơi an toàn duy nhất còn sót lại trên thế gian này.

3.

Đơn giản chỉ là linh cảm. Chị biết gì về chủ nhà đâu. Chị không thể ngờ rằng mình và nhân tình sẽ bị mắc kẹt lại đây liền một tuần. Chính xác là tám ngày bảy đêm. Tác giả vừa mới nói ở đầu truyện là mười lẻ một đêm và mười lẻ một ngày kia mà? Đúng, phải bốn đêm ba ngày tiếp sau đó thì câu chuyện này mới hoàn toàn kết thúc. Nhưng chuyện xảy ra trong căn hộ chung cư thì chính xác là bảy đêm. Và tám ngày.

Trong suốt tám ngày bảy đêm ấy, có biết bao nhiêu chuyện được cặp tình nhân đem ra kể cho nhau. Bao nhiêu nhân vật liên quan được nhắc đến. Nhắc đến. Soát xét lại. Nhân nha tí mĩ dần dà. Trong hy vọng chủ nhà có thể về bất cứ lúc nào. Sẽ mở khoá. Sẽ giải thoát cho họ. Trong cả tuyệt vọng

vì cứ thêm một ngày qua đi. Lại một đêm qua đi. Chuyện kể của họ thành ra bất tận. Một nghìn lẻ một đêm của nàng Sêhêradát cũng chỉ dài đến thế mà thôi.

Lẽ tất nhiên nhân vật đầu tiên mà hai người bàn tán nhiều nhất là chủ nhà. Một hoạ sĩ. Tốt nghiệp Đại học Mỹ thuật Yết Kiêu hãnh hoi. Nhưng mà chàng thực chất không phải là hoạ sĩ. Chàng học phê bình mỹ thuật. Dần dần thành danh một nhà phê bình tranh. Gu tinh tế. Không vẽ mà còn hơn cả vẽ, giới hoạ sĩ cứ phải ngong ngóng xem chàng sắp đánh bóng ai sắp giết ai. Người được chàng thổi tắt nhiên là nổi danh. Bị chàng gí cũng nổi danh nốt. Một đời làm hội hoạ mà không được chàng nhắc đến một dòng thì chỉ là rác, có quyền hận đời. Cái đời bất tài.

Nhưng mà tạo hoá bù trừ. Chàng đứng trên hội hoạ nhưng không biết vẽ. Chàng đứng trên tình trường nhưng chẳng tình nào đậu. Bốn mươi tám tuổi vẫn là chàng trai độc thân. Lâu lâu dắt về nhà một cô. Cô nào cũng tuốt được xiêm y, tuốt được cả giày tất để lộ gót hài. Hoạ sĩ không biết vẽ mà tuốt xiêm y con gái nhà người ta ra là không phải cần người mẫu khoả thân. Không phải để vẽ mà chỉ để làm mỗi việc ấy. Xong. Đường ai nấy đi. Lâu lâu sau lại dắt về một cô khác giới thiệu với mẹ. Bà mẹ già quen rồi nhìn rồi chẳng thèm bỏ ra ngoài. Bà cứ ngồi im một góc nhà nhắm mắt gõ mõ tụng niệm. Nhắm mắt mà tự tưởng tượng ra một bức tường vô hình ngăn giữa bà và đôi trai gái. Bên kia bức tường vô hình hai đứa mê trong tiếng mõ chánh pháp từ bi khoan dung. Xong. Lại đường ai nấy đi. Không bao giờ một cô nào đậu lại. Cửa đáng tội cũng có mấy cô sẵn chàng lùng chàng, sùng sục cả lên, nhưng cô nào cũng xôi hỏng bỏng không. Chàng đã quen cái đời lông bông không ràng buộc. Độc thân mà hơn cả có vợ, lúc nào cũng sẵn.

Lần nào dắt gái về cũng trình trọng giới thiệu. Mẹ ơi đây là đây là đây là. Ban đầu bà mẹ còn ừ hử hỏi han đứa con gái dăm câu ba điều. Sau rồi chẳng thấy con nào đậu lại. Thế là bắt đầu quen tính lảng nhãng lít nhít của con trai. Thế là nhàm. Mà gã con trai lại không nhàm. Mỗi cô mới dắt về là một vùng đất mới chưa được khám phá. Mỗi cô dắt về là một cuộc khởi đầu. Tất nhiên phải được giới thiệu trân trọng. Mẹ ơi đây là đây là đây là.

Bà mẹ gạt đi ngay, thôi thôi hồng hươu hoa lan cúc ngọc, tên nào mà chả là tên, làm gì thì làm nhanh nhanh rồi đi cho tôi yên. Bà xử sự như vậy vô hình trung bà đã thành chủ chứa, biết rõ đôi trai gái vào đây là không có chuyện gì khác. Chẳng qua là bà quá sốt ruột. Nhà bà không phải cái bên mà con kia không phải là con thuyền. Chẳng có đũa nào chịu neo lại. Con trai bà thì có cái lý của anh ta. Giới thiệu, lần nào cũng giới thiệu, thâm tâm anh không đặt ra chuyện tạm bợ hay bền vững, không coi nhẹ bất kỳ một cuộc gặp gỡ nào, bao giờ cũng mới, bao giờ cũng là khởi đầu đáng trân trọng.

Gã là con người hồn nhiên cởi mở. Chữ cởi mở hiểu theo đúng nghĩa là dễ dàng bộc lộ con người mình. Chữ cởi mở còn được hiểu theo nghĩa ông Víp vẫn hiểu. Cởi mở. Đây là loại phim con heo cởi hết ra mở hết ra. Cần hiểu gã theo cả nghĩa ấy. Mấy họa sĩ tài danh bạn gã chuyên thành công ở loại tranh khoả thân, mấy anh chàng ấy chỉ thích cởi mở người mẫu chứ không cởi mở chính mình. Quần áo dây toàn sơn với màu lưu cữu, chuột chạy qua quần áo của cánh họa sĩ này thì chỉ chạy có ba chân, một chân phải bị mũi. Ấy thế mà lâm sự trên giường vẫn không cởi mở. Cứ như bộ quần áo hôi rình là lá bùa yêu cuối cùng của họ. Một thứ ma túy để cánh đàn bà mở bài bị mũi kết bài thì nghiện. Gã khác. Bốn mươi tám cái xuân xanh là bốn mươi tám mùa cởi mở. Thời trang yêu thích nhất là bộ cánh lúc lọt lòng mẹ. Năm ấy người cha theo đoàn thanh niên đi công tác dài hạn ở miền núi thì ở nhà người vợ trở dạ. Được một thằng cu. Đúng ước nguyện cả vợ lẫn chồng. Người vợ bế con đến hiệu ảnh, chụp cho con một tấm để gửi lên miền Tây cho chồng. Đặt thằng bé nằm lên mặt bàn. Giật hết tã lót ra. Banh cả hai chân ra cho con chim chĩa thẳng vào ống kính. Đây nhé, nói có sách mách có chứng, nhìn ảnh thì không ai còn bán tín bán nghi nữa.

Cái ảnh khoe chim đầu đời vạm vào cả đời. Suốt thời tuổi thơ đi học thì chớ, về đến nhà là thằng bé tụt hết cả quần áo đi ra đi vào. Không không. Ra ra vào vào trong căn nhà phố cổ. Không không nhà bếp chung nhà tắm chung vòi nước chung. Cho đến tuổi dậy thì. Nói cho đúng thì nó còn tiếp tục không không cả tuổi dậy thì nếu không có một sự cố. Lần ấy nó

ra sông Hồng tắm với lũ bạn như mọi lần. Nó cởi hết quần áo chạy tồng ngồng từ nhà ra phố, chạy qua con đê ra bãi sông. Cả phố đã quen với hình ảnh này mười hai năm rồi. Nhưng hôm ấy cả phố phải giật mình. Bắt đầu từ hôm ấy thằng bé đã ria mép lún phún. Lún phún cả lông cả lá. Nó thì không ý thức được sự thay đổi của cơ thể. Nó vẫn vô tư như mọi lần. Tắm xong nó lại tồ hồ tênh hênh chạy từ bãi sông dọc theo đường phố về nhà. Tổ bảo vệ dân phố rầm rập đuổi theo. Bắt lấy. Bắt lấy thằng cởi truồng. Lũ trẻ con reo hò đuổi theo. Dân phố rôm rả nhìn theo.

Bảo vệ dân phố nhắc nhở. Bà mẹ giáo dục giới tính. Thằng bé từ ấy ra đường quần chùng áo dài nghiêm nghị. Nhưng cứ về đến nhà là nó cởi mở. Ngồi học bài ngồi vẽ cũng cởi mở. Hình như ý thức giới tính cứ trì hoãn chưa chịu đến với nó. Nó cũng không bị mặc cảm Ođíp hay các loại mặc cảm gì gì khi trong nhà có bà mẹ là người khác giới. Hình như suốt đời gã khái niệm giới tính là không có, hoặc có thì cũng tự nhiên như sự khác nhau giữa hai quả táo mà thôi.

Ở trường mỹ thuật, có lần đứng giờ học vẽ mà người mẫu nam không đến. Gã sinh viên tốt ngay lên cái bục gỗ, tụt hết ra làm mẫu cho cả lớp vẽ. Đứng ngồi tồ hồ các tư thế, lại còn cười nói đối đáp trêu chọc bạn cùng lớp. Chẳng có người mẫu nào lại tự nhiên và sinh động bằng. Đám sinh viên nam và sinh viên nữ đều được việc. Chỉ có thầy chủ nhiệm, một họa sĩ khắc kỷ cuối giờ vào lớp thấy vậy thì rút dép ném đúng vào chỗ hiểm của gã. Thầy đuổi trò tồng ngồng chạy vòng quanh cái bục gỗ, thầy chửi bằng giọng miền trong nông nặc như tiếng Ý. Tổ cha mi mi từ mô ra mi mản rãng mà mi lại ra ri.

Người ta có thể tin ngay rằng rất nhiều sự cố trong đời gã đều liên quan đến chủ nghĩa khoa thân. Nhiều lỗi thôi rắc rối đều có nguyên nhân là sự cởi mở. Mùa hè gã đi biển. Để mặc cho bạn bè tắm ở bãi tắm dành cho muôn người, gã một mình leo qua mấy hòn đá lờm chờm sang một góc khuất. Gã cởi hết ra mở hết ra. Nằm phơi hết ra trên bãi cát. Một đôn mười đôn đôn trăm, bãi biển này có khu tắm nuy. Tắm truồng. Ta đôn với ta rồi lan sang Tây, Tây lại đôn với Tây. Sang ngày thứ hai gã nằm phơi công cụ được một lúc thì có mấy Tây kéo sang, cũng thản nhiên nằm nuy hết cả ra.

Một giờ sau thì thêm cả Tây cả ta kéo đến. Bãi biển đời người thịt da trắng lôm lốp. Bánh chay bột lọc có cục đường đen làm nhân. Ngày thứ ba thì tiếng đồn đến tai công an bảo vệ thị trấn. Xứ này chưa bao giờ và mãi mãi không bao giờ có bãi tắm nuy. Một trận truy quét kinh hồn. Hơn một trăm kẻ trần truồng ôm quần áo chạy dọc theo bãi biển lẩn lút giữa một nghìn kẻ có quần tắm áo tắm. Không cần chứng minh rằng ở khu phố nhà gã thì gã khét tiếng thế nào. Người ta đặt biệt danh cho gã hảnh hoi. Chim đẻ ngoài quần. Biệt danh đấy. Hội họa không thành công, gã chuyển sang lý luận hội họa. Lý luận không hấp dẫn gã tạt sang luyện yoga. Đạt đến độ dốc ngược đầu lên. Tất nhiên là cởi hết ra mở hết ra. Trong một góc nhà gã chống đầu xuống đất hai chân duỗi thẳng lên trời, thân người bóng nhẫy lôm lốp như thân chuối. Tất nhiên là chuối hột trở hoa ở quãng lưng chừng trời. Cánh cửa nhà hướng ra sân chung lúc nào cũng mở. Cư dân bốn hộ trong cùng một số nhà muốn ra sân đi ra vòi nước hay đi vào nhà vệ sinh đều phải mục kích cảnh cây chuối hột trở bông. Bên kia sân là nhà vệ sinh thì cửa đóng im ỉm, ba bốn người xếp hàng oằn mình vào giấy vệ sinh. Bên này sân thì nhà gã cửa mở thông thoáng, một tin đồ yoga loã thể phơi trần không có gì phải kiềm chế nén nhịn. Trái ngược.

Lại càng trái ngược ngay chính trong căn phòng hai mươi lăm mét vuông của gã. Bên này gã vẫn mãi miết dốc ngược đầu trần trụi. Bên kia bà mẹ đắm chìm trong tiếng mõ cốc cốc tiếng chầu vãn a à ới à. Những năm sau này bà mẹ phải cho dựng một tấm vách bằng cót ép ngăn căn phòng ra làm đôi. Từ ngoài sân nhìn qua cửa sổ vào nhà, thấy bà mẹ cùng các con nhang đệ tử lung lay lúc lắc trong tiếng nhạc giá đồng. Từ ngoài sân nhìn vào qua cửa chính, thấy gã trồng cây chuối hột ở góc bên kia. Bên trong ngăn đôi nhưng từ ngoài chỉ thấy là một. Cảnh tượng như một giáo phái bí thuật đen, môn đồ phải cởi hết ra mở hết ra hiến thân cho trời đất. Tình hình trở nên nhạy cảm. Đặc biệt nhạy cảm trong hoàn cảnh khắp thế giới tôn giáo bị lạm dụng, nơi này nơi kia tà giáo trăm hoa đua nở, những là Con Mắt Đen, những là Pháp Luân Công với lại Aum.

Chuyện gì rồi cũng phải tức nước vỡ bờ. Chính quyền phường lập kế hoạch mai phục bắt quả tang. Mai phục. Đã là kế hoạch chính quyền

thì phải bài bản chứ còn quả tang chuyện này hơi bị dễ. Chẳng ai giấu giếm lẫn trốn mà phải mai phục. Thế nhưng phải đủ mấy mặt chính quyền mấy mũi giáp công. Bất điện thờ của bà già tám mươi bị bà chửi cho nát nước nát cái. Đành bắt ông con đang khoả thân treo ngược đầu. Yoga đang chìm trong cõi vô vi, giới sập cũng không chịu trần hoàn. Không ai dám mon men lại gần chặt cây chuối đổ. Thế là thằng vua thua thằng liều. Ra về. Cả bộ sậu rôm rả cười hí hí hớ hớ ra về. Hôm sau chọn đúng lúc gã đang có quần áo đàng hoàng, trinh sát lập tức báo về, các mặt các mũi giáp công ập ngay đến giáo dục tại trận. Giáo dục trước. Tra vấn sau. Hay là ông theo tà giáo, thành khẩn đi, giáo chủ là ai, giáo đồ là ai.

Chẳng ngờ. Gã đây đủ áo quần trông hiền lành thế, bao giờ cũng chấp hành đầy đủ mọi quy định chính sách địa phương, chẳng ngờ bị tra vấn ráo riết quá, gã đứng vụt dậy. Gã tụt quần ra. Nhanh như chớp. Quần có thất lung không ai tụt được nhanh kỷ lục như vậy. Người gã rung bần bật vì tức giận. Gã nhảy dựng lên đung đưa lay lắc lừng lảng. Gã đưa tay chỉ. Vào chỗ nhạy cảm nhất. Giáo chủ đây. Giáo đồ đây.

Giáo chủ và giáo đồ là một. Một thứ tôn giáo nhất nguyên và thất truyền.

Tất nhiên gã không bị kết tội tà giáo. Nhưng hai mẹ con khó mà tiếp tục ra đường nhìn mặt láng giềng hàng phố được nữa. Bà mẹ già lắm cảm chửi chính quyền, gã thì thành khẩn phơi bày hết cả giáo chủ với giáo đồ ra cho các cơ quan chức năng xem. Chuyển nhà. Bà mẹ lắm cảm ở đâu không rõ, trong chuyện kiên quyết rời phố cổ ra đi thì bà thức thoi tân tiến. Cách mạng nữa. Không việc gì phải đeo bám lấy cái phố cổ mà thực ra chỉ là phố cũ. Ăn chung uống chung đại tiện chung, ăn ở rất là mát vệ sinh. Sinh hoạt chung chạ bao nhiêu thế hệ không thấy loạn luân thì cũng lạ. Đi khỏi đây thì đời văn minh mà không ai chịu đi thì cũng lạ. Tác đất ngàn vàng. Cứ bám lấy vàng mà một đời hai đời ba đời lồi sống càng nhem nhuốc mọi rợ.

Thế là đi. Hai mẹ con đi. Mỗi người một căn hộ chung cư chất lượng cao. Từ đó điện thờ của mẹ con nhang đệ tử ngồi cả trăm người. Từ đó nhà con có gái nào đến cũng không phải chào không phải giới thiệu. Cho trai gái mượn phòng cũng không thấy chướng.

Không chướng. Như hai người đang ăn nằm sau cánh cửa khoá chặt hôm nay.

4.

Căn hộ không có điện thoại. Chẳng phải gã trai ngũ tuần thuộc diện người đời hay người cõi trên mà không chịu mắc điện thoại. Cả khu chung cư đều chưa kéo được đường dây vào. Công trình hiện đại nào ở xứ này cũng đều có cái không đồng bộ. Chung cư có thang máy sang trọng, có hệ thống dịch vụ bài bản. Nhưng tình trạng mùa hè thiếu điện thiếu nước sao cũng có lúc trục trặc thang máy, cư dân từ tầng hai đến tầng chín đều phải leo bộ lên đỉnh Evorit. Sao tránh khỏi có lúc nước không bơm lên được tầng hai. Gọi xe chở nước đến mua thì chỉ tầng hai trở xuống mua được nước, các tầng trên phải mang xô mang chậu xuống mà xách lên hay sao?

Không có điện thoại, chung cư chất lượng cao trở thành cô đảo. Cư dân sau giờ làm việc, rời công sở rời nơi làm ăn về nhà là tự xác định tách biệt với thế giới bên ngoài. Không điện thoại là kèm theo luôn không internet, imeo với chat chít cũng nghỉ luôn. Lạ nữa, sóng điện thoại di động khu nhà mới cũng rất yếu. Mobaiphôn đã đành phải chịu phạt dặt dẹo, vinaphôn độc quyền hùng dũng cũng trở nên yếu xiu. Tiếng gọi đến xa vắng thảng thốt. Tiếng gọi đi ọt ẹt thều thào. Gọi được dăm ba câu thì tự nhiên đứt đánh phụt. Cái đứt chết người đúng kiểu một người tự nghe thấy mình đứt mạch máu não. Sau đó là chìm vào cõi vô cùng. Mông lung.

Chính xác tình trạng của người đàn ông khi bị kẹt lại trong căn hộ này. Điện thoại di động đời mới nhiều chức năng gọi cho bạn bè. Tìm cho tớ xem ông trồng chuối hột ở đâu? Nộm hoa chuối à, tớ biết một nơi nhậu có nộm hoa chuối đậm đà khó quên, đến nhà hàng ở Láng Hạ nhé. Khi gió, người đàn ông phải văng tục ra. Đêm xuống rồi, suốt một ngày bị giam rồi, chịu không nổi bốc điện thoại hỏi được người đầu tiên thì hẳn chỉ nghĩ đến chuyện nhậu. Cái đời thị dân tẻ nhạt không còn thú giải trí nào khác ngoài nhậu nó ra thế này đây. Không đọc sách không xem phim không đi nhà hát. Chỉ nhậu. Bây giờ có gọi điện báo cháy nhà khéo người ta cũng tưởng rủ đi nhậu. Nói tiếp câu nữa, không phải nộm hoa chuối, lão họa sĩ trồng chuối hột ấy. Cái gì? Thằng chuối hột nó làm sao? Nó nợ nần gì mà? Sao nói

năng gì mà ọt ẹt như kẹt băng thế? Phía bên kia hỏi lại đúng bốn câu rồi... phụt. Xong. Đứt mạch máu não.

Gọi lại. Nói và nghe đều tậm tịt, chỉ riêng câu trả lời tự động của tổng đài thì tròn vành rõ chữ: số điện thoại này hiện không tồn tại. Vừa mới nói chuyện với nhau xong mà bảo là không tồn tại? To be or not to be? Tồn tại hay không tồn tại? Gọi lần thứ ba. Vẫn cái giọng kia leo lẻo: số điện thoại này hiện không liên lạc được xin quý khách vui lòng gọi lại sau. Thì thế, ít ra cũng gieo lại một tí hy vọng để còn chờ đến một lần sau tuyệt vọng.

Thua. Đến lượt người đàn bà. Nàng chìa ra máy của nàng, cho người đàn ông gọi một người bạn khác có quen họa sĩ. Nghìn lẻ một chuyện cười xung quanh những cú điện thoại tối hôm ấy. Những cuộc nói chuyện ông chẳng bà chuộc, ông nói gà bà nói vịt. Phều phào. Âm ạch. Rọt ẹt. Tậm tịt. Rốt cuộc họ phải bó tay. Không phải không chịu cố gắng còn nước còn tát. Chẳng qua là cả hai cái máy đều báo sắp hết pin.

Đổi sang nhắn tin. Thực tế hơn. Gọi không nghe được thì nhắn tin phải đọc được. Chàng nhắn cho bốn người khác nhau cùng một nội dung: May tim cho tao xem lao hoa si trong chuoi o dau, bao no ve ngay. Me no chet. Câu mẹ nó chết rất rõ ràng, rất khó hiểu nhầm. Bà tha thứ cho chúng con, chẳng qua chúng con chỉ muốn dụ gã giới đánh về mở cửa cho chúng con ra mà thôi, bà mà bị nhốt từ sáng đến đêm thế này thì bà cũng phải nhắn gã như vậy. Thế là cả chàng cả nàng phải biên tập lại cái tin nhắn, không thể để hiểu nhầm là mày tìm chó tao. Tìm người, ai tìm chó làm gì. Nó phải thế này: May tim xem Hoa Si Trong Chuoi o dau, bao no ve nha ngay. Me no chet. Rõ ràng quá đi rồi. Bấm. Bấm. Bấm. Bấm. Bốn cái bấm đi sao cũng có cái hồi âm. Lia một băng đạn sao cũng có đũa dính. Tám giờ kém năm có hồi âm đầu tiên. Tao deo hieu may noi gi tao dang deo mot em den nha hat lon em me xem hat tao thi chieu. Có chó mới hiểu thằng đầu đất này viết gì. Đến lúc hiểu được thì biết nhắn tiếp cho nó cũng bằng thừa.

Chín giờ ba mươi có hồi âm của kẻ thứ hai. Cho tao gui loi chia buon. Tao dang o sai gon di choi cho lon, khong ra duoc.

May khong ra duoc nhung may co the bao mot thang nao di tim thang Hoa Si Chuoi Hot, bao no ve ngay. Điên lắm rồi, bạn bè khi vui thì vỗ tay

vào đến khi hoạn nạn thì nào thấy ai. Còn phải dạy cho nó cách đi tìm bạn ở đâu, dạy tận nơi cách đối nhân xử thế cũng không xong.

Không xong thật. Sau mười giờ đêm thì cả hai cái điện thoại đều hết pin.

Không ai mang cái sạc pin theo. Dĩ nhiên. Họ tưởng chỉ gặp nhau ở đây mấy tiếng đồng hồ. Nồng nàn tình ái rồi thì báibai hani đường em em đi đường anh anh đi.

Sau mười giờ đêm, căn hộ thực sự trở thành hoang đảo.

5.

Hoạ sĩ đi mà đợi mãi không về, đợi hết ngày hôm ấy, đợi hết đêm hôm ấy, thì tất nhiên câu chuyện của đêm đầu tiên là chỉ xoay quanh gã.

Sang thời mở cửa văn nghệ, giới hoạ sĩ đang từ chốn ao tù được hướng ra cả một đại dương mà lâu nay chỉ được nghe sóng vỗ ầm ì ngoài xa. Tây ào ào đổ vào ta. Ta cũng nườm nượp đi tham quan giao lưu học hỏi Tây. Tay nào nhanh mắt nhanh tay cộng thêm tí lấu cá, học tất được tí tiếng Anh tiếp Pháp, vừa đủ ngôn ngữ giao dịch chiu chiu là làm ăn với Tây Mỹ được. Hoạ sĩ cởi mở không có năng khiếu vẽ, chưa bị chìm trong cõi mộng lung mơ hồ cho nên lanh ngoai ngữ hơn. I like play you phải hiểu là tao muốn chơi với mày chứ không phải tao muốn chơi mày. I fuck you phải hiểu là tôi gửi cho cô một bản fax chứ không phải tôi giao cấu với cô. Có khi vừa học được một câu đầy đủ các thành phần câu, đem ra con vẹt thực hành ngay, giống hệt ông Tây mới học tiếng Việt hỏi một thằng bé đánh giày: xin cháu làm ơn cho tôi biết tôi có thể đi con đường nào để dẫn đến nhà ga?

Nhưng vấn đề không phải là tiếng bồi bất chấp văn phạm, mất giới từ liên từ quán từ mạo từ, thậm chí mất cả chủ cả vị. Vấn đề cũng không phải là cái phát âm bồi ngạo ngược đề lên cả trọng âm như rên như gất như ngậm kẹo dừa. Vấn đề là nói ngược nói xuôi kiểu gì thằng Tây thằng Mỹ cũng có hiểu ra được. Đẳng này hoạ sĩ cởi mở lại thuộc diện lanh lẹ sáng ý, thậm chí lại còn sáng tạo ra những tình huống ngữ pháp hợp chủng giữa tiếng Tây với tiếng ta. Thế là kéo ngay được những đôi tác quan trọng. Thế là tiếp thị được ngay cho hội hoạ Việt Nam. Thiết lập được quan hệ đối

ngoại rồi thì bắt đầu bài bản tạo nên hiện tượng. Bắt được bốn ông bạn vẽ khá, định thành lập một nhóm lấy tên là Gang of Four: Bọn Bốn Tên. Lập tức không thích cái tên. Có vẻ giống Tàu thế nào. Nhà lý luận bèn phải cùng đứng vào cho đủ năm người, thành nhóm Ngũ Hồ, nghe oai. Một tay trong nhóm mưu toan đưa thêm thằng em vào thành nhóm sáu người. Nhà lý luận dứt khoát không chịu. Ngũ Hồ số đẹp, nghe lại oai, chứ sáu người có mà thành nhóm Lục Súc Tranh Công.

Các nhóm văn nghệ sĩ bao giờ cũng cần kẻ có đầu. Nghệ sĩ thì vất kiệt hết vào tác phẩm rồi, cái đầu giơ ra với đời chỉ còn là bã đậu tương. May mà có những người như họa sĩ cởi mở, thiếu năng khiếu hội họa nên mới còn cái đầu để mà đứng đầu cho cả nhóm. Thiếu năng khiếu nên mới có lý luận. Gã tung ra các bài báo phát tán tuyên ngôn của nhóm Ngũ Hồ, trình bày khuynh hướng phong cách sáng tác của từng người. Gã đưa dịch in các tờ rơi tờ gấp rải vào các đại sứ quán các cơ quan đại diện các công ty liên doanh. Tung bùng. Công chúng thời đổi mới cũng trở nên rộng lượng dễ dãi. Tây ba lô đi đầy Bờ Hồ, thấy những cái triển lãm hay hay ghé vào xem, lại được một ông lý luận có tí tiếng Tây nói năng hoạt bát tao muốn chơi mày. Thì chơi. Vui. Khá tiền mua những cái tranh dăm bảy trăm đô vài ba nghìn đô. Ít tiền mua loại tranh xúvonia đôi ba chục đô. Kiểu gì cũng bán được. Bán được thì tiếng thơm rằng tranh vẽ ra chỉ chuyên bán cho Tây. Đến lúc ấy thì nhà lý luận cũng tức khí lên mà vẽ. Gà tức nhau tiếng gáy. Mình không vẽ thì chỉ dành chỗ cho bốn thằng còn lại gặt hết. Mình là cái đầu mà không vẽ thì cũng mang tiếng cho cả nhóm. Thế là mang toan mang sơn ra bôi. Hình họa yếu thì nguệch ngoạc đôi ba nét rồi bết màu đè lên che đờ. Màu yếu thì bôi trát tung ném lỏn nhỏn sần sùi, sử dụng màu không ra bài bản tại ấn tượng phá cách. Đám Âu Mỹ đầu óc thực dân rất thích những trò man di quái đản bản xứ. Thích như trẻ con da trắng thích búp bê xấu mắt trắng da đen. Những cái mọi mọi man man trong hội họa được chúng tán thưởng mua về như một kỷ niệm với chôn ngồi xôm ăn bún ốc chấm mắm tôm trên miệng cống. Thế là nhà lý luận đã chính thức trở thành họa sĩ. Họa sĩ cởi mở gắn liền tên tuổi với thời mở cửa.

Nhóm Ngũ Hồ bắt đầu có đối tác nước ngoài. Đôi ba ông bà Tây chán ghét lối sống tiêu thụ phương Tây bắt đầu tìm sang phương Đông. Một vài kẻ còn mò đến tận nhà hoạ sĩ. Thấy hoạ sĩ cời hết mở hết trồng cây chuối hột. Họ cũng cời hết mở hết trồng chuối theo. Đến với nhau xuất phát từ tình yêu hội hoạ. Bền chặt với nhau nhờ tình yêu yoga văn minh phương Đông. Gã mở lớp yoga chỉ có dạy cho Tây, lại chỉ có dạy cho Tây nào có thể làm ăn hội hoạ. Bên kia bà mẹ lão đảo gõ mõ. Bên này dăm ba cây chuối trồng ngược, chuối da trắng chèn giữa chuối da vàng. Sau đó mới dẫn đến việc uỷ ban phường xộc đến tra vấn chuyện tà giáo.

Tây nó thích văn minh phương Đông. Truyền tai truyền miệng nhau. Thế là hội hoạ của nhóm lại thêm một đề tài. Vẽ hình Đức Phật ngồi bắt ấn toà sen trên kia, thiếu nữ phương Đông tênh hênh ngủ ngày nằm chõng ở dưới này. Vẽ hoa sen. Vẽ hoạ tiết âm dương. Vẽ thời trang thương nhớ đồng quê, gàu nước đèn dầu tường đất. Vẽ thế được một lúc thì tự thấy tranh mình có chiều sâu triết học, có cảm xúc nguồn cội quê hương. Nhóm Ngũ Hồ, hồ thì vẽ Phật, hồ thì vẽ cỏi hỗn mang, hồ này vẽ hai chiều hai cỏi âm dương, hồ kia vẽ đồng quê lặn lội bùn lầy, vẽ ánh sáng khúc xạ theo kiểu trang trí sân khấu điện ảnh. Hồ nào vẽ gì là do đầu số phân công. Đầu số tinh, biết đưa nào mạnh cái gì, biết phân bổ chỉ tiêu để đa dạng hoá phong cách cho nhóm.

Đầu số lại còn biết hoà nhịp với hội hoạ thế giới. Thế giới bây giờ người ta không chỉ giới hạn ở vẽ mà còn mở rộng hội hoạ ra thành nghệ thuật thị giác, nghệ thuật của mắt nhìn. Thậm chí là nghe nhìn, phối hợp cả mắt nhìn tai nghe. Cả nhóm làm hội hoạ sắp đặt. Cả nhóm làm hội hoạ biểu diễn. Bày mấy cái chậu nhựa trên vỉa hè. Treo lủng lẳng trên mỗi chậu một cái nón. Rồi cầm vòi nước tưới lên nón cho rơi mưa xuống chậu. Thế là hoàn chỉnh một tác phẩm. Ngũ Hồ cời hết mở hết, đóng độc cái khô ngồi thế kiệt giả trong công viên. Bảo một thằng Tây đối tác đi qua từng vị cời mở, lấy cái gậy gõ lên từng cái đầu trọc. Gõ một cái thì cái đầu trọc lại kêu cộc một cái kêu boong một cái. Thế là được một sô. Dăm bảy sô sắp đặt và biểu diễn đều báo cho Tây cho ta đến xem. Cả giới hội hoạ lẫn dân ngoại

đạo. Mê man. Tầm tấc khen lúng búng chề. Lây lan ngược trở lại nhóm Ngũ Hồ. Chính chủ thể sáng tạo cũng mê man với tác phẩm của mình.

Nhưng nhà lý luận thì không thể mê man. Gã làm đầu sỏ cái nhóm này, gã có vai trò thức tỉnh. Đánh thức tất cả lũ mê muội dậy. Ghé tai bốn thành viên mà rằng sắp đặt với biểu diễn thực ra là một cố gắng đương đại. Khái niệm đương đại đồng nghĩa với suy đồi. Đó chỉ là một nỗ lực giật tung xiềng xích mở hướng ra không gian. Diễn thì thằng diễn viên kịch diễn viên điện ảnh nó bài bản hơn đút. Sắp đặt thì thằng kiến trúc nó xử lý với không gian giỏi hơn nhiều, thậm chí thằng tiệc cung đình nó sắp đặt món ăn còn đẹp hơn nhiều. Nói tóm lại, đó chưa phải là hội họa mà chỉ là cận hội họa. Đó là viên gạch lát đường. Đứa nào muốn suốt đời chỉ làm viên gạch lát đường cho lũ nhãi ranh sinh sau đẻ muộn giẫm lên bước qua mà đi tới thành công thì bảo? Chả đứa nào muốn. Đứa nào cũng chỉ nghe nhà lý luận nói đến đây thì nản. Thôi thì nghỉ. Nghỉ luôn. Từ nay không có sắp đặt với biểu diễn gì nữa.

Nhưng thức tỉnh không phải là để dậm chân đứng lại. Đầu sỏ kiên trì dạy dỗ lũ nghệ sĩ có ăn có lớn mà không bao giờ trưởng thành. Installation và performace không hề là mục đích của hội họa, nhưng lại là phương tiện. Người ta không nên vứt bỏ bất cứ một phương tiện có lợi nào. Lợi. Chim chết vì mỗi người chết vì lợi. Nhưng người cũng sống vì lợi. Chỉ cắm mặt vào vẽ mà không ai biết không ai mua là không lợi. Vẽ mà hút người ta đến là lợi. Quãng quật mọi thứ linh tinh ra thành sắp đặt, vẽ mặt bôi hề nhảy nhót hú hét leo cột mỡ thành ra biểu diễn. Sắp đặt và diễn là để thu hút. Người ta thấy là lạ ngô ngố ghê ghê kinh kinh, người ta xúm vào xem. Cái ú ớ khờ khạo vớ vẩn lại làm cho người ta thích nhớ nhớ. Tên tuổi ta được lưu vào bộ nhớ của công chúng. Từ đó công chúng đến đâu cũng để ý tìm tên tuổi ta. Từ đó công chúng mới xem tranh ta mua tranh ta. Đến đó mới là mục đích. Đến đó thì trò sắp đặt biểu diễn mới sinh lợi. Lợi. Đích cuối cùng.

Bài học rút ra: cứ mê man say sưa sắp đặt biểu diễn đi nhưng đừng quên vẽ tranh đừng quên nặn tượng. Trò về âm ĩ là để đánh động để gây chú

ý để tiếp thị cho tranh tượng của ta. Đứa nào mê một lần mà mê luôn, bỏ hẳn vẽ, đưa ấy thân bại danh liệt chìm ngay vào vũng bùn rồ dại lãng quên.

Tinh ngộ. Cái bọn lơ mơ mà tinh ngộ thì thành cú thành cáo. Cái tính cú cáo hiển hiện trên màu tranh thị dân, lồ lộ trong ý tứ tranh tân gia trang trí trường giả. Có bọn mới phát về kinh tế thì cũng có bọn giàu xổi về văn hoá. Bọn này có đầy cả khu vực Đông Nam Á, cả vùng châu Á mới vươn mình dậy. Vùng Âu Mỹ phát triển lại càng dễ kiếm bọn trường giả văn hoá này. Các gelori tranh châu Á được mở ra để nhắm tới bọn này. Nó mua tranh dăm bảy nghìn đô coi như tiêu vật, vài ba chục nghìn đô coi như đầu tư nhỏ, treo đầu đó trong phòng, bỏ đầu đó vào kho chục năm. Một lúc nào đó bán lại. Không bán lại được thì coi như một món nhỏ thất thoát.

Đầu sở bắt được một mối gelori ở Hồng Kông sẵn sàng nhận tranh Việt Nam. Lối ra lớn đầu tiên. Hẹn ông Hồng Kông gốc Tàu đến đánh chén ăn nhậu với cả nhóm ký hợp đồng. Đặt phòng riêng nhà hàng xịn. Trên tường nhà hàng có sẵn mấy bức tranh mặt ai nhìn vào cũng phải nhăn. Để cho ông Hồng Kông nhăn mặt mà hiểu đời vẫn có thứ hội hoạ ghê tởm như vậy. Để càng tôn lên tài năng đích thực của anh em ngồi đây. Ông Hồng Kông đến. Trắng lớp béo phốp. Đầu sở kiêm luôn thông ngôn cho cả nhóm. Chiu chiu tặc tặc như tiểu liên tặc cú một hồi là hiểu nhau. Ông Hồng Kông định giở hợp đồng ra ký thì đầu sở đứng lên xông ra phòng ngoài xin thêm ót. Nhà hàng xịn mà cả lũ tiếp viên không đứa nào đứng trông xem khách thiếu gì cần gì. Đầu sở gọi thêm ót xong rồi thì nhìn qua cửa kính thấy một gã chủ gelori Sài Gòn đang loay hoay xách túi bước lên tắc xi. Quên luôn bọn người đang nhậu thiếu ót. Quên ngay. Gã chạy ra ngoài hỏi han gã kia đôi câu. Ô mày đây à. Tao ra sân bay về Sài Gòn làm cái sắp đặt cho lũ bạn, bọn này cũng không có đầu luôn, mày viết giúp tao cái lời giới thiệu đi, bay với tao luôn, lên máy bay ngồi mà viết.

Chưa bao giờ xảy ra chuyện như vậy. Bạn nhậu của ta đứng dậy đi gọi ót rồi biến luôn. Biến mất tăm. Không có điện thoại di động để mà liên lạc. Bỏ lại bên bàn nhậu bốn hoạ sĩ bơ vơ không một chữ tiếng Tàu tiếng Anh. Một ông Hồng Kông đầu lúc lắc như bò đội nón không một chữ tiếng Việt. Không ai biết tiếng của ai mà vẫn rôm rả. Tao nói tiếng của tao mày nói

tiếng của mày. Chả có gì khác ngoài chuyện món ăn. Ngon không? Chỉ tay vào đĩa thịt chó. Hồng Kông hiểu ngay. Ô gút gút. Bốn ông Việt Nam rõ theo gút gút. Đấy hiểu nhau rồi, dễ thế. Hồng Kông khen thêm một tiếng ngon đilisót. Nó bảo sốt sốt cái gì? Thịt chó không chấm sốt, đồ ngu. Cứ thế mà không thông ngôn không đầu sỏ vẫn vui.

Nhưng rồi Hồng Kông không thể chờ mãi. Hồng Kông rút ra bản hợp đồng, rút bút ra bảo một gã ký. Xai xai. Tay chỉ chính xác vào chỗ cần ký. Cả bốn gã đều ngớ cả ra. Nó bảo sai sai cái gì. Hợp đồng sai thì bố đưa nào dám ký. Thôi thì mày ký đi. Điên à, nhớ nó ghi tao nợ nó triệu đô tao cũng ký à. Còn tao không sợ triệu đô nhưng cái hợp đồng dài ngoằng nội dung Việt gian phản động diễn biến hoà bình thì sao. Thôi đợi hoạ sĩ cởi mở về. Mà lão biến đâu nhanh thế nhỉ.

Nửa tháng sau đầu sỏ mới về. Suốt chiều dài lịch sử của nhóm Ngũ Hồ thỉnh thoảng gã lại có những cú mất tích giữa ban ngày như vậy. Sau nửa tháng một tháng trở lại cứ như bỏ bàn nhậu ra ngoài năm phút rồi trở về nhậu tiếp. Nhậu với nhau thôi, Hồng Kông thì đã về Hồng Kông mất rồi. Cả bọn tiếc ngẩn ngơ. Nhưng ngay sau đó xảy ra khủng hoảng kinh tế châu Á. Tay Hồng Kông phá sản vỡ nợ chuồn đi đâu mất. Bao nhiêu hoạ sĩ trót gửi tranh vào gelori của lão, mệnh giá tranh hàng chục nghìn đô, chịu không còn cách nào đòi lại được. Tiếng kêu rên than khóc còn vọng tới giờ.

Đầu sỏ đặc ý. Cú mất tích vô tình của gã cứu được cả nhóm. Mất cái hợp đồng ngoại quốc như tái ông mất ngựa. Mất mà không phải là mất. Mất lại là được. Trong chiều dài lịch sử của Ngũ Hồ, gã ký được nhiều hợp đồng bán tranh bày tranh ở nước ngoài. Ngày khai trương phòng tranh Xingapo, Malayxia, Pháp, Mỹ vân vân, gã đưa nhóm sang sắp đặt biểu diễn gây kinh động để thu hút khách. Nhóm của gã được coi thành công nhất thời mở cửa. Đầu sỏ cũng từ nhà lý luận vô danh mà thành hoạ sĩ cởi mở có danh.

6.

Gã tổ chức biểu diễn sắp ngay hoạ sĩ ra sân bay đi Sài Gòn chính là người đàn ông đang bị kẹt trong căn hộ hôm nay. Sắp sửa bước lên xe đi ra sân bay thì thấy gã gọi. Mừng quá. Triển lãm khai mạc ngày mai mà hôm nay chưa có lời giới thiệu, chưa có lời bình dẫn giải. Lôi tuột ông lý luận

một cây. Anh chàng không hề biết rằng mình đang kéo gã đầu sỏ ra khỏi một hợp đồng với nước ngoài. Nửa tháng chơi bời ở Sài Gòn gã cũng không nói. Gã hoàn toàn quên chuyện hệ trọng với cả nhóm. Anh chàng chủ gelori ở Sài Gòn này cũng không bao giờ biết được là gã có tính mãi chơi hay quên hay biến.

Có biết thì chắc gì đã cưỡng được số phận. Hôm nay đến lượt anh ta phải chịu tai vạ. Anh chàng với cô nàng tình nhân, không ai lý giải nổi vì sao mình lại bị nhốt như thế này. Bao nhiêu suy luận phỏng đoán. Quá trưa không thấy gã về thì cho rằng gã mãi mê quá chén với bạn bè. Chiều muộn không thấy gã về thì nghĩ gã say. Tối thì đoán gã vẫn còn say. Đêm thì bắt đầu nghĩ hay gã bị tai nạn. Ngày hôm sau vẫn nghĩ có thể gã bị tai nạn, nhưng cứ phấp phỏng hy vọng gã sắp trở về. Sắp về sắp về sắp về. Sắp về. Sắp.

Cả hai người đều sốt ruột. Thời kinh tế thị trường mỗi ngày mỗi giờ là mỗi tiền mỗi vàng. Chàng có hai cuộc thuyết trình cực kỳ hệ trọng đều đã lỡ, diễn giả không làm sao báo cho ban tổ chức xin hoãn được. Nàng thì ông Víp đi thăm chính thức châu Âu hai tuần, nàng không lo gì, nhưng lại có hẹn. Hẹn cùng mấy bà phu nhân bộ trưởng đi xem đi mua đất trang trại. Một cái hội thảo quốc tế ở trường đại học mà nàng đang là phó giáo sư. Một hai ngày đầu thì cả hai người đều sùng sục lên. Chết tôi rồi. Bao nhiêu việc lớn đang chờ tôi ở ngoài kia. Nhưng từ ngày thứ ba ngày thứ tư thì bắt đầu chai. Ngày thứ năm ngày thứ sáu thì bắt đầu ngộ. Ta có thể vắng. Ta có thể chết hẳn. Và mọi việc hệ trọng đến đâu cũng có thể được làm mà không có ta. Cái cỗi trần quay cuồng toàn việc là việc này cũng có lúc ta phải dứt ra. Nên dứt ra một tí. Ta nên ôm nằm dưỡng bệnh trên giường. Ta nên đi du lịch đâu đó lên miền núi hải đảo không phủ sóng điện thoại. Cách biệt hẳn với thế giới ít ngày. Ta nghĩ về cái thân ta. Thụ hưởng cái thân ta.

Ngày thứ hai, người đàn ông đã thử tìm một sợi dây thép, một cái tuốcnovít để xử lý ổ khoá từ bên trong. Căn hộ hoàn toàn trong tình trạng vườn không nhà trống. Đồ tìm nổi cái gì. Đang đưa chùm chìa khoá của mình thử tra vào ổ khoá thì nghe tiếng một bà già ngoài hành lang. Hay là thằng con giời ốm đau trong nhà? Hôm qua đến giờ không thấy nó sang ăn

com. Bà già đến trước cửa. Loay hoay tìm chìa khoá tra vào ổ. Tra nhầm, lại đổi sang mấy cái chìa khác. Chết cha. Bà ấy mà vào bây giờ thì cả đôi biết giải thích thế nào. Nhờ bà ấy làm âm lên, lảng giềng công an đến?

Bà già vẫn tiếp tục nhầm với chùm chìa khoá rùng rĩnh thì có tiếng một thằng bé. Bà ơi, chú ấy đi rồi, vừa đi xong. Bà già ngừng tay, không tiếp tục nỗ lực mở cửa nữa. Mà thấy chú ấy đi rồi à? Vâng ạ, cháu thấy.

Thằng bé hàng xóm nhìn gà hoá cuốc. Nhưng nhờ nó mà bà già bỏ đi. Cứ như là nó biết cặp tình nhân đang ở trong này. Cứ như là nó đồng lõa.

Hai người dần dần chấp nhận tình trạng bị nhốt. Không thể liên lạc bằng điện thoại. Không thể phá khoá. Không thể đánh động cho hàng xóm biết để bảo bà già sang mở cửa cho ra. Không thể đốt lửa, cởi áo vẩy qua cửa sổ vân vân và vân vân. Bây giờ nói chuyện thực phẩm. Robinson ban đầu một mình về sau có thêm Thứ Sáu. Mai An Tiêm ngay từ đầu đã có cả gia đình. Một mình hay bày đàn thì việc sống còn đầu tiên đều là nước và thực phẩm. Lửa nữa, tất nhiên.

Còn khá. Trong khu vực gọi là bếp có một cái bếp điện bằng viên gạch vuông. Một cái bếp ga cỡ bằng ấy, loại bếp ga đun lẩu trong các quán nhậu. Trong bình còn ga. Một cái nồi áp suất. Sao lại nồi áp suất trong căn hộ một gã độc thân không nấu nướng? Chịu. Không giải thích. Nhưng người kể chuyện nhờ đó có thêm một công cụ để giải quyết vấn đề thực phẩm cho hai nhân vật của mình. Cái nồi áp suất ấy có thể dùng để ninh một đôi giày da. Vào lúc đói cặp tình nhân còn tính chuyện ninh cả con cá trang trí trên mặt bàn. Đây là loại cá ăn thịt người ở Nam Mỹ, to bằng bắp tay, răng tua tủa, được sấy khô bán cho du khách sưu tầm. Họ sẽ mua về trong chuyến đi triển lãm ở Mỹ. Con cá đã được xử lý hoá chất để trưng bày. Nhưng hoá chất thì vẫn có thể đem ninh tổng vào dạ dày.

Lục soát tủ lạnh thì thấy một cái tủ lạnh rỗng không. Nước thì vòi nước đây, bếp điện bếp ga đây, chưa lo bằng thực phẩm. Cửa đáng tội thực phẩm thì có thể bòn mót gom góp tạm đủ cho hai ngày. Hẹn nhau đến đây gặp gỡ ngủ nghê, nhưng bản năng chăm chút đàn bà vẫn mua theo nửa con vịt quay Bắc Kinh. Thêm bốn cái bánh mì. Năm lon bia. Hai chục cái nem

chua. Nửa cân nem Phùng. Đàn bà rộng rãi no cái miệng đói con mắt. Mua thể ăn được bao nhiêu thì ăn, không ăn hết thì vứt.

Nhưng cảnh ngộ này thì không có cái gì vứt. Mấy miếng vịt quay thừa đã gói giấy báo bỏ vào thùng rác, ngày hôm sau lại được moi ra tận dụng. Đến ngày thứ ba phát hiện ra mút lại xương vẫn còn ngọt. Ngày thứ ba bắt đầu tính chuyện nếu hôm nay họa sĩ không về thì phải ninh con cá đang nhe răng lởm chồm trên mặt bàn kia. Ngày thứ tư sẽ ninh đôi giò da.

Độc giả đã thừa biết họ sẽ qua được bảy đêm. Và tám ngày. Vậy thì họ sẽ sống tiếp thế nào từ ngày thứ ba, cứ tuần tự hồi sau sẽ rõ.

7.

Buổi sáng đầu tiên hai người gặp lại trong căn hộ này phải nói là nồng nàn tình ái. Dân mình ăn đi kèm với chơi. Chơi rồi lại ăn. Bữa đại tiệc kết hợp ẩm thực với sex. Rồi dần dần thực phẩm ít đi, sex nhiều hơn. Rồi dần dần sex cũng giảm theo năng lượng dự trữ trong cơ thể. Khi ấy nhìn nhau bình thường. Bình thường được là bình ổn. Là vô vi.

Chàng khi ấy mới kể cho nàng nghe một câu chuyện. Một cặp sau đêm tân hôn dậy muộn. Nàng bảo, chúng mình hãy làm tiếp chuyện ấy thay cho bữa sáng đi. Chàng đồng ý. Buổi tối họ thức dậy, nàng bảo, chúng mình lại làm tiếp thay cho bữa tối đi. Chàng cũng vui vẻ đồng ý. Sáng hôm sau trưa hôm sau cũng vậy. Tối hôm sau nàng lặp lại điệp khúc thay cho bữa tối nữa đi. Chàng đi vào trong bếp, ngồi chồm hồm trên cái bếp điện. Anh làm gì đấy? Anh đang hâm lại bữa tối cho chúng mình.

Bảy đêm biết bao nhiêu chuyện đã được mang ra kể cho nhau. Nói về nhau. Nói về người thân bạn bè. Nói về đời ngoài kia và người trong này. Đây là thời gian biểu của bảy đêm ấy:

- Đêm thứ nhất và đêm thứ hai: chuyện về chàng họa sĩ cưới mở.
- Đêm thứ ba: chuyện bà mẹ của nàng
- Đêm thứ tư: chuyện về nàng
- Đêm thứ năm: chuyện về chàng
- Đêm thứ sáu: chuyện về chàng và nàng
- Đêm thứ bảy: chuyện ông Víp.

Đơn vị thời gian tính là đêm. Cho nó có vẻ nghìn lẻ một đêm. Thực ra cặp tình nhân ở kè kè bên nhau cả ngày cả đêm như thế thì chuyện cũng kể suốt ngày đêm. Độc giả rạch ròi có thể chữa chữ đêm thành : đêm và ngày.

Còn bốn đêm và ngày tiếp theo nữa. Có thể gọi đấy là phần hậu. Hậu của mười lẻ một đêm. Hay chỉ là phần hai của mười lẻ một đêm?

II. Bà mẹ:

Năm lần đò và những cuộc phiêu lưu

1.

Buổi sáng trước khi đến chỗ hẹn với người đàn ông, chị tự dọn cho mình cảm giác hoàn toàn thành thoi. không để điều gì vướng bận. không còn điều gì vướng bận. Ông Víp đã dẫn đoàn đi thăm châu Âu từ hôm qua. Chị còn nhiều việc ở trường nên chuyến đi này không đi cùng ông với tư cách phu nhân. Còn lại một mình ở nhà. Sáng ra chị đã thu xếp để không cho điều gì làm vướng bận.

Duy nhất có một cú điện thoại của mẹ chị. Bà đọc báo thấy ông Víp đã đi thăm hữu nghị chính thức Châu Âu. Bà lại biết chính xác chị ở nhà không đi đâu cả. Vậy là bà thắc mắc. Vợ chồng như đũa có đôi. Uyên ương một cặp chẳng rời nhau ra. Người ta mong có đôi để mà đầu gối tay ấp, mong bám nhằng nhằng lấy nhau, mong còn chẳng được, mình thì gương cao ngọn cờ độc lập tự do. Cô có thân mà không biết sướng. Phải tay tôi ấy à, đi đâu cũng phải có ông có bà. Rõ là kẻ ăn không hết, người lần chẳng ra.

Liên thanh. Súng máy. Ngôn ngữ chan chát tung tủy. Ngôn ngữ ngôn sắc sảo ảm thực Đông Nam Á. Bà cập nhật kho từ vựng mới nhất nóng sốt nhất của thị dân, thứ ngôn ngữ đang có chiều vầng mỡ bề nổi nhất trong giao tiếp hàng ngày, trong báo chí hàng ngày, trong văn chương thời thượng. Nghe ra có chiều ghen tị. Nhưng mẹ chị không hề biết ghen tị. Suốt đời bầm bầm bở bở lao vào các cuộc tình, không bao giờ biết mệt mỏi. Không bao giờ biết giới hạn. Thấy bà bạn nào có tình yêu mới là ngay lập tức thông tin, lập tức bình luận, nhưng không so bì. Nhưng không ghen tị. Cái giọng sáng nay dường như là ghen với cả con gái nhưng thực ra là tự hào. Chẳng gì bà cũng là mẹ vợ của một ông lớn.

Mới chỉ cách đây dăm năm thôi. Cách đây dăm năm chị chưa lấy được ông Víp. Tuổi ba mươi tư chưa một lần lấy chồng được xem là gái già. Khách khứa đến nhà hỏi bao giờ lập gia đình, để mặc cho mẹ trả lời. Mẹ

giành quyền trả lời hết. Mẹ cười khúc khích như thiếu nữ mười lăm. Nhà này có hai chị em gái lớn tuổi chưa chồng, mẹ tự nhận là mẹ trong trẻ như chị gái thôi. Đi ngoài đường có mấy thằng choai choai mắt dạn đoán từ sau lưng: trong hai con kia con nào là chị con nào là em? Mù à, hai mẹ con đấy. Chúng bèn đổ nhau xem con nào là con con nào là mẹ? Đoán trúng rồi, khi vượt lên xem mặt thì chúng buông một câu: Con con già hơn con mẹ.

Mẹ kể đầy tự hào. Kiêu hãnh nữa. Mẹ tuổi về hưu mà nhuận sắc mà quyền rũ. Con thua mẹ mười chín tuổi thì khô khan nghiêm nghị không đàn ông nào dám nhìn lâu. Đàn ông đến chơi nhà chỉ đối đáp tung hứng với mẹ. Con gái thì nghiêm trang ra vào như phụ huynh. Lâu lâu mẹ lại sa vào tình yêu mới, lại rạc người đi ăn đi chơi đi nhảy nhót. Lại đi qua đêm. Con gái ở nhà bồn chồn ra ngóng vào trông. Chong đèn thức đợi mẹ về mở cửa lúc nửa đêm. Rồi quá sức chịu đựng, con đi đánh cho mẹ chìa khoá riêng, về lúc nào tự vào lúc ấy. Lâu lâu quá mù ra mưa, mẹ lại đi lấy chồng một bận. Lấy rồi mới biết mình sai. Sai thì sửa. Lỡ bước sa chân, thất thủ quay về trong thất bại đắng cay. Con gái lại mở rộng vòng tay bao dung ra đón mẹ trở về. An ủi, khuyên giải cho nguôi dần đi.

Trong gia đình chị, vị trí mẹ con luôn luôn đảo ngược. Con gái luôn nghiêm túc chín chắn bao dung. Bà mẹ luôn tươi trẻ hiếu động nông nổi lầm lờ. Con là mẹ và mẹ là con. Đổi chỗ nhưng bao giờ trong nhà cũng có đủ hai cương vị. Bao giờ cũng có mẹ (là con) và có con (là mẹ). Đủ hai ngôi nên vẫn giữ được cái nhà. Vẫn thăng bằng.

2.

Mẹ của chị. Người đàn bà nay tuổi năm mươi tám nhưng mãi mãi có một trái tim thiếu nữ. Mười tám tuổi mẹ chị được nhận vào làm văn thư đánh máy trong một viện nghiên cứu. Chân ướt chân ráo vào cơ quan, ba bảy hăm một ngày cầm bản đồ án từ tay anh nghiên cứu viên rồi cầm tay anh luôn. Con gái tấn công con trai. Con trai tối tăm mặt mũi, tay trắng không tìm đâu ra vũ khí phòng vệ. Mới cầm tay đôi ba ngày, anh nghiên cứu viên thấy mình đã bị cô nàng lôi vào phòng thư viện. Cơ quan chưa có thủ thư, cô văn thư kiêm luôn trông coi phòng sách. Anh bốc một quyển sách trên giá, một cử chỉ cho phải phép trong cơn lúng túng, thì đã bị cô

nàng đề gí vào giá sách. Cô gái hoang dã chẳng cần đến những hành vi rườm rà cho phải phép.

Anh nghiên cứu viên phải dẫn cô đánh máy về nhà thưa chuyện với bố mẹ. Phải xin cưới. Anh không còn đường nào khác. Ngày ấy trai gái trong công sở quan hệ tình dục bị khép tội hủ hoá. Đòi truy và hủ bại. Không giữ gìn được sự trong sáng của đạo đức cách mạng. Gia đình anh nghiên cứu viên có tầm đại gia trí thức. Lo đến đạo đức cách mạng một phần, phần lo hơn là họ chưa chuẩn bị rước vào nhà một nàng dâu có vẻ thuộc thành phần bình dân hoang dại. Cô gái đi vào nhà ba bước, nói dăm câu ba điều thì không còn là có vẻ mà thực sự là cỏ dại. Nơi đất chua đất mặn đất cằn hoang hoá thì cỏ dại vẫn mọc bời bời. Đây là sức sống của bình dân. Không cần được chăm bón giáo dục gì nhiều. Cha mẹ anh nghiên cứu viên kinh hoàng. Họ chưa chuẩn bị tinh thần để thua ngay từ khi chưa kịp chống cự. Họ là những trí thức Tây học, họ không quá hủ nho để chống lại mọi cuộc dan díu ra bên ngoài tầng lớp trí thức. Dan díu ăn ở với nhau thì được. Nhưng dứt khoát không có cưới xin, không sinh con. Sinh con ra là pha loãng dòng máu cao quý của họ, là sinh ra những đứa cháu mang trong mình dòng máu cỏ dại. Máu cỏ dại chảy trong người sẽ xúi giục những đứa cháu gái không công dung ngôn hạnh, những đứa cháu trai không học không hành. Sống thả cửa cho bản năng dục vọng, sống thả cửa cho cảm tính. Chỉ thiếu mỗi một thứ. Thiếu lý trí, thiếu cái đầu. Nói gọn lại thì truyền thống trí thức sẽ đứt. Phú quý giật lùi. Con không hơn cha nhà lụn bại.

Thời ấy hiếm nhà sớm nghĩ sớm lo được như nhà anh nghiên cứu viên. Sớm nghĩ sớm lo cũng chẳng xong. Sau năm 1954 con gái Hà Nội mơ lấy cho được anh bộ đội về giải phóng thủ đô. Mơ lấy được anh cán bộ nhà nước. Người vùng xa mới bước chân về thủ đô, nói năng còn ngọng tí, còn thô ngữ thô âm tí, nhưng mà bù lại là cái mác cái danh người cách mạng kháng chiến. Vợ đóng cửa dạy chồng uốn mồm phát âm cho tròn, đi đứng chào mời với họ hàng nhà vợ đúng kiểu cách thành thị. Lâu dần rồi cũng ổn cũng quen. Ban đầu là một cô em gái vợ lấy anh cán bộ công thương. Tiếp theo một chú em chồng lấy cô mậu dịch viên. Rồi thêm đôi ba

người anh em đảng chú đảng bác lấy bộ đội lấy công nhân. Không làm sao đi ngược lại trào lưu. Không cản được nữa. Duy trì một dòng dõi trí thức thuần túy là điều ảo tưởng. Cha mẹ anh nghiên cứu viên bó tay thụ động thấy mình thua hết cuộc này sang cuộc khác.

Đến viện con trai lôi về nhà một cô đánh máy đòi cưới thì họ biết mình bắt đầu phá sản. Không phá sản từ ngày bắt đầu hiến cho nhà nước một cái nhà riêng ở phố Tây. Bây giờ mới thực sự là cuộc phá sản của ý thức hệ.

Đôi vợ chồng trẻ được cha mẹ cho cái gara để xe ngày trước. Toàn bộ ngôi biệt thự nhỏ đã được chia năm xẻ bảy cho mấy người con trong gia đình. Sau giải phóng không dùng xe hơi nữa, cái gara vẫn để không cho đến nay. Sống trong nhà để xe là rất rõ địa vị của cỏ dại trong khuôn khổ căn biệt thự còn nhiều định kiến. Người vợ trẻ không khó khăn gì mà không hiểu rằng chỉ vì mình mà cả chồng con phải giáng cấp sống cái nhà để xe. Nhưng phải nói cho công bằng, với làn sóng người nông thôn đang đổ vào thành thị thì cái nhà để xe gần ba mươi mét vuông là mơ ước quá sang trọng. Chỉ cải tạo chút ít là tinh tươm.

Tính cho chính xác thì cô đánh máy chỉ ở trong khu biệt thự ấy có chín năm. Ra vào chạm mặt cha mẹ chồng anh chị em chồng cô hồn nhiên như không. Đợi người nhiều tuổi chào trước thì cô mới chào lại. Hễ có việc lên cầu thang gỗ thì cô nện hai cái bàn chân to bè như vồ đập đất lên từng bậc. Bước vào phòng khách chân lê dép quèn quẹt, tay dứt túi quần phẳng như thăng du còn dơ kê ngoài đường. Đàn bà nuôi con mọn cục ngực sơ sễnh

vú vê thốn thện mang bát sang xin ông bà tí dưa. Tính tình láu táu, nói hớ cười hơ hơ. Không dọn giọng bảo cậu mợ cho con hỏi, mà bộp luôn cậu mợ ơi ra con bảo. Ngày lễ ngày tết cả đại gia đình, cha mẹ anh chị chưa gặp, nàng dâu đã gặp trước, thậm chí tay bốc trước con tôm xé ra cho con gái nhỏ, mút mát phần dính ngón tay như chết đói Ất Dậu. Được cái nàng dâu hành động tự nhiên chứ không phải cố tình thách thức gì ai.

Trong cả đại gia đình có nèn có nếp, một mình nàng lạc hẳn ra như cô hầu gái.

Nhưng có lẽ còn thêm một cái đợc nữa. Ấy là anh con trai thoả mãn với cuộc sống vợ chồng của mình. Không hề thấy than vãn. Lúc nào cũng như bị bỏ bùa, không dứt ra đợc khỏi vợ. Thoả mãn một người đàn ông, đấy chắc chắn là năng khiếu bẩm sinh duy nhất của cô nàng. Đấy còn là sự thoả mãn thói tham lam của chính nàng. Nàng bao giờ cũng muốn biến cuộc sống của mình thành bữa đại tiệc lạc thú triền miên.

Đưa con gái lên chín tuổi thì anh chàng nghiên cứu viên đi công tác xa. Cô nàng khoá cửa căn phòng, lôi con gái đến cơ quan, ngủ trên bàn làm việc. Cô đánh hơi đợc cơ quan có kế hoạch phân nhà cho nhân viên. Đòi cô có hai thứ cô mê suu tầm là đàn ông và nhà. Cô ngủi ngay ra mùi gã đàn ông nào có thể cưa đổ dễ dàng. Cô ngủi ngay ra mùi đất ở nơi có thể chia bồi đợc một căn phòng, thậm chí một căn hộ. Thậm chí có thể ngủi ngay ra mùi nhà mùi đất trên thân thể cái người đàn ông bắt đầu dan díu. Năm lần lấy chồng, năm lần ly dị, mỗi lần ly dị đợc một cái nhà. Chồng đầu tiên đợc một cái nhà để xe. Chồng thứ hai đợc chia đôi căn phòng hai mươi sáu mét vuông. Chồng thứ ba căn hộ tập thể tầng hai. Chồng thứ tư đợc chín mét vuông phố cổ. Chồng thứ năm khá nhất, giáo sư viện trưởng, căn hộ chung cư chất lượng cao.

3.

Ký ức thời tuổi thơ của đứa con gái nhẹ một con thuyền. Lênh đênh. Nay bến này mai bến khác. Bao nhiêu lần chuyển nhà. Con dại cái mang, mẹ đi đâu là mang con theo đấy, tất nhiên rồi. Cũng vì vậy mà con bé phải chứng kiến tất cả các thể loại đàn ông của mẹ. Mẹ dại con lang thang.

Ban đầu mẹ cấp con đến cơ quan. Giờ làm việc mẹ lách cách gõ máy chữ. Con đi học. Trưa chiều mẹ lúi húi bếp than bếp dầu nấu nướng một góc cơ quan. Tối thì ghép hai ba cái bàn lại, trải chiếu lên mặt bàn mà nằm ngủ. Khó khăn chỗ ở là khó khăn chung, ai cũng lem nhem luộm thuộm mà chẳng ai nói ai đợc. Bước vào phòng văn thư, vào thư viện sặc mùi tương cà mắm muối, cơ quan như cái bếp mà phải tặc lưỡi cho qua. Sau giờ làm việc, phòng văn thư trở thành nhà của hai mẹ con. Thường xuyên có một

người đàn ông đến ăn cơm chung. Tung bùng cả lên. Mở cái đài Ôriôngtông tin tức hát ca rộn rã, mừng ta thắng địch thua miền Bắc được mùa miền Nam thắng lớn. Người đàn ông tạo ra cái rộn rã ấy cho cuộc sống đơn chiếc của người đàn bà. Bữa cơm thiếu thịt thiếu cá mà hoạt náo. Cả hai người lớn đều biết rằng sau bữa cơm là cả một đại tiệc khác đang chờ họ. Chỉ nghĩ thế mà rộn ràng phấn chấn sống qua được những năm gian khó. Người đàn ông tốt nghiệp đại học, nhưng lần tránh phân công công tác lên miền núi. Cao nguyên đi dễ khó về. Tổ chức hứa hẹn chỉ đi ít năm nhưng sờ sờ ra kia bao nhiêu tấm gương đã phải trở thành thổ dân. Lên mấy năm ăn bùa gái thổ lấy vợ địa phương là trở thành thổ dân. Anh chàng rất tinh. Chả dại. Anh chàng ở lại thủ đô, đi pogiô ăn kem Bờ Hồ. Có tí năng khiếu vật đi kẻ biển Đông y chuyên trị trĩ, Quy gai xộp, Lộn cổ áo sơ mi, Xay bột trẻ em, Cátóc trẻ em. Cátóc, thiếu một chữ T để tạo phong cách để gây ấn tượng. Biển hiệu con con chuyên dần sang cộng tác vẽ tranh cổ động. Muốn tranh dễ duyệt phải thuộc nằm lòng công thức. Địch xanh ta đỏ, địch nhỏ ta to, địch co ro ta hùng dũng. Hai mẹ con vừa nghe ông chú diễn tả vừa lăn ra cười. Căn cứ vào công thức ấy thì ông chú này phải thuộc phe địch. Xanh, nhỏ, co ro, ngồi ăn cơm đầu gối quá tai. Mùa hè chan bát canh cái ngực lép bốn nghìn năm cứ nhuế nhoã mồ hôi. Lưng tựa vào tường vôi ẩm, lăn qua một cái dính lép nhép cả lớp vôi mốc, lăn lại một cái lớp vôi mốc hoá ra một thứ sền sệt bê bết. Lại còn đánh độc cái quần đùi rộng ống. Hai cẳng chân que tằm giạng ra như ngồi giữa đồng cùng giới với nhau. Con bé bắt đầu thấy ghê ghê cái giống đàn ông bắt đầu từ ấn tượng ấy. Gã đàn ông của mẹ thao thao ta thắng địch thua địch to ta nhỏ. Gã là thằng địch còm nhom chỉ có hai quả cà phô ra thông thệ là to. Bèo nhèo giọt giọt mồ hôi. Địch xấu, địch khác ta là ở chỗ ấy. Địch là lũ đàn ông. Đàn ông chắc ai cũng thô lậu như thế mà thôi.

Không oan. Con bé có lần buổi tối ra đường chơi với lũ bạn, quay trở về thấy căn phòng yên ắng là lạ. Chắc là chú địch đi rồi. Thế thì mẹ đâu? Trên mặt bàn chiếu đã trải gối đã sắp ra. Không có mẹ. Phía chân bàn có cái chiếu buông từ trên xuống chắn mất tầm nhìn. Nhìn xuống gầm bàn thì thấy cả địch cả ta đang trong cuộc vật lộn một mất một còn không

biết ai thắng ai. Trái chiếu chiến đấu trên nền đất. Họ không bao giờ đưa cuộc chiến lên mặt bàn. Lạ. Cũng chẳng thèm biết đũa con gái nhiều lần phải chứng kiến bất đắc dĩ. Có khi nửa đêm tỉnh dậy nó còn nghe hai người lớn rên rĩ như đau bụng dưới gầm bàn.

Nhưng rồi thắng lợi tất yếu thuộc về người đàn bà. Địch nhất định phải thua. Người mẹ bỏ được chồng, lấy được anh chàng vẽ tranh cổ động. Rồi sau hai năm lại bỏ được chồng mới. Địch phải thua. Địch rút. Người mẹ được chia nửa căn phòng hai mươi sáu mét vuông của địch. Dựng một bức vách bằng cốt ép và giấy dầu chia đôi căn phòng. Thịnh thoảng có một chú đến ăn cơm chung cùng hai mẹ con. Lại tung bưng âm thanh, bây giờ là ca nhạc, băng cỏi Sài Gòn chuyên ra. Đang tung bưng thì địch từ bên kia vách mò sang thám thính. Mời địch về ăn cơm luôn. Ăn xong thì địch về bên kia, bên này chàng nàng tắt đèn đi ngủ. Địch ở bên kia dần dần cũng có đôi trống của địch. Chẳng ai thắc mắc ghen tuông gì với ai.

4.

Người chồng thứ ba làm bên sở nhà đất. Mẹ gửi thấy mùi đàn ông và mùi đất đều chén được. Chú này cũng kém tuổi mẹ. Mẹ toàn mê trai tân. Đàn ông thói thường com gà cá gỏi tại nhà không ăn, thích ăn com dưa cà nhà người khác. Mẹ biết thế, biết đi qua dạ dày của đàn ông để đến với trái tim. Độc quyền trái tim bằng kỹ năng xác thịt. Không quản ngại. Đa dạng hoá và đa phương hoá. Đây là phương châm của người đàn bà lấy chồng không biết mệt này.

Chú thứ hai không xanh không nhỏ không co ro như chú một. Cao to đen tươi, sắc da hứa hẹn bèn bỉ sức chiến đấu. Nhưng chỉ mấy trận là đảo ngũ rút khỏi chiến trường. Đi đâu không ai biết. Người đàn bà đâu có buông tha dễ thế. Lấy xe đạp ra. Cho con gái ngồi sau. Đạp khắp phố phường Hà Nội. Truy tìm.

Mấy đêm liền truy tìm. Ráo riết. Tìm bò mà mang cả con theo. Đi đến nửa đêm bất kể ngày mai con bé phải dậy sớm đi học. Con bé ngủ gà ngủ gật ở sau xe. Thọc cả gót chân vào bánh xe. Xuống xoa xoa bóp bóp cho con. Động viên rủ rê con không bỏ cuộc. Dĩ dành con bé bằng cách cho ăn những món quà đêm. Lạc rang húng lìu. Bánh khúc. Bánh trôi bánh chay.

Phở gánh. Những thứ nóng sực giữa tiết đông giá. Con bé hào hứng được một hai đêm đầu. Từ đêm thứ ba nó ngưng nguẩy đòi ở nhà một mình. Mẹ đi đi. Con ứ ăn bánh khúc, con ứ ăn bánh trôi bánh chay.

- Nhưng mẹ làm sao đi một mình được. Đi một mình mẹ cũng sợ.

Thú nhận thành thật. Rủ con đi chẳng phải vì lo con bé ở nhà một mình. Cái chính là có con đi cho có bạn. Chính là có bầy có đàn cho đỡ sợ. Ra đến ngoài bãi sông ấy là heo hút lắm.

Con bé phải nhằng nhẵng đi theo mẹ cả tuần, cả tuần mẹ mới rình bắt lại được tình nhân. Cả tuần đủ cho hai mẹ con du ngoạn những phố đêm Hà Nội. Những quán cà phê thời bao cấp lập loè. Những điểm ăn chơi trai gái đóng cửa nghi binh để lén nháy đèn rậm rịch bên trong, công an bảo vệ bắt được thì khốn thân lũ đòi trụ. Những cửa hàng thực phẩm chất đót người đến xếp hàng từ lúc nửa đêm. Những điểm chợ đầu mỗi người ngoại thành chở rau vào bán từ đêm. Đèn đang sáng thành linh cắt điện. Cái chợ đêm lập loè đèn pin đèn dầu như chợ âm dương. Đi rình bắt tình nhân về không, nhưng mua được chút rau rẻ thực phẩm rẻ. Linh kinh mấy củ xu hào, mấy cây bắp cải, mấy cân cà chua.

Chú nhà đất có nhà riêng ở ngoài bãi sông. Thân hai mươi ba tuổi, chưa vợ nên vẫn bị đồng nghiệp đùa: cán bộ nhà đất mà không có một tấc đất cắm dùi. Lớ ngớ thế nào bập ngay vào người đàn bà ba mươi tuổi. Đất thổ canh thổ cư có chủ rồi, hai lần sang tên đổi chủ là đảng khác. Mê man với mảnh đất cắm dùi năm bảy bận thì bỗng hoảng. Đất ấy đất nghịch. Đất ấy đất dữ. Triền miên nổi sóng bằng làm cho anh chàng to con sức cùng lực kiệt. Sợ. Chạy mất. Nhưng chạy mà không thoát. Thiếu phụ bèn gan vững chí đi tìm. Đêm nào cũng đứng rình đứng chờ ở lối ra vào bãi sông. Có điện đứng. Mất điện vẫn đứng. Gió rét căm căm vẫn đứng. Mắt hướng về căn nhà bên mép sông.

Ngày ấy bờ sông lở. Lớ nhanh khủng khiếp. Dòng chảy sông Hồng xoáy vào bờ bên tả làm cho cả bờ sông dốc đứng lở ùm ùm. Cả ngôi nhà cách mặt nước dăm bảy mét đổ rầm xuống sông. Hôm qua lở nhà hàng xóm ở phía mép bờ. Hôm nay đã lở đến nhà mình. Đang ngủ thì nửa căn nhà

phía ngoài đổ uỳnh xuống nước. Trần nòng nống bỏ chạy ra ngoài vừa kịp lúc nửa nhà còn lại lở xuống sông nốt.

Đó chính xác là hình ảnh hai mẹ con nhìn thấy. Chú nhà đất trên người độc cái quần đùi nhảy vọt ra vừa đúng lúc phần nhà còn lại rơi ùm xuống sông. Đất dưới chân họ rùng rùng như động đất. Mấy đêm rồi hai mẹ con quen với cảm giác động đất. Ban đầu sợ, ngày thứ ba ngày thứ tư thì hết sợ. Cứ đứng canh. Mắt dõng chong chong vào ngôi nhà của chú trong đêm. Canh xem lúc nào chú về. Nhưng đêm nào chú cũng về mà hai mẹ con không biết. Chú biết hai mẹ con đứng rình ở đường đây, chú đi vòng đường khác.

Quen với động đất rồi. Cho nên khi chú nhà đất trần trụi nhảy tót ra thì thấy buồn cười hơn là sợ. Rồi thương. Giữa đêm đông bên sông gió bắc ù ù, chú chỉ còn mỗi cái quần đùi. Mẹ cởi áo khoác nhường cho chú. Bên trong mẹ vẫn còn áo len. Quần thì không có hai chiếc để nhường.

- Về nhà đi anh.

Chú nhà đất cảm động. Nhà đất mà chú vừa mất cả nhà lẫn đất. Xuống sông hết rồi. Rung rung vì ngay trong hoạn nạn vẫn có người san sẻ, vẫn không bỏ rơi mình. Bay biến cả ý muốn chạy trốn.

- Nhà nào cơ?

Trong cơn chấn động chú vẫn chưa hết bàng hoàng.

- Nhà chúng mình. Anh về nhà ngủ với cháu.

Con gái mười một tuổi. Thiếu phụ mời tình nhân về nhà ngủ, nói tránh đi là ngủ với con bé cho nó đỡ sợ. Thực tế là con bé bao giờ cũng phải ngủ một mình. Rủ chú về là về ngủ với mẹ. Đôi tình nhân hoặc là ở dưới gầm bàn, hoặc là trải chiếu dưới đất trong căn phòng bé như mắt muối. Thiếu phụ có câu cửa miệng với những người đàn ông đến chơi nhà: Thôi về làm gì, ở lại đây mà ngủ cho vui. Cho vui. Tráng mặt ăn tiền. Ai muốn nói mình dễ dãi cũng mặc. Ai vui tính thì coi là đùa. Ai tin thật ở lại thì đúng là thật.

Nhưng chính xác câu nói đêm ấy bên căn nhà lở là rủ chú nhà đất về ngủ với cháu. Ai còn thức mười hai giờ đêm sẽ thấy trên phố một hình ảnh lạ. Một người đàn ông áo khoác phụ nữ cũn cũn, quần đùi, đạp xe ở đằng trước. Ngồi sau xe là hai mẹ con, con bé ngồi trong lòng mẹ. Kèo kéo đi

qua các đường phố tối. Giữa mùa đông. Người đàn ông quần đùi chở hai mẹ con bằng xe đạp.

Sau cuộc ly hôn với chú nhà đất này, người đàn bà được chia căn hộ tập thể của chú. Chị bán lại nửa căn phòng cho chú địch xanh nhỏ co ro. Như vậy là cùng lúc chị chia tay với cả người chồng thứ ba và thứ hai.

5.

Thiên tình sử lâm ly nhất của người mẹ là với người chồng thứ tư. Người đàn bà tuổi hồi xuân sáng đi bơi chiều đi đánh cầu lông. Nguồn năng lượng yêu đời không cạn. Hăm hở tham gia các loại câu lạc bộ thể thao dành cho người cao tuổi. Nàng đi bơi là để chào hàng. Hàng họ tuổi hồi xuân yêu thể thao còn ngon lành. Đáng vẻ cao ráo không để phát phì to bụng. Ba vòng lý tưởng cho cuộc thi các loại mẫu hậu. Nàng đến bể bơi không chỉ bơi mà còn để liếc giai. Đừng tưởng nàng liếc giai già. Không thèm nhìn các loại hội viên bơi U60 hay U70. Cưa ngay anh chàng huấn luyện viên ba sáu tuổi chưa vợ. Lúng liếng đôi ba câu là anh chàng vào tròng. Nàng nhìn chàng thấy ngon. Nhất đáng nhì da thứ ba là cái ở bên trong quần bơi, hoàn chỉnh như thế mà ba sáu tuổi chưa con nào bỏ bùa cũng lạ. Chàng nhìn nàng thấy nuốt. Bốn mươi tư mà tươi mà duyên mà nói năng đầm thắm.

Có gì lạ. Nàng đặc biệt nói năng hoạt bát hay ho khi nàng có chủ ý. Khi nàng tia được con mồi. Chim khôn mắc phải lưới hồng. Đã khôn thì làm lờ cũng phải chọn cái lưới cho đẹp mới chịu sa vào. Lưới của nàng bao giờ cũng ngọt ngào quyến rũ. Lạt mềm buộc chặt. Câu pha trò đầu tiên của nàng lúc hai người ngồi bên bể bơi là nói về cái bà đồ sộ đang phăm phăm khởi động. Bét ra là chín chục cân. Nàng đặt ngay biệt danh cho bà ta là Chín Yển. Bà Chín Yển đang nhảy thành thịch.

- Bà ấy mà xuống bơi thì mực nước sẽ dâng lên ở mức báo động số ba. Nàng bảo.

- Thế à. Để tôi gọi loa cho trẻ con lên bờ, không thì chết đuối hết.

Chàng hưởng ứng câu đùa và làm thật. Chàng vào phòng điều hành bật loa gọi hết trẻ con lên bờ. Không giải thích lý do. Lũ trẻ và phụ huynh hơi ngơ ngác một tí. Đứa ngoan ngoan chấp hành. Đứa bỏ ngoài tai.

Chuyện đùa với bà Chín Yến chỉ có nàng với chàng biết. Cũng như bao nhiêu thứ tình quái của dân bơi chỉ có chàng kể cho nàng biết. Bể bơi phẳng lặng thế thôi nhưng ở dưới mặt nước bao phen nổi sóng. Ngoặc cái chân vào nhau. Cầm cái tay nhau. Lặn xuống hôn phớt vuốt lưng nhau một cái là chuyện thường. Quái đản còn có kẻ thích đánh rắm thích tiểu tiện dưới nước. Hễ xuống nước thế nào cũng phải thực hiện cho được một lần mới gọi là đi bơi.

Nàng đã cười ngặt nghẽo và thuộc nằm lòng những trò yêu tinh chàng kể. Thành ra khi đang bơi thấy bà Chín Yến cứ chờn vờn bám theo, nàng hơi ngờ vực. Con cá voi kia có thể đã thấy nàng cười quá nhiều mà nghi nàng cười ba ta. Người béo bao giờ cũng chạnh lòng trước một thái độ khang khác. Như thể nhân loại chỉ có mục tiêu duy nhất là mình.

Bà Chín Yến đang tạo sóng lừng trong bể bơi hòng dìm nàng chết đuối hay sao? Hay là bà ta sắp sửa trung tiện tiểu tiện để trừng phạt? Hay là bệnh hoạn ve vãn sờ lưng ôm eo?

- Cô nói chuyện gì với thằng kia đấy?

Đã đề phòng mà vẫn bị bất ngờ. Một luồng sóng từ phía bà Chín Yến tạt sang dềnh lên quá mũi nàng. Tí nữa thì chết sặc.

- Chuyện vui thôi ạ.

Nàng bao giờ cũng dịu dàng.

- Cô đi bơi hay đi nói chuyện vui?

- Vừa bơi vừa nói chuyện thì càng tốt ạ.

Bà Chín Yến không nói gì nữa. Ngôn ngữ của bà có vẻ căn vặn nhưng thái độ thì thản nhiên, như là tiện mồm thì hỏi thăm làm quen vậy thôi.

Từ lúc đó bà cứ lượn lờ xung quanh nàng. Không hỏi han gì nữa nhưng lượn lờ. Bà mà lượn lờ tức là bà tạo sóng. Phụ huynh còn phải bảo trẻ con lên hết. Sênh ra chết đuối có ngày. Nàng kiên cường chống đỡ sóng nhưng một lát thấy mệt hơn giỡn sóng biển. Nàng lên. Bà Chín Yến cũng thoãn thoắt lên theo. Nàng đi về phía anh chàng huấn luyện viên.

Bà Chín Yến cũng đi theo.

- Chị cần tư vấn gì ạ? Nàng hỏi.

- Tất nhiên.

Bà Chín Yến đáp ngay.

Nàng ghé tai chàng huấn luyện viên:

- Anh hãy tư vấn cho bà ấy rằng cá voi cũng bơi suốt ngày ngoài đại dương nhưng không hề giảm cân.

Anh chàng huấn luyện viên bật cười ha ha. Chính xác. Rồi anh chỉ bà Chín Yến, giới thiệu:

- Mẹ anh đây. Rồi chỉ nàng:

- Đây là bạn con.

Bà cá voi chỉ còn biết lờm cả hai người. Bạn bè gì mà tàu nhanh thế. Bạn bè gì. Nhìn biết ngay đàn ông chỉ là ngỗng non trong tay đàn bà. Chị buông tha cho con tôi. Một tuần sau bà phải nói câu ấy sau khi tạo sóng lừng táp vào mặt nàng. Nàng phán đoán đúng chiều sóng, tránh được. Chúng cháu đã cầm tay nhau đâu mà buông ra hả cô. Nàng đã chuyển gọi cô xưng cháu. Bà ta lặp lại câu ấy vào tháng sau. Nàng phải bơi đứng vịn vẹo uốn éo theo kiểu cá ngựa để phá sóng của bà. Vâng, cháu cũng nhờ cô bảo anh ấy buông tha cho cháu.

Tình yêu thì ai bảo được ai. Mà ai buông tha cho ai đây. Đố anh chàng huấn luyện viên thoát được cái dụ dàng chủ ý của nàng. Anh chàng nhà đất ngày trước đã mất cả đất cả nhà vì cái dụ dàng ấy. Đến lượt chàng huấn luyện viên bây giờ chỉ mất tí nước. Mà là nước bể bơi công cộng. Ăn thua gì.

Bà cá voi lồng lộn phá. Có sự trợ lực của chị gái chàng huấn luyện viên. Con giai trong nhà là giai vàng giai bạc, không dễ gì mẹ với chị lại chịu buông ra, trai tân theo gái nạ dòng. Phải phá. Phải theo sát bám chặt. Cặp tình nhân trốn chui trốn lủi. Đêm không dám về nhà chàng vì cơ sở mật báo cá voi lớn cá voi con đang phục kích ở đó. Hình như có cả dao bầu mang theo. Nhà nàng hình như cũng đã rơi vào vòng vây. Đi lang thang khắp phố đêm Hà Nội. Đòi nàng nhiều kỷ niệm với phố đêm.

Cuối cùng hai người đưa nhau về khu bể bơi. Chung một sở thích là bơi. Thích nước. Đêm khuya thanh vắng không ai quấy rầy. Mặc sức vòn vã

uốn lượn như cặp rắn biển. Đang hồi đăm đuôi mê man nhất thì.

Ừm.

Bà cá voi từ đâu lao xuống. Như bom tấn thả xuống bể bơi. Mặt nước dậy sóng. Tan tành khung cảnh lãng mạn. Táng đờm kinh hồn. Cặp tình nhân bị một cú hoàn toàn bất ngờ.

Suyt nữa xảy ra hỗn chiến. Bà cá voi đã lệnh phềnh bơi sát đến định túm tóc nàng. Nhưng chàng đã có một quyết định kịp thời. Chàng không thể chịu nổi sự can thiệp thô bạo của bà mẹ nữa. Chàng tuyên bố nếu mẹ chàng manh động lúc này thì chàng sẽ tự tử. Là huấn luyện viên bơi lội, chàng biết cách chết dễ dàng dưới nước. Chàng sẽ tròng chuối ngay dưới bể bơi này. Chân chĩa lên trời, đầu lộn xuống đáy. Chỉ cần ba phút. Một thứ nhập định triệt để. Ba phút là băng. Ba phút là hoá. Như một thiền sư nhập diệt thanh thản. Không gì cứu được nữa.

Nói xong lộn ngược đầu làm luôn.

Nàng đếm đến mười thì bà cá voi bật khóc hu hu. Thôi thôi con ơi. Nhất con nhì giới. Mẹ chịu con rồi. Từ nay sướng hay khổ là số mệnh của con. Mẹ chịu rồi.

Người thiền định đâu có nghe thấy những âm thanh phàm trần. Chỉ một phút nữa là máu sẽ trào ra tất cả chín lỗ trên người. Xong một kiếp.

Nàng hoảng quá, lao tới dựng ngược cây chuối trở lại theo chiều thuận. Bà cá voi thì kinh hãi không dám động đây, sợ động đây sẽ làm phật lòng quý tử lần nữa. Tư thế bất động, bà nổi lệnh bèn như một cái phao bơm căng hơi.

Chịu. Chịu tức là không thua nhưng mặc kệ. Chán chẳng buồn nói. Từ nay anh ả muốn gì thì tùy ý. Bà mẹ không tham gia. Đám cưới cũng làm luôn ở bể bơi. Khách khứa đứng vòng quanh bể bơi lớn. Hội viên câu lạc bộ bơi đóng góp màn trình diễn bơi nghệ thuật. Các nàng tiên cá xếp hình trên mặt nước rải đầy cánh hoa hồng. Tiếc là có sự cố, nước bơm vào bể bơi không kịp. Mực nước thấp cho nên các nàng tiên cá gần như phải đi bộ dưới bể bơi. Đi lóp ngóp ướt át. Chú rể thừa cơ trêu chọc mẹ. A lô a lô, bây giờ đến tiết mục của đội bơi thiếu nhi, nhưng bể bơi vẫn thiếu nước, đề nghị

hoàng thái hậu xuống nước trước để nâng cao mực nước cho các cháu biểu diễn.

Bà cá voi cũng biết đùa. Bà làm như sẽ nhảy xuống nước ngay lập tức. Mấy bà bạn phải giữ tay bà lại. Mấy bà bạn cũng kích thích tâm cỡ tương xứng.

Sự đời xoay chuyển đến mức bà cá voi với nàng dâu dần dần trở thành bạn tâm giao. Lý do chính là nàng khôn ngoan, khôn ngoan chứ không phải khôn xảo. Khôn thành thật và dịu dàng quá đi. Bà cá voi to xác nhưng dễ lung lay, dễ cảm động. Rủ nhau đi bơi đi vũ trường. Rủ nhau đi mua sắm. Tất cả những hoạt động mang tính đàn bà. Thỏ lộ chuyện riêng tư. Nàng được biết tất cả các thể loại tâm tư các mối manh bồ bịch của bà. Cá voi mà cũng có bồ? Nhờ bà thỏ lộ mà nàng mới giác ngộ rằng nòi nào có vung ấy, cá voi thì sẽ có cá nhà táng đôi lứa xứng đôi, chẳng vút đi đâu cả.

Cũng nhờ bà trút bầu tâm sự mà nàng biết gia đình bà có tâm tư không nói ra lời. Họ mong đứa con trai độc nhất nối dõi tông đường. Họ e ngại rằng nàng đã tuổi bốn lăm, đâu muốn đẻ và đâu dễ đẻ. Ôi, thế là gia đình chàng hiểu lầm rồi. Nàng rất muốn đẻ. Nàng sẵn sàng đẻ. Nàng bao giờ cũng đầy đủ quyết tâm, đầy đủ cảm xúc, đầy đủ khả năng làm mẹ. Chưa đậu được có thể là vì trời chưa cho đậu mà thôi.

Chưa đậu được có thể còn vì lý do y tế. Tiện có chị gái chàng là bác sĩ, chàng và nàng đi kiểm tra luôn. Cơ thể nàng được xác nhận là một cái máy đẻ có thể chạy tốt đến sau tuổi năm mươi. Đến lượt chàng. Kết quả xét nghiệm cho biết lượng tinh trùng loãng. Hai mươi phần trăm. Bể bơi rộng mênh mông sức chứa một trăm người chỉ có hai chục chú vận động viên ngoi ngóp. Gia đình chàng từ đó im luôn. Không eo xèo gì nữa về nàng.

Cả nhà yên tâm. Bà cá voi đôi lúc tâm tình với nàng còn kể chuyện bạn gái bà đi hỏi vợ cho con. Nhà trai nói: Con trai nhà tôi được cái tốt, chỉ mỗi tội chỗ đứng không bằng anh bằng em. Thì dân chúng đại trà mấy ai có chỗ đứng, mà đâu phải có chỗ đứng là hạnh phúc. Nhà gái nói: Con gái nhà tôi kể ra đầy đủ công dung ngôn hạnh, chỉ có điều mồm mép không bằng chị bằng em. Càng tốt, đàn bà lắm mồm chỉ tổ tan cửa nát nhà. Okê, hai nhà

chính thức xe duyên chỉ thắm nổi dây tơ hồng cho đôi trẻ, đũa nào cũng chỉ có mỗi một nhược điểm. Đêm tân hôn mới ngã ngựa người ra. Khiếm khuyết của đôi bên thực ra đã được hai nhà mã hoá trong câu đánh tiếng kia. Chỗ đứng. Mồm mép. Đây là bóng gió hai khiếm khuyết chết người đối với đời sống nhục dục vợ chồng.

Từ ngày thân thiết với nàng dâu, bà cá voi đâm ra cũng biết hài hước. Biết giấu người giấu mình. Bà bảo nếu biết trước khiếm khuyết của con trai, bà sẽ học bà bạn mà đánh tiếng rằng: Con nhà tôi mọi khoản đều tốt, chỉ mỗi tội bề bơi hơi bị vắng người.

Thoáng. Nhờ thoáng mà cả nhà yên tâm. Nhưng không yên được lâu. Giở quẻ ra chính là chàng. Trai tân muộn vợ, được đàn bà nạ dòng khơi mở tiềm năng, khi ấy mới choáng váng là vì phía trước là cả một con đường thênh thang. Đây các loại hoa thơm bướm lượn. Sa ngay vào các loại bẫy. Chủ động lao vào bẫy. Nàng nghĩ ốm, bảo chồng ghé qua cơ quan lấy cho tập tài liệu để nàng tranh thủ đánh máy tại nhà. Gặp ngay cô văn thư cùng phòng. Cô này mới vào thử việc mấy tháng. Một đứa con gái hai mươi tuổi, bị ép lấy chồng già hai năm thì bỏ trốn về thủ đô. Chè Thái gái Tuyên. Bố Thái mẹ Tuyên, dòng máu có cả nhan sắc lẫn chè lá hút xách. Bố cô thua bạc, vay tiền của ông bạn, vay mãi mà vẫn thua mãi thì phải gán con gái làm vợ lẽ cho ông bạn. Vợ cả tìm đến xỉa xói cô vợ trẻ. Hồn chiến. Bà trẻ mười chín tuổi đánh cho bà già bốn chín một trận toi bời. Lão chồng lại về phe vợ trẻ. Lão đứng ngoài gào đánh nữa đi đánh chết đi. Tan cuộc hồn chiến ngoài sân, vợ trẻ dìu vợ già vào nhà, băng bó cho, lau mặt cho. Lão chồng vẫn lầm bầm chửi mụ vợ già. Điên tiết, cô vợ trẻ xách túi quần áo đi ngay hôm ấy. Trốn về Hà Nội, tan ngay vào ba triệu công dân thủ đô. Giời tìm.

Mấy cô nhà quê miền rừng về thủ đô thì chơi bời, phá phách trên tài gái thủ đô. Họ muốn chứng tỏ tính hơn hẳn, không phải tao nhà quê là tao thua chúng mày. Kiễng chân rướn người gồng mình. Cái hoang dại miền rừng được phóng đại thành một đặc điểm phô lộ. Chỉ có các cô tỉnh lẻ chơi bời mới ra được chất ấy. Hoặc các cô thủ đô có tính tỉnh lẻ.

Cô nàng miền rừng chơi bời cho nát nước nát cái. Cô cặp bồ ngay với một chàng sinh viên nhạc viện. Được dăm bữa nửa tháng thì anh bồ đến cùng với một anh bạn nữa như cặp bài trùng. Anh bạn này còn đẹp giai hơn anh bồ. Cũng chịu chơi hơn. Thế là hai anh một ả cặp nhau sang Gia Lâm thuê nhà. Ăn chung ở chung ngủ chung cả tháng trời. Úm ba la ba ta như một. Đến lúc tình phai thì giải tán. Nàng lại đi tìm bồ khác. Lại cả bạn của bồ nữa. Hai ba anh chập một mới thoả chí nàng.

Chính là lúc anh chàng huấn luyện viên đến cơ quan lấy tài liệu về cho vợ đánh máy trong thời gian nghỉ ốm ở nhà. Gặp ngay nàng. Anh ả bập vào nhau luôn. Gái miền rừng lại đề anh ta ra trong phòng thư viện. Anh chàng lại dắt díu cô nàng đến bể bơi. Lặp lại tình yêu chui lủi, có khi nửa đêm không còn chỗ nào để đi, lại dắt nhau đến bể bơi tung tăng rần nước bơi vờn.

Được bốn tháng thì cô gái miền rừng đề. Người như cô dễ đẻ, đẻ đâu cũng được, không phụ thuộc vào phía đàn ông. Một thằng cu. Chàng huấn luyện viên nhận ngay. Gia đình chàng nhận ngay. Đang là thời của sinh học ngắn ngày và nhân bản vô tính. Bốn tháng đẻ con coi như giống ngắn ngày. Lúa chiêm lúa mùa đều đã có giống ngắn ngày để tăng vụ.

Người vợ hơn chồng tám tuổi lấy làm lạ. Chàng và gia đình chàng đều tự biết bể bơi vắng người nhưng đẻ ra con trai thì họ vẫn nhận. Đàn ông có con mới ra cái sĩ diện đàn ông. Gia đình có con trai mới thực coi là có người nối dõi. Thế là mù quáng tin vào cái xác suất có khả năng sinh con của chàng huấn luyện viên. Dù chỉ là xác suất một phần nghìn.

Nàng không việc gì mà làm âm ỉ lên. Không yêu được nhau nữa là số mệnh. Thì thôi. Thủ tục ly hôn nhẹ nhàng. Nàng được chia nửa căn phòng của chàng trong phố cổ. Ngăn vách ra, khoá cửa để đầy. Nàng tạm thời quay về với con gái. Lần thứ tư làm lỡ. Lại máu mếu trở về ngã vào vòng tay bao dung của cô con gái. Con gái lúc này đã gần ba mươi. Con gái vẫn chưa chồng vì quá chín chắn. Có đâu nông nổi nhiều làm lạc như mẹ.

6.

Ly hôn dễ dàng. Không cần phải ra toà hoà giải như mấy lần đầu. Có người quen với toà án nhân dân quận. Làm thủ tục và nộp án phí. Đợi cho

hết thời gian hoà giải, chỉ việc hẹn gặp thư ký toà án. Không muốn đến toà thì hẹn thư ký toà ra tiệm cà phê làm việc. Không muốn ra tiệm cà phê thì mời chú thư ký đến nhà. Nàng hẹn chú thư ký đến nhà mình. Chú này đến nhà hỏi han dăm câu ba điều để ghi vào hồ sơ. Xong. Chuyện trò với người đàn bà vui như tết. Chú thư ký lấy cái tự nhiên của người đàn bà bốn tám tuổi. Chú cũng tiểu lâm rất tự nhiên. Chú bảo chú cũng biết rất nhiều người đàn bà đến toà thuộc loại bẻ bơi miễn phí mênh mông, toàn là thành phần lạ vào bơi, toàn là những kẻ không có thể hội viên. Có ông chồng không khả năng sinh con còn động viên vợ đi xin đâu đó về đẻ lấy một đứa. Vấn đề là sau đó bà vợ quen dạ, còn tiếp tục đẻ thêm mấy đứa nữa không phải với chồng. Gia đình con cái đầy đàn, phúc lộc đầy nhà. Đấy cũng coi như một nét hạnh phúc.

Chuyện trò thế nào dẫn đến việc nàng bốn tám tuổi thấy yêu chú thư ký quá chừng. Chuyện trò làm sao mà lại dẫn đến câu đùa rất ngọt. Thôi, về làm gì, ở lại đây mà ngủ. Chú thư ký tin là thật. Ở lại. Thì hoá ra là nàng nói thật. Nàng quyết định chấm chú thư ký.

Nhưng nàng gặp ngay đối tượng khác. Hai ngày sau nàng y hẹn, đến phòng làm việc của chú thư ký toà. Chính ở đấy nàng gặp người đàn ông của số phận. Chàng đang là khách của chú thư ký. Chàng cũng đến để làm nốt thủ tục nhẹ nhàng cho xong một đời vợ. Gặp nhau một cái là họ cảm nhau ngay. Làm quen ngay. Nàng rủ chàng về nhà mình ngay. Về nhà thì câu kèo chàng trước khi chàng đứng lên chia tay lại y như cũ. Thôi, về làm gì, ở lại đây mà ngủ. Kết cục đúng như vậy. Họ nhanh chóng đưa nhau trở lại toà án. Chú thư ký làm thủ tục cho cả hai người. Kết thúc hai việc này để mở ra một việc kia. Hai khách hàng của chú lại đăng ký kết hôn với nhau. Chú thư ký toà cũng chẳng ghen. Chàng thứ năm của nàng thuộc diện cao nhất về bằng cấp. Giáo sư tiến sĩ viện trưởng. Thôi thì cũng được an ủi, rốt cục mình cũng chài được anh có học một tí. Chàng vốn là kỹ sư hoá chất. Bỗng dưng một ngày chàng lọt vào mắt xanh của tổ chức. Chàng được chấm làm cán bộ nguồn của ngành khoa học xã hội. Hoá chất mà lại sang quản lý khoa học xã hội? Không trái ngành trái nghề tí nào. Đất nước của thơ ca, mỗi người dân là một

thi sĩ, bà nhà quê không biết chữ còn làm được thơ. Chất văn chương thơ phú sẵn trong máu. Điều kiện thuận lợi như thế, hễ ai yếu chuyên môn một tí đều có thể được chuyển sang trông coi văn chương khoa học xã hội nhân văn. Chàng được thu xếp để cấp tốc làm luận văn tiến sĩ triết học. Không viết tiếng Đức thì có người dịch ra tiếng Đức. Không nói tiếng Đức thì có thông ngôn tháp tùng sang Đông Đức một tháng để bảo vệ luận án trước hội đồng toàn giáo sư người Đức. Khi đi là ông kỹ sư hoá chất Việt Nam, khi về là ông tiến sĩ triết học Đức - Việt, sau này bìa sách của ông bao giờ cũng nhớ ghi rõ một dòng: lưỡng quốc tiến sĩ. Cùng đi chuyến ấy với chàng có một người bạn xấu số, chưa kịp bảo vệ luận án thì bị tai nạn giao thông chết ngay tại chỗ. Chàng ôm bình tro bạn về cùng tám bằng đồ của mình. Người sống tự phong là lưỡng quốc tiến sĩ. Người chết thì chẳng ai nhớ mà ghi lên bia mộ: lưỡng quốc tử sĩ.

Vấn đề là phải được tin. Được tin dùng thì bằng cấp kiến thức chỉ là chuyện thủ tục. Một tay chàng chèo lái con thuyền khoa học xã hội mấy chục năm. Dưới tay chàng bao nhiêu đề tài bao nhiêu công trình bao nhiêu hội thảo khoa học được thực hiện. Đề tài không thông qua được thì để năm mười mười lăm hai mươi năm sau vẫn còn nguyên giá trị. Đây là ưu thế của khoa học xã hội so với các khoa học khác. Dưới tay chàng bao nhiêu luận

án thạc sĩ tiến sĩ nội hoá bảo vệ thành công. Bao nhiêu nữ tiến sĩ sinh ra một đề tài là sản ra một đứa con. Con cái của các nữ tiến sĩ này đứa nào trông cũng giống đứa nào. Thành ra một quy luật ngầm là con cái các nữ tiến sĩ không được yêu nhau lấy nhau. Anh em chung một dòng máu như thế có mà loạn.

Sau tuổi năm lăm chàng không hào hứng sinh con sản đề tài nữa mà quay ra sáng tác. Viết ca khúc. Làm thơ. Viết tùy bút ngẫu bút tản văn tạp văn. Đám học trò có bằng cấp của chàng bây giờ nắm vị trí chủ chốt trong báo chí xuất bản âm nhạc hội họa nhiếp ảnh. Họ xúm vào ghi băng ghi hình ca khúc của thầy phát trên sóng đài sóng hình. Họ đăng thơ đăng văn thầy ngồn ngang báo chí, đăng bài lăng xê sách mới của thầy. Ai cũng biết văn thơ thầy vừa đọc vừa bịt mũi, nhưng xưa thầy không tiếc mình cái chữ ABC, giờ mình tiếc chi thầy một bài tụng ca. Viết lý sự mãi khô hết cả

người, thầy chuyển sang văn chương lai láng. Bút ký hân hoi, cảm tác cái lần cả viện đi tắm biển. Một đàn con cái các nữ tiến sĩ đi theo, đứa nào cũng giống đứa nào. Các nữ tiến sĩ xuống giỡn sóng. Một cô nhảy cao nhất. Cô thứ hai nhảy vừa vừa. Cô thứ ba nhảy thấp. Xong. Tất cả vui vẻ lên bờ ra về. Chấm hết. Xong bài bút ký văn học.

Đến tuổi về hưu khai rút tuổi để khỏi phải về, thầy bảy mươi nhưng theo khai sinh chỉ còn sáu một. Chàng sáu một giả danh bỗng nhiên mắc chứng bệnh cười. Chỉ định bật lên một tiếng cười thôi thì cứ thế mà cười mãi. Không sao hãm lại được. Hơ hơ hơ hơ. Mãi. Chập dây thần kinh cười. Chữa bao nhiêu thuốc. Nàng đưa đi hết thầy nọ đến thầy kia vẫn bó tay. Một đêm hai vợ chồng đi xem kịch Đờ cười. Cả rạp bật cười đánh rầm rồi thôi ngay. Kịch đã chuyển sang tình huống khác, có vẻ hơi bi, ra cái điều hài kịch không hề dễ dãi. Nhưng sân khấu bi rồi mà chàng sáu một vẫn cười. Cười rũ rượi. Cười hết hơi. Khán giả quay sang nhìn đều đánh tín hiệu là chúng tao khó chịu lắm rồi đấy. Vẫn cười. Hơ hơ hơ. Nàng cuống cả lên chẳng biết làm thế nào cứu chồng. May. Trong lúc cười hụt hơi, chàng còn kịp hôn hên rít vào tai nàng:

- Tát vào mặt anh một cái.

Nàng đờ người ra. Không hiểu. Không dám.

- Tát đi.

Người đàn ông có bộ mặt cười thu hết lực tàn ra lệnh một lần nữa. Thì tát. Tạnh. Tạnh ngay. Nhà hát trở lại im phăng phắc.

Thế là từ ấy biết thuốc chữa. Không phải chạy thầy chạy thợ nữa. Hễ bật lên tràng cười không tắt được thì chỉ việc tát cho chàng một cái. Đút luôn. Quá tuổi về hưu đi thỉnh giảng. Tay cầm phấn miệng nói thao thao bỗng nhiên bật cười hơ hơ. Thế là chàng chủ động hét lên kêu cứu. Cậu ngồi bàn đầu lên tát cho tôi một cái. Thanh niên thế hệ mới sáng dạ nhanh ý, bảo tát là tát luôn, chẳng việc gì phải ngập ngừng. Tạnh. Xẹp. Đỡ cho người trẻ cái hoạ phải nhìn một ông giáo sư đáng kính cười rũ rượi, dớt dãi sùi cả ra. Sáu một tuổi tây bảy mươi tuổi ta vẫn ham cầm tay học trò yêu. Tất nhiên là học trò gái. Cô sinh viên tại chức nghe đâu có đôi chân được quay vào phim vũ nữ chân dài. Chân thôi, trong phim cô chỉ được quay từ

hông trở xuống, duỗi chân ra cho một gã thợ ảnh vuốt ve nắn sửa, đoạn này cô diễn viên đoàn chính không chịu, đòi phải có người đóng thế. Cô sinh viên này được thuê hai trăm nghìn để cho quay đôi chân bị vuốt ve. Chàng là giáo sư thỉnh giảng lớp cô, chàng gọi cô đến nhà hướng dẫn luận văn. Chàng hỏi trong phim nó vuốt vào chỗ nào của em? Nàng bảo đây thầy ạ. Đâu nữa của em? Đây thầy ạ.

Có phải đây nữa không? Đúng thầy ạ.

Chàng đã bắt đầu móm rồi. Chẳng xơ múi gì nữa. Mở ra rồi lại đập vào như chơi. Nhưng móm răng chứ không móm mắt. Không dám được thì khẩu tâm thị tâm, nghệ thuật nghe nhìn thế giới đang lên ngôi. Chàng mở luận văn của em có mấy chỗ chàng đã đánh dấu bằng bút đỏ. Em nhìn này. Em thấy rồi ạ. Văn chương cũng như chân tay bao giờ cũng phải lấy cái ruột làm đầu. Em nhớ lời thầy rồi ạ. Thôi em về được rồi. Vâng, thầy cho em xin. Sách của em đây. Vâng thầy cho em xin. Em xin gì nữa. Thầy cho em xin lại cái chân của em ạ.

Thầy bật cười khan. Cười khan tức là chỉ cười một tiếng. Chết dở, này giờ thầy cho em về mà tay thầy vẫn giữ đùi em. Thầy cười khan, nhưng bệnh cười vượt quá quy định, bắt đầu nhàn ra thành chuỗi cười vô tận. Cô sinh viên hoảng quá. Chẳng biết ứng phó thế nào. Cũng không dám rút chân ra khỏi tay thầy. Đúng lúc nàng về. Nàng chồm đến tát vào mặt chồng một cái. Tịt. Nàng hất chân con kia ra khỏi tay chồng. Dứt. Nàng chẳng ghen. Đòi nàng giai hơi bị sẵn. Hết giai này có ngay giai khác. Nhưng cơm sẻ áo có gì mà ghen. Chỉ thấy chán ngấy. Ngấy tận cổ hình ảnh anh giai bảy mươi thọc tay vào đùi một đứa con gái mà cười không kiềm chế nổi. Như ông già vô tư tiêu tiện ra quần khai mù, tự biết mà không hãm nổi.

Thôi. Nàng cũng không muốn phải làm hộ lý chăm sóc người cao tuổi ngay trong nhà mình. Nàng bỏ ông luôn.

Bạn gái nàng, một người đàn bà mới chết ở tuổi năm ba. Chơi bời như giặc, chết ở tuổi năm ba coi như không kịp biết tuổi già đủ mọi cái khôn khổ khôn nạn. Dứt mạch máu não. Phụt một cái ở trong đầu. Thế là đi luôn không kịp biết đau đớn thế nào. Bốn đời chồng. Giới một cái là cả bốn chồng đều hoà thuận, Mỗi chồng ghé vai khiêng một góc quan tài. Nàng đi

đưa bạn về. Hơi ngẩn ngơ. Nàng chết thì chắc cả năm chàng đều đến. Đời nàng bao giờ cũng dịu dàng chu đáo, với cả năm chàng, không lý gì họ oán hận nàng mà không đến. Bốn chàng bốn góc. Ông cười thì đi sau lấy tiếng cười làm vũ khí trào phúng. Cười mà hơ hơ như thế thì phó phường đều tưởng là ông khóc hờ vợ cho mà xem. Còn phó phường biết ông cười thì cũng coi như tràng pháo tung bưng trong đám ma người thượng thọ.

Sau lần lấy chồng thứ năm, nàng quay trở về cũng năm mươi ba tuổi. Đúng lúc con gái nàng ba mươi tư, lần đầu tiên lấy chồng. Tưởng cô con gái không thiết tha gì nữa thì cô lấy chồng. Tuổi cô với tuổi mẹ cô thuộc diện tứ hành xung. Hai người đàn bà cực kỳ trái ngược. Cô thấy cái phương châm của mẹ chơi xuân kéo hết xuân đi sao mà giống thứ ẩm thực ăn gói nhấm sống nuốt tươi. Cái câu đùa về làm gì, ở lại đây mà ngủ chỉ có một phần đùa, chín phần là thật. Cô dị ứng với tiếng chồng. Cho đến lúc ấy, chồng đồng nghĩa với hình ảnh năm chàng trai của mẹ cô. Chồng đồng nghĩa với gã đàn ông quần đùi rộng ngồi giạng chân phơi hết cả công cụ bèo nhèo. Cái tiếng chồng, cô nghe cứ ghê ghê thế nào.

III. Người đàn bà:

Người đỡ đầu - Chuyến đi dọc theo đất nước

1.

Mãi cho đến cuộc hẹn ở chung cư này, đời chị chỉ biết có một người đàn ông. Đó là ông Víp. Đồng thời là chồng chị.

Người đàn ông thứ hai là người đang cùng bị nhốt trong căn hộ. Duy nhất đây là người đàn ông mà chị quý trọng. Quý. Biết ơn. Nhưng từ mười sáu năm trước chị quyết không chọn anh làm chồng. Chứ chồng làm hỏng hình ảnh bất kỳ người đàn ông nào. Độc giả đã biết là chị nghĩ thế.

Chị và mẹ chị xung khắc. Trong thâm tâm chị vẫn nghĩ mẹ chị không chỉ là người đàn bà phù phiếm nhẹ dạ dễ dãi. Đây là người đàn bà quá bình dân. Thấp hơn cả bình dân nữa. Đây là người đàn bà xuất thân khá hèn kém. Cha mẹ bà là những người nhặt rác gom rác ngoài bãi sông Hồng. Cái bãi rác Hà Nội từ thời Pháp thuộc. Thời ấy Hà Nội còn ít người, người lại ăn ít, thú ẩm thực không phong phú cao lương mỹ vị như bây giờ. Ăn ít thì thải ít. Rác ít. Cả Hà Nội chỉ có một bãi thải ấy thôi. Dân bãi sông độc quyền đồng rác ấy. Làng nghề dọn rác được độc quyền thám hiểm rác, mót nhặt, phân loại, xử lý rác. Phát triển ra thành đội quân chèo chai lông gà giẻ rách. Tuổi thơ của bà nòng nặc bãi rác trưa hè, tuổi thơ lẻo đẻo theo mẹ theo cha gánh hai đầu hai thùng lang thang qua các phố phường Hà Nội. Tiếng rao chèo chai nào nuốt mọi thời tiết. Mẹ chị may mắn lớn lên có người xin cho làm văn thư cơ quan nghiên cứu. Rồi lấy chồng đầu đời gia đình trí thức cũ. Để ra chị khác hẳn mẹ. Chị tự thấy mình thuộc một dòng máu khác, đẳng cấp khác.

Thực sự đó là ý nghĩ của cô sinh viên trong buổi chiều ấy. Buổi chiều buồn thê thảm trong ký túc xá sư phạm. Cô sinh viên Hà Nội tuần ấy không về nhà với mẹ. Cô ở lại ký túc xá. Một thị trấn cách Hà Nội bốn chục cây số. Nơi này hẻo lánh gây cảm giác cô đang lánh mặt mẹ. Không thể nói là giận. Một cái gì ngưỡng ngưỡng vương vương khi chạm mặt mẹ. Cô biết

mẹ sẽ vẫn cười như không nói như không. Sẽ vẫn dịu dàng ân cần với con gái như không. Ngày cô còn nhỏ, cô đã bao lần phải tránh đi như không thấy mẹ và nhân tình ở dưới cái gầm bàn. Mẹ chỉ che hai mảnh chiếu làm phép vắn đủ cho con bé nhìn thấy. Mỗi lần gạt mảnh chiếu chui từ dưới gầm bàn lên, mẹ vẫn cười vui, xem như đây là chút sơ ý vặt vãnh.

Nhưng cái sơ sễ lần này của mẹ hình như đã gây ra sứt mẻ. Một chút gì đó trong lòng cô không còn nguyên lành nữa. Cái quả trứng giập động khê vào sẽ vỡ toang ra. Chuyện bắt đầu từ hôm mẹ chỉ cho cô thấy một chàng trai chạy lướt qua, theo cầu thang lao xuống tầng dưới. Mẹ bảo anh ta ngon. Cô đùa lại bảo mẹ bơn bót cái mồm ăn quà đi, để yên cho đàn ông được sống, miếng nào vào mồm người đàn bà ăn vặt như chóp này là trôi miếng ấy. Mẹ cô cũng gạt gù mà kể cả đùa thôi tha cho. Bà vừa mới ly dị chú nhà đất, đang cô đơn, nhưng cũng không đến mức thèm thường thái quá. Anh chàng ấy thuộc diện hộ độc thân của ngành xây dựng. Bốn anh chàng chưa vợ được phân một căn hộ ở trên tầng ba. Mỗi lần đi về lên xuống, họ phải đi qua tầng hai của mẹ con cô. Ba anh kia không có ấn tượng gì đặc biệt. Anh này cũng không có gì đặc biệt.

Chẳng qua mẹ chỉ tay vào anh ta mà đùa nên cô để ý. Tình cờ chạm mặt anh ta ở cầu thang thì mới thực sự quan sát. Rồi ghi nhớ. Rồi phân tích. Gương mặt đàn ông góc cạnh. Đẹp trai hơn hẳn ba chàng kia. Giọng nói cất lên với bạn khi nào vội vàng quá thì hơi lạc đi thành giọng kim. Cái giọng thanh thanh lạc lạc như một anh tồ. Nhưng chắc là không tồ tí nào. Đăm chiêu đứng một góc cầu thang nhìn xuống đường chờ bạn về mở khoá cửa

thì ra dáng một người đàn ông nhiều suy tư. Không phải loại đàn ông biết tung tẩy đối đáp. Không phải loại mê muội theo đàn bà làm một con đực nô lệ cho dục vọng. Không phải là loại đàn ông của mẹ. Về suy tư kia làm người ta kính nể. Làm cô vương vấn. Cuối tuần về nhà, cô lại vợ vắn ngoài lan can, lảng vảng quanh cầu thang như chờ chàng đi qua. Chạm mặt. Gạt đầu một cái. Chào một câu. Thế là kỳ nghỉ cuối tuần ấy yên tâm, coi như việc tuần này đã xong.

Chuyện cứ loanh quanh chập chờn thế thôi. Được chừng nửa năm. Đã có đôi ba cơ hội chuyện trò khi cô lên tầng trên nhờ anh giảng cho bài toán.

Như anh trai với em gái. Anh chàng luôn đúng mực. Ân cần điềm tĩnh. Có lẽ đây là người đàn ông đáng trọng duy nhất đối với nàng. Nói thực, nếu cô cứ nhất thiết phải lấy chồng, nếu không thể nào lảng tránh trì hoãn được, thì cô sẽ chỉ lấy một người như vậy.

Nhưng rồi chuyện kết thúc ngay. Dập tắt ngay. Người mẹ thêm quà vặt của cô có bao giờ để yên bất cứ một món ngon nào bày ra trước mắt mình. Bày ra hơi lâu. Giữa năm đời chồng chính thức là bao nhiêu lần quà vặt khai vị điểm tâm lót dạ. Không chịu một lúc nào đói kém thiếu thốn. Đàn ông thấy hoa ngửa tay thì bẻ chơi. Đàn bà thấy quà không đói cũng sà vào. Cắn đôi ba miếng, gậy gót lem nhem rồi bỏ. Người đàn bà tuổi bốn mươi ba, vừa mới qua một cuộc hôn nhân, năm sau mới bắt đầu cuộc hôn nhân mới. Bây giờ đang cần những miếng ngon lấp chỗ trống. Đói lòng ăn một quả sung. Tia đúng hôm anh chàng chạy lên chạy xuống cầu thang mấy lượt. Bồn chồn ra ngóng vào trông. Không trông ngóng được nữa thì đứng thừ người bên lan can. Chàng quên chìa khoá mà mấy anh bạn lại đi uống bia đầu đó. Đành phải đứng suy tư. Đàn ông cao lớn khoẻ mạnh khi phải đứng suy tư thì có vẻ lạ lùng. Hấp dẫn. Gương mặt kia, cơ bắp kia là phải xông vào đâu đó lao vào đâu đó. Sôi động hoạt náo lên cơ. Trai trẻ mạnh mẽ khi trầm xuống chùng ra trông như là buồn. Buồn cả người xung quanh.

Người đàn bà đã tiến lại gần chàng đúng lúc ấy. Mời. Vào nhà ngồi mà đợi. Không thể biết bao giờ bạn của chàng mới về. Chàng không đề phòng. Biết gì đâu mà đề phòng. Người đàn bà kia hơn chàng tới mười lăm tuổi. Ngọt ngào chân thành như thế. Vui vẻ vào. Vui vẻ chuyện trò. Giúp làm bếp. Con trai gần ba mươi, nhiều năm du học Đông Âu, sống tự lập nhiều thành ra nội trợ cũng khá. Chú ở lại ăn cơm cho vui. Chú nhận lời tự nhiên. Chú ở lại xem ti vi cho vui. Chú xem để giết thời gian. Chú ở lại ngủ cho vui. Chú ở người ra. Chú chưa bao giờ nghe đàn bà nói tròn vành rõ chữ đến thế. Rồi chú nóng bừng khắp người. Chưa kịp chuyển lạnh thì người đàn bà kia đã lao vào chú. Cửa ra vào không khoá. Mẹ cô vẫn ầu như thế. Nhà có con nhỏ, sau này con lớn lên thành thiếu nữ, mà đưa giai vào nhà vẫn sơ hở vô tư. Hai con người cuồng nhiệt ở phòng trong

không biết rằng cô đã về. Tối thứ sáu, cô mới đi xe buýt từ trường về với mẹ. Cô khẽ khàng đặt cái ba lô ở phòng ngoài. Nhẹ nhàng đi ra. Cẩn thận đóng cửa lại. Cẩn thận đứng ở đầu cầu thang như hóng mát. Thực ra là đứng canh. Nhỡ có khách khứa đến bất ngờ.

Mãi sau. Hơn mười giờ đêm người đàn ông của mẹ mới mở cửa đi ra. Hốt hải. Chàng định chạy thẳng lên tầng ba xem bạn đã về chưa. Chạy ngang qua chỗ cô đứng hóng mát thì họ nhận ra nhau. Cô tái người đi. Chàng chết điếng. Ngay lập tức cả hai người đều hiểu là người kia đã hiểu. Cô hiểu người đàn ông trong phòng của mẹ chính là đây. Chàng hiểu cô phải đứng đây không phải để hóng mát. Chàng định bỏ chạy tiếp lên tầng ba. Nhưng rồi chàng đã đứng lại. Chàng run run rủ cô đi dạo một vòng quanh khu tập thể. Thì đi. Lòng cô đã lạnh lại nóng lên bùng bùng. Rồi lại lạnh.

Khu nhà lắp ghép thời bao cấp. Những căn phòng tầng một vẩy ra khoảng trống công cộng. Những cái hộp diêm lồng chim chòng lên cái căn phòng vẩy ra. Những quần những áo phơi nhón nháo trước từng căn hộ. Lần đầu tiên cô nhìn thấy trong những căn hộ sáng đèn và không sáng đèn trên kia chỉ diễn ra có mỗi một chuyện. Muôn đời. Cô ngạc nhiên sao đời người đơn điệu đến thế. Những căn hộ làm lưới sắt, tự biến thành lồng chim giam mình. Giời đánh bầy người. Người tự bầy người. Người chết vì lợi chim chết vì môi. Chuồn chuồn mắc phải nhện vương. Chim khôn mắc phải lưới hồng.

Chàng trai cao lớn ôm cô đi một vòng quanh khu tập thể mấy chục khối nhà. Vòng tay cứng cáp bây giờ càng gây cảm giác thảm thương. Vòng tay chỉ làm cho cô thấy lạnh. Không phải anh chàng ôm cô mà cô đang phải dìu một người đã suy sụp. Chàng kể những câu đứt đoạn rằng lâu nay chàng quý cô. Chàng có ý mong chờ cô cuối tuần ở trường về. Nhưng bây giờ chàng biết mọi sự không bao giờ trở lại như trước nữa. Không phải là lời xin lỗi. Cũng không phải là sám hối. Chấp nhận. Cô cũng không trách móc. Không bày tỏ rằng mình đã có lúc mong gặp chàng ở đầu cầu thang. Hoá ra đàn ông to lớn đến đâu cũng chỉ là thứ mong manh dễ vỡ. Dễ quật ngã. Một đòn rất vớ vẩn thôi. Một người đàn bà rất vô tình thôi.

Sáng hôm sau chủ nhật cô mang ba lô quay lại trường. Chủ nhật giữa mùa hè ấy sẽ rất lạnh nếu cô ở lại nhà. Sẽ đi ra đi vào căn phòng của mẹ. Sẽ chạm mặt người mẹ vô tâm đến mức không biết có chuyện gì vừa mới xảy ra. Sẽ nghĩ rằng ở trên tầng ba có một người mà đêm hôm qua cô đã phải dìu đi. Cánh tay anh ta ôm cô thực ra là bám víu. Dìu được anh ta đi thì lòng cô hoàn toàn hờ hững.

2.

Trong ký túc xá sinh viên, những chiều cuối tuần thường buồn nhất. Chỉ còn những ai nhà quá xa không về được. Chỉ còn những ai không có bạn trai rủ đi chơi. Đám con gái tồn lại trong ký túc xá thường là loại xấu. Không xấu người thì xấu tính. Roi rớt thiếu số hình thức ưa nhìn thì nhất định có khuyết tật. Khuyết tật cơ thể hoặc khuyết tật cá tính hành vi. Kiêu kỳ lập dị không thể hoà nhập với số đông. Không thích ai và không ai thích mình.

Cô thuộc loại người này. Xinh xắn cao ráo. Nhưng lưng hơi thẳng người hơi khô. Khô chân gân mặt. Hơi nghiêm. Cuối tuần không về với mẹ thì chỉ còn ngồi lại một mình trong phòng. Bốn cái giường tầm. Tám chỗ nằm thì cả tám cái màn gió mở toang ra. Mỗi một người ở nhà trông cả tám chỗ. Thực ra thì cũng có nhiều việc để làm. Cô lại là người mê sách. Đắm chìm trong tiểu thuyết. Mơ về một thế giới xa xôi. Đúng lúc anh ta đến trước cửa phòng. Hỏi thăm cô Mơ Khô. Mơ Khô là biệt danh bạn bè đặt cho cô. Như mọi lần thì cô sẽ bảo, anh nhầm rồi, tôi là Mơ Khô đây, nhưng chúng ta không quen nhau. Nhưng cô đang trong tâm trạng rạn nứt chơi vơi. Có lúc thấy mình như không phải là mình nữa. Cô nhẹ nhàng đáp:

- Em là Mơ Khô đây. Có việc gì hả anh?

- Chuyện hơi dài. Anh đọc bài báo tường em viết và anh muốn trao đổi.

Như mọi lần cô sẽ hỏi bài báo nào nhỉ? Em có viết bài báo nào đâu. Mà em cũng chẳng có chuyện gì cần trao đổi với người lạ. Nhưng lần này lại khác. Tự nhiên thấy người mình yếu hần đi chùng hần xuống. Chẳng việc gì phải phản ứng theo kiểu rạch ròi chấm hết nhanh gọn. Tự

nhiên lại hoang mang. Bài báo nào của mình nhỉ? Mình có viết một bài báo tường thật hay sao?

Mời người đàn ông vào trong phòng. Một anh chàng đứng nghĩa là hào hoa phong nhã. Hơi tỉnh lẻ một tí, nhưng thuộc diện đi qua sẽ có khối cô xôn xao hỏi xem người ở đâu. Ngay cả ở giữa thủ đô cũng khối cô xôn xao. Chuyện trò thì vui nhưng vừa đúng chừng mực. Cô không cảm thấy sốt ruột hoặc mất thì giờ như với những người đàn ông khác. Một lát, cô nhận lời đi cùng với người đàn ông ra thị trấn. Xe riêng. Anh chàng tự lái.

Chiều muộn, hai người ngồi trong một quán cà phê sinh viên. Quán vào loại có gu hơn cả trong thị trấn sinh viên. Chủ quán là ca sĩ thầy dạy nhạc trường nghệ thuật. Người phục vụ toàn là sinh viên. Mấy bản nhạc phóng to như panô treo tường thay cho ảnh ca sĩ bình dân. Không khí nhò thế mà có vẻ sang sang, khác hẳn những quán bên cạnh. Cũng có vẻ dễ bắt đầu cho câu chuyện khởi nguồn từ một bài báo tường sinh viên.

Người đàn ông hay lân la trong khuôn viên trường đại học. Anh chẳng quen một ai nhưng thỉnh thoảng phóng xe từ một thị trấn miền núi đến thì chỉ thích ghé vào trường. Thích nhìn ngắm những gương mặt sinh viên. Anh chưa từng làm sinh viên nên thích. Thích cả cái không khí chung trong trường trong ký túc xá. Có người thích đồng quê, người thích không gian vũ trường, người thích siêu thị, chốn chợ búa. Anh thích loang quanh trong các trường đại học. Tuổi tác anh không quá xa với tuổi sinh viên. Chỉ hơn khoảng mười tuổi. Anh tự thấy mình còn trẻ có thể lẫn vào môi trường này được.

Anh đã la cà trong các quán sinh viên. Vào cả giảng đường, thư viện, nhà ăn. Bất quen với đôi ba cô cậu. Đọc hết tất cả các tờ báo tường ở chỗ bảng thông tin. Có những tờ báo thuộc diện bắt buộc. Bài báo, bức tranh, tấm ảnh hướng vào một dịp kỷ niệm, một chủ đề có sẵn. Nhiều tờ khác thì hoàn toàn làm tự nguyện. Như một hình thức văn nghệ, như ca hát diễn kịch trong sinh viên. Đọc hết bảng ấy thứ thì anh chàng thấy mình đã là sinh viên. Tự tin. Từ nay mình có thể lang thang mãi trong những khu trường. Có thể nói chuyện ngang hàng phải lứa với sinh viên mà không quê không chối. Nhất quỷ nhì ma thứ ba học trò. Thứ ba được tính là đệ

tam. Mảnh đệ tam, anh tự thấy là mình hơi mả. Chưa ghẻ chưa có thể sinh viên. Ngày khai thác vận chuyển gỗ trong rừng, thể sinh viên anh từng được cấp đi cấp lại.

Nói năng hoạt bát. Ý tứ rõ ràng. Ngôn từ chính xác, văn phạm đâu ra đấy. Cô thầm nhận xét. Người mới gặp dễ tưởng anh ta từng có thời là sinh viên. Mà là sinh viên khá, không phải loạt tốt nghiệp ra làm cử nhân vẫn viết những câu bất thành cú.

- Anh kể đi. Chuyện bài báo ấy thế nào?

Cô nhắc. Không sót ruột. Chỉ là nhắc cái lý do mà họ đưa nhau vào tiệm cà phê này. Bài báo của một nữ sinh. Rất chân thành kể chuyện gia đình ở quê. Mảnh ruộng bằng bàn tay, không còn là ba sào như thời người nông dân mơ tưởng phá được cái “xiềng ba sào” bằng cách làm khai hoang nữa. Bây giờ chẳng còn chỗ nào đất bị bỏ phí thành đất hoang. Đất hoang ở đâu thì y như rằng nó sẽ là miếng mồi ngon bán cho Tây, cho công ty liên doanh, cho mấy ông máu mặt làm khách sạn nhà nghỉ. Tấc đất không còn là tấc vàng mà tấc ngàn vàng, tấc kim cương. Lấy đâu ra mà còn đất hoang. Lấy đâu ra mà còn ruộng lớn ruộng nhỏ cho mỗi gia đình. Ruộng thu hẹp lại. Trên mảnh ruộng hẹp mỗi năm canh tác hai vụ lúa, gởi vụ hoa màu thì cũng chỉ đủ ăn chín tháng. Làm cật lực, mưa thuận gió hoà mới được chừng ấy. Ba tháng còn lại người nông dân ăn bằng gì. Mồi móc mãi mới tìm

ra được công việc độ nhật trong lúc nông nhàn. Thêu thùa may vá gia công. Đan lát mây tre rõ rả đồ thủ công mỹ nghệ. Đàn ông lên thành phố làm thuê. Em trai người viết bài báo tưởng đã phải đứng chợ người Giảng Võ, sau đổi đời mua được cái xe máy Tàu chạy xe ôm. Đàn bà con gái lên thành phố bán hàng rong, thu mua phế liệu. Con gái xinh xinh một tí lên làm cave, không xinh không khôn thì làm ôsin trong các gia đình. Người ở lại làm lụng trên cánh đồng mỗi năm may ra để dành được một trăm nghìn đồng. Một trăm nghìn đồng là cả một khoản tiền.

Vậy. Người viết bài cố lắm đến năm học cuối đại học thì đã thấy kiệt quệ. Mỗi năm học trung bình mấy triệu bạc. Học xong rồi không thân thích, phải có ít nhất mấy chục triệu mới xin được việc. Cô tự hỏi học xong lại trở

về làm ruộng thì mất trắng bốn năm đầu tư của thầy mẹ hay sao? Em trai cô kể ngày đi làm thuê, có lần nó bị một bà trung niên cưỡng ép, nó phải vùng ra bỏ chạy. Cô lại nghĩ biết đâu nó chấp nhận làm nhân tình của bà ta mà lại là sự giải thoát thực dụng cho số phận. Cô muốn làm một bài toán thực tế: chấp nhận làm nhân tình một người giàu có mà cô không yêu, điều kiện: người ấy đầu tư cho cô học hành tử tế, ra trường có việc làm. Rất thiết thực. Với cả hai bên.

Bài báo ký tên Mơ Khô. Ghi hẳn số phòng số nhà trong ký túc xá.

Biệt danh của cô. Địa chỉ chính xác cho nên người đàn ông mới tìm đến đúng phòng. Nhưng bài báo không phải cô viết. Hoàn cảnh gia đình ấy là của cô bạn cùng phòng. Cô bạn này là người chất phác.

Nhưng cô không vội nói thật với người đàn ông. Cô chờ nghe ý kiến của anh ta về bài báo.

- Anh đã suy nghĩ rất nhiều. Dù chưa gặp em thì anh cũng đã quyết. Anh sẽ đầu tư cho em. Anh sẽ làm người đàn ông mà em mong ước, sẽ giúp em học hết đại học, sẽ chạy việc cho em.

Anh đặt tay lên tay cô để trên mặt bàn. Thoả thuận. Anh tin rằng sau khi đọc hết tâm tư cô, chỉ cần anh chủ động thoả thuận nữa là xong.

Đến đây thì người đàn ông vã mồ hôi. Ban đầu mồ hôi chỉ rịn ra hai bên thái dương. Lát sau nó chảy thành dòng từ thái dương xuống hai bên má. Mồ hôi rùng rùng trên cổ xuống ngực. Mồ hôi toát ra toàn thân. Thừa mới lớn, lần đầu tiên định cầm tay cô bạn gái, anh chàng đã toát mồ hôi như thế. Sau này, chỉ mới tưởng tượng trong đầu là mình sẽ hôn cô gái ngồi bên là toát mồ hôi. Toàn thân. Phải kiềm chế dục vọng để thực hiện từng bước tuần tự thì anh chàng toát mồ hôi. Kiềm chế là một việc nặng. Nhiều khi là việc quá sức. Một tảng đá lớn đè trên lưng mà anh chỉ muốn hất ngay ra. Không được. Chỉ với những cô làm tiên thì mới có thể vào phòng là lao ngay vào hồi kết.

Lúc này ngồi trong quán cà phê, anh chàng cũng đang tưởng tượng ra cảnh lát nữa sẽ đi thuê phòng. Mọi chuyện sẽ nhanh chóng thôi sau thoả thuận ở đây. Nhanh thôi, nhưng từ giờ đến lúc ấy vẫn phải kiềm chế. Toát mồ hôi. Không run lên bần bật mà toát mồ hôi. Sau này cô nhiều lần chứng

kiến người đàn ông này toát mồ hôi. Cô hiểu ấy là khi trong đầu anh ta đang tưởng tượng ra chuyện xác thịt với cô bạn cùng phòng của cô. Nhưng buổi đầu tiên thì cô không hiểu. Chỉ cảm thấy anh chàng đang vã mồ hôi có điều gì phải kìm nén. Còn tâm sự gì nữa mà anh chàng đang sắp nổ bung ra?

3.

Mười sáu năm sau, trong căn hộ chung cư chị mới lần đầu tiên trao thân cho anh. Vẫn thế. Chỉ tưởng tượng ra việc chắc chắn sắp xảy ra ngay bây giờ mà anh toát mồ hôi. Khấp người. Người khác trong tình trạng ấy thường run lên. Run bần bật không kìm nổi. Anh thì kìm được. Năng lượng kiềm chế được huy động bằng hết, nó làm cho cơ thể anh không run lên đùng đùng, nhưng mồ hôi vã ra như tắm. Mồ hôi bắt đầu rịn nhẹ khi chị bước vào phòng và hai người hôn nhau. Hôn thật lâu mà vẫn chưa thỏa. Nhưng cái gì cũng phải từng bước tuần tự. Anh phải nhìn chị bỏ các món ăn mới mua ra bày lên mặt bàn. Phải nghe chị nói. Gần mười năm qua anh chuyển vào Sài Gòn. Nhất là sau khi chị lấy chồng, cách đây năm năm, thì họ mới hoàn toàn mất liên lạc. Phải nghe chị hỏi han chuyện anh, chuyện cô bạn gái sau này thành vợ anh, chuyện làm ăn của anh, nghe nói vẫn rất tốt. Nghe mà phải kìm giữ. Cho đến khi chị giật mình nhận ra mồ hôi đã ướt cả áo anh. Giật mình. Nhận ra một nét quen thuộc. Chị biết là mình không thể hành hạ anh lâu hơn nữa. Cố tình những bước tuần tự thực ra là thứ giả dối. Sao người ta không bước vào nhà là lập tức lao vào nhau ngay? Như thế thì anh đâu phải vã mồ hôi đầm đìa ra thế kia.

- Ôi, đến bằng này tuổi rồi, em vẫn đại.

Chị lao vào anh. Chị nói như nhận ra mình vô duyên từ nãy đến giờ.

- Anh chờ như thế này cả mười sáu năm rồi. Anh chờ được mà. Nói là chờ được mà anh cuống cả lên.

Mười sáu năm. Bằng ấy thời gian quen nhau, thực ra anh dần dần yêu mến chị hơn. Nhưng cô sinh viên thừa ấy chỉ dừng lại là bạn. Cô đưa anh về lại ký túc xá, tìm cho bằng được cô bạn gái. Người đã viết bài báo. Sau này nhiều lúc cô không hiểu sao ngay lập tức mình hành động rộng lượng như thế. Nếu ghìm giữ anh chàng lại cho riêng cô, một thời gian

sau cô cảm mến anh thực sự, thì biết đâu giữa hai người mới thực sự là cả một nhân duyên. Không có duyên. Cô chuyển ngay anh chàng sang đúng đối tượng anh cần tìm. Anh sau này càng tin càng trọng cô vì lẽ ấy. Trung thực. Không ghen ghét đàn bà thường tình. Họ lập thành nhóm ba người thân thiết. Thường xuyên gặp nhau, không phải không có lúc anh đã ngồi cạnh cô mà mồ hôi vã ra. Cô bạn gái vừa ra ngoài đi đâu đó. Cô hiểu lý do anh toát mồ hôi. Nhưng không bao giờ có chuyện gì quá giới hạn.

Cho đến hôm qua anh gọi điện đến. Chị hẹn anh ở một tiệm cà phê gần Bờ Hồ.

Chị đến. Anh đã ngồi sẵn sàng. Nắng gió phương Nam làm anh rần rỏ hơn. Chát hào hoa đã thổi bạt tính tình lẽ ngày xưa. Nói năng hoạt bát đầy tính tự biện. Ngụy biện nữa. Chỉ cần tin rằng người kia tin rằng mình tin rằng người kia sẽ đến. Là gặp. Hơi rắc rối một tí nhưng mà đủ vui. Đủ chùng mực. Một lát thì anh vã mồ hôi.

- Em hiểu rồi. Anh nghĩ sang chuyện khác đi. Mai chúng mình sẽ gặp nhau. Chị nói thật đơn giản

- Mai nhé.

Anh nói giọng hiểu biết.

Cả hai đều hiểu lần này thì đã chín muồi. Lâu quá, nhưng đã chín.

4.

Cô bạn gái khi viết bài báo tường đã tính trước. Cô lấy bút danh là biệt danh của người bạn gái khá thân. Không ngờ cái quyết định ấy lại mang đến cho cả hai cô một người bạn. Cùng một lúc.

Ngay buổi chiều ấy, sau khi vỡ lẽ về tác giả bài báo, hai người rời quán cà phê quay lại trường. Tìm cho bằng được tác giả thực. Con đường từ trung tâm thị trấn rẽ vào khu đại học phải đi qua một vùng đất hoang bên chân núi. Một bãi trống cỏ dại cây cằn mọc lúp xúp. Sinh viên biến bãi đất hoang thành cái nhà xí ngoài trời. Khổng lồ. Mệnh danh: nhà xí lớn nhất Đông Dương. Dân địa phương gọi: Bãi Cò. Mỗi khi có một trận gió ngàn lồng lộng, giấy báo giấy vệ sinh bay trắng đồng hoang. Như cò bay.

Nhà vệ sinh trong trường vừa thiếu vừa không vệ sinh. Lại không an toàn. Cô bạn gái, tác giả bài báo, có lần ngồi trong một ngăn không có chốt.

Cô phải luôn tay giữ lấy cánh cửa mục vỡ. Bất đồ cánh cửa bị giật phắt ra. Mạnh và nhanh đến mức không bàn tay vạm vỡ nào có thể kéo lại được. Hóa ra là một chàng sinh viên lớp bên cạnh. Cô rú lên. Trong ngoài ê chề nhìn nhau mấy giây. Kịp lúc anh chàng kia tự đẩy cho cửa đóng lại. Cô đưa tay giữ cánh cửa tự bảo từ nay phải cảnh giác hơn. Vừa nghĩ thế thì cánh cửa lại bị phũ phàng giật phắt ra. Lại vẫn anh chàng kia. Lần này hẳn mỉm cười rất nhã nhặn. Hắn đã quên nói một câu. Xin lỗi. Hắn nói, rồi lại đóng cửa lại. Lần giật cửa thứ hai là hẳn muốn cur xư cho ra người lịch sự.

Đến cả người nhút nhát nhất cuối cùng cũng phải từ bỏ nhà vệ sinh công cộng. Những ô vệ sinh mất dần cánh cửa. Những người lãng mạn cuối cùng vào đó phải mang theo một tờ báo, mở thật rộng ra, đọc thì ít che thì nhiều. Đó là nơi luôn có kẻ khả ố rình rập nhìn ngó. Hiếm hoi lắm mới gặp một người lịch sự thì lịch sự theo kiểu gã sinh viên nọ. Rốt cục sinh viên đổ hết ra Bãi Cò. Vào giờ cao điểm sáng sớm hoặc chiều tối, lúp xúp từng góc cây bụi cỏ đâu cũng có bóng người nhấp nhô.

Xe anh chàng đi qua Bãi Cò để vào ký túc xá. Cô gái ngồi trên xe cứ bần khoăn không biết cô bạn gái có ngồi đâu đó trong cái bãi kia. Nghĩ thế bởi bất chợt trở lại trong đầu câu chuyện cô bạn bị giật phắt cánh cửa nhà vệ sinh đến hai lần. Cứu tinh của cô đang đến, anh ta đang lái xe qua cái Bãi Cò mà biết đâu cô đang ẩn mình trong đó. Có anh chàng này, đời cô bạn từ nay sẽ khác.

Lạ lùng. Chuyện đan díu của họ gắn liền với cái Bãi Cò. Thường xuyên xe anh chàng đến vào những ngày cuối tuần phải ra vào qua cái bãi khét tiếng. Gió tràn qua bãi là giấy bay rợp trời như tàu bay giấy. Như những đàn cò. Nhưng rồi một hôm anh chàng đưa cô bạn vào trung tâm thị trấn, thuê cho cô một căn phòng nhỏ. Có nhà tắm vệ sinh riêng. Mua cho cô một chiếc xe đạp để hàng ngày đi học. Cô Mơ Khô vẫn ở lại ký túc xá, nhưng cuối tuần họ lại nhập thành hội ba người. Đôi tình nhân và cô Mơ Khô. Đi ăn đi chơi đi xem phim ca nhạc. Đôi tình nhân đều thực bụng yêu mến Mơ Khô. Biết ơn nữa.

Cứ đến cuối tuần là vui. Mơ Khô vài ba tháng mới về Hà Nội một lần. Không giận mẹ nữa. Nhưng căn nhà như là nơi gọi lại một chuyện không muốn nhớ. Hình như anh chàng trên tầng ba cũng đã chuyển đi nơi khác. Cuối tuần Mơ Khô đi với cặp tình nhân kia vui hơn. Anh chàng đưa hai cô nàng đi đó đi đây thăm thú khảo sát tiềm năng du lịch. Anh đang dự định mở công ty du lịch. Nghỉ lại đâu cũng cần thận thuê hai phòng. Một phòng cho cặp tình nhân. Một phòng cho cô. Họ cũng khéo giảm bớt ríu rít trước mặt cô để cô không phải chạnh lòng mặc cảm. Đến mức cô phải bảo họ không việc gì phải giữ gìn ý tứ. Sự ý tứ như một cái áo chật. Người ta sẽ nhanh chóng cảm thấy vướng víu khó chịu.

Thế là tự nhiên. Cặp tình nhân coi cô như một cô em gái trưởng thành. Tự nhiên là bản tính của anh chàng. Có lần anh còn đưa hai cô về nhà anh. Một thị trấn miền núi cách trường tám mươi cây số. Biệt thự nguy nga bên một đồi chè nhỏ. Nhà anh mới khá lên được dăm ba năm. Cơ ngơi là cả mấy đồi chè đồi mận. Vợ anh lực lưỡng chất phác trông coi tất cả bằng ấy quả đồi, trông coi thợ. Trông một thằng con chín tuổi. Cai quản cả cơ ngơi. Vợ anh thấy chồng dắt về hai cô sinh viên thì vui vẻ như không. Giết gà làm com, hầu rượu hầu chuyện. Chắc là chị biết. Biết chính xác là cô nào trong hai cô vui vẻ ríu rít với chồng mình. Nhưng vì sao chị không ghen, hoặc ghen đâu đó sau lưng các cô, chỉ có giới mới biết.

Với cô tình nhân, anh chàng rất sòng phẳng. Anh nói ngay từ lần gặp đầu tiên. Anh muốn đầu tư cho cô. Anh muốn họ cứ là bạn. Cứ chung sống với nhau. Anh kể là vợ con anh đang ở quê. Gia đình rất tốt. Anh vẫn muốn vừa tốt với gia đình vừa tốt với bạn bè. Cô bạn chấp nhận. Tất cả là vì ăn học. Nhưng đây là lần đầu tiên cô đối diện vợ anh.

Đang là một cửa đàn ông thời mở cửa. Nuôi bò. Các cụ xưa năm thê bảy thiếp. Một ông đồ ông lang đi hành nghề ở đâu có vợ ở đấy. Thời chiến tranh cách mạng triệt bớt cái trăng hoa giã giện đàn ông. Dăm ba mống còn nguyên thói cũ thì lén lén lút lút sợ tội hủ hóa. Phải sang thời đổi mới thì tính xưa tưởng đã nằm yên mới nhảy dựng dậy. Hân hoan khoe nhau như khoe chiến công. Thêm một cô bồ là thêm một tấm mẽ đay phô trương trên ngực. Hai

tay đôi tác của anh ngẫu nhiên đụng hàng. Hàng là một em diễn viên hát. Nuột. Lúng liếng. Ông A mua cho em một căn nhà bạc tỉ. Mua thêm một con xe hơi bạc tỉ thuê lái xe riêng. Một thời gian em chán ông, em rón rén đi bồ bịch với ông B. Em chuyển đến căn nhà B mua riêng cho em, em đi xe B cũng mua riêng cho em. Có lần em đi công tác miền Nam trở ra, B mang xe ra đón. Thế quái nào A cũng biết tin, cũng ra đón. Đoạn đường lên sân bay lẽ ra là con đường tình yêu bất đồ chúng kiến chuyển xe bão táp. Xe của B từ sau cướp đường phóng vượt lên. Xe A không cho. A lảng hẩn sang trái, định đẩy bản B xuống ruộng. Cửa xe cào xiết vào nhau tóe lửa như phim Mỹ. Xong rồi thì A sợ quá, phóng xe vào đồn công an gần đây. Bỏ mặc em cho B nâng mát.

Bi kịch người đẹp và quái thú. Đến khi em chán cả A cả B, em quyết định lên đường may mắn bằng tài sản cả hai anh cho. Đến lúc ấy em mới ngã ngựa ra. Cả nhà cả xe các anh mua cho em đều đứng tên các anh. Các doanh nhân thời mở cửa đã yêu là yêu tinh táo. Em bỏ các anh thì em ra đường. Lại trở về cái đời thuê nhà đi xe ôm. Em nào tỉnh thì gom góp đủ cái xe máy. Các anh tính kỹ rồi. Nuôi bồ cũng chỉ tốn như đi chơi cave. Tổng

số tiền cho bồ một năm tính ra chỉ bằng đi cave một năm ấy. Xong một hai năm chán nhau, anh em mình ai đi đường nấy, anh ngồi hạch toán lại không thấy thiệt đi đâu cả. Anh chàng này không phải loại mấy anh giàu xổi kiêu ấy. Đàng hoàng đàn ông. Không bao giờ khoe khoang bồ bịch giữa đám bạn đàn ông. Chồng ấy thì có vợ ấy. Vợ khôn ngoan bình tĩnh. Miễn là khuất mắt đầu đó không gây nhức nhối cho nhau. Mà anh cũng

cư xử tế nhị. Không làm tổn thương vợ.

5.

Suốt một ngày thứ bảy anh đưa hai cô đi qua mấy đồi chè đồi mạn đồi đào. Mùa xuân. Đào hồng rực mạn trắng xóa trên những triền đồi. Chè đang ra búp non. Những luống chè hình vành nón chạy đều tăm tắp. Ba người dung dăng dung dẻ suốt ngày lên xuống mấy quả đồi. Đuổi nhau chạy hớn hờ. Khát nước ngắt búp chè nhấm nhấm. Mệt quá thì lăn ra nằm giữa những luống chè. Rơm lót đều từng lớp giữa các luống thành ra ổ rơm. Nằm trên ổ

rom. Ba người nằm trên ba luống chè song song mà nhìn sang nhau, qua những gốc chè thưa.

Anh châm lửa hút thuốc. Thận trọng vẩy tàn vào một gốc chè. Kể chuyện. Đòi anh thường như có người cõi âm đờ. Như có người theo và báo trước. Thuở ban đầu theo một một chủ đi khai thác gỗ, có lần anh ôm cả vài chục ngàn đô nhận từ Hà Nội mang về cho chủ. Đường qua quăng rừng vắng khét tiếng trộm cướp. Lúc nhận việc thì hăm hờ đi. Lúc sắp về đến nơi mới bắt đầu hoảng. Thân cô thế cô phóng xe máy qua quăng rừng ấy cùng

hai vạn đô giắt trong người. Thủ một con dao, một bộ côn nhị khúc. Võ nghệ bị động làm sao địch nổi tiêu nhân chủ động. Biết thế mà cứ đi. Vừa đi vừa khấn. Còn xa mới đến đường rừng thì ngã. Trời quang mây tạnh. Đường nhựa bằng phẳng. Không phải tránh xe tránh người. Thế mà ngã. Người văng một nơi xe văng một nơi. Choáng. Cứ như vừa ăn một cái bạt tai. Một tập tiền đô văng ra. Cái ông Mỹ in hình trên tờ tiền mắt nhìn lù lù đe nẹt. Thôi rồi, hiểu ý. Quay đầu trở lại Hà Nội. Ngày mai mới quay về thì y như rằng.

Trên đoạn đường rừng ấy vẫn còn hiện trường điều tra. Chiều hôm qua, đúng giờ ấy, đoạn đường ấy có vụ cướp của giết người.

Nữa. Sau này khi anh đã lên làm chủ khai thác kinh doanh gỗ. Vợ chồng với thằng con nhỏ đêm ngủ trong lán cửa rừng. Đang mơ màng thì thấy có một vòng hào quang trước mắt. Sáng chói. Mở mắt ra thì có thấy gì đâu. Quái lạ. Lòng dạ bồn chồn. Thế là vùng dậy nhìn ra ngoài bãi gỗ. Nhìn kỹ mới thấy một đốm lửa bắt đầu bùng lên trong góc lán canh. Thằng bé canh lán bên ấy đạp đổ cái đèn dầu, lửa cháy một góc nhà mà nó vẫn ngủ mê mết. Hai vợ chồng anh phóng ngay sang dập được lửa. Hú vía. Cả cơ nghiệp nhà anh trong cái bãi gỗ ấy. Một tí nữa thì đi ăn mày. Lại còn bị truy tố nữa không biết chừng.

Lửa. Những năm đầu làm ăn thất bát. Có những lúc lửa là vị cứu tinh của anh. Đạo ấy mới hợp đồng nhận mấy quả đồi này. Chè mạn đào đều mới lên chưa tìm được đầu ra. Động vốn. Nợ đến hạn ngân hàng đòi. Một đêm căn nhà tranh của anh bên sườn đồi chè cháy bùng bùng. Cả thị trấn

nhà lác đác được xem một trận pháo bông. Chất liệu tranh tre nứa lá nổ lóp đóp cháy phùng phùng. Cháy nhanh không kịp cứu. Chính quyền cảm thông. Ngân hàng đưa vào diện cho hoãn nợ. Cháy nhà. Hóa ra là bài của anh. Tình cảnh ấy buộc phải có hành động ấy. Vài năm sau anh lại phải đốt một cái nhà tranh nữa. Mỗi cái nhà tranh có dăm triệu đồng. Dăm triệu đổi lấy một vụ hoãn nợ hàng trăm triệu. Lửa giúp anh. Không có lửa đốt cho mấy cái nhà thì không có thành đạt của anh sau này.

Nhắc chuyện lửa thì gặp lửa. Ba người nằm chuyện trò trên những lớp rom. Mơ màng. Gần như thiếp đi thì mơ thấy lửa. Giật mình, choàng dậy. Không phải mơ mà là lửa thật. Rất có thể là tàn lửa thuốc lá anh đã dụi rất thận trọng lại chơi khăm anh. Lửa cháy trên mấy lớp đệm rom. Ba người la hét nhảy như chơi chơi. Anh cởi phăng áo ngoài quật túi bụi vào đám lửa. Hai cô không thể cởi áo thì lật những luống rom lên, lôi ra những ôm rom ẩm bó lại mà quật. May. Một đám công nhân chạy ủa ra, kéo theo vòi tưới nước.

Dân thị trấn lẻ tẻ kéo đến thì lửa đã được dập. Lấy làm lạ. Thành cha phát lên rồi, tiền tiêu đến đời con không hết, lại bày trò dùng lửa làm gì nữa đây?

Dập xong lửa thì ba người mặt mũi lem nhem tro bụi. Ba cái bộ mặt cười như quỷ. Quần áo hai cô hoàn toàn biến màu. Phải thay tạm bằng quần áo của vợ anh. Hai cô lợt thỏm trong quần áo của người đàn bà lực lưỡng. Ba người phụ nữ như mặc đồng phục đồng cỡ. Nó gây cảm giác nói liền ba người lại. Như thể một nhà. Một ông ba bà.

Đêm sương mù. Mấy quả đèn chìm trong sương lạnh. Sương bay từng lớp như mây trắng khói phả. Cách mười mét là không thấy gì nữa. Cùng một thị trấn đó thôi, một cây cầu bắc qua một dòng suối, bên này cầu trời quang đấng bình thường, nhưng bên kia cầu hể đêm xuống là sương mù. Anh dẫn hai cô đi trong sương mù lần vào trang trại bò sữa uống sữa tươi đun nóng. Mỗi người một đèn pin lần đường đi về. Một ông hai bà. Đêm

trở về thì bà chính thất vẫn chưa ngủ, ngồi đợi họ về chuyện trò. Một ông ba bà. Uống rượu đào ngất ngư. Cũng là đào của nhà, của vùng đồi này.

6.

Khảo sát du lịch. Ba người gọi những chuyến đi cuối tuần như vậy. Đi chơi. Đúng ra chỉ là đi chơi đi thư giãn cuối tuần. Gọi khảo sát du lịch nghe cho oai cho oách cho quan trọng. Quan trọng tức là đùa. Họ là những người thích đùa.

Vào một trang trại ngoại thành Hà Nội. Những chòi lá chóp nhọn theo kiểu bãi biển Haoai. Lôm đóm chòi lá giữa bạt ngàn cây xanh. Cây chủ yếu là nhãn đã bó lúa đầu. Một hồ nước làm nơi cho người có thú vừa câu cá vừa ăn nhậu. Gặp hôm ế khách, mấy cô tiếp viên ngồi ở cổng trang trại ngáp vặt. Thoáng bóng họ đi vào, bốn năm cô đứng vụt dậy mời chào nhón nháo. Anh khoác vai hai cô bạn bảo đảm tiếp viên, có sẵn cave đây rồi. Đảm tiếp viên cụt hứng lờm lờm nhìn hai cô theo kiểu hai con này lạ lắm, không biết mới dạt vòm nào đến đây cướp khách của các chị. Dẫn thẳng ba người vào phòng karaoke. Độc đáo là hát karaoke ở đây chỉ cho hát dân ca Quan họ Bắc Ninh. Hai cô cầm micrô hát trước. Cô nhân tình hát sai nhạc, luôn luôn giữ chân bè hai bè ba chứ không bao giờ hát được bè chính. Cô Mơ Khô thì giọng như lương khô. Anh chàng hát hay, ra

về Quan Họ cũng luyến láy vang rền nền nã. Đàn ông đàn ang rất ra dáng, nhưng hát ra đúng chất Quan Họ thì cứ lẳng lơ lúng liếng. Chỉ có Quan Họ mới làm anh chàng tự lột trần cái tính ấy. Hai cô lăn ra cười trêu cái trai lơ hiêm có của chàng. Bỏ phòng karaoke ra ngồi câu cá bên hồ nước. Mời bột mì của nhà hàng cá ngúng nguẩy hững hờ bỏ đi. Anh chàng xộc vào nhà bếp mua được một bát tiết lợn đem ra. Đổ nửa bát tiết vào chỗ bột mì, bóp nhuyễn. Giải thích. Thời nay các loại dân nhậu cũng chỉ chọn những món đặc sản lạ miệng. Có còn ai ăn lấy nhiều lấy no như thời bao cấp. Cá dưới hồ cũng là cá của thời kinh tế thị trường. Cũng chỉ thích của lạ. Y như rằng. Anh đổ nửa bát tiết còn lại xuống nước rồi ba cái cần câu cùng buông. Cá đàn đàn lữ lữ kéo đến. Một con cá nhỏ cắn trước. Anh gỡ nó ra khỏi lưỡi câu, ném ra xa, tao không tiếp trẻ con, bảo phụ huynh mà đến đây. Phụ huynh cắn ngay. Cả ba cần câu giật lên ba con kha khá. Rồi phụ huynh của phụ huynh cũng cắn câu. Những con cá lớn. Cá thích của lạ vào tay người thích của lạ.

Xô cá để dành mang về. Một con cá chép làm lẩu ăn tại chỗ. Ông chủ mon men tới đưa danh thiếp làm quen. Tôi là dược sĩ, có một hệ thống nhà thuốc ở Hà Nội và các tỉnh. Tôi là trai Quan Họ. Yêu Quan Họ nên mở cái trang trại này làm nơi quảng bá cho quê hương. Ông ta đề nghị mang Quan Họ tới ngay phục vụ cho các thực khách. Đồng ý. Ông ta tí tởn đi ra để gọi đào kép. Anh quay sang bảo hai cô, anh cũng biết âm nhạc ngay trong bữa nhậu là khiếm nhã với cả âm nhạc với cả ca sĩ, nhưng ta phải biết phải thử cảm giác văn hóa giàu xổi nó ra làm sao. Ông dược sĩ Quan Họ quay trở lại. Dắt theo ba cô khăn mở quạ áo tứ thân cùng sinh phách. Không đàn. Hát mộc chẳng cần đàn địch. Chính là ba cô trong số mấy cô tiếp viên đón khách công trang trại. Lúc này áo hai dây hở rốn hở lưng. Bây giờ thay sang bộ ngày xưa nên nã e áp. Chỉ có ánh mắt vẫn gằm gằm vẫn tưởng hai cô là cave ở đâu đến đây tranh khách sộp. Hát luôn. Máy khi khách đến chơi nhà, tằm giàu quạt nước mời trà anh xoi. Hai tay bung lầy coi giàu. Em là con gái Bắc Ninh. Hát một thôi cho đến khi ông dược sĩ cất ngang. Tôi là trai Quan Họ. Tôi mở quán này đưa các cháu Quan Họ có thanh có sắc về đây rèn giữa giọng ca. Tất cả vì văn hóa quê hương. Tôi trong sạch. Tôi không vụ lợi. Các anh các chị nếu có lòng yêu Quan Họ, xin cứ gọi điện, sau ba mươi phút các cháu sẽ đến, phục vụ Quan Họ ngay tại nhà. Phục vụ bất cứ ai có nhu cầu. Phục vụ ngay cả chồn rọu thịt như thế mà vẫn xưng xưng vì văn hóa quê hương. Thực khách mồm mép bóng mỡ sục nức mồm tôm thịt chó có đi quá đà cầm tay cầm chân từ A đến Z thì Quan Họ bảo sao? Thừa vâng ngoan ngoãn? Hay là tao tát vào mặt rít lên chanh chua?

Chuyện trò với ông mới nhớ ra ba ngày nữa là hội Lim. Thì đi. Cái hội to nhất vùng Kinh Bắc. Vừa mờ mờ sáng đã nghẹt đường chính. Phải gửi ô tô từ bãi ngoài rìa, đi bộ rất xa mới vào tới hội. Cả một quãng vài cây số bị tắc đường, Xe máy xe hơi bóp còi inh ỏi tra tấn màng nhĩ cái lũ người nôm chặt không cho xe đi. Loa đài của ban tổ chức giới thiệu nhắn tin gọi nhau. Loa của các quán dựng tạm kêu gọi khách vào chơi lô đề. Các trò chơi có thưởng. Bắn súng hơi trúng con vịt. Ném vòng cổ chai. Trò chơi điện tử bắn nhau ùng ùng đâm nhau xoẹt xoẹt. Máy tám áp phích vẽ hình anh hai

chị hai quảng cáo máy thu hình, trà xanh, băng vệ sinh. Chắc mấy ông phân phối hàng hóa này cũng là giai Quan Họ muốn làm một cái gì đó cho quê hương.

Ngay bên đường là cái ao con con. Bờ ao kè xi măng. Không còn bờ cỏ tự nhiên. Mấy con thuyền bằng sắt tây chen nhau đi vòng quanh bờ ao. Anh hai đi giày Tây, chị hai đi giày khủng bố. Anh hai khăn đóng áo dài chị hai tứ thân mớ ba mớ bảy. Mỗi người cầm một micòzô. Còn duyên ngồi gốc cây thông hết duyên ngồi gốc cây hồng hái hoa. Thuyền sắt tây đi men theo bờ ao xi măng. Chị hai cầm cái coi trầu dứ dứ mời khách trầu têm cánh phượng. Mấy khi khách đến chơi nhà, bung trầu quạt nước mời trà anh xoi. Khách trên bờ vươn người nhón một khẩu trầu. Chị hai nhắc, năm nghìn ạ. Khách sộp bỏ mười nghìn luôn. Khách ki bo bỏ vài ba nghìn coi như cũng xong. Thuyền dùng dăng đi, người hát rong quanh cái bờ ao toen hoén kiểu ấy ba ngày hội thu nhập cũng kha khá.

Người chán trò hát Quan Họ dưới ao thì lên đồi. Ba người kéo nhau lên. Người Quan Họ thì ít, người bốn phương giang hồ đến xem nhau thì nhiều. Toàn là Âu phục với quần áo Tàu. Thịnh thoảng phát hiện ra một nhóm áo tứ thân áo dài khăn đóng là rú lên xúm lại. Kia kia. Liền anh liền chị lảng vảng qua mấy gốc cây bạch đàn lưa thưa. Mấy liền chị véo von người ở đừng về. Người về em dặn câu này sông sâu chớ lội đò đầy chớ qua. Anh chàng quay sang hai cô bảo câu này phải để nam hát dặn nữ. Người con gái nhan sắc qua sông dễ bị Hà Bá bắt, cho nên người ta mới dặn thế. Câu dặn cũng là câu khen khéo, các cụ ngày xưa tế nhị không khen võ mặt con gái là cô đẹp. Đàn ông thì cứ việc qua sông vô tư. Không cần dặn. Đàng này chị hai lại dặn anh hai, coi anh như đàn bà nhan sắc. Nói xong định bỏ đi thì hai liền anh chặn lại. Nghe hát không trả tiền à. Anh chàng xin lỗi đưa cho năm chục nghìn còn bị lờm. Năm chục nghìn chia cho hai liền anh với ba liền chị à. Đám người xem xung quanh lợi dụng đôi co bỏ đi ngay, coi như xem chùa. Mà hội là để chơi, đâu phải hội để xem mà đòi thu tiền.

Anh chàng là người lúc nãy bên bờ ao bỏ vào đĩa chị hai mười nghìn lấy một khẩu trầu. Bây giờ anh giở trầu ra ăn. Mồm đỏ chon chót mặt đỏ

như phao câu khi. Nói năng cũng tung bừng. Vui hơn duyên hơn. Ngay chân đôi có hai sân khấu. Đều là chương trình Quan Họ í a í ới. Anh vút hai cô lại nhảy lên sân khấu. Giật phắt cái khăn đóng của một anh chàng vừa hát xong. Đội ngay lên đầu. Quần bò áo budông đội khăn đóng. Không hát Quan Họ mà hát nhạc Tây. Lấy bách in di am ọp xămoăn. Điệp khúc lấy bách được đám thanh niên hát theo tán thưởng. Lấy bách lấy bách. Hò reo. Đang chỗ Quan Họ lại có một bài ồn ào độc đáo. Rú rít. Hát lại đi. Lại đi.

Anh vút trả cái khăn đóng băm băm lao xuống. Mấy chú choai choai sượng quá lao lên hát tiếp mấy bài Tây. Được đà.

- Anh là kẻ phá hội xuân Quan Họ. Chen ra khỏi hội, cô nói đùa.
- Đúng là phá hoại thật. Anh trở nên trầm ngâm.
- Nhưng đám người đang tự xưng là vì quê hương kia thì sao? Một lát sau anh nói như tự vấn.

Trên đường về anh hé ra rằng anh là người quê Quan Họ. Cha mẹ anh lên Tây Bắc khai hoang từ năm 1957. Anh sinh ra ở Tây Bắc nghèo và đẹp. Nhưng từ sâu xa nghe một làn điệu Quan Họ là lòng anh rung lên. Ngay cả lúc nửa đêm cũng khiến anh giật mình tỉnh luôn. Nhưng hôm nay là lần đầu tiên anh mới biết hội Lim. Hội Lim mới mở lại từ thời mở cửa. Như bao nhiêu hội hè mới mở lại từ thời mở cửa. Cái hội hè kiểu này thì anh muốn chọc. Chọc xong lại ngồi thờ ra.

7.

Chuyến du lịch dài ngày là vào mùa hè năm ấy. Hai cô đều tốt nghiệp. Một hơi thở ra thật dài. Tốt nghiệp cử nhân là tạm xong một cái nợ đời người. Một cái xe. Ba con người. Điểm chọn đầu tiên là Sa Pa. Ôi Sa Pa của ta. Như lời một câu hát tuyên ngôn. Đúng vào thời kỳ mỗi ngày đủ bốn mùa thời tiết. Sáng sớm và đêm có sương mù. Ôi Sa Pa mù sương. Đang đứng trước nhà thờ giờ ông kính chọn góc độ thì một dải sương từ trên cao tràn xuống. Che khuất ngay nhà thờ. Nửa buổi thì mưa phùn lất phất. Giữa trưa sang đầu chiều lại có nắng vàng hoe hoe. Buổi chiều gió chuyển se se như tiết thu. Đám du khách nhón nháo bảo nhau đêm nay thứ bảy có chợ

tình. Sa Pa bên này có chợ tình. Bắc Hà cách sau mười cây số bên kia có chợ Bắc Hà. Chợ văn hóa.

Chợ Bắc Hà nhiều khi là để xuống chơi chợ chứ không hẳn đi mua bán. Anh giai Mèo ôm một con gà trống trước ngực đi từ lúc nửa đêm. Sáng ra đến chợ vào quán đổi con gà lấy một cái đùi gà luộc và cút rượu. Con gà = cái đùi gà luộc + cút rượu. Vui là chính chứ không theo quy luật giá trị của việc mua bán. Hai vợ chồng ngồi một ngựa xuống chợ. Vợ đi mua bán. Chồng say lẩn say lóc. Chiều xuống vợ vác chồng đặt nằm vắt ngang qua lưng ngựa rồi vợ liêu xiêu nắm đuôi cho ngựa dẫn về. Vợ cũng say. Cả một đám bạn gái cũng đi từ nửa đêm, gùi theo bộ quần áo mới. Xuống gần đến chợ thì tạt vào vườn đào vườn mận giở váy áo mới ra thay. Xong rồi mới vào chợ. Vào chợ là phải cho đẹp mắt người đẹp mặt mình. Chợ sặc sỡ họa tiết dân tộc nhưng không ồn ào quang quác lóe xóe như chợ miền xuôi. Không thấy người quát tháo gắt gỏng chửi bới. Đi cả chợ mới nghe một người to tiếng. Duy nhất. Đến nơi thì hóa ra là người Kinh. Mụ chủ nồi thắng cố. Nồi thắng cố sùng sục thơm ngào ngạt. Cả chục người ngồi ăn yên lặng. Chỉ có mụ chủ đang quát một anh chàng dân tộc đi ngang qua. Anh chàng không nhìn thấy cái bát rếch người ta ăn xong bỏ lại trên nền đất, anh đi qua đá phải. Cái bát sứt một miếng. Mày mù à mày thần kinh chập mạch mày câm à mà không trả lời bà? Nhóm ba người đi qua dừng lại

xem kẻ to tiếng duy nhất ở chợ miền núi.

- Cái bát của chị bao nhiêu tiền? Anh hỏi mụ thắng cố.

- Ba nghìn.

- Tôi trả chị ba nghìn, chị không phải chửi nữa nhé. Anh trai Mèo quay sang nhìn ba người:

- Tôi cảm ơn nhé.

Kỷ niệm ở chợ văn hóa Bắc Hà là đèn một cái bát vỡ.

Chợ tình Sa Pa bên này nhiều kỷ niệm hơn. Náo nức cả ngày vì truyền thuyết một nhân viên khách sạn kể. Tập tục chợ tình đêm thứ bảy bắt nguồn từ việc xuống chợ chủ nhật. Nhà ở trên núi xa phải đi từ hôm trước. Người ta xuống đến Sa Pa vào chiều thứ bảy. Đêm lạnh, phải thuê mỗi người một

chỗ nằm trong các gian hàng đêm đóng cửa. Trai gái gặp gỡ nhau, hát hò giao duyên với nhau. Nắm vạt áo mà không giật ra, mà cho nắm đi theo là có thể kiếm một chỗ nào đó trong rừng trao tình. Rồi hẹn hò. Nhiều cặp nên duyên từ chợ Sa Pa. Chợ tình là theo nghĩa như thế.

Chập tối đã có từng đám người dân tộc đứng trước nhà thờ, trong chợ, trên những con đường thị trấn. Dân đi xem chợ đoàn đoàn lũ lũ nhón nhác đi tìm chợ tình. Kia rồi. Xông đến. Xúm lại. Một anh chàng dân tộc đang chia ra một cái máy cát xet màu đỏ. Phát ra một bài giao duyên i i như mèo rên. Chẳng biết anh ta hát hay nhờ bạn hát thu băng. Thấy không ai nói gì, anh ta đánh bạo nắm vạt áo một trong hai cô Mèo e ấp. Cô này giật phắt

ra. Đám du khách cả Tây cả ta bầm máy ảnh tanh tách. Cô Mèo giơ tay che mặt. Bảo bỏ tay ra thì cô hé mắt qua kẽ ngón tay nói chụp ảnh phải trả tiền đấy. Mỗi người đưa năm nghìn mới được chụp.

Kia kia. Một tiếng reo. Thế là chạy rầm rập đến. Ghé sát mắt tò mò nhìn đôi giao duyên. Gì máy ảnh vào. Đây mới chính là đôi giao duyên thật. Thật, tức là không đòi tiền. Nhưng thật thì không chịu được lũ du khách mọi rợ gì mất gì máy ảnh. Anh bảo hai cô, thử làm ngược lại, anh tỏ tình với hai em, trong khi đám người Mèo người Mán người Dao kia xúm lại xem như xem khi chuồng thú? Cái thói thực dân, đến đâu thấy cái gì lạ cũng giơ máy ảnh ra chụp, cũng đi theo cũng há mồm ra xem, cũng cho tiền. Số ít người dân tộc trực lợi trên cái thói thực dân ấy. Số đông thì xa cách kỳ thị.

Ngày hôm sau vào bản. Dân bản lại không có gì hơn là giơ thổ cẩm giơ vòng bạc giơ đồng bạc Đông Dương rỏm ra bán. Thổ cẩm thêu bằng chỉ pha ni lông Trung Quốc. Bóng lộn lẻo loẹt. Còn đâu cái chất chỉ mộc màu tự nhiên. Hai cô chưa mua mà chỉ mặc cả. Cô gái bán hàng mười chín tuổi ba đứa con. Cô hàng xóm của cô thấy người ta mặc cả thì ngửa mắt. Giật hàng lại. Không bán đâu. Để bán cho Tây thôi. Khinh khỉnh. Quen bán

cho Tây đắt hơn vài giá không mặc cả.

Bán cho Tây. Chỉ bán cho Tây thôi. Nhóm ba người không biết rằng chỉ sau đó nửa tháng, họ gặp lại đúng câu nói ấy ở bãi biển Nha

Trang. Còn lúc ấy chỉ biết cười ha hả với mấy người dân tộc. Chúng tôi cũng Tây đây. Tây Bắc, Tây Nguyên đây. Hà Nội thì có Tây Mỗ, Tây Trụ đây.

Tâm trạng được gỡ gạc lại bằng cảnh núi rừng tuyệt đẹp trên đường đi đến bãi đá cổ. Ruộng bậc thang như vẽ. Anh chụp ảnh mỗi tay. Hai cô được chụp ảnh thì cười mỗi mồm trước mỗi cú bấm máy. Du lịch phát triển tự phát. Du khách thực dân làm hỏng người bản địa. Người bản địa làm hỏng cảm xúc du khách. Chỉ còn có thiên nhiên là không có làm gì cho ta giận. Thiên nhiên vẫn làm cho ta yêu nó mà nó không bắt buộc phải yêu lại ta. Thiên nhiên vẫn khiến ta yêu nó chừng nào chưa bị những cái đầu du lịch xông vào tâm trạng mộng má vôi ve cho nó. Chừng nào nó chưa bị bàn tay ô trọc của con người động vào như những dãy núi bị đốt đến tro trụi ở Sơn La. Anh triết lý. Anh chàng giỏi văn tốt nghiệp trung học phổ thông trường huyện miền núi triết lý. Anh chàng lặn lội sơn trang làm giàu lên từ gỗ từ đất rừng triết lý. Triết lý của anh chàng lúc nào cũng mơ đời sinh viên mà chưa có cơ hội.

8.

Từ Sa Pa, ba người xuống núi bắt đầu một chuyến đi xuyên Việt. Đọc theo chiều dài của một đất nước vừa dài vừa mỏng vừa eo ót như một cô người mẫu. Bộ ngực đầy đặn một bên là Điện Biên Sơn La một bên là Quảng Ninh Hải Phòng. Bỗng nhiên thành ra cô gái lép kẹp bụng dính vào lưng thót lại cái eo bé tí ở Quảng Bình. Cái xe như một con kiến bò ngựa ngáy từ đôi gò bông đảo, men theo cái hông hẹp, xuôi xuống đôi chân dính liền như nàng tiên cá. Tư thế một nàng tiên cá đang oằn mình sắp sửa quẫy sóng biển Đông. Chỗ cái eo bé tí, họ dừng ở đầu cầu Hiền Lương. Cây cầu nhỏ chia cắt đất nước hai mươi một năm trời. Mong sao nó đứng mãi đấy làm chứng nhân lịch sử. Lúc ấy họ không biết rằng sau này người ta sẽ phá nó đi, phá xong thì phải làm đền cái cầu khác. Vật đền bù mới mẻ tinh tươm nhưng dù sao cũng chỉ là thứ mô phỏng. Xe qua cầu đi tiếp xuống phía nam. Chỗ cái hông hẹp, họ dừng ở cố đô Huế. Lữ du khách thực dân ô trọc kéo nhau vào nhìn vàng son kinh thành, mắt trước mắt sau không thấy bảo vệ là ngòi thử lên ngai lên chỗ ngòi của vua quan. Vào thăm lăng tẩm thì

tranh thủ đứng chụp ảnh bá vai bá cổ mấy pho tượng quan lại quân lính đứng châu, phút thư giãn tự thấy mình bình dân được cao ngạo lên một đẳng cấp. Chỗ đầu gói dính liền có Đà Lạt bên trong, Nha Trang bên ngoài. Nha Trang gái biển xôn xao, Đà Lạt sơn nữ dịu dàng mơ màng. Đến thành phố gái biển thích nhất là bãi tắm ngay bên đường phố, giống như Hà Nội hồ nước hào phóng chiêu đãi ngay bên đường phố. Một chiều ghé vào quán ăn bờ biển. Bàn bên cạnh có một cặp trai gái yêu nhau. Người con trai chắc chắn vạm vỡ. Người con gái mỏng manh nhẹ nhõm. Cả hai bàn đều ngồi chờ đám tiếp viên lơ phờ như không muốn phục vụ. Đúng lúc có một đám Tây lục tục bước vào quán. Tiếp viên sinh động hẳn. Hê lô hê lô. Tiếng Anh đậm đà thổ âm miền Trung. Nhón nháo gọi nhau ríu rít xúm lại mấy ông bà ngoại quốc. Nhóm ba người chưa kịp phản ứng. Bàn bên kia chàng trai vẫy một cô tiếp viên lại hỏi. Chúng tôi vào trước sao không được phục vụ trước? Cô tiếp viên thản nhiên, ở đây chỉ bán cho Tây thôi. Xin nhắc lại là ba người đã nghe đúng câu này ở mồm người Mèo Sa Pa. Cũng kèm vẻ khinh khỉnh. Không rõ anh thanh niên đã nghe câu này lần nào chưa. Rõ ràng là anh không chịu quen cái giọng như vậy. Anh hỏi lại. Tiếp viên lập lại. Chúng em ưu tiên xẹpvia người ngoại quốc trước. Anh thanh niên đứng vụt dậy nói tiếng Anh với đám ngoại quốc. Tôi là Việt Kiều, tôi hiện sống ở đất nước các vị nhưng về đây tôi không chịu nổi sự kỳ thị trong tiệm này. Họ dám ngang nhiên nói là họ chỉ phục vụ ngoại quốc trước, bất kể ngoại quốc đến sau. Nếu các vị là người dân chủ chống kỳ thị, tôi khuyên các vị đứng dậy và sang tiệm bên cạnh.

Anh chàng nói một thôi một hồi. Rồi quay sang nhóm ba người. Nói tiếng Việt. Em khuyên các anh chị vì tự trọng hãy cùng nhau sang tiệm bên cạnh. Thế là đi hết. Cả Tây cả ta. Bắt đầu bằng một chuyện khó chịu nhưng kết thúc thì vui. Chuyển sang tiệm khác, anh bỏ tiền mời mỗi người một cốc bia. Chúc mừng cuộc gặp gỡ. Chúc cho sự chiến thắng của lẽ phải và công bằng. Chúc cho tình đoàn kết quốc tế giữa những người mới quen nhau.

Lên Đà Lạt thành phố sơn nữ mơ màng. Vẫn còn dịu dàng duyên dáng lắm tuy không bằng Đà Lạt những ngày anh đến đầu tiên. Những biệt thự

bỏ hoang đi qua nhìn vào tôi tôi như nhà có ma. Những căn nhà mái tôn gỉ hoen, từ trên cao nhìn xuống như những cái sẹo thâm, như những vạt hắc lảo. Sơn nữ mắc bệnh ngoài da. Địa thế trên cao nhìn xuống những mái nhà như Đà Lạt không được cho phép làm nhà mái tôn. Phải là mái ngói đỏ, khi hết đỏ ngả sang màu rêu phong cũng còn chấp nhận được. Anh bảo nếu anh là người quản lý Đà Lạt, anh sẽ phạt những người làm nhà mái tôn. Vết lang ben mái tôn làm giảm ấn tượng đẹp về Đà Lạt có hồ Tuyên Lâm, nhà thờ Chánh Tòa, chùa Linh Sơn và những thác nước. Thác Cam Ly quán xá mở cái băng Đà Lạt ơi có nghe chẳng Cam Ly khóc tình đầu dang dở. Khóc thật. Thác ngày một ít nước. Những tảng đá ướt át trơn chuội. Rác rưởi vớt như thể Cam Ly là bãi tập trung rác cho khu vực.

May mà gỡ lại được. Không khí mát lạnh cao nguyên. Tiệm cà phê cũ trong phố chợ. Đêm đêm đi bộ loanh quanh bên hồ Xuân Hương vào phố cũ. Đêm đêm ra ăn đêm uống sữa đậu nành bốc hơi nghi ngút, ngồi thổi phù phù trên ghế đá ẩm ở vườn hoa chợ âm phủ. Đà Lạt với anh ít ra còn có những phút như thế.

Chuyến đi kiến bò dọc theo thân hình đất nước được anh tổng kết với hai cô: du lịch rác. Xứ mình nhiệt đới mà cống rãnh lộ thiên bên lề đường. Lúc nào cũng ướt át bốc mùi. Rác cũng ướt át theo. Tấp vào bên lề đường là còn lịch sự. Rác trong nhà vớt toẹt ra giữa đường miễn là giữ được cái nhà mình sạch. Giấy ăn vỏ chanh vớt xuống gầm bàn miễn là giữ được cái mặt bàn sạch trước mắt mình. Chỗ nào đông người du lịch đổ đến là rác vớt đầy bãi biển đầy bờ suối hẻm núi. Lâu lâu phát hiện ra một bãi biển mới là người lập tức đổ đến, chỉ cần vài ba năm là làm cho bãi ấy ô ứ. Lại phát hiện ra bãi mới, vớt lại bãi tắm cũ như một bãi rác, như một cái nhà tiêu công cộng đã hết hạn sử dụng. Cứ làm cho nhem nhuốc thối hoăng lên rồi bỏ đi tìm cái mới. Rồi đến lúc họ sẽ đi đến tận cùng biên giới, không còn chỗ nào để đi nữa mới quay đầu nhìn lại xem mình để lại đằng sau bao nhiêu bãi rác. Du lịch rác. Bao giờ nó mới được thay thế bằng du lịch bền vững?

Còn nữa. Hội chúng làm du lịch trên khắp đất nước. Tỉnh có một bãi lau sậy nghe đâu có huyền thoại cặp tình nhân yêu nhau đến đây xây lâu đài

ngủ một đêm rồi được gọi về giờ. Coi như là thắng cảnh. Soạn ra tích in thành sách quảng bá du lịch. Huyện có một cái hồ bên chân núi. Coi như là thắng cảnh. Lập dự án vay tiền ngân hàng làm du lịch. Thả xuống mấy cái thuyền đập nước hình con vịt, xây một cái nhà hàng bê tông bên bờ

thế là xong. Địa phương nào cũng hô lên là có tiềm năng du lịch. Ba người đã lặn lội đến bao nhiêu tiềm năng du lịch như thế. Đường gập ghềnh lồi lõm phải lựa mãi cho không quét gầm xe. Xóc nảy tung người mấy tiếng đồng hồ đến nơi để xem hòn núi bé tí hình cô tiên nằm ngửa. Cũng chỉ là suy diễn, thử thách quyết liệt khả năng tưởng tượng của người chiêm ngưỡng. Kia kia, kia là cái đầu rồi đến cặp vú rồi đến hai chân duỗi dài. Nhìn mãi mới thấy gần gần giống giống. Bên chân núi chỉ có một nhà hàng bán xô số mấy lon nước ngọt. Kèm một máy chơi gêm.

9.

Chuyến đi suốt mùa hè có bao nhiêu kỷ niệm. Với cả ba người. Ở Thanh Hóa họ bị khách sạn đòi giấy đăng ký kết hôn. Chưa vào đến đất Xô Viết Nghệ Tĩnh mà đã tràn đầy khí thế. Anh nói ngay không cần thảo luận nhóm, tôi thuê một phòng nam một phòng nữ. Nhân viên lễ tân khách sạn không hiểu vẫn con vẹt lặp lại chuyện đăng ký kết hôn. Anh phải nói lại. Tôi ở một phòng, hai cô này ở một phòng. Chúng tôi không ngủ với nhau. Yên tâm chưa?

Đến thế mới được vào phòng. Làm thủ tục thì chặt chẽ khó khăn, nhưng vào phòng khóa cửa lại rồi thì khách sạn cũng chẳng kiểm tra xem ai ngủ với ai. Tất nhiên cô vẫn một mình một phòng như mọi lần. Cô nhân tình vẫn cùng phòng với anh. Mọi việc giữa ba người vẫn luôn rõ ràng vui vẻ.

Khách sạn ở Đà Nẵng. Đúng một ngày mưa, buổi trưa cả ba đều ngại ra ngoài đi ăn trưa. Ngại xuống đường. Ngại đánh xe ra khỏi bãi đỗ. Ngại đến nơi bước ra khỏi xe đi giữa mưa vào nhà hàng. Cô sang phòng cặp tình nhân chuyện trò. Lôi gói bánh quy ra nhấm nháp. Chuyện trò chán, cả ba lăn ra ngủ. Ba người trên một cái giường đôi. Nằm úp thìa. Rất gọn. Cô nằm nghiêng. Cô nhân tình úp thìa vào cô. Anh úp thìa vào cô nhân tình. Rúc rích pha trò. Rồi ngủ thiếp đi cho đến chiều, trốn được một bữa trưa.

Một đoạn đường ở Nam Bộ. Mấy bà già đi chợ về vẫy xe bên đường. Anh dừng. Mấy bà leo lên ngồi hết đằng sau cái xe Land Cruiser. Chuyện trò rộn ràng dẫn đến hỏi thăm gia cảnh. Anh bảo anh hai vợ. Anh gọi vợ một ơi chào các dì đi. Cô nhân tình khoanh tay chào. Vợ hai nói chuyện với các dì cho vui đi. Cô Mơ Khô quay ra than phiền có anh chồng đào hoa đi đâu gái theo đó. Mấy bà già rôm rả chềng đéc ơi, mày khá quá con, một lúc mày luôn hai vợ ngon lành, pháp luật có cho giấy kết hôn không con? Anh nói thản nhiên thuận vợ thuận chồng chẳng cần giấy tờ đâu các dì ơi, con chỉ sợ nhất là cả hai vợ đoàn kết đồng lòng bao vây cấm vận chồng. Con làm sao cho công bằng zậy con? Con chia ngày, vợ một ngày chẵn, vợ hai ngày lẻ, chủ nhật thì góp gạo thổi cơm chung. Tất nhiên cũng có ngày con nhâm, đi nhậu về lơ mơ nhâm một thành hai hai thành một. Nhưng các cô ấy cũng tự giác, nhâm là tự ý gọi lái xe đến chở con trả về đúng nhà. Không cô nào lợi dụng hoàn cảnh để xài thêm một suất. Thế là nhà yên. Anh cũng rất sòng phẳng lấy tiền xe của các bà dì. Vèo một cái đi ba chục cây số. Đến nơi các bà hỏi tiền, anh hỏi lại mọi ngày các dì đi xe bao nhiêu? Xe đồ mười lăm ngàn. Thế thì con lấy mười ngàn. Sáu bà sáu chục ngàn. Vui như tết. Hẹn dịp nào ghé chơi. Sáu chục ngàn anh bỏ vào học đồ phía trước, ngày hôm sau cho một chú sinh viên đi nhờ xe. Chú từ miệt vườn lên thành phố đi học.

Chuyện hai vợ vẫn là chuyện ba người đem ra đùa với nhau. Không phải là anh không vương vấn tâm tư. Buổi chiều đầu tiên gặp cô trong quán cà phê sinh viên anh đã nghĩ gặp đúng mẫu người của mình. Thực ra chủ ý tìm một cô sinh viên nghèo làm nhân tình thì đâu có quá nặng nề mẫu người. Nhưng đã gặp. May quá. Nhưng mà hóa ra lại chưa gặp. Vỡ lẽ ra, biết mình nhâm, có hơi thất vọng. Nhưng thôi thúc dục vọng hôm ấy mạnh

mẽ quá. Anh theo cô trở về ký túc xá ngay để tìm gặp đúng người. Những ngày đầu sống với cô sinh viên vừa mới thỏa thuận hợp đồng, anh hơi luyến tiếc. Giá mà hôm ấy ở quán cà phê anh cứ khăng khăng không đi gặp ai nữa, anh gặp được cô đây là đủ rồi. Biết đâu thế mà nên duyên. Cô bị bất ngờ, cô chưa sẵn sàng gặp anh, chưa sẵn sàng yêu anh, nhưng dần dần cô sẽ mến anh. Nhưng mà thức ăn nhanh đã thành phổ biến

trong đám thực khách thời nay. Ăn sống ăn gỏi đã là món ưa thích của dân nhậu. Máy bay nhanh tàu nhanh trong giao thông, chuyển phát nhanh của bưu điện, đường truyền nhanh của viễn thông tin học. Nhanh. Hối hả. Cả nhịp sống ấy cuốn người ta vào tình cảm tình dục cũng nhanh.

Anh chu cấp hàng tháng cho cô nhân tình. Đã đành. Anh còn phải gặp riêng cô Mơ Khô đề nghị được chu cấp cho cô. Học phí sinh hoạt phí. Anh giải thích anh coi cô là em gái, không biết nhau thì thôi, biết rồi thì có nghĩa có tình, phải biết giúp nhau không vụ lợi. Phải thuyết phục nhiều lần. Cô đi học, không có việc gì để làm thêm. Thịnh thoảng bố mẹ cho đồng nào tiêu vặt thì biết đồng ấy. Bố mẹ cô đều chỉ có đồng lương còm. Sau chuyện

tan vỡ ảo mộng với anh chàng trên tầng ba, cô chuyển về lại cái gara trong khuôn viên nhà ông bà nội. Một mình tự do. Lâu lâu mới về một lần vào dịp cuối tuần. Thực sự thiếu thốn. Chi tiêu từng đồng tiền xe buýt đi về Hà Nội cũng phải đắn đo.

Đến lượt cô biết ơn anh. Thịnh thoảng anh đưa một vài văn bản du lịch tiếng Anh nhờ cô dịch. Anh muốn để cô yên tâm phần nào về sự tài trợ. Coi như cô chẳng nhận không của anh. Anh còn bảo trong tương lai sẽ còn nhờ cô nhiều một khi anh mở công ty. Chuyện coi như sòng phẳng rõ ràng. Cô lại khô khan, xác định xong thì không vương vấn. Những buổi nằm úp thìa trên cùng một giường, chỉ có anh là gòn gợn nghĩ. Nhỡ mà cô nhân tình nằm giữa bỗng vụt một cái bay đi đâu mất. Nhỡ mà chỉ còn lại anh và cô. Lúc ấy có thể coi như là anh trai và em gái được chẳng? Nhưng cô thì không nghĩ gì. Người đàn ông của cô còn xa lắm. Còn ở mãi đâu đó mà cô không hình dung được. Cũng có thể không bao giờ hình dung được.

Cô cứ thế hơn mười năm sau đó. Ba mươi tuổi trở đi bị coi là gái già. Bà mẹ lẳng nhăng cứ tưởng cô không thể nào lấy chồng được nữa, bà thường đùa cô chịu nghiệp chướng của bà, một thứ quýt làm cam chịu.

Mãi đến năm ba mươi tư tuổi cô mới lấy chồng. Chuyện lấy chồng của cô, anh không biết. Khi ấy anh đã chuyển vào làm ăn ở Sài Gòn. Họ đứt liên lạc. Những năm vào Sài Gòn anh phải vật lộn quay cuồng cho một công ty phát lên như điều gặp gió.

IV. Người đàn ông:

Nhà phê bình nghệ thuật mở dịch vụ hùng biện

1.

Trong những năm đứt liên lạc, anh sống ra sao?

Dứt khoát cô đã hỏi câu ấy. Tám ngày bảy đêm bị nhốt trong căn hộ quá đủ thời gian cho cô hỏi câu ấy. Quá đủ cho anh thổ lộ trần tình. Quá đủ cho họ không chỉ nói chuyện người khác mà còn nói về nhau.

Những năm ấy anh sống ra sao?

Anh cấp cô nhân tình vào Sài Gòn. Lập ra một công ty du lịch. Một công ty đầu não mà văn phòng mở ở Hà Nội trước đó chỉ còn là chi nhánh. Dù có nói là du lịch rác du lịch bụi, tức là đi đâu cũng hít bụi, thì du lịch vẫn là niềm say mê của con người. Đi. Đi là chết ở trong lòng một ít. Vẫn đi. Ngồi tịt một chỗ chết nhiều hơn. Những chuyến Bắc vào Nam, Nam ra Bắc, xuôi xuôi ngược, ngược được xuôi, Đông Tây sang lẫn nhau. Những đàn kiến rùng rùng bò ngựa ngáy khắp cơ thể đất nước. Trước đó anh đã dựng những nếp nhà sàn trên mấy quả đồi. Nhà xây rất đẹp rất khéo rất vệ sinh. Đám Tây du lịch bụi mê mẩn mấy đồi chè đồi mận đồi đào cứ đòi ở lại. Thì cho ở. Thế là thành điểm du lịch. Không sang sửa tô vẽ lòe loẹt mà tạo cảm giác tự nhiên hoang sơ, đũa nào thích thì ở. Thế mà nhiều đũa vào ở. Lại có ý thức giữ cái hoang sơ. Rác không vứt bừa bãi mà có nhiều thùng rác cho chúng vứt. Nhỡ có cái túi ni lông cái vỏ chai lon kim loại văng ra là có nhân viên nhặt ngay. Tây thấy càng sạch càng rẽ vào ở lại. Điểm du lịch đầu tiên của anh thắng lớn. Ngay tại nhà.

Anh lập đầu mối du lịch ở Hà Nội. Thuê ngay địa điểm một quán rượu suông nức tiếng từ những năm 1960 làm nơi giao dịch. Ông chủ quán là một người không hiểu gì về văn nghệ nhưng rượu của ông hút đám văn nghệ. Quán còn nhiều trang lưu bút của đám thơ văn, nhiều bản thảo ca khúc của đám nhạc, nhiều bức tranh của đám họa. Có người uống chịu cảm nợ mãi đem tranh đem bản nhạc đến tặng. Rượu đôi lấy thơ lấy nhạc lấy

tranh. Rượu suông vì quán ông độc đáo không ăn mặn. Chỉ mấy hạt lạc rang húng lìu hương vị không đâu có. Sau này có thêm mấy cái đồ khô mấy hạt điều. Thanh tao hút cái thanh tao. Khách đến uống rượu ông ngày trước còn đang khuất chìm sau này đều thành những tên tuổi rường cột của văn nghệ nước nhà. Ông chủ quán nay đã bảy mươi bỗng nhiên sở hữu một tài sản lớn. Ông vừa mới lấy vợ. Bà vợ già mất mấy năm rồi. Con cái ông đều có gia đình riêng. Ông cưới ngay một cô hăm hai tuổi ở quê ra làm bưng bê cho quán. Con chăm cha không bằng bà chăm ông. Ông nêu lý do vậy. Mọi người xung quanh cũng nghĩ vậy. Vợ trẻ chồng già đầu gối tay ấp an ủi nhau thôi chứ còn tòm tem gì nữa đâu. Ai cũng nghĩ vậy.

Nhưng mà không phải vậy. Anh mới mở điểm giao dịch du lịch tại quán của ông thì đã bao nhiêu lần phải đâm dĩa mò hôi vì kim nén. Cô vợ trẻ của ông vẫn không ra dáng bà chủ mà còn nguyên quán tính cô tiếp viên. Đi qua nó nguýt anh một cái đi lại nó liếc anh một cái. Sắc như dao. Dao cứa làm anh giật thót. Nó buông lời đưa đẩy tung hứng. Không phải là anh không thích nó. Chỉ cần hát cầm ra hiệu cho nó vào phòng làm việc của anh là xong. Nhiều lần anh đã tưởng tượng ra chuyện anh với nó ở trong phòng làm việc. Chỉ tưởng tượng thế mà mò hôi vĩa ra đâm dĩa. Căng thẳng kiểm chế. Cô chủ không biết được anh đang tự chiến đấu với mình khốn khổ thế nào. Cô ta vẫn đơng đưa lúng liếng. Ở nơi khác thì cô chết với anh rồi. Nhưng anh đang muốn làm ăn nghiêm chỉnh ở đây. Làm ăn lâu dài. Chỗ làm thì đừng chơi chỗ chơi thì đừng làm. Đây là chỗ làm. Chớ

có đại mà chơi bời ở đây. Sẽ không thể trụ được lâu.

Anh chưa biết có giải pháp nào cho cảnh ngộ trở trêu. Không thể nói riêng với cô ta rằng anh bất lực. Nói thế chỉ càng kích cho cô ta say mê, cô ta lại càng điên cuồng muốn đích thân khám phá sự thật. Không thể mách với ông chủ. Ông sẽ tưởng anh muốn tống tiền và việc đầu tiên là ông tống anh ra khỏi cửa. Cô chủ góc gác quê mùa sẽ vu khống là anh định sàm sỡ cô ta mà không được. Nhưng nếu anh im lặng thì không biết bao nhiêu lần anh phải toát mồ hôi nữa. Rồi nhất định sẽ có lúc anh bị cô ta đánh gục. Nan giải. Không biết giải bày cùng ai để vơi nhẹ để nghe ý kiến. Thì đột ngột ông chủ gọi anh lên phòng ông ở trên gác. Ông

bảo để nói chuyện đàn ông với nhau. Có một điều gì đó khác thường. Anh linh cảm chuyện này liên quan đến cô chủ trẻ. Rất có thể không đạt được ý đồ, cô ta đã vu vạ gì đó cho anh.

Anh không phải chờ lâu. Ông chủ vào chuyện ngay. Thẳng thắn. Ông bảo ông thèm xem tivi màu. Bây giờ đâu đâu cũng chỉ có tivi màu, nhà ông cũng mỗi phòng một cái tivi, thành ra câu nói của ông không thể hiểu sai được. Tivi màu là tiếng lóng bình dân chỉ việc nhìn trộm qua lỗ khóa xem trộm chuyện phòng ngủ. Dâm. Cái dâm còn ở tay chân xúc giác cầm nắm sờ soạng. Cái dâm còn ở trong tai, có người chỉ thích nghe phần âm thanh trong những băng đĩa sex. Cái dâm còn ở trong mắt, có người chỉ thích xem phim. Cũng là ở mắt nhưng có người thích nhìn trộm xem trực tiếp. Ông chủ không nhìn trộm nhưng muốn xem trực tiếp. Ông mời anh cứ việc hành sự ngay ở đây. Ngay trong phòng ông. Có cô chủ đấy. Ông nói thật là ông lấy cô ta mà không làm được gì cho cô ta. Vợ chồng chỉ đúng nghĩa là com bung nước rút. Ngoài ra thì hoàn toàn chay tịnh. Không hoàn toàn, ông cũng có dâm tay dâm mắt nhưng cô ta vẫn chỉ là bánh chưa bóc mở chưa khời.

Ai có thể từ chối một lời mời như vậy? Chỉ có anh. Chỗ làm thì đừng chơi chỗ chơi thì đừng làm. Chơi rồi thì mai đây chỗ này biến thành chỗ chơi không làm ăn gì được nữa. Cái đứa mình chỉ chơi sẽ nhảy lên làm bà chủ của mình, ngang nhiên can thiệp vào công việc của mình, ngang nhiên nói năng ngang hàng với đối tác của mình. Bao nhiêu người đã làm ăn lụn bại vì sử dụng kẻ chơi thành kẻ làm chủ.

Anh vái ông chủ ngang tuổi bố anh. Anh cảm ơn. Anh xin lỗi. Cũng thẳng thắn nói cho ông biết cái phương châm làm thì không chơi của mình. Rồi anh xin phép ông chuyển công ty của anh đi. Tiếc lắm cái vị trí đông khách nhưng phải đi. Rồi anh vào Sài Gòn. Mang theo cô tình nhân. Kể ra để cô ở lại quản lý chi nhánh Hà Nội cũng được, nhưng anh biết mình là người đào hoa. Vào trong ấy mà không có cô, anh sẽ phải có ngay cô khác. Thế là gây ghen tuông tranh giành rắc rối. Chỉ còn cách đưa cô đi cùng. Họ đã chung sống như vợ chồng ở Hà Nội từ khi cô tốt nghiệp. Nhưng vào Sài Gòn anh để cho cô trông coi hoàn toàn công ty du lịch còn anh đổi sang làm

việc khác. Nhân tình nhân nghĩa không thể cùng một cơ quan. Chơi thì không làm. Chơi và làm luôn rạch

ròi phân rẽ. Tách bạch ra thì làm có hiệu quả mà chơi cũng tung bưng.

2.

Tiếp xúc nhiều với giới văn nghệ sĩ, anh biết họ ngây thơ và là một bô hoang tưởng. Chỉ có một tí ti năng khiếu ghép vần từ là tưởng mình thi sĩ hạng nhất. Chỉ có tí ti năng khiếu bôi màu vung vài nét nguệch ngoạc là tưởng mình họa sĩ đại tài. Mới làm vài cái phim được báo chí khen đã ngỡ mình là đạo diễn điện ảnh hàng đầu. Đám văn nghệ sĩ ấy nếu ở Hà Nội là ngòi quán nước vỉa hè cũng giở chuyện ní nuận ní sự. Đám ấy ở Sài Gòn không ní nuận ní sự nhưng âm thầm bí hiểm tự coi nghệ thuật là một thứ bizinít. Làm ăn. Làm ăn thôi. Ai mạnh người ấy làm có gì mà phải bàn bạc. Nghệ thuật là riêng lẻ khỏe ăn. Gặp nhau chỉ có nhậu xong rồi ai đi đường nấy mà làm bizinít của mình. Thế là vẫn hoang tưởng mình thuộc loại kẻ mạnh trong nghề.

Qua dăm cuộc nhậu với đám văn nghệ, anh biết mình có cách kiếm lợi từ họ mà vẫn không bị chìm đắm với họ. Vẽ thì phải bày tranh để bán, anh mở phòng tranh gelori cho họ đến thuê. Viết thì phải in sách phải bán, anh mở nhà sách cho họ ký gửi. Anh mở công ty dịch vụ văn hóa nghệ thuật. Phong trào làm ca sĩ bình dân làm diễn viên điện ảnh đang bùng bùng. anh mở dịch vụ đào tạo ca sĩ đào tạo diễn viên. Người hoang tưởng phim ảnh

thì làm dịch vụ điện ảnh, thuê máy móc thiết bị nước ngoài, cần thì cho tráng phim hòa âm làm hậu kỳ ở nước ngoài luôn. Phim làm ra không ai xem không phải lỗi của anh. Đĩa nào ngu đĩa ấy chết. Ca sĩ đào tạo xong lẳng xê không lên nổi. Diễn viên đào tạo xong được giải triển vọng nhưng chỉ đóng vai chạy cờ. Đĩa nào hoang tưởng đĩa ấy chết. Tiền dịch vụ thì anh thu rồi.

Anh chứng kiến bao nhiêu trò bi hài. Những đạo diễn hàng đầu mặt lúc nào cũng dăm dăm kên kiệu như ông lớn Trương Nghệ Mưu nhưng khi gặp những đại gia như anh là chỉ tìm cách xin tiền. Hót rất hay. Kịch bản

của tôi hết sảy. Tay nghề đạo diễn của tôi số một Việt Nam ngang tầm thế giới. Chỉ thiếu tiền đầu tư. Anh bảo:

- Phim của cường quốc điện ảnh Iran đâu cần lắm tiền, toàn phim ngân sách thấp.

Đạo diễn bảo tại kỹ thuật non kém của ta làm hỏng phim tôi. Anh bảo:

- Phim Iran không cần kỹ xảo hoặc máy móc tinh vi. Mà các ông cũng có thể thuê máy móc xịn, có thể làm hậu kỳ ở nước ngoài rồi đẩy thôi. Cảnh đánh nhau trên không các ông làm như trò chơi gêm của trẻ con.

Đạo diễn quay ra đồ cho cơ chế duyệt phim. Người duyệt thị hiếu môve gu hay bắt bẻ như có tiền sử bệnh đao. Anh bảo:

- Thời chế độ độc tài Côlômbia có ông lớn Máckét. Iran có sự hà khắc tôn giáo vẫn ra một nền điện ảnh mà Âu Mỹ còn phải sợ toát mồ hôi.

Nói đến đây anh thoáng nghĩ tới việc toát mồ hôi của mình. Khác nhau. Mà cũng chẳng khác. Cũng coi như điện ảnh Âu Mỹ toát mồ hôi vì họ đang thèm muốn Iran. Hoang tưởng đây mình thì không bao giờ thèm muốn được bằng ai. Chỉ có kẻ điếc mới không sợ súng. Bệnh tâm thần tưởng mình là vĩ nhân biến họ thành những con thiêu thân suốt một đời. Những sản phẩm tầm tầm tung ra mình tự nhảm nháp cái vĩ đại của mình.

Đồ tại mọi thứ, đồ tại không gặp thời, rút lại chỉ một điều đơn giản thì không dám thừa nhận: bất tài. Đạo diễn lúc nào cũng lái nhái phim này của tôi mà ra được thì các liên hoan phim quốc tế phải choáng.

- Thì cứ làm phim đi. Tôi sẽ làm dịch vụ cho.

Chấm hết. Phim chưa làm đã biết số phận của nó rồi. Chẳng đại đầu tư cho những kẻ bất tài. Ông thu tiền dịch vụ là phần của ông xong. Đứa nào phải bán nhà, đứa nào bị chửi là đốt tiền dân nướng dân đen trên ngọn lửa hung tàn, đứa ấy chết. Ông không chết.

Thì anh đã biết trước. Phim làm ra cúng cụ báo chí nô nức kẻ khen người chê. Đạo diễn được thổi vênh vênh vang vang như thể anh đã sai lầm vì không chịu đầu tư. Phim được thổi, đạo diễn thở phào vì không bị mang tiếng lấy tiền đóng thuế của dân phục vụ kẻ bất tài. Đạo diễn chủ nhiệm mỗi người xây được biệt thự mua được trang trại nhờ làm phim. Chỉ có điều

phim không ai xem. Điện mới xem. Một câu chuyện giả tạo từ đầu đến cuối. Những triết lý cao thượng giả dối. Những nhân vật ra vào phim như đi chợ bắt chập lôgích, vào tự nhiên ra mất hút. Lăn lộn chiến hào mấy chục ngày đêm, chiến sĩ ta xông lên mặt sạch sẽ quân phục tinh tươm. Mưa rơi dàn hàng ngang bèn bẹt bên ngoài cửa sổ. Bão lốc thổi cát mù trời làm xiêu vẹo căn nhà lá nhưng những ngọn cây phía xa vẫn đứng im phăng phắc. Quân thù đuổi nhau thì chạy như giả vờ, kẻ chạy thì dùng dáng chạy chậm đợi người đuổi, sợ chạy nhanh quá ra khỏi khuôn hình mất toi. Bắt được nhau rồi thì giằng co giả vờ đánh nhau vật lộn giả vờ, sợ làm đau kẻ thù. Anh xem phim cười ha hả như xem hài kịch Đời cười. Êkíp làm phim tím mặt vì thẳng dịch vụ đều.

Cho đến một ngày thẳng con anh đang học lớp tám hở ra cái ý lớn lên làm ca sĩ diễn viên. Rợn tóc gáy. Anh chỉ cho nó cái bà bán tạp hóa ở con hẻm ngay gần nhà. Ca sĩ tiếng tăm một thời đây. Bây giờ là bà bé bự mặt sùi cảo nói năng đồng bóng. Cười như xé vải. Bò bò tui nói cho bò biết nghe các chương trình biểu diễn kỷ niệm lễ lạt hồng có thiếu được tui đâu nghe. Quanh năm cứ sắp đến ngày lễ là giờ áo dài ra là ủi cẩn thận, xúc nước hoa cẩn thận, bồn chồn ra ngóng vào trông có cú điện thoại mời đi ca. Hồng có điện thoại. Hồng có người đến mời. Bò bò tui phải lên Sở tui nhắc nhở người ta. Coi chừng người ta đánh mất số điện thoại của tui, coi chừng người ta gọi điện vào lúc đường dây trực trực nghe bò. Ai cũng gọi bò bò. Thằng con anh đi qua bà cũng gọi bò bò. Nó rất sợ hai tiếng bò bò, nghe như có ai liệng hai món đồ vào đầu nó. Đồ đồ. Một hôm nó đi qua bà lại bò

bò, cùng lúc bà vớ tay lấy một món đồ treo trên dây, vương tay làm rơi bộ tóc giả. Trơ ra cái đầu trọc lóc bóng lộn. Như bọn đầu trọc phát xít mới.

Thế là anh đem bà bò bò ra làm ma nhát nó. Tương lai của ca sĩ đây. Anh không sợ cái nghèo. Nghèo mà có đầu óc có chí là thoát được nghèo. Anh sợ nó dính vào văn nghệ là đời nó mê man mê sảng. Văn nghệ là ma túy của nhân dân. Tỷ lệ người cai nghiện ma túy thành công là một phần vạn. Đi vào ngon lành đi ra tan nát. Bập vào rồi dính vào rồi là đắm chìm trong mông lung. Không sáng suốt mà học hành được nữa. Không tỉnh táo mà làm ăn được nữa. Cùng lắm thì thành nghệ sĩ này nghệ sĩ nọ, nổi danh

mà không bao giờ tới được bậc thềm của nghệ thuật. Mãi mãi chỉ là nghệ sĩ bình dân. Cò con. Thôi thì bình dân cũng được, nhưng cái anh sợ là con mình vì thế mà mộng lung hoang tưởng. Một đời người tinh táo, được hưởng cái gì cảm nhận đúng cái ấy. Mắc bệnh hoang tưởng nghệ sĩ, mình còn chẳng biết mình là ai, thì thế giới xung quanh đều chỉ nhìn qua một màn sương mù của kẻ lệch lạc.

Thế giới xung quanh. Đây là điều anh hướng tới. Một thời người ta trong ao tù nước đọng, ếch ngồi đáy giếng thấy bầu trời chỉ bằng cái vung. Đến lúc thả cho ra thì choàng ngợp. Nói với thế giới bên ngoài thì không ngoại ngữ. Nhìn người bên ngoài thấy nó cao hơn một cái đầu. Thế là sợ thế là tự ti. Không sợ không tự ti thì cao ngạo vô lối, ta là một là riêng là thứ nhất, ta chẳng việc gì phải học ai, ta có bản sắc riêng văn hóa của riêng ta. Không. Con anh không thể nhập đám ếch ngồi đáy giếng, con anh phải được hội nhập với bên ngoài, nó phải theo đúng hướng trở thành công dân thế giới. Anh tìm trường tốt thầy giỏi cho con. Không phải vô cớ mà anh mang nó vào đây kèm cặp. Mẹ nó vẫn ở ngoài quê quản lý mấy quả đồi đang hái ra tiền. Bán đi vài quả đồi cho người ta làm trang trại là đủ hỗ trợ kinh doanh cho anh. Anh thuê thầy dạy tiếng Anh cho con trai. Rồi anh vào học cùng để có thể theo sát con. Thành bé rất khá. Hết lớp mười một nó thi được học bổng sang học hai năm cuối phổ thông ở Úc. Hết phổ thông nó lại lấy được học bổng đại học. Tổng cộng năm năm ông con tốt nghiệp lại quay về kinh doanh cùng với ông bố.

Ngày con sang Úc đi học, anh thân chinh đưa con sang tận nơi. Anh không như người ta, gửi con vào tay các tổ chức các công ty du học là xong. Anh phải trực tiếp đi xem trường sở nơi ăn chốn ở thế nào. Vũ khí tiếng Anh đã trang bị tận răng. Mấy năm con học chữ nào là bố học chữ ấy. Bố khôn ngoan sáng láng, một đời chưa đi học chính quy nhưng một đời khao khát làm sinh viên. Thành ra học cũng nhanh cũng giỏi. Anh sang xứ lạ vẫn

có cảm giác cá bơi trong nước.

Sang đến nơi mới tận mắt thấy mấy ông choai choai đi du học tự túc. Tự nhủ mình đích thân đưa con sang tận nơi là không sai lầm tí nào. Đám

du học tự túc một phần là con các ông lớn, các quan đầu ngành đầu tỉnh, có tí tiền bớt xén dự án về địa phương về ngành là cho con đi du học. Các ông bà đại gia giàu xổi mới phát tiền để làm gì không cho con đi du học. Con học trong nước không ra gì là cho du học, sang đây thầy giỏi trường giỏi nó sẽ giỏi. Con bảo không được là cho du học, môi trường tốt bạn tốt nó sẽ thành người tốt. Ai cũng nghĩ vậy. Cho nên toàn những ông những bà học không được bảo không được sang đến nơi gặp nhau. Tự bạ đàn đúm với nhau. Dăm bảy đứa thuê chung một nhà, từ tầng một đến tầng hai tầng ba, mỗi đứa một phòng. Tiện. Đứa định cư bảo đứa mới sang. Đứa sang trước bảo đứa sang sau. Dễ hẳn. Không phải bơ vơ ngơ ngác những ngày đầu. Tiếng Anh còn yếu thì ta cụm với nhau, ba thằng đại hợp lại thành thằng khôn tục ngữ Việt Nam. Thực hành tiếng Việt thay cho luyện tiếng Anh. Sau một năm sang nước người, trình độ tiếng Việt nâng cao trông thấy. Cụm lại. Chơi game, tán chuyện, đánh bài đánh bạc. Đánh bài thích của lạ thì đến sòng, có đứa một đêm nướng cả dăm bảy nghìn đô. Vô tư đi đã có hậu phương lớn chi viện. Đánh bài bình dân đậm đà bản sắc dân tộc thì chơi lô chơi đề, dịch vụ cộng đồng gốc Việt có sẵn. Thắng thua cũng đến cả nghìn đô.

Chơi bởi hoan hỉ thâu đêm suốt sáng. Ngày rộng tháng dài. Thực hành tiếng Việt đến mức điêu luyện. Tiếng Anh chỉ cần đủ hiểu thực khách yêu cầu khi ta làm bồi tiếm ăn Việt. Chỉ cần đủ hiểu khi ta thu nhật xe đẩy trong siêu thị, lau cửa kính nhà trường cửa hàng công sở. Tiền làm thêm chỉ để chi tiêu vặt, cũng coi như đủ sinh hoạt phí. Học hành lơ phờ như vậy, một vài năm không theo được thì bỏ học ở nhà luôn. Không tự ý bỏ học thì hỏng thi nhiều trường cũng đuổi. Ở nhà. Vẫn đi lao động giản đơn đủ sống. Lâu lâu viết thư về cho cha mẹ. Con lên năm thứ hai rồi. Con lên năm thứ ba rồi. Học hành ở đây căng thẳng nghiêm chỉnh lắm, không phải học hành ba lẳng nhăng như ở nhà. Học phí năm nay cũng cao hơn. Khéo đào mỏ thì được vạn đô. Không khéo bằng thì chí ít cũng được dăm bảy nghìn. Đủ ăn đủ chơi. Đi làm bồi cửu vạn siêu thị là để giao lưu hòa nhập xã hội.

Không phải toàn bộ đám thi được học bổng đều tử tế. Cũng không phải toàn bộ đám du học tự túc đều vớ vẩn. Nhưng được du học mà không

phải mất công thi lấy học bổng, du học lại bằng tiền cha mẹ, tiền ấy cha mẹ lại kiếm được qua những con đường không ngay thẳng, thì cuộc đi tắt theo cái vòng tròn lại trở về vị trí ban đầu. Của thiên lại trả địa. Ngồi tụ bạ giết thời gian ở xứ người còn là hiểm họa nhỏ. Bao nhiêu cái họa lớn đang chờ. Con mình rời đất nước ra đi mặt trắng môi đỏ hồn nhiên. Con mình khi đón về hoặc sang tận nơi bắt về thì mặt xám môi thâm. Hút hít chích choác. Chui lủi trốn tránh cư trú bất hợp pháp sau khi bị trường đuổi. Đưa định cư cung cấp nguồn hàng cho đưa mới sang. Đưa sang trước cung cấp cho đưa sang sau.

Anh dẫn con đi thuê nhà, tránh bằng xa khu định cư của người gốc Việt. Thật xa khu thuê nhà của bọn du học tự túc. Đến thuê nhà khu Đại lộ Đại học ngay trong trường. Hơi đắt tí nhưng đảm bảo tránh được mấy chú người Việt, con mình ở với chúng nó suốt ngày thực hành tiếng Việt cho tiếng Anh cùn mòn đi. Tìm được phòng ở tầng một. Bốn phòng xung quanh đều là sinh viên Úc và nước ngoài. Năm phòng chung nhau một phòng tắm vệ sinh, chung phòng ăn và một nhà bếp. Tốt. Cô chủ nhà mau mắn hồ hởi. May quá. Anh sang nhà cô ta ở ngay bên cạnh để làm thủ tục đóng tiền. Thấy ngay là người đàn bà nuôi con một mình này mê anh. Cô ta cứ lúng liếng trì hoãn việc ký hợp đồng và nhận tiền đặt cọc. Rồi nói hăn hoi đây là lần đầu tiên cô gặp người Việt Nam nhưng rất có cảm tình. Rồi hỏi chuyện ở Việt Nam có nhiều cô gái nuôi con một mình không, trai gái có sống chung không cần kết hôn không. Bầu không khí bỗng chốc căng ra. Anh hình dung mình sắp đi vào phòng ngủ với người đàn bà này. Được thôi. Không run nhưng mồ hôi toát ra đầm đìa. Không được. Đây không phải là chỗ để chơi.

Cuối cùng anh dứt khoát đứng lên. Thoái thác là phải đi xem thêm một vài nơi nữa để có thêm lựa chọn. Nói như thế tức là anh không quay trở lại. Không thể cho con mình thuê nhà ở đây. Kiểu đàn bà như thế, xong chuyện với bố thì sẽ nảy ra chuyện với con trai. Gửi cháu vào tay cô, biết bao nhiêu người đã sa vào cái bẫy ấy rồi. Cô là bạn của mẹ, con ra nước ngoài mẹ gửi con nhờ cô trông nom. Cô cô cháu cháu rồi cô đưa cháu lên giường cô từ lúc nào, rồi về sau cô quay lại gọi bạn cô là mẹ chồng. Gửi

cháu gái cho người đáng tuổi bác tuổi ông tưởng là yên tâm, rồi chuyện cũng không yên như muôn đời kiếp người vẫn thế. Anh thì biết lắm. Hai người khác giới dù có khoảng cách xa vời về tuổi tác về địa vị thì bao giờ cũng như lửa với rom. Lửa gần rom lâu ngày phải bén. Con anh anh không biết giữ thì anh phải dạy cho nó khả năng giữ mình. Nếu không giữ được thì thôi chớ có gửi gắm vào tay ai. Không cô không chú không bác không ông nào cả. Sau rốt anh cũng tìm được một nhà vừa ý. Chung với mấy sinh viên nước ngoài. Ông chủ nhà là người làm ở tòa án đã về hưu. Lâu lâu ông lại viết thư điện tử thông báo tình hình con trai anh. Chu đáo. Ông hài lòng và anh cũng hài lòng. May mắn. Con anh cứ thế học hành mà nên người.

Nhân nói chuyện không nên gửi gắm ai cho ai. Quan hệ ngày trước của anh với hai cô sinh viên cũng vậy. Một cô là tình nhân có hợp đồng thì khỏi nói. Cô kia cũng được anh trợ giúp tài chính. Lý do đưa ra là anh coi cô như em gái. Nhưng theo cách nghĩ của anh thì chỉ có đàn ông và đàn bà, không anh nuôi em nuôi, không cô nuôi cháu nuôi, không ông nuôi bác nuôi. Bao nhiêu lần cô nhân tình giận dỗi, nhưng bỏ đi rồi quay lại vì vẫn còn ràng buộc hợp đồng. Có đôi lần cô Mơ Khô cũng giận anh, nhưng giận rồi làm lành, hai bên vẫn bám lấy cái danh nghĩa anh nuôi em nuôi. Thế mà cái tình anh em kết nghĩa ấy cũng qua được thử thách mười sáu năm. Đến hôm nay gặp nhau trong căn hộ này thì nó khép lại cái vòng tròn tắt yếu mà một người đàn ông và một người đàn bà phải khép lại. Thế là không bao giờ có tình bạn thật sự giữa đàn ông và đàn bà. Chỉ có vấn đề thời gian. Thời gian không dứt điểm được thì cần nhiều thời gian. Mười lăm năm họ vẫn là bạn là anh em kết nghĩa, nhưng sang đến mười sáu năm đã chuyển lượng thành chất. Dù anh có vô tư thì suy cho cùng bằng ấy năm cũng giống như một cuộc mai phục bên bìa. Chờ bằng được cho đến hôm nay. Thời điểm chín muồi. Ngày ấy chị chỉ là một cô sinh viên khô khan ngơ ngác. Bây giờ chị đã là một quý phu nhân. Chị bước từ xe xuống là bao nhiêu cán bộ nhân viên văn phòng sốt sắng chào chị thưa chị chị đã đến. Nhưng trong vòng tay anh, chị vừa là cô bé ngày xưa vừa là quý phu nhân. Vừa gần gũi vừa lạ lẫm. Cái lạ kích động hiếu kỳ. Tham quan những lâu đài cổ châu Âu, du

khách sao cũng có người lừa lúc nhân viên bảo tàng sơ ý để sờ tay vào vật trưng bày. Treo biểu không được sờ vào hiện vật bởi vì vật ấy đã có người sờ và nhiều người muốn sờ. Treo biểu không được ngồi lên hiện vật là người ta sẽ thử ngồi. Ngai vàng của vua chúa hoặc cái ghế tổng thống trong Nhà Trắng chẳng hạn.

Gặp lại chị lần này không chỉ có niềm vui gặp lại. Không chỉ có cảm giác một người đàn ông và một người đàn bà. Anh có đúng cảm giác của một khách tham quan vừa thử ngồi lên cái ngai vàng. Suy cho cùng thì nó cũng chỉ là một, bình dân ngồi lên thì người ta gọi cái ghế, vua chúa ngồi thì gọi là cái ngai.

3.

Anh có cái thú phiêu du trên mạng. Mấy năm trời học tiếng Anh cùng với con trai đủ cho anh vẫy vùng trong mạng. Một cái đại dương kỳ thú. Một rừng rậm nhiều động thực vật lạ lùng. Một cái chợ giời nhiều kẻ lừa lọc nhiều rác. Một giới trí thức mạng rất mực bình dân. Một kho lưu trữ hàng tướng là có sắp xếp phân loại thực ra lại hỗn độn vô cùng. Cứ việc tự nhiên sục vào cái kho ấy nếu cần kiến thức cho một bài thi, một bài viết, một bài phát biểu. Tìm được bài chỉ việc nhanh chóng copy rồi paste là xong. Của người đã là của mình. Cái ưu việt của làng toàn cầu. Cái ưu việt của ta là công dân làng toàn cầu. Công dân mạng. Thế kỷ XXI không biết tiếng Anh không biết vi tính được coi là mù chữ. Biết thì chỉ cần hơi lanh hơi láu một tí ta đã thành trí thức.

Anh đã sung vào đội ngũ trí thức tự bao giờ. Có danh hản hoi. Ban đầu chỉ là sục vào mạng tìm những bài viết về hội họa hiện đại. Chuẩn bị cho việc giới thiệu phòng triển lãm của mình. Nhờ mãi tay họa sĩ trông chuối cũng bất tiện. Anh ta cũng phải giữ mảnh riêng cho nhóm Ngũ Hồ, không phải có cái gì cũng dốt tuốt. Anh phải tự tìm được trên mạng bài về hội họa về sắp đặt về biểu diễn. Mà mò dịch ra tiếng Việt. Copy từng đoạn paste vào bài viết của mình. Bài viết Tây hản lên sang hản lên. Tờ rơi tờ gấp giới thiệu triển lãm mang tầm vóc khác. Dần dần anh dịch những bài lý luận hội họa. Dịch mãi thì chuyên sang tóm lược bài nước ngoài, viết thêm dăm câu ba điều của mình liên hệ thực tế trong nước. Tóm lược mãi đi đến chỗ

lấy ý của người rồi viết thành bài của mình. Anh đã thành tác giả. Một nhà lý luận hội họa mới ngang ngửa với họa sĩ trồng chuối. Trường phái Sài Gòn đối trọng trường phái Hà Nội.

Muốn là thành viên giới trí thức mạng chỉ cần nhanh một tí khéo một tí. Đồng kiến thức xộp nổi vầng mỡ bọt bèo ta phải biết gạt ra tìm vào góc khuất. Nói đến hội họa mà chỉ nhắc Lêônácđô Đa Vinxi thì chỉ là bậc tiểu học. Biết Lêvitan, Van Gốc, Gôganh là bậc trung học. Biết đến Đali, Klim, Sagan coi như đại học. Siêu thì phải nhắc đến tác phẩm và phương pháp luận của Uây Calin, Gioóc Êvan, Giăng Clótxơ Buốcbông. Những tên tuổi đương đại mà xứ ta chưa ai kịp biết tên. Chưa biết tên thì nghe tên đã hoảng rồi, đâu có cùng kênh mà bình tĩnh tranh luận đôi hồi. Tóm lại anh chỉ việc tung ra những kiến thức mạng intonet là đem đến ấn tượng một nhà phê bình nghệ thuật kiến thức sâu rộng. Không chỉ sâu rộng mà còn là kiến thức đương đại.

Trong một cuộc hỗn chiến giữa các ông bầu phòng tranh, một kẻ tung ra cái ý anh chỉ là một nhà phê bình đi tắt. Giỏi à, giỏi thì hãy bắt đầu từ những thao tác cơ bản, ông hãy đi từ lý luận cơ bản để phân tích những danh họa cổ điển. Hãy bắt đầu thao tác lý luận từ Lêônácđô Đa Vinxi tiểu học, Van Gốc, Gôganh trung học rồi sau đó hẵng tiến đến xa vời siêu đại học. Chạm vào cái cơ bản thì những kẻ học tắt lấy kiến thức từ mạng sẽ toi ngay.

Thâm tâm anh hiểu đối thủ phòng tranh kia có lý. Hấn cũng là thủ lĩnh của một nhóm họa sĩ, hấn là đối thủ đáng gờm. Anh thực ra chỉ là ông bầu phòng trưng bày. Cao hơn tí nữa anh là người thưởng thức hội họa có thể bơi lội nhẹ nhàng trong cái biển tiếng Anh intonét. Nhưng anh cũng đã kịp gây tên tuổi nhà lý luận phê bình trong làng văn nghệ.

Đạt được đến cái danh vị ấy thì bắt đầu thấy người xung quanh vựng về thiếu khả năng diễn đạt. Dân ta không phải là dân hùng biện. Những xứ sở triết học mới có dân hùng biện. La Mã, Hy Lạp, Đức, Trung Quốc, Ấn Độ. Một bà nông dân Ấn Độ có thể trả lời phỏng vấn truyền hình bằng một tràng liên thanh ngôn từ lưu loát. Nói liền ba mươi phút không nghỉ không vấp. Đằng này dân ta phần nhiều đều vấp phải chuyện diễn đạt bằng ngôn

ngữ. Một nhà nghiên cứu có thể chỉ khôn ngoan trong bài viết, nhưng phải trực tiếp truyền đạt thì ăn không nên đợi nói không nên lời. Một nhà văn có thể diễn đạt tối nghĩa thậm chí sai hẳn cả ý mình. Chuyện nói năng của các cô hoa hậu gây cười một phần là thiếu kiến thức, phần rất quan trọng là vì diễn đạt. Bạn sẽ làm gì ngay sau khi đăng quang hoa hậu? Em kính thưa ban giám khảo, nếu em đăng quang hoa hậu, việc đầu tiên là em sẽ hiến thân cho người nghèo trong xã hội.

Anh mở dịch vụ đào tạo diễn thuyết. Không gọi là đào tạo MC người dẫn chương trình, tầm thường quá, phải là đào tạo diễn thuyết. Đối tượng là công chức, cán bộ, thậm chí là nhà quản lý đầu ngành. Ban đầu chưa thành lớp thì dưới hình thức đi nói chuyện cho các cơ quan công sở về lịch sử diễn thuyết. Minh họa bằng kỹ năng trong một số hoàn cảnh. Anh rất thích những lập luận xoay vòng theo kiểu phê phán sự phê phán có tính chất phê phán sự phê phán. Giữa trái đất và một nền văn minh bên ngoài trái đất phải có sự truyền thông điệp trên cơ sở tôi biết là họ biết là tôi biết là họ biết tôi muốn liên lạc với họ. Giữa một mớ bong bóng ta phải luôn vững vàng đứng ở trọng tâm, không bao giờ để mình tự mắc lưới bùng nhùng của mình, gây rối cho mình. Luôn luôn tự tin khi nói nhảm, điều ta vừa buột miệng nói nhảm một cách tự tin sẽ được tiếp nhận là đúng. Ngụy biện luôn cần thiết nhất là khi đối diện với công chúng.

- Em nghe nhé, anh đã nói chuyện với rất nhiều cán bộ đầu ngành về nghệ thuật diễn thuyết. Ban đầu phải luyện thanh uốn phát âm cho họ. Galilê ngày trước nói lắp còn phải ngậm viên sỏi dưới lưỡi để luyện cho lưu loát. Vấn đề ở chỗ không phải là vấn đề mà chỉ là một khía cạnh của vấn đề hùng biện.

Chị nhìn anh say sưa vung tay nói. Không có vẻ của người nhập đồng tâm thần. Một nhà hùng biện thật sự.

- Nhưng người luyện nói bằng viên sỏi không phải là Galilê mà là Brunô. Em thấy không, chỉ cần ta nói một cách lưu loát tự tin thì điều ta nhảm cũng được tiếp nhận không gây ngờ vực. Đây là thuật hùng biện.

Không hề tâm thần. Một cái gì đó xa hơn tâm thần. Một cơn vĩ cuồng không rõ bằng chứng. Không triệu chứng nào phơi lộ. Anh diễn đạt điều ấy

bằng một giọng bình thản hoàn toàn, lạnh mạnh hoàn toàn. Nhưng chị vẫn mơ hồ cảm thấy rờn rợn.

V. Người đàn bà:

Trở thành mệnh phụ phu nhân

1.

Những năm hai người đứt liên lạc, chị sống ra sao?

Dứt khoát là anh có hỏi câu này. Hỏi ngay từ đầu như một câu chào. Anh không hỏi thì chị cũng nói. Họ đủ thời gian để câu chuyện tuần tự, bắt đầu từ họa sĩ, sang chuyện bà mẹ, sang chuyện của chính họ.

Chị mới kết hôn với ông Víp được năm năm. Một bước lên bà. Chị biết là sau lưng chị, hầu như ai cũng nói thế. Đặc biệt là mấy bà phu nhân với nhau. Mấy bà cứ hay co cụm với nhau, ríu rít tung tẩy với nhau thế thôi, nhưng mà cũng đầy thành kiến định kiến. Nhưng mà thông tân xã hoàng gia lúc nào cũng vận hành ráo riết. Này chị ơi, anh Víp mới lấy vợ rồi đây, tổ chức đơn giản gọn nhẹ trong gia đình thôi, còn thì bên ngoài chỉ thiệp báo hi. Nhân vật ấy thế nào hả cô? Giảng viên đại học, ba mươi tư tuổi lấy chồng lần đầu, gái già ba mươi tư tuổi vẫn còn gin. Biết thế nào là gin là xịn hả cô. Vâng vâng chị nói đúng, thời buổi này. Chỉ thương cho anh Víp. Chẳng biết mối tình này trôi cho đậu được bao lâu.

Đậu hay không đậu. Họ ám chỉ điều ấy là có cơ sở. Người vợ đầu của ông Víp chỉ ở với ông được hơn ba năm. Chị ta bỏ đi hơn mười năm rồi. Ông nấn ná mãi bằng ấy năm cũng là lâu, bây giờ ông mới chịu tục huyền. Nói lại cái dây đàn đã đứt, người xưa ví von bóng bẩy nhỉ. Sao không gọi là đàn vỡ bầu làm lại bầu khác?

Lấy ông Víp chị được gì? Cái được dễ thấy nhất là được dung nạp vào một tổ chức không chính thức của các bà phu nhân. Trong bữa tiệc chiêu đãi mừng quốc khánh của một đại sứ quán nước ngoài, chị gặp bà ấy. Bà cứ xoắn lấy chị mà khen xinh khen tươi. Một cô gái già khi chưa chồng trông khô khan khi đổi sang ngôi phu nhân bao giờ trông cũng đậm thắm mệnh phụ. Nét khô của gái già chuyển sang mệnh phụ phu nhân lại thành ra sự điềm đạm mực thước của quý bà tuổi trẻ. Trẻ. Quả thực giữa các bà phu

nhân ngũ tuần lục tuần bát tuần thì chị là trâm anh thế phiệt tuổi hồng nhan. Nồi bật. Bà mệnh phụ kia tuổi ngang mẹ chị, đầu phi dê, hai hàm răng hạt na đen nhúc. Bà giải thích ngay. Ở quê bà thời hòa bình xã hội chủ nghĩa, con gái nhiều đũa vẫn nhuộm răng đen. Đen là đẹp. Bà làm đội phó đội sản xuất nông nghiệp. Thành linh một hôm ông chồng về làng lôi tuột bà

đi. Ra Hà Nội. Chỉ trong một tháng bà phải may ba cái áo dài hai bộ vét đại cán. Phải đi phi dê. Cô phi dê là con chó xồm đứng bên tôi làm tôi hết hồn. Từ nay phải bỏ hẳn vấn khăn búi tóc. Từ nay bà là phu nhân một ông đại sứ ở nước ngoài. Hàm răng đen định cạo đi, sau rồi mới nhớ ở làng có mấy bà cạo răng đen mà vết đen chẳng hết. Hàm răng xin kẽ răng vẫn đen trông như răng cái má. Như răng lợn nghiến. Thôi. Răng đen thì mặc răng đen. Một ngày hai bữa cơm đèn lấy gì má phẩn răng đen hỡi chàng? Người ta còn mong giữ răng đen chẳng được.

Nhưng mà ra nước ngoài, những lúc chiêu đãi tiếp xúc của đoàn ngoại giao, chồng bà đều phải giải thích tục nhuộm răng đen của người Việt. Nó là niềm tin tín ngưỡng. Là quan niệm thẩm mỹ của một tộc người Á Đông. Giải thích mãi ngày này qua ngày khác, với người này người khác, dần dần ông cũng mỏi mồm. Dần dần rồi ông chán. Chẳng giải thích nữa, hỏi thì nói, không hỏi thì lờ đi. Xứ là cũng có người sợ. Tưởng là bà răng đen bẩm sinh. Tưởng là bà bị bệnh răng phải dùng thuốc lạ. Đi cửa hàng cửa hiệu bà phải mím mím chúm chím, khi cười không để lộ hàm răng. Chúm chím mãi thành quen, bây giờ môi bà lúc nào cũng mấp máy như ăn mít dính nhựa.

Bà kể hết với chị. Lại còn biểu diễn cái mấp máy môi thành cố tật. Bà kẹp cái túi da vào nách, xăng xái dẫn chị đi đến bên bàn búpphê. Bà xăm xắn lấy đĩa lấy thìa đĩa cho chị. Chỉ cho chị những món nào ngon, món nào không ngon nhưng phải ăn, cho ra một mệnh phụ sành thưởng thức. Món này của họ nhất thiết phải có rau này cô ạ, bên xứ họ rau này rất đắt, nhưng ở quê tôi nó là một thứ rau dại không tên toàn vơ về cho lợn.

Đi qua dãy bàn để hoa quả pútđinh tráng miệng, bà dừng lại cầm lên một cái đĩa đồ sứ rất lạ. Lật mặt trước mặt sau ngắm nghía kiểu dáng hoa

văn. Chị đọc cho bà cái dòng chữ tí xíu sản xuất tại Bỉ. Đẹp quá cô ạ. Yêu quá cô ạ.

Sau búpphê tiệc đứng là chương trình sứ quán chiếu đài phim. Bà đẩy hai phu quân đi với giới ngoại giao để hai phu nhân ríu rít với nhau. Hai phu nhân ngồi riêng vừa thì thầm trao đổi vừa xem phim. Bộ phim về một bảo tàng tầm cỡ thế giới mới được xây dựng. Toàn bộ khuôn viên bên bờ sông thơ mộng. Những chi tiết điêu khắc trên cột nhà tường nhà. Những bức tranh trưng bày và họa tiết của chúng. Đám phục vụ vẫn thoăn thoắt đi qua đi lại đón ý quan khách. Một anh chàng phục vụ đá phải cái túi của bà để ở chân ghế. Cái túi văng ra giữa lối đi. Túi da mà lại kêu lanh canh. Chú phục vụ cũng suýt ngã sấp mặt với khay đồ uống sóng sánh trên tay. May. Chú gượng lại được. Chú xuýt xoa xin lỗi mađam rồi chú nhặt cái túi đưa trả lại cho mađam. Chị không để ý vì mãi xem mấy bức danh họa đang được phân tích trên màn ảnh. Chỉ đến lúc hết phim, mađam mới kéo chị ra một góc kéo miệng túi da cho chị thấy. Hai cái đĩa sứ bà nhón được bỏ vào túi đã bị vỡ một chiếc. Còn được an ủi là chiếc kia không vỡ, chỉ bị sứt mép, sứt rất nhỏ coi như không việc gì. Chết cái thằng mù, không thì mađam đã có được một đôi đĩa.

Hồn nhiên. Chuyện gì cũng đem ra kể hết. Từ chuyện răng đen đến cái đĩa sứ. Bà coi như chuyện trò với xã viên đội sản xuất ở quê. Coi chị như em út trong nhà. Thực bụng. Tốt bụng. Dịp tết, bà vợ lá trong khu biệt thự, sai người chặt cành mấy cây cổ thụ trong vườn làm củi đun bánh chưng. Nồi lửa lên em nồi lửa lên em. Bà hát. Nghi ngút. Tung bùng từ khi chưa đun cho đến khi dỡ bánh. Rồi bắt ông ngồi xe cùng bà, dung dăng dung dẻ đi từng nhà, mỗi nhà cho một cặp. Chị cũng được một cặp. Chồng bà còn là cấp trên của chồng chị, bà chẳng việc gì phải tranh thủ. Bà quý thì bà cho. Coi như em út trong nhà thì bà cho. Thế thôi.

Bà cuốn chị vào hội của bà từ lúc nào chẳng rõ. Vài ba phu nhân ngồi chung một xe, cứ thế ba cái xe con lao vun vút về bốn mặt ngoại vi Hà Nội. Hà Bắc Hà Nam Hà Đông Hà Tây. Tìm mua đất làm trang trại. Người đi tìm đất. Tự gọi hội của mình như thế. Hội khai hoang. Gọi vui như thế. Một bà phu nhân quyền vụ trưởng quê ở vùng này phát hiện có khu đồi làm trang

trại tốt. Đi. Một bà phu nhân thứ trưởng quê ở vùng khác thám thính được lô đất hay hay có thể chia bánh gatô mỗi chị em một miếng. Lại đi. Đi, đi nữa, đi mãi. Không mua được đất thì coi như đi chơi đoàn kết gắn bó. Tình đoàn kết dựa trên nền tảng địa ốc trở nên keo sơn hơn mọi thứ tình.

Một vùng đồi sơn thủy hữu tình cách Hà Nội có bốn chục cây số. Máy cái xe con cứ lượn qua lượn lại quanh đồi thông. Xộc cả vào cái phủ mới xây của một nghệ sĩ. Ở cái tháp kia trông như Thiên Mục lùn ấy các chị nhỉ. Trong khuôn viên một cái phủ mà có cả miền ngược miền xuôi chị nhỉ. Một cái nhà xây theo kiểu đình làng, nhưng trang trí nội thất ban thờ thì lại như cái chùa thờ Phật. Một cái nhà sàn Tây Bắc lợp cỏ tranh. Một cái lầu kiến trúc Đông Tây y kết hợp, kiểu nhà Nghị Quế đầu thế kỷ hai mươi. Cả ba cái nhà nội thất đều cố tình thiết kế âm u, ám ảnh không gian liêu trai, vương vất tử khí. Người có bệnh hô hấp hoặc yếu bóng vía bước chân vào là ngột ngạt phải chạy ra ngay. Bù lại cho nội thất, không gian bên ngoài gần gũi thiên nhiên hơn. Cái sân gạch xếp đầy nghệ đá chó đá phỗng đá mua được từ những chùa chiền có thời bị biến thành nhà kho. Một cái hồ bán nguyệt thả sen thả súng làm dịu mắt người nhìn. Mađam bảo tôi sẽ mua quả đồi bên kia, tôi cũng làm một cái phủ đúng y như thế này. Máy bà kia xôn xao chị mua đi. Chúng em xin phép mua mấy quả đồi bên cạnh, châu rìa. Máy chị em mình lộng lẫy tung bừng lên thì cái phủ này chỉ là ngóc.

Tháng sau đó chị phải thực hiện công việc đối ngoại đầu tiên của một phu nhân bộ trưởng. Chồng chị phải tiếp làm việc hội đàm với ông bộ trưởng đồng chức châu Âu. Trong khi hai ông và hai đoàn làm việc thì bà phu nhân Tây không thể bơ vơ. Phu nhân ta phải đưa phu nhân Tây đi thăm bảo tàng đi chơi chợ. Phải có một địa điểm dã ngoại nào đó. Chị nghĩ mãi chưa ra. Gọi điện hỏi mađam. Cô quên à, cho bà ấy đi thăm cái phủ ở vùng đồi của chúng mình ấy. Nhanh quá, mấy quả đồi ký giấy mua xong đã thành đồi của chúng mình. Cái phủ có tháp Thiên Mục lùn ấy hả chị? Lùn nhưng mà đẹp, về quê tôi đường hơi xa, không thì cô đưa khách về đây, phủ ra phủ, đẹp gấp vạn.

Chị y lời, đưa bà Tây đi thăm cái phủ, cho bà leo lên mấy cái đồi thông hai mộ thuyết minh rằng chúng tôi sắp xây dựng những cái phủ đẹp

hơn cái kia, mỗi quả đòi một phủ, hy vọng lần sau bà sang lại mời bà đến. Ngôn ngữ ngoại giao rất chuẩn. Đám lễ tân rất hài lòng với bà phu nhân mới của bộ trưởng. Trẻ, học thức, tiếng Anh nói trực tiếp không cần phiên dịch. Cảnh lễ tân thấy chị dẫn khách đến cái phủ, tin là chị có gu. Lần sau có khách phu nhân các ông cấp, họ quen mui toản dẫn khách đến đấy. Cái phủ nhờ đó mà thành điểm hẹn đối ngoại.

Mađam thành người diu dặt chị trong những ngày đầu làm phu nhân. Mấy chuyến đi mua đất mađam đều hướng dẫn chị tỉ mỉ. Căn hộ chung cư chất lượng cao thì cô nên đứng tên. Cái đòi thông thì để cho mẹ cô đứng tên. Cái trang trại miền núi Hòa Bình thì nên đứng tên thằng Cá. Cá là biệt danh thằng con riêng của chồng chị, mới mười hai tuổi. Bà chỉ vẽ ngay, đúng luật thì thằng bé chưa được sở hữu gì đâu, nhưng mình khai là mua cho nó rồi tính sau. Nghe bà tát thảy đều ổn.

Nhưng có lúc không nghe được ngay. Một bà trong hội khai hoang có hôm mang quà cáp đến tận nhà nói chuyện nhờ vả. Chồng bà là quyền vụ trưởng mấy năm rồi mà không cất được cu. Bà ta nhờ chị nói một câu với vụ trưởng tổ chức và thứ trưởng phụ trách tổ chức. Hai người ấy đều dưới quyền chồng chị. Phản ứng đầu tiên của chị là không thể được. Mọi việc phải đi đúng kênh đúng ngạch. Chị chỉ là phu nhân không thể can thiệp vào công việc của chồng. Nhưng chính người đàn bà hơn chị chục tuổi mà vẫn xưng em này lại là người đã dặt mối cho cả hội mua được vùng đồi kia. Tình chị em. Họ phủ lên mối quan hệ ấy một màu sắc tình cảm. Chị phân vân. Rồi chị hỏi ý kiến mađam.

- A lô chị ơi, chị thấy thế nào?

- A lô cô ơi, nó đặt vấn đề vậy là khó cho cô đấy. Cô còn phải để yên cho chồng cô làm việc nữa chứ.

- A lô chị ơi, em cũng thấy thế, cho nên em mới phải hỏi ý kiến chị.

- A lô cô ơi, nhưng mà nó với mình là tình chị em. Con chị nó đi con đi nó lớn. Mình cũng phải giúp cho chồng nó mở mặt với đời. Cô là người mới, cô khoan hăng động vào.

- Cô để đấy cho tôi.

Đề đay cho bà. Bà làm luôn. Bà gọi điện thoại cho ông vụ trưởng tổ chức và ông thứ trưởng phụ trách. Tỉ tê thăm hỏi gia đình hai ông. Hai ông sướng rơn vì được mađam quyền cao chức trọng đích thân thăm hỏi. Cuối cuộc chuyện trò mađam nói chuyện lưu ý cắt cu cho ông quyền vụ trưởng kia. Chuyện thế là xong. Mà chị không phải dính vào. Một khía cạnh nào đó mađam là người tế nhị.

2.

Có thể coi mađam là người hướng dẫn tập sự cho chị. Tập sự làm phu nhân. Thấy cái gì đúng thì làm. Cái gì phân vân chưa ổn thì tham khảo ý kiến mađam. Mà triết lý cái gì đúng thì làm của mađam cũng chỉ tương đối. Trông chờ vào kinh nghiệm sống, vào hiểu biết. Nhiều khi trông vào linh cảm và sự nhạy cảm cũng tương đối.

Cái tết đầu tiên làm phu nhân, chị phờ phạc vì khách khứa nườm nượp bắt đầu từ ngày rằm cuối năm. Địa phương đi xe chở hàng về lễ. Các công ty các cơ sở đến lễ. Chị bảo ông Víp rằng chị không tiếp khách. Dịp cuối năm bao nhiêu tổng kết bao nhiêu cuộc họp hội thảo ở trường. Ông Víp bảo tùy em. Chị đóng cửa đến trường. Ngày đầu tiên về nhà thấy từ sân vào nhà như cái kho. Hòm hộp chất lên nhau cái cao cái thấp lỏng chổng. Mấy cành đào rừng dựng đầy sân như vườn ươm. Bà giúp việc không được chị dặn trước đã mở cửa cho người ta bê quà vào. Chị hơi hoảng. Như là người ta vút đồ vào nhà mình ăn vạ. Người mang quà đến đã đi. Chỉ còn anh và em cùng quà ngon ở lại. Đúng là chỉ còn hai vợ chồng giữa đống quà ngổn ngang. Ông Víp lại còn lúi húi mở ngay cái hộp đầu karaôkê. Ông thắc mắc, sao bọn này chỉ biểu có mỗi cái đầu karaôkê nhỉ? Ông thích hát karaôkê, thằng Cá cũng thích. Nhà có hẳn một phòng cách âm thiết kế để hát karaôkê tại gia. Đôi khi hai bố con lôi cả chị vào hát. Cái đầu karaôkê này xịn hơn cái vẫn dùng trong nhà. Lạ nhỉ, ông Víp vẫn lắm bả, bọn này cho gì chỉ cho mỗi cái đầu? Nói thế một lát, ông gọi điện thoại ngay. A lô cảm ơn các cậu gửi tặng cái đầu karaôkê, nhưng mà sao không thấy bộ giàn nhỉ, hay là để lẫn vào đâu đó, mình tìm trong đống đồ này chưa thấy? Ông quay ra cười với chị. Chúng nó xin lỗi bỏ sót cái giàn, mai nó đưa đến, em có nhà thì nhận nhé. Có đời nào cho cái dây buộc bò mà lại quên cho con

bò. Cái đầu karaôkê khoảng năm triệu, nhưng bộ giàn nữa tổng cộng ba chục triệu. Đòi bảo được voi thì đòi Hai Bà Trưng.

Chị nhìn chồng cười cười bỗng nhiên thấy xa lạ. Chị chưa nhìn thấy ông trong dáng vẻ ấy bao giờ. Thực ra họ mới gần nhau có một năm. Quen nhau nửa năm thì cưới. Sống với nhau đến giờ thêm nửa năm nữa. Trước lạ sau quen. Bây giờ vừa quen quen lại thấy lạ. Lạ hơn. Chị không tranh cãi mà yên lặng. Trong đầu đã có một quyết định. Sáng hôm sau cơ sở nọ đem nốt bộ giàn đến, xin lỗi rồi rút hôm qua chiều muộn chúng em bỏ quên. Quên gì, tối hôm qua được sếp nhắc mới cuống cà kê đi mua bổ sung công nộp. Chị nghĩ trong đầu. Sau đó chị gọi điện thoại cho hiệu trưởng trường trẻ em khuyết tật. Nhân dịp năm hết tết đến ông Víp có quà cho các cháu. Một bộ giàn karaôkê. Máy cảnh đào cho các cháu trang trí hái hoa điều ước đầu xuân. Cả đồng vật dụng gia đình để nguyên trong những cái hộp chị cho hết. Trường khuyết tật phải cho xe tải đến nhận quà về.

Giải quyết xong đồng quà cáp. Nhẹ cả người. Chị gọi điện cho những nơi tặng quà. Cảm ơn. Nhân tiện xin thông báo gia đình tôi đã quyết định chuyển số quà ấy cho trường trẻ em khuyết tật. Các tiểu phẩm châm biếm trên báo chí thường viết đến chỗ này có tiếng rú lên: thôi chết rồi chị ơi, trong góc cái bánh chưng số hai có một chiếc nhẫn kim cương. Đây thì không có chuyện ấy. Cơ sở và cá nhân nào được thông báo cũng ngậm ngùi làm vui ca ngợi công đức chị, bà phu nhân vui tết vẫn chu đáo với trẻ em thiệt thòi. Buổi tối chị báo với chồng là bộ giàn đã được gửi tặng trẻ khuyết tật. Ông hơi sững lại. Ông cũng chưa nhìn thấy chị trong dáng vẻ ấy bao giờ. Tự quyết mà không hỏi ý kiến ông. Nhưng ông phải vía người đàn bà này. Ông còn hàm ơn từ ngày chị chăm sóc thằng con riêng của ông. Ông còn kiêu hãnh có người vợ trẻ nhất đẹp nhất học thức nhất ở giữa hàng ngũ phu nhân.

Chỉ có mađam biết chuyện là không hài lòng.

- A lô cô ơi, cô phải để cho chú ấy làm việc nữa chứ. Phép vua thua lệ làng xưa nay đã thế, định một chóc một nhất dứt tung hết cả hay sao?

Bà có lý. Chị không không thể, cũng không có ý định dứt tung lật nhào một cái gì. Chỉ riêng với chồng chị thôi, trong nhà chị thôi. Nhưng mà suy cho cùng chị đi mua đất đòi mua trang trại chị vẫn phải lấy tiền của ông. Chị đâu có từ chối số tiền trong thu nhập của ông.

3.

Một điều không thể từ chối là công danh của riêng chị. Lấy ông Víp được năm năm rồi, đường công danh của chị trở thành đường cao tốc. Loại đường vận tốc tự do, không có cảnh sát đứng bên đường bắn tốc độ. Chị bảo vệ xong luận án tiến sĩ. Tiến sĩ nội hóa thôi, lại ngay tại trường mình. Chị được đề bạt trưởng khoa, hứa hẹn sẽ là phó hiệu trưởng. Hai ông giáo sư đầu râu tóc bạc bên viện nghiên cứu tình nguyện làm biên tập cho luận án của chị để xuất bản thành sách. Một trong hai ông còn đánh tiếng sẵn sàng viết một cuốn sách cho chị đứng tên. Có sách cỡ đủ giờ dạy mới đủ tiêu chuẩn phong giáo sư. Đề đạt phong viện sĩ nữa.

Chị biết những việc ấy đều trong tầm tay. Không vội vàng, không ráo riết đẩy cho nó đến sớm làm gì. Chị biết mình có đủ điều kiện để trả công cho mấy ông giáo sư nọ. Giáo Sư Một có con trai mới tốt nghiệp muốn xin về khoa của chị. Giáo Sư Hai có em gái làm việc ở tỉnh miền núi đang muốn chuyển về làm việc trong bộ của chồng chị. Cả hai ông đều có nhu cầu được đề cử làm viện sĩ một nước Đông Nam Á, cả hai đều đã làm hồ sơ chờ bộ duyệt gửi đi. Yên tâm. Mọi chuyện rồi sẽ kết thúc có hậu.

Sách của mấy ông này viết đều sử dụng tài liệu từ những bản dịch Đông Âu, cập nhật nhất thì cũng mới chỉ đến đầu những năm 1980. Chị nghĩ thấy rất nhanh trong sách đâu là đoạn các ông cắt dán, copy rồi paste, đâu là đoạn các ông tự viết. Kiến thức ráp nối cong vênh, giọng điệu của bao nhiêu người đặt cạnh nhau nhốn nháo như tranh nhau nói trong một cái phòng hẹp. Nhưng mà thôi. Ngón ngang bôi rồi thì các ông viết sách cho chị vẫn hơn chị phải đem thân tự viết. Không phải viết mà bỗng nhiên có sẵn một cuốn sách đề tên mình. Muốn gì hơn?

Hai ông này đều được coi là giáo sư đầu ngành. Những giáo sư thế hệ sau năm 1954 đi học bổ túc công nông về làm giảng viên đại học. Bao nhiêu thế hệ nhân tài từ tay họ mà ra. Bao nhiêu học trò của họ đều trở

thành người quản lý các bộ các ngành. Rất nhiều sinh viên của hai ông về sau này thành bác học đầu ngành, trò quay lại xét học hàm học vị cho hai thầy của mình. Thực ra kiến thức của hai ông chỉ là kiến thức của người thầy đầu tiên. Thầy giáo trường làng dạy ABC mãi mãi được kính trọng. Đám học trò sau này thành bác học có khi chỉ nhớ nhất người thầy đầu tiên trường làng dạy mình viết chữ. Nhưng ông thầy ABC nhân đó mà tưởng rằng mình dậy cả giáo sư tiến sĩ, mình cũng là tiên chỉ đầu ngành.

Kiến thức của hai ông giáo sư mãi mãi dừng lại ở trình độ cử nhân bổ túc công nông. Có thêm cái lanh cái ma cái xảo của cá tính. Có thêm kiến thức tham khảo khoa học xã hội Đông Âu đến những năm 1980. Mời hai thầy từ viện sang trường thỉnh giảng, hai thầy bao giờ cũng oai. Hiệu trưởng, trưởng khoa đều là học trò của hai thầy tất. Một giảng viên chào hai thầy, hai thầy đi ô tô sang ả? Mắng ngay. Anh biết là chúng tôi về hưu rồi, làm gì còn tiêu chuẩn viện sĩ mà xe đưa xe đón, anh có lòng lần sau anh cho xe đón chúng tôi sang dạy nhé. Mắng sa sả. Chạnh lòng thì mắng. Mắng vậy thôi chứ Giáo Sư Một vẫn hành viện cũ. Về hưu rồi vẫn ngày ngày quán tính đến viện, ngày ngày gọi xe con không còn là xe mình nữa. Xe chiều, đến đón người không còn là viện trưởng nữa. Ngồi vào xe là tiểu tiện ra ghé êm, thầy cũng chả biết là thầy tháo nước trong lòng ra từ

lúc nào. Không sao tự kiểm soát được. Mấy ông hành chính không dám nói năng gì nhưng chú xe uất ức. Chú tru lên như sói. Mỗi ngày đi rửa xe một lần còn gì là đời tôi. Phải trả thêm tiền phụ cấp độc hại hàng ngày gửi nước đá viện sĩ, không thì còn gì là đời tôi.

Hai thầy một cặp bài trùng. Tên thầy này bao giờ cũng gắn với thầy kia. Hai thầy còn tuyên bố sẽ viết hồi ký song đôi như hồi ký nhà thơ Xuân Diệu Huy Cận. Giáo Sư Một tên Xí. Giáo Sư Hai tên Khỏa. Có giai thoại hản hoi. Có lần giáo sư Xí đến gọi giáo sư Khỏa đi họp đột xuất. Không gặp. Ông Xí lấy phấn trắng viết lên cửa nhà ông Khỏa một lời nhắn:

Khỏa thân đến ngay nhà Xí để họp. Nhớ mang theo giấy. Caren thận là tác phong nhà khoa học, ông viết thêm:

Toàn tổ sẽ họp ở nhà Xí lúc 9 giờ.

Giai thoại đủ lưu trữ tên hai giáo sư trong bộ nhớ cánh trí thức. Cũng cố hình ảnh cặp bài trùng. Giáo Sư Hai gần đây thôi làm quản lý bổng giờ chứng ra làm thơ viết truyện viết bút ký đi tám biển. Ông già bổng hay cầm tay cầm chân sinh viên nữ. Ông có liên quan đến chị, độc giả đã biết rồi. Đúng ra là liên quan đến mẹ chị. Ông là người chồng thứ năm của mẹ chị mà độc giả đã kịp tiếp xúc ở trên.

Còn ông Giáo Sư Một? Ông nổi danh là nhà văn hóa lớn. Hầu như chỉ có mình ông trong cánh giáo sư tiến sĩ có thể sử dụng được tiếng Anh để giảng dạy. Toàn bộ cánh giáo sư tiến sĩ thế hệ bỏ túi đều khai có ngoại ngữ. Đa số họ có thể dịch ngoại ngữ trên văn bản. Nói thì không. Nói là lưỡi cứng như đá. Ngôn ngữ lấp bắp bất chấp trọng âm văn phạm. Giáo Sư Một nói được. Phát âm kiểu tiếng Anh những năm 1960 nhưng vẫn còn hiểu được.

Danh hiệu nhà văn hóa. Huyền thoại giáo sư duy nhất dạy trôi chảy bằng tiếng Anh đưa đến một kỷ niệm với chị.

4.

Chị được mời dự một hội thảo quốc tế củ Cộng đồng Châu Âu tổ chức tại Hà Nội. Chủ đề hợp tác văn hóa Á - Âu. Khách mời tham luận đều là người nước ngoài. Chị là đại biểu duy nhất của Việt Nam được mời tham luận. Ngôn ngữ tại hội thảo được quy định rõ là tiếng Anh, không có phiên dịch.

Những cái gọi là hội thảo quốc tế đã bị nhờn. Hội thảo của ta tổ chức, một trường một viện đứng ra làm hội thảo, kéo vào được một vài nghiên cứu sinh người nước ngoài đang sống tại Việt Nam. Chử hội thảo lập tức được đi kèm nhiên đi kèm chử quốc tế. Tính chất hội thảo đã khác. Mấy anh chị nghiên cứu sinh ngoại quốc lên diễn đàn nói bằng ngôn ngữ Tây mắ môm. Người ta rung động. Toàn bộ cánh học giả yếu ngoại ngữ quay ra trầm trồ trình độ tiếng Việt của bọn Tây ma xó. Yếu tố khoa học trong phát biểu của Tây được chiêm chước, để lại xem xét sau. Cũng chỉ vì yếu tố ngoại ngữ mà cánh học giả của ta đặc biệt thích thú cánh ngoại quốc biết tiếng Việt. Hội thảo nào cũng kéo họ vào. Tuần chay nào cũng bằng ấy nước mắt. Tính

chất hội thảo nội bộ chuyển sang quốc tế thì kinh phí cũng khác, màu sắc cũng khác. Oai hơn sang hơn.

Hội thảo. Thế giới này vẫn còn giữ lại một hình thức hội họp như thế, làm cái cớ cho các chuyên viên chuyên gia đi ra nước ngoài gặp gỡ nhau. Không một vấn đề nào có thể được giải quyết trong một hội thảo. Mà giải quyết một vấn đề đâu có nhất thiết phải khăn gói ra nước ngoài gặp nhau ở chỗ hội họp nhốn nháo như vậy. Đi hội thảo nước ngoài. Đi chơi. Đến đây ai nói người ấy nghe. Người khác chiếu cố nghe cho là nghe bập bõm. Thời gian đến hội thảo, thà cầm văn bản về đọc, ngâm sâu hơn. Thời của mạng, người ta có thể ngồi một chỗ đàm luận cùng lúc với mấy chuyên gia ở các nước khác nhau. Hội thảo đây, bàn tròn đây. Còn phải gặp gỡ làm gì cho mất thời gian. Thế thì người ta trông chờ gì ở những hội thảo quốc tế? Được gặp mặt những chuyên gia ta chỉ mới nghe tên, mới chỉ đọc sách, mới chỉ bàn tròn trên mạng. Được gặp trực tiếp. Được dùng hội thảo làm điểm hẹn, làm cầu nối, làm nơi bắt mối cho những công trình mới, những hợp tác trong tương lai.

Nhưng cánh học giả ta sợ nhất kiểu hội thảo quốc tế do Tây đứng ra làm ở ta. Chỉ dùng ngoại ngữ. Không có phiên dịch. Nếu không phát văn bản cho đọc thì mon men đến hoàn toàn là vịt nghe sấm. Ông cục trưởng hợp tác quốc tế rất hoảng khi được cấp trên cử tháp tùng thứ trưởng đến hội thảo chỉ nói tiếng Anh. Ông tác động với sứ quán châu Âu để đưa phiên dịch cabin vào. Lý do: một số học giả Việt Nam có nhu cầu được nghe nội dung bổ ích của hội thảo. Người có nhu cầu tính cả ông trong đó. Thời ông học cử nhân, ngoại ngữ chỉ là môn phụ, tốt nghiệp đại học hầu như chẳng ai nói được ngoại ngữ. Ông làm cục trưởng đối ngoại nhưng đi đâu làm gì cũng phải kè kè thông ngôn. Ông nhờ chị chi viện nói thêm với ban tổ chức châu Âu. Chị nói. Mấy ông quan chức không ngoại ngữ được toại nguyện.

Ban tổ chức có mấy lời khai mạc. Ngắn gọn. Ông thứ trưởng ta phát biểu hoan nghênh hội thảo tổ chức tại Việt Nam. Lời chào mừng ông chỉ biết nói bằng tiếng Việt, thông ngôn cabin phải phiên dịch. Đến lượt ông cục trưởng đối ngoại phải trình bày trong mười phút về tình hình hợp tác

với các nước. Mười phút cho cả trình bày lẫn phiên dịch, thành ra nội dung bài nói chỉ mỏng manh năm phút. Duy nhất chỉ có hai ông nói tiếng Việt trong một hội thảo toàn bằng tiếng Anh.

Hiếu hỉ thế là xong. Các đại biểu mỗi người được phát biểu đúng mười phút. Căn theo đúng chương trình đã phát cho từng người mà biết đến lượt mình. Ông học giả châu Âu là chủ tọa nhắc nhở. Thưa ông, ông đã phát biểu tám phút, ông còn hai phút nữa. Diễn giả Đan Mạch đang say sưa biết kìm lại tính toán lúc nào mình phải xuống. Thưa bà, thời gian của bà đã hết. Bà diễn giả Philipin ô lên một tiếng rất kịch, giờ của thần chết đã điểm, tôi xin tạm biệt. Chủ tọa nói, chúng ta vẫn còn phần hậu của hội thảo tức là cái hội thảo năm sau ở châu Âu, chưa hết đâu thưa bà. Đến lượt chị. Chị nói về làn sóng mới trong văn hóa Việt Nam từ thời đổi mới. Đã phải tính toán rất tỉ mỉ. Ở nhà phải nói trước theo đồng hồ bấm giờ. Đảm bảo một bài phát biểu mười phút đủ ý mà bố cục chặt. Sắp sửa kết luận thì ông thần chết nhắc. Thưa bà, bà còn hai phút nữa. Cảm ơn ông, hai phút vừa đủ cho tôi đề xuất một vài hình thức hợp tác và kết luận.

Buổi chiều chị ngồi trong đám thánh giả. Hầu hết là Tây. Đám thánh giả ta buổi sáng đến nghe bập bõm đã lấy tài liệu và chuồn hết. Chị ngồi cạnh Giáo Sư Một. Ông không được mời tham luận, nhưng ông đến nghe. Mười phút mở đầu buổi chiều được dành cho một phó thủ tướng châu Âu đang ở thăm nước ta. Ông đang có cuộc hội đàm với người đồng chức. Ông đến như một cử chỉ nhấn mạnh tầm quan trọng hợp tác Á - Âu. Khu vực quanh hội trường cấm đường nửa giờ trước khi ông đến. Còi xe cảnh sát dẫn đường rúc inh ỏi. Còi giông giống loại còi xe cứu hỏa và cấp cứu bệnh viện. Lực lượng bảo vệ đứng xung quanh hội trường. Ông phó thủ tướng có một toán bảo vệ tiếp cận cả Tây lẫn ta tháp tùng vào hội trường. Mười phút của ông bắt đầu.

Ông chưa kịp bắt đầu. Ông cục trưởng đối ngoại của ta bỗng đứng dậy nói bằng tiếng Việt. Kính thưa ngài, nhân tiện có nhà văn hóa lớn của Việt Nam cũng có mặt, xin mời nhà văn hóa nói mấy lời chào mừng ngài phó thủ tướng. Phiên dịch cabin đang ngồi đuổi ruồi cuống cuống ghé sát micrô dịch lại.

Tất cả đều bị bất ngờ. Chủ tọa lẫn ban tổ chức không dám chối từ. Phó thủ tướng tác phong ngoại giao lại càng không. Ông cục trưởng nói xong ngồi xuống ghế, cái đầu như quả bí đỏ lắc qua lắc lại đắc thắng. Sao lại đắc thắng? Đôi khi dáng vẻ biểu đạt không đúng tâm trạng. Hình như ông ngồi nghe suốt buổi sáng không hiểu gì nên gây dồn nén bức xúc. Hình như chỉ có cách ấy ông mới cảm thấy một quan chức văn hóa đường đường như ông không bị bỏ quên. Hình như ông bị ộp đồng thế nào đó nên mạnh động.

Giáo Sư Một cũng bất ngờ. Chéc mẹ tui, hắng bỏ bom tui. Hôm nay toàn tổ không họp ở nhà Xí nên Xí đến đây nghe. Nghe chứ không chuẩn bị tham luận. Ông già gần tám mươi đi dép lê thói quen đi bộ dưỡng sinh. Somi xuềnh xoàng xắn tay tới khuỷu. Không sẵn sàng lên diễn đàn. Chì tê tái vì cú mạnh động của ông cục trưởng bao nhiêu thì thương Giáo Sư Một bấy nhiêu. Chì nói khẽ vào tai ông, bác lên chào mừng vài câu cho xong bác

a.

Đâu có đơn giản như vậy. Ông già dép lê lò dò lên được đến diễn đàn thì quán tính được khởi động. Cái băng ghi âm có sẵn trong đầu cứ thế mở ra. Một đời dạy học nói cả vạn lần cái băng này. Một đời viết báo ngoại ngữ Văn hóa Việt Nam đã bao lần tái bản xào xáo nội dung này. Chuyện trống đồng. Truyền thuyết Hùng Vương cho ta biết gì về văn hóa Việt? Chuyện nỏ thần và trình độ đúc đồng chế tạo vũ khí đương thời. Một nghìn năm Bắc thuộc văn hóa không bị đồng hóa. Đến đây thời gian đã nhảy từ năm phút sót ruột lên bảy phút tê tái. Lên chín phút ngượng ngùng. Lên mười hai phút hoang mang. Chủ tọa không biết can thiệp thế nào. Phó thủ tướng đáng lẽ phải rời phòng họp được hai phút rồi. Cánh bảo vệ tiền hô hậu ủng vòng trong vòng ngoài hội trường, bộ đàm léo nhéo đổi sang phương án hai. Phó thủ tướng không biết làm gì hơn là giả vờ lắng nghe. Giáo Sư Một kéo lê cả hội thảo mười bảy phút mới đến văn minh phương Tây ở Việt Nam cuối thế kỷ mười chín. Túm tay lôi tất cả đi. Đám thính giả thấy chương trình đã vỡ quay sang đưa mắt nhìn nhau cười khó hiểu. Chì không chịu nổi nữa. Đúng là ông có viết sách cho chì ký tên. Nhưng bây giờ sách

cũng chẳng to. Quốc thể là trên hết. Không thể để cho đám ngoại quốc nghĩ rằng nhà văn hóa lớn của ta là một ông già lẩm cẩm. Chị đứng lên. Không ai dám nhắc thì ít ra ở đây vẫn có chị. Đi thẳng lên diễn đàn đưa cho ông mảnh giấy. Mấy chữ nhắc nhở: Bác đã nói 20 phút, phó thủ tướng phải đi. Giáo Sư Một đọc rồi thốt lên: Ủa 20 phút rồi sao? Tui xing lỗi. Không khí chùng xuống. Dịu đi. Có người thở phào. Nhưng bản tính xã giao, phó thủ tướng đỡ lời: Không sao, ông nói rất hay. Giáo Sư Một hồn nhiên tin ngay lời khen: Đúng phóc, tui đang nói dở tới chỗ ảnh hưởng của zăng mun phương Tây. Tui xing tiếp tục zới ảnh hưởng của zăng hóa Nga, Mỹ ở Zịch Nam nửa cuối thế kỷ hai mươi. Cái băng chạy tiếp. Ba phút. Năm phút. Bảy phút. Chị phải chạy lên lần thứ hai. Lần này chị nói vào micrô cảm ơn giáo sư, cảm ơn phó thủ tướng kiên trì lắng nghe, cảm ơn ban tổ chức. Rồi chị dắt nhà văn hóa lớn dép lê loẹt quẹt đi xuống. Cái đầu quá bí đỏ của ông cục trưởng vẫn lúc lắc ở hàng ghế đầu. Ông ta bình ra để chị phải đi dọn như thế này sao?

Một mình nhà văn hóa lớn xoi gợn ba mươi phút. Phó thủ tướng sau đó vót vát nói thêm ba phút rồi mới đi. Ông còn một cuộc hội đàm đã bị hoãn lại ba mươi phút. Hội thảo thì phải lán thêm nửa tiếng cuối buổi chiều. Chiêu đãi của các đại sứ châu Âu cũng phải lùi lại. A xô B. B đẩy C. C lán D. Cả một dây chen chúc xô đẩy nhau.

Tiệc đứng. Thức ăn bày sẵn trên những chiếc bàn dài kê dọc theo tường. Thực khách đi dọc theo bàn tự lấy thức ăn vào đĩa của mình. Giáo Sư Một không việc gì phải làm thế. Ông là nhà văn hóa lớn, lý ra người ra phải bê đến tận nơi cho ông. Ông cao tuổi, lý ra người ta cũng phải bê tận nơi. Ông kéo một cái ghế đến đúng chỗ có mấy món ông mê. Mấy cái đĩa thức ăn to tướng phải đến lúc ngồi xuống bên cạnh thì mới thực sự bốc mùi quyến rũ.

Lúc này mới bắt đầu khai mạc. Các đại sứ châu Âu nói lời chào mừng. Phó thủ tướng châu Âu nói lời hoan nghênh cảm ơn. Mọi người đều đứng hướng về các vị khách quan trọng. Chăm chú.

Thình lình. Có tiếng lanh canh. Có tiếng lách cách. Lục cục. Tiếng ly va vào đĩa, tiếng thìa đĩa chạm, tiếng thìa kim loại sê sết trên đĩa sứ, tiếng dao trượt trên miếng thịt bập xuống đĩa ăn. Cách một cái. Chị quay nhìn. Kinh khủng. Không còn lạ gì mà vẫn thấy khủng khiếp. Nhà văn hóa lớn đang vực đầu vào ăn. Nhai chồm chộp chèm chẹp. Những cái đĩa lớn đựng thức ăn chung cho bao nhiêu người, giờ chỉ có một mình ông vung vẩy công phá. Dao ăn của ông xía vào cắt cả miếng thịt to như con lợn sữa. Đĩa ăn của ông ba ngạnh xiên hết miếng nọ đến miếng kia. Cái đình ba Trư Bát Giới. Cả một vùng bán kính một mét quanh chỗ ông ngồi, món ăn đã bị cày bừa lật gạt bốc bãi ngổn ngang. Phản ứng tức thời của chị là đi đến nhắc nhở. Kim lại ngay. Có phải ông mở băng có sẵn đâu mà nhắc nhở. Có phải ông lẩn giờ đâu mà nhắc nhở. Đây là miếng ăn. Miếng ăn là miếng nhục, cha ông đã bảo. Miếng nhục là miếng thịt, nhà văn châm biếm bảo. Mình lại gần chỉ tổ dây thịt mỡ sang người mình. Đẹp gì sang gì. Thế là thôi, đứng im. Vờ như không biết. Vờ lắng nghe quan khách phát biểu. Tất cả mọi người cũng vờ như không nghe thấy tiếng lách cách lục cục tiếng nhai hùng hục nuốt ừng ực.

Năm năm làm vợ ông Víp. Một cuộc đời thật sự. Một cô Tấm lấy được vua. Một cô Lọ Lem lấy được vua. Ngay từ thời sinh viên chị cũng ngấm ngấm tự thấy mình thuộc diện lá ngọc cành vàng. Mọi thứ xung quanh đều không xứng. Mọi người đều không xứng. Bà mẹ quá bình dân dễ dãi. Cô bạn gái thành thật cục mịch. Một đời sống quê mùa biển Hà Nội thành cái làng có đường phố cao ốc. Lấy chồng cho chị bước vào đời sống mà từ lâu rồi chị tự cho rằng mình xứng được hưởng. Những học giả đầu ngành. Những quan chức và những phu nhân. Chị hăm hở tham gia vào đời sống ấy. Hăm hở vun đắp tô điểm cho nó. Hăm hở nắn sửa những gì tự cho là cần nắn sửa. Dần dần mới thấy rằng cuộc đời thì rộng lắm mà bàn tay con người thì chỉ nắm được một nắm. Cuộc sống mới của chị tưởng khác mà không khác. Từ lúc nào đã từ bỏ ý nghĩ sửa sang thế giới. Người ta phải sửa sang chính mình cho phù hợp với thế giới. Chị làm sao sửa sang được cái tính tham ăn của Giáo Sư Một, chiêu đãi tiệc tùng nào cũng có mặt cũng bốc bãi, bốc bãi xong thì răng giắt đầy lá hành ra cười nói bô

lô? Làm sao sửa được cái háo danh làm thơ viết nhạc tung tóe của Giáo Sư Hai, cả cái tính thích sờ hiện vật của Giáo Sư Hai nữa? Thực tế hơn. Nhưng thực tế hơn có phải là bằng lòng với thế giới sẵn có? Và chấp nhận?

VI. Thằng bé hàng xóm:

Cứu tinh sành điệu

1.

Độc giả đã biết ngay từ đầu rằng hai người phải bòn vét mới đủ thực phẩm cho hai ngày đầu. Từ ngày thứ ba họ bắt đầu tính đến việc ninh một đôi giày da trong nồi áp suất. Đã định bỏ nốt con cá Nam Mỹ ăn thịt người vào nồi áp suất mà ninh. Bình thường nó chỉ là một thứ tiêu bản, một vật trang trí trong phòng. Họa sĩ trông chuối đi Mỹ làm triển lãm mua về làm kỷ niệm. Bây giờ thì cả giày da của gã lẫn con cá kỷ niệm đều có thể phải đem ninh nhừ.

Chi đã đọc ở đâu đó về những con tàu lạc lối giữa biển. Thủy thủ phải lôi tất cả những gì là đồ da ra để ninh. Đi lạc trên Bắc Cực trong sa mạc chẳng hạn. Anh thì nghe nói về những cuộc bao vây phong tỏa. Thành Leningrad trong chiến tranh thế giới thứ hai chẳng hạn. Chiến sĩ ta mắc kẹt mấy chục ngày trong căn nhà hoang thời chống Mỹ chẳng hạn. Cũng phải tự tìm ra những gì thay cho thực phẩm trước khi phá vây. Không phải là họ không nghĩ đến cách tự phá vây. Biết lúc nào tay họa sĩ chủ nhà mới trở về. Rất có thể là chỉ một lát nữa thôi. Ngày nào họ cũng thăm khấn rằng hôm nay anh ta sẽ trở về. Phải mất tám ngày khấn khứa đầy hy vọng trong tuyệt vọng. Hết ngày thứ nhất anh đã nghĩ cách thoát vây. Không thể hét lên với bà mẹ họa sĩ ở căn hộ bên phải. Không thể hét lên với hàng xóm ở bên trái. Gọi giúp chúng tôi ông họa sĩ, bảo ông ấy về mở cửa cho chúng tôi ra. Bà mẹ sẽ chạy sang. Hàng xóm sẽ xộc sang. Hai vị là ai, ở đâu đến đây? Sao lại mò vào nhà người khác khi người ta đi vắng? Nếu khai là họa sĩ cho chúng tôi vào nhà, rồi họa sĩ đi có việc thì sẽ có người không tin. Có người sẽ bảo tôi tin rồi, nhưng mời hai vị đi ra công an phường để trình bày sự việc. Tên tuổi hai người sẽ bị ghi vào sổ, lời khai sẽ bị ghi âm, chữ ký phải lưu lại. Từ đó người ta sẽ biết hai người này vào căn hộ

này để ngủ với nhau. Từ đó họ sẽ lần ra tung tích của anh của chị. Chuyện sẽ tung tóe ra. Ôi thôi. Thôi.

Anh đã nghĩ đến việc trèo xuống qua ban công. Nửa đêm. Lấy hết vải trải giường, lấy hết mấy bộ quần áo của họa sĩ, cởi bớt quần áo ngoài của mình. Bện thành dây. Thòng từ ban công xuống. Chỗ vải vóc bòn vét kể ra cũng đủ gần hai mươi mét chiều cao từ tầng sáu xuống đến mặt đất. Nhưng cuộc phiêu lưu vắn vẹo gần hai mươi mét ấy thật quá sức phụ nữ. Không có gì đảm bảo là chị sẽ không rụng nửa chừng. Đây là không nói một người có thể thoát một người có thể bị bảo vệ bắt, chưa nói cả hai đều bị bắt. Kịch bản đưa về trụ sở công an phường lặp lại. Mức độ nghiêm trọng ê chề hơn.

Hai người nần ná ở lại, tự chấp nhận tình trạng bị phong tỏa. Chấp nhận. Cũng còn vì không ai nghĩ chủ nhà lại có thể biến đi lâu đến thế. Anh ta có thể đăng trí, có thể vui đâu đâu ghé vào uống rượu với bạn bè, có thể say rượu qua đêm. Tưởng tượng ra mà tự giải thích cho nhau. Chờ hết một ngày. Chờ hết hai ngày. Chờ hết ba ngày. Ngày thứ hai đã gợn nghĩ hay là nó đâm đầu vào ô tô nó chết ở đâu rồi. Nghĩ đi thì ác, nghĩ lại thấy dai.

Nó chết thì người ta đã sang mở phòng này làm inh ỏi cả lên. Hao người không biết chuyện họa sĩ đã có tiền sự: đang uống rượu với đối tác bỏ ra ngoài rồi bay luôn vào Sài Gòn. Lần đi Sài Gòn ấy gã đi với anh. Nhưng anh không hề biết gã bỏ ngang một bữa nhậu để đi.

Hai con người bị mắc kẹt không có đủ trí tưởng tượng để thả cho nó bay xa hơn. Loại bỏ ngay phương án leo nhà cao tầng hoặc tri hô cho hàng xóm biết. Chọn phương án ở lại trong vòng vây. Ăn no ngủ kỹ chờ chủ nhà về giải phóng. Chắc là y sắp về rồi. Sắp rồi. Sắp.

Ngủ kỹ thì có thể. Nhưng làm sao mà ăn no? Thực phẩm đã bòn vét mút mát đến từng cái xương vụn. Hết ngày thứ hai thì cũng hết thực phẩm. Hết hoàn toàn. Ngày thứ ba nếu phải ninh giày da ninh con cá tiêu bản thì nhớ bỏ cả đồng xương vụn vào mà ninh. Nhưng mà may quá. Cuộc phiêu lưu của hai người lên tột đỉnh mà không đến mức phải nêm mùi đôi giày da ninh nhừ. Ông thần bếp hiện ra trong cái lót một thằng bè khoảng mười lăm tuổi. Đứng vào ngày thứ ba.

2.

Anh đã nhiều lần ra ban công để quan sát hai cái ban công hai bên. Quan sát một cách thận trọng. Phải ghé nhìn ra trước, đảm bảo không có ai mới ngó hẳn đầu ra. Chắc chắn mọi người đã đi vắng thì mới cho cả chị cùng đứng lấp ló ở ban công. Thiếu ăn, hy vọng bồn chồn, nhưng không thể thiếu dưỡng khí. Hưởng thêm chút nắng trời. Thời gian đã ngừng lại trong ba ngày này. Nắng ấy là nắng hè hay nắng thu cũng chẳng quan trọng nữa. Cũng có khi là nắng đông nắng xuân. Chỉ cần biết là có nắng và hai người đang đứng trên tầng sáu tám nắng. Cả một không gian cao rộng mở ra mấy đầm sen ở dưới kia. Rồi mấy đầm sen ấy cũng sẽ bị lấp hết, sen sẽ vĩnh viễn chôn vùi dưới nền móng những chung cư như thế này. Nghìn năm sau người ta sẽ khai quật được những tiêu bản sen hóa thạch. Có thể lắm. Sen tươi trên đầm và sen hóa thạch chỉ là hai cái chớp nháy của máy ảnh. Nó là cái chớp mắt của cuộc bể dâu.

Tức là thời gian không gian chẳng có nghĩa gì lắm với hai con người này. Họ cầm tay nhau. Hơi ươn ngực. Mắt nhắm hờ. Cũng thở ra hít vào thật sâu. Mọi thứ xung quanh đều trở nên mờ nhòe.

Chính vào lúc ấy một tiếng huýt sáo làm họ mở choàng mắt. Giai điệu không lời đúng vào cái câu mà họ đều biết. Và em đã biết nói tiếng yêu đầu tiên. Không huýt tiếp mà lặp lại. Và em đã biết nói tiếng yêu đầu tiên. Như là tập cho đúng nhạc. Như là ca sĩ luyện thanh đúng một câu. Lặp lại lần nữa. Như là nhìn thấy hai người đứng bên ban công và huýt gậy chú ý.

Tất nhiên phải chú ý. Hai người bất cẩn nhô nửa người ra ban công đã bị bắt quả tang. Họ đã kịp liếc sang ban công bên trái và thấy một thằng bé. Cao khoảng một mét bảy mươi. Vẻ mặt mười lăm tuổi. Cái đầu xẹt gồm sành điệu tuổi mười tám. Tóc nhuộm vàng vuốt gồm tua tua dựng ngược như đỉnh guốc. Cái huýt sáo lác các tuổi hai mươi. Một chú nhóc mười lăm đang kiễng chân đua theo bọn đàn anh băng nhóm. Anh gật đầu cười cười tự tin. Ra vẻ tự tin của nhà hùng biện, đã nói nhảm nhưng tự tin thì người ta tưởng mình nói đúng. Bây giờ thì tự tin cho người ta tưởng mình là khách bên này. Nhưng rồi cái cười tắt ngay. Anh chột nẩy ra ý định nhờ chú nhóc

sành điệu đi tìm họa sĩ. Có thể nó biết anh ta đang ở đâu. Có thể thôi, dân đô thị hàng xóm sát vách có khi còn không biết tên nhau.

- Anh nhờ nó đi tìm họa sĩ nhé?

Anh hạ giọng đủ cho chị nghe.

- Vâng, nhưng phải dặn nó kín đáo.

Chị bỗng thấy hồi hộp, khả năng thoát vây dường như đang rất gần.

Anh hắng giọng. Rồi anh quay sang chú nhóc cười gậy thiện cảm. Sắp sửa nói. Đúng lúc ấy thì chú sành điệu xua tay. Chú viết gì đó vào quyển sổ cầm tay, xé trang giấy vo lại rồi ném sang.

"Chú cần gì?"

- Tìm hộ chú ông chủ nhà này. Anh nói.

-

Thằng bé nghe hiểu ngay. Nó lại viết lại xé trang giấy, vo viên rồi ném sang. "Cháu không biết chú ấy ở đâu. Chú cần gì nữa không?"

Loại bỏ ngay phương án đi tìm họa sĩ. Bây giờ nên yêu cầu điều gì thiết thực nhất. Thực phẩm. Tất nhiên.

- Mua giúp chú hai suất ăn trưa. Anh nói.

- Cô chú bị kẹt lại đây, ông chủ mãi đi nhậu chưa về.

Anh nói thêm. Cần phải giải thích sơ sơ về tình cảnh của mình. "Hai suất ăn trưa. OK. 400 nghìn đồng".

Bốn trăm nghìn đồng. Bất bí thế này thì chứng tỏ nó đoán được cái thế rất kẹt của hai người. Bất chệt. Tổng tiền. Chưa sợ tổng tiền bằng sợ điều tiếng. Phải thận trọng. Coi chừng âm ỉ cả khu nhà lên ngay bây giờ.

"Chú yên tâm. Đây là chuyện giữa chú và cháu. Sẽ không ai biết". Nó ném sang thêm một cục giấy. Đành phải tin thôi. Ngay cái việc nó không cảm điếc mà không chịu nói có thể cũng là cách nó thuyết phục anh. Cháu sẽ cảm như hên. Với tất cả mọi người.

Buộc phải tin. Cái bụng đang réo gọi đòi bữa trưa bồi thường cho cả bữa sáng hôm nay. Anh vào nhà lấy bốn trăm nghìn. Chị ngăn lại. Chị đã kịp rút vào trong nhà ngay khi anh bắt đầu đối thoại với thằng nhóc. Chị rút lại hai trăm nghìn. Đưa sau anh ạ. Anh hiểu ý. Anh cuộn chặt bốn tờ năm

chục nghìn rồi ném sang ban công nhà thằng nhóc. Khoảng cách bốn mét. Trúng đích.

- Tiền tạm ứng đấy. Khi nào nhận hai suất cơm sẽ trả nốt.

Trong vòng phong tỏa tưởng không còn khái niệm thời gian không gian, quán tính hồi phục nhanh chóng giúp họ xử sự như vậy. Không nên đưa tiền trước. Nếu phải đưa trước thì chỉ đưa tạm ứng đặt cọc. Đưa hết cả gói tiền là phải chấp nhận dịch vụ không xứng đáng. Đạo trước anh từ Sài Gòn ra Hà Nội, mua trước cả vé khứ hồi. Ra đến Hà Nội rồi, muốn đổi giờ bay đến văn phòng làm thủ tục, cô nhân viên nào mặt cũng như cá ướp lạnh. Phòng nọ chỉ sang phòng kia. Chịu làm quả bóng cho đội bóng đá nữ hàng không sút qua sút lại. Anh hỏi han một lát thì cô nào cũng ra vẻ mình đang bận đang nhiều khách. Mặt các cô chuyển sang như bánh dày nặn méo. Phải giờ trò tán tỉnh galăng thì mới được một cô mê giai cảnh câu. Rốt cục đổi được chuyến bay chỉ vì mình đẹp giai hót giỏi chứ không phải đàng hoàng khách bay được phục vụ. Quy thành tội thì chỉ vì mình đã trả tiền khứ hồi. Rút kinh nghiệm. Từ đó trở đi anh chỉ mua một lượt vé. Ra Hà Nội mới mua vé trở về. Tiền trao cháo múc. Có tiền mặt, cô nhân viên nào cũng vui vẻ phục vụ. Gọi mang vé đến nhà cũng dễ.

Thói yêu tiền mặt. Thói bán được hàng thì có hoa hồng. Thói lấy được tiền trước thì không muốn phục vụ nữa. Thiếu đạo đức kinh doanh. Vô trách nhiệm.

Chị có thêm kinh nghiệm kể cho anh. Họ vẫn kể cho nhau nghe đủ mọi thứ chuyện theo lối nghìn lẻ một đêm. Bây giờ là kể trong khi chờ thằng nhóc đi mua cho hai suất ăn. Khẳng định việc không nên trả tiền trước. Chuyện mua những thùng nước tinh khiết sử dụng trong nhà chẳng hạn. Mỗi phòng một thùng. Nhà chị phải cùng lúc dùng đến năm thùng nước. Ban đầu mua lẻ thùng nào trả tiền thùng ấy. Rồi công ty ti tê chị mua luôn cả tích kê một trăm thùng, công ty sẽ tặng luôn hai máy có vòi nước sôi có vòi nước lạnh. Bị thuyết phục. Con bé giám đốc công ty mới hơn hai mươi tuổi còn sắc giọng đồng chua đất phèn. Giọng ấy nói mà thành ra ngon ngọt. Trả tiền luôn hai trăm năm mươi bình lấy năm cái máy. Hai trăm năm chục bình chắc phải vừa uống vừa tắm mấy năm trời. Nhưng mà mỗi

khi hết nước gọi thay bình thì ít nhất nửa ngày sau mới đến. Sáng thứ bảy gọi thì khát đến thứ hai mới có nhân viên đưa bình. Hẹn đến sáng thì đến chiều. Lại còn dạy mình cách vận trù: nhà chị mỗi phòng có một bình cơ mà, chị lấy cái bình ở phòng ăn đổi ra phòng khách mà dùng tạm vậy. Mới có cái bình nước đã bực dọc, hỏi trong nhà còn bao nhiêu thứ khác gây bất mãn. Gọi mang ga đến. Gọi bảo hành tivi tủ lạnh máy nóng lạnh. Cứ cái gì trả hết tiền trước là gây bất mãn. Nhà xây xong bị thấm bị dột, không giữ

lại khoản tiền phòng ngừa thì đó ai gọi được nhà thầu quay trở lại bảo hành. Công trình nhỏ công trình lớn đều thế cả.

Mới chủ nhật trước chị mời bạn bè đến nhà ăn trưa. Nhiều việc để cô giúp việc làm, nhưng nhiều việc chị tự làm lấy. Bún ngan chị biết cái hàng ngon nhất Hà Nội. Đi mua. Nhà hàng không có sẵn nồi to đựng nước dùng cho khách. Chị cứ mang bún mang cái về trước, chị để lại địa chỉ tí nữa bọn em mang nồi nước đến. Tin ngay. Tí nữa thôi. Trả hết tiền ung dung đi về. Bạn bè đến đông đủ. Dự định mười hai giờ bắt đầu ăn. Mười hai giờ mười lăm không thấy mang nước dùng đến. Mười hai giờ hăm lăm. Mười hai giờ năm mươi. Một giờ mười lăm. Thôi, ăn đi, không có nước dùng ta ăn khô vậy. Nó hẹn tí nữa tron tru, tin, thành ra không lấy điện thoại của nó. Bây giờ muốn gọi nó cũng không được. Ngồi đếm phút mà vẫn tin nó sắp đến. Rốt cuộc phải bảo anh xe đưa đi lấy nước dùng. Mất thêm ba mươi phút nữa. Chủ lẫn khách phải bốc bãi mầm đá ăn tạm. Chị đến nơi nó lại cười tươi như không. Cái tờ giấy chị ghi địa chỉ, em bỏ đi đâu mất, chị thông cảm nhé.

Thông cảm. Câu khẩu hiệu mà cả xứ này phải hô thường xuyên. Thông cảm thông cảm thông cảm. Bài học rút ra từ vụ này vẫn là đừng bao giờ trả tiền trước. Đừng trả hết.

3.

Chỉ tạm ứng hai trăm. Hai trăm còn lại đưa nốt lúc nhận hàng. Hai suất cơm hộp. Loại cơm hộp văn phòng, đựng trong cái hộp vuông chia nhiều ngăn nhỏ đựng thức ăn. Mỗi suất mười nghìn đồng. Bốn trăm nghìn mua được bốn chục suất cơm như thế này. Nó bắt chẹt. Tức là nó cũng lờ

mờ đoán biết được tình cảnh của mình. Nhưng mà thằng nhóc cứ im như mọi thứ máy mất điện. Đành phải tin vào nó mà thôi.

Thằng nhóc đi mua cơm hộp về. Hoặc là nó gọi mang cơm đến. Trong trường hợp nó gọi điện thoại di động thì hộp cơm đội giá lên, không còn là mười nghìn nữa. Nó lấy dây buộc chữ thập quanh hộp cơm. Lôi từ trong nhà ra một cái cần câu quăng. Cần câu sành điệu của mấy tay trưởng giả đời mới. Tiền mua cần câu không biết phải câu mấy tạ cá mới gỡ lại được. Lưỡi câu thì to như cái đinh năm phân, chắc phải là loại lưỡi câu cá mập. Thằng nhóc móc lưỡi câu vào nút dây chữ thập. Cái hộp cơm lủng lẳng đầu lưỡi. Nó đứng bên ban công nghiêng người lấy đà rồi văng câu sang. Lãng một cái. Hộp cơm đã bay sang ban công bên này. Anh gỡ hộp cơm ra. Nó lại móc lại lủng lẳng một cái nữa. Hộp cơm thứ hai sang nốt.

Anh định mang cơm đi vào thì nó vẫy tay ra hiệu đứng chờ. Nó ném sang hai chai nước khoáng cho anh bắt. Hai chai nước khuyến mại. Đúng kiểu kinh doanh, tiền trao cháo múc sòng phẳng vẫn có khuyến mại.

Cơm hộp mà như cao lương mỹ vị. Như nem công chả phượng. Cơm còn nóng thức ăn còn nóng. Bữa cơm đầu tiên sau hai ngày rưỡi ăn bánh mì và mút mát mấy cái xương đến mức xương bóng nhẫy. Có cơm có rau có cá, ngửi lại mùi một đời sống ẩm thực bình thường. Không còn bất thường như mấy ngày ăn nhịn để dành không cơm. Bữa chiều không cơm hộp nữa. Thực đơn khác. Theo yêu cầu của thực khách. Lãng một cái. Một hộp cơm trắng. Lãng một cái. Một con gà quay. Lãng một cái. Một túi rau sống. Nước chấm rau trong cái túi ni lông nhỏ. Tất cả đều móc vào lưỡi mà văng từ ban công này sang ban công kia. Lãng mấy cái. Thực phẩm đủ cho mấy bữa ăn. Thực đơn theo yêu cầu thực khách thì người cung ứng cũng có yêu cầu. "Cháu cần mua một môbai chụp ảnh. Năm triệu. Sẽ có đủ thực phẩm cho chú ăn năm ngày nữa".

- Sao biết chú cần ăn năm ngày nữa?

"Cháu tạm tính vậy. Đồng ý chi năm triệu không chú?"

- Chú cần biết là tiền ấy không dùng mua ma túy hay hùn vốn giải thưởng đua xe.

"Cháu sẽ trình chú cái môbai mới. Hôm qua đứng chơi Bờ Hồ, thấy cụ rùa chĩa đầu lên mà không chụp được. Bỏ mặt trước bạn bè quá"

Ném tệp tiền sang. Ngay buổi tối nó huýt sáo gọi anh ra ban công. Và em đã biết nói tiếng yêu đầu tiên. Anh lén ngó đầu ra. Sợ giờ này bố mẹ nó có nhà. Nó chìa cho anh xem cái điện thoại chụp ảnh. Ô kê rồi. Duyệt. Thành linh nó bấm máy. Chụp. Anh đưa tay lên che mặt nhưng không kịp. Thụt vào thì hơi tiếc là mình đã che mặt. Cứ chìa mặt ra đàng hoàng xem nào, ra cái điều ta không có gì phải giấu. Nghĩ lại thì cũng chẳng ân hận gì nữa. Nó bắt chẹt tổng tiền mình chứng tỏ nó biết mình phải chui nhủi trong này. Lý do cụ thể nó không biết. Nhưng biết mình cần kín tiếng. Đồi bên gần như đang chơi bài ngựa. Bốn ngày trôi qua như vậy. Người cung ứng thực phẩm cũng chỉ văng thức ăn sang mỗi ngày một lần. Có bữa lòng lợn mắm tôm. Bao tử cá ba sa xào dưa chua. Thịt đông. Rau bí rau lang rau muống. Bốn ngày cũng được đổi món. Ăn mà tự hỏi không biết sau thời hạn năm ngày thực phẩm, thằng nhóc có đòi lên đòi điện thoại di động? Tiền mặt vẫn còn. Giá lúc ấy hai người mang theo không đủ tiền thì họ sẽ phải gán cái gì? Nhẫn vàng dây chuyền vàng? Điện thoại di động đã hết pin của mình? Gì gì nữa trong ví trong túi xách?

4.

Bốn ngày được cung cấp thực phẩm, hai người không phải chỉ ăn trong cam chịu. Không ăn thụ động như gia súc nuôi trong nhà, ăn và yên tâm về cái đòi được vỗ béo. Đã nghĩ ra những giải pháp khác. Đã đưa tiền mua lấy những bữa ăn giá cao thì cũng có thể đưa tiền để mua những thứ khác. Chìa khóa. Thằng nhóc phải lo bằng được một cái chìa khóa mở cho họ ra. Nó muốn làm cách nào mặc kệ. Lấy trộm chìa khóa của bà mẹ họa sĩ.

Bí mật gọi thợ khóa vào đánh chìa. Dùng dây thép dùng móc mở khóa. Cách nào cũng được. Miễn là có thể phá vỡ. "OK. Năm triệu chú ơi"

- Chú sẽ không hỏi cháu lên đòi điện thoại hay làm gì. "Đàn ông thời nay tốn lắm chú ơi"

Đàn ông. Mười lăm tuổi. Ngôn ngữ khệnh khạng ngang hàng. Sau mỗi lần văng thức ăn sang, tóc trên đầu lại nhuộm thêm mấy sợi khác màu.

Mấy sợi vàng. Sau thêm mấy sợi bạch kim. Thêm mấy sợi đỏ đồng. Thêm mấy sợi xanh lá mạ. Đến cuộc họp đồng chia khóa thì đầu đã như lông vẹt.

Buổi tối cuối cùng chị kể chuyện về cuộc hội thảo quốc tế. Ông Giáo Sư Một khuênh khoảng bốc bãi. Ăn xong răng ông giắt đầy lá hành nhánh tôi cười nói bô bô. Người Việt ê mặt lảng đi hết để lại ông một mình đối đáp với quan khách nước ngoài. Đây là câu chuyện của tôi cuối cùng. Tất nhiên bây giờ độc giả biết rằng đây là buổi tối cuối cùng. Còn hai nhân vật chính khi ấy thì không hề biết.

Có tiếng lạch cạch khe khẽ ở cửa ra vào. Đột ngột. Hai người tưởng lại là bà già ghé vào xem thằng con họa sĩ ra sao. Định nhào vào phòng tắm để trốn. Lạch cạch khe hơn. Bà già thì không cần vừa mở khóa vừa nghe ngóng như vậy. Rồi có tiếng huýt sáo ngoài hành lang. Và em đã biết nói tiếng yêu đầu tiên.

Thở phào. Thằng nhóc sành điệu nhẹ nhàng đẩy cửa lọt vào phòng. Nhẹ nhàng chốt cửa lại ngay. Đầu tóc lờ lợt con vẹt. Nó tiến lại gần đưa tay lên môi ra hiệu đừng nói gì. Nhưng chính nó lại nói.

- Chú cho cháu xin nốt ba triệu. Chú mới đặt cọc hai triệu.

- Thì ra mày cũng biết nói đấy chứ.

- Nhưng chuyện này thì từ nay cháu mãi mãi câm chú ơi

Anh đưa nó ba triệu.

Thằng nhóc nhận tiền xong, rút trong túi ra cái điện thoại chụp ảnh. Nó bấm lên cho anh xem cái ảnh nó chụp anh đứng bên ban công. Có cả hình chị lấp ló ở sau lưng. Lấp ló nhưng vẫn rõ mặt.

- Cháu bán lại cho chú cái điện thoại này. Năm triệu. Anh hơi sững lại một giây suy tính.

- Nhanh lên chú. Người ta biết mò đến bây giờ thì sao.

Thằng nhóc đã tính toán để đứng cách anh một khoảng cách có thể tránh được cú đánh bất ngờ. Không còn tiền đồng. Anh đưa cho nó ba trăm đô.

- Cũng được. Chú đặt tiền lên mặt bàn kia và ra cửa trước đi.

Anh làm theo. Nó tung cái điện thoại di động cho anh bắt. Anh và chị đi ra cửa. Mở hé cửa. Nghiêng ngó nhìn ra hành lang một lát rồi mới đi ra.

Cánh cửa khép lại hơi két một tiếng. Bên ngoài cánh cửa này là tự do. Phải đoạt lấy nó bằng tiền. Bằng bảy đêm tám ngày cầu khẩn. Người bước qua cổng nhà tù ra ngoài phút đầu tiên cảm nhận thế nào? Khoảng cách bên ngoài cánh cửa đến điểm an toàn gần nhất sao mà xa thế. Phải đi nhanh nhanh để không bị quản giáo vừa mới nhận được lệnh đuổi theo bắt lại. Nhanh nữa. Nhanh nữa. Cái hành lang đi đến cửa thang máy sao mà xa thế. Hai người đã đến bên thang máy. Nhấn nút xuống. Hai tấm kim loại sáng bạc vẫn khép cửa lạnh lùng. Biển số đỏ trên đầu báo hiệu thang máy đang lên. Tầng hai. Nhanh nào. Tầng ba. Nhanh lên. Sao dừng lâu quá.

Thình lình đằng sau có tiếng khóa tách một cái. Tiếng một bà già rít lên.

- Tao bắt được quả tang nhé. Đêm hôm mày phá khóa vào nhà người ta à?

- Bà ơi, mở cho cháu ra đi. Cháu nghe có tiếng người cạy cửa vào đây, cháu sang rình xem thế nào.

Tiếng thằng nhóc vọng qua khe cửa. Nó đã bị bà già khóa nhốt từ bên ngoài.

- Còn chồi phỏng? Mày cứ ở trong ấy mà rình. Tao đi gọi công an.

Thang máy vừa lên đến tầng sáu. Nhưng hai người không thể chờ cửa mở được nữa. Anh kéo tay chị chạy nhào xuống cầu thang bộ. Thoáng thấy cửa thang máy mở ra sáng lòa ở đằng sau.

VII. Ông Víp:

Tình huống trở trêu. Nhắm mắt diễn thuyết

1.

Hai người chạy thoát ra đường. Vẫy được tắc xi ngay. Những giờ phút đầu tiên của hai người vừa mới thoát vây. Không đúng như một vài độc giả hình dung rằng chị sẽ đâm bổ về nhà. Tám ngày đi vắng bao nhiêu là công việc dồn lại. Không đúng như có người hình dung rằng anh sẽ chạy thẳng về văn phòng đại diện ở Hà Nội, sẽ bốc điện thoại hỏi xem những đối tác nào những khách hàng nào liên lạc trong tám ngày qua. Tám ngày. Anh đã

bỏ mất bốn cuộc nói chuyện về nghệ thuật diễn thuyết. Có những cuộc nói chuyện với cán bộ đầu ngành và quan đầu tỉnh, Tất cả đều đã được thu xếp, ấn định chính thức. Phút cuối cùng diễn giả không đến. Mà diễn giả đã phải tiếp thị mãi mới có được cuộc nói chuyện này. Diễn giả biến mất. Không sao liên lạc được bằng điện thoại. Tám ngày ngồi trong căn hộ bị phong tỏa anh cũng hình dung được cái cảnh nhón nháo đi hỏi đi tìm. Những chuyện lớn bị hỏng bị lỡ. Nhưng có bút rút có súng sục lên cũng chẳng được. Hai người như đã ở riêng ra một thế giới. Từ thế giới ấy, họ nhìn về đàn kiến bon chen ở cõi người. Tạm dụi xuống yên đi được tám ngày. Mình vừa từ đàn kiến ấy mà ra, rồi mình sẽ quay về nhập trở lại đàn kiến ấy. Vội gì đâu.

Đêm thứ tám họ không vội vàng chia tay ngay. Những phút tự do đầu tiên sau mấy ngày bị giam cầm. Không ai lại đâm bổ ngay vào trong một căn nhà. Có khác gì vừa từ phòng giam này đâm đầu ngay sang phòng giam khác. Những căn nhà thực ra chỉ là cái xà lim nhốt người chung thân. Một đò người chẹt giữa bê tông và những cánh cửa. Căn nhà chỉ là ước ao của những kẻ vô gia cư không cửa không nhà. Về lý thuyết phải là như vậy. Người có nhà cửa đảng hoàng, có công sở đảng hoàng thì phải dành thêm thời gian ra giữa thiên nhiên. Bể bơi. Công viên bách thảo. Sân chơi thể thao. Sân gôn. Bãi biển. Khu nghỉ mát trên núi cao.

Không có gì lạ khi hai con người này đi thẳng tắp xi ra bãi sông Hồng. Họ nhớ ra đêm nay trăng rằm. Từ bãi sông Hồng đêm rằm có chuyến du lịch trên sông. Một con tàu lớn. Du khách ngồi hết lên boong rộng. Tàu chậm chậm đi dọc theo bờ sông. Trăng tròn trên cao. Nước bạc dưới thấp. Bờ bãi được trăng dàn đều dát mỏng, bết hết cả ra. Đêm nới rộng không gian vì lẽ ấy.

Chị dần dần nhận ra những nơi quen thuộc bên bờ. Chúng dềnh dàng nhô dần ra từ trong cái không gian trắng vàng nước bạc. Nhô dần ra từ trong cái túi càn khôn vô tận. Điểm xuất phát, chị nhận ra cái bờ sông cách đây gần ba chục năm còn là bờ sông lở. Con bé mười một tuổi ngày ấy đứng trong giá rét cắn cắn chỉ vì bà mẹ. Mẹ chị bắt chị đi cùng đứng cùng chịu lạnh cùng để rình chờ nhân tình. Sao lại có người đàn bà suốt đời sùng sục lên vì giai đến thế. Con tàu vẫn lừ lừ dũi vào cái không gian bát ngát của trăng và nước. Nó dũi vào phần ký ức của cả hai người. Lại nhận ra một nơi quen thuộc. Cái bến Bát Tràng bốc xếp bao nhiêu chuyến hàng gốm. Ước gì anh lấy được nàng để anh mua gạch Bát Tràng về xây. Thời đi khảo sát du lịch, anh và hai cô sinh viên có ghé vào làng. Không có con đường lát gạch Bát Tràng nữa. Những lò gốm dùng than xả khói độc khắp làng. Nước thải không có cống thoát, chảy lênh láng trên đường. Sau này lại còn xây đường bê tông, mỗi nhà thành một siêu thị nhỏ. Hàng họ nịnh mắt, thoáng nhìn thì thích, nhưng toàn nguyên vật liệu lấy từ Trung Quốc. Hàng vẫn đầy mà không phải là hàng nữa.

Rồi những bờ những bãi cũng chìm dần đi. Rất gần mà rất xa. Không gọi lại thêm điều gì. Anh quàng tay ôm chị vào lòng ủ ấm. Gió sông về đêm lành lạnh. Không ngại có du khách nào nhận ra. Tám ngày trong căn hộ phong tỏa, đêm thứ tám mới thoát được. Những gì từ trước tám ngày ấy như đã thuộc về một thời xa xôi lắm. Những gì sắp đến từ sáng ngày mai thì khiến họ yên tâm. Sẽ trở lại như cũ. Sẽ không một cái gì chệch hướng cả.

Anh chưa bao giờ được ôm chị một cách công khai như thế này. Suốt mười sáu năm. Có một buổi chiều anh đến ký túc xá thăm chị. Cô nhân tình lúc ấy đã rời ký túc xá ra ngoài thuê nhà ở riêng. Anh đến đón chị trước rồi

mới cùng nhau đi đón cô nhân tình. Phòng ký túc xá trống không. Chắc mấy cô sinh viên lại thực hiện vườn không nhà trống tiêu thổ kháng chiến như thời chống Pháp? Nghĩ đùa. Hơi giật mình. Đồ đạc của họ đi đâu hết cả rồi? Chỉ có chị ngồi một mình. Đêm hôm trước trộm vào khoắng sạch đồ đạc. Hòm gỗ hòm sắt tây khiêng đi hết. Tám đứa con gái ngủ như bị trúng thuốc mê. Không một ai nghe thấy động tĩnh gì. Sáng ra ngủ dậy, một cô rú lên. Một cô nữa rú lên. Những tiếng rú dây chuyền. Khóc hu hu dây chuyền. Bao nhiêu của nả con con, tiền học bổng tiền ăn cát trong túi trong hòm đều mất.

Chị không khóc. Mím môi. Ngồi bó gối. Ngồi suốt từ sáng cho đến tối. Chẳng nghĩ ra chuyện gì khác ngoài việc mất trộm. Bảy đứa con gái kia khóc xong quệt nước mắt đứng dậy đi luôn. Bỏ đến đón đi là đi, đi tìm nguồn giải trí cuối tuần với bớt nỗi buồn. Một mình chị ngồi lại giữa cái phòng trống hoác. Làm thế nào mà tám đứa con gái ngủ như ma ám? Ngày ấy người ta không lý giải được vì mười lăm năm sau mới xảy ra một trường hợp y như thế với nhóm phóng viên Thư Hà. Nhóm ba cô đi viết bài về hội diễn sân khấu cũng ngủ thế nào mà trộm vào phòng khách sạn khoắng sạch. Đẳng này là tám cô sinh viên. Vẫn há hốc mồm ra mà ngủ. Đồ đạc mất hết. Chỉ người nguyên vẹn. Cả ký túc xá đàm tiếu. Thằng trộm lạ nhỉ, cái nghìn vàng không lấy, lấy mấy thứ đồ sinh viên nghèo. Kẻ khác lại bảo trộm thế là tinh, chỉ cần lấy đồ, nghìn vàng còn được bao lăm. Kẻ khác lại xúi mấy khổ chủ vừa khóc vừa cười sưng cả mắt, các em cứ tung tin ra là đã bắt được trộm rồi. Trộm là đàn bà. Chỉ có đàn bà vào nhà ban đêm thì các em mới còn nguyên vẹn thế này. Các em gỡ lại cái danh tiếng.

Nghĩ đến thế thì bật cười. Cười vẫn chua chát. Đúng lúc anh bước vào phòng. Anh biết cái vẻ chua chát cứng cỏi kia che giấu một tâm trạng yếu đuối. Dễ vỡ lắm. Anh chỉ muốn ôm lấy cô. Gọn trong lòng. Cô yếu đuối thì cứ lộ nguyên hình yếu đuối đi. Anh che chở. San sẻ nữa. Nhưng rồi anh kìm lại. Hai bên thái dương dâm dấp mồ hôi. Mồ hôi chưa tháo ra khắp người như mỗi khi anh thèm muốn mà phải kìm giữ. Dù cô nhân tình hợp đồng

không có mặt ở đây thì anh cũng không thể làm vậy. Họ đã xác định với nhau họ là anh em. Mỗi mỗi.

Con tàu vẫn lăm lăm đi trên sông. Bây giờ cả anh cả chị đều không chú ý xác định xem đang đi đến đâu. Đi đâu cũng được. Đi chẳng qua để được ở cạnh nhau giữa không gian thoáng rộng. Những gánh quà đem được gánh lên boong. Những cô bán hàng khăn mở quạt áo tứ thân. Một cách kinh doanh du lịch khôn khéo. Những gánh hàng quà bày ra. Bánh dày bánh giò. Bánh trôi bánh chay. Bánh gio. Bún riêu bún ốc. Bún thang bún bung. Phở. Du khách nào cũng thầm ước có mấy cái bụng để ăn hết những thứ bày ra kia. Anh gọi mỗi người một bát bún riêu thì chị ngăn lại. Hai người một bát. Không được ăn no anh ơi. Mỗi thứ ăn một bát. Thường thức chứ không được ăn no.

Thường thức. Những chuyến đi ba người dọc theo chiều dài đất nước, chị luôn nhắc nhở chỉ được thưởng thức. Mỗi người chỉ có một cái bụng mà sản vật mỗi vùng lại ê hề mời mọc. Thắng cố Bắc Hà. Ngô nướng trứng nướng Sa Pa. Bánh gio chả chìa Kinh Bắc. Bánh đa đỏ Hải Phòng. Bánh mướt Nghệ Tĩnh. Các loại bánh tráng bánh đa nhúng nước, chấm các loại mắm suốt dọc miền Trung. Lẩu cá kèo rau đắng Nam Bộ. Xoài xanh chấm nước mắm ở Cần Thơ. Cái gì cũng phải thưởng thức bằng hết. Nhưng không được ăn no. Một mình một phòng trong khách sạn, sáng ngày ra chị dậy sớm hơn cặp nhân tình ở phòng bên. Ra đường mua đặc sản địa phương. Gọi nhân viên khách sạn mang cho ba cốc cà phê và mượn một cái khay.

Cặp nhân tình chưa ra khỏi phòng thì nghe tiếng gõ cửa. Xuất hiện một cô hầu phòng đeo tạp dề, đầu buộc cái khăn trắng, tay nâng khay cà phê và đồ ăn sáng. Không bao giờ quên chúc một buổi sáng tốt lành. Chính là chị. Cô hầu phòng chính quy. Niềm nở và chu đáo. Bao giờ cũng nhắc nhở. Thường thức nhưng không được ăn no. Vùng nào thức ấy. Bây giờ vẫn thế. Chị đang xúc cho anh ăn chung một bát. Chỉ được thưởng thức. Như là không có khoảng cách mười mấy năm. Giờ đây đã là một người đàn bà quyền thế. Bao nhiêu người xun xoe mở cửa xe hơi rước ra rước vào.

Bao nhiêu người cầu cạnh tranh thủ. Bao nhiêu người sợ cả một phản ứng thuần lý của chị. Họ khác. Với anh, đây vẫn chỉ là cô hầu phòng chu đáo mang cà phê sáng vào tận giường. Chỉ được thưởng thức thôi. Với anh lại khác.

2.

Trong thâm tâm từ khi bắt đầu là một thiếu nữ có ý thức, chị đã luôn nghĩ mình là con nhà lá ngọc cành vàng. Mình thuộc đẳng cấp trên. Bước đi không bao giờ bước thật dài. Bao giờ cũng khoan thai. đi đứng thẳng thắn, đầu hơi ngẩng cao kiêu hãnh. Không lê dép quèn quẹt gõ giày bình bịch, nhưng cũng không nhấc chân quá cao. Nhanh nhẹn nhưng không vội vàng hấp tấp, việc trước làm trước việc sau làm sau, không làm dở cái này bỏ sang làm cái khác. Nói năng từ tốn, luôn giữ không nói liền thoảng lanh chanh bộp chộp hồ đồ. Khách đến trước cửa không bao giờ từ trong nhà nghiêng ngó len lén nhìn ra. Đi về dừng xe trước cổng không nóng vội bỏ bê trò chuyện với người ra mở cổng. Chỗ đông người phải nén cho bằng được tiếng nhai nhồm nhoàm chóp chép, nén tiếng nấc tiếng ợ. Việc gì cũng lẩy chữ thanh làm đầu. Tác phong thanh lịch, ngôn ngữ thanh nhã, âm thực thanh tao. Không ai dạy. Tự cô gái đọc sách, quan sát và xử sự. Ai dạy đâu? Nếu trông vào tấm gương của mẹ thì cô đã thành một người đàn bà khác hẳn. Tự trong lòng, cô luôn thương cảm cho những người bình dân như mẹ mình, như cô bạn gái gốc quê. Như quá nửa thị dân xung quanh mình. Thương mà xa cách. Gần mà xa. Không gần gũi quá để người ta tưởng bỏ ngang hàng, người ta suồng sã. Không xa cách quá để người ta oán mình lạnh lùng kênh kiệu, người ta e dè.

Cô xung phong một mình đi bắt quả tang nhà văn hóa lớn đái bậy trong khu vực phường.

Xung phong. Cái tự tin cao ngạo mình thuộc tầng lớp trên, mình chẳng việc gì phải ngán ai. Giáo Sư Một hay nhà văn hóa lớn thì cũng phải có cách cư xử tối thiểu. Đám thanh niên tình nguyện áo xanh trong phường toàn con gái. Mấy chức sắc phường đều là phụ nữ, nạ dòng thì cũng phải ngại ngùng. đàn bà con gái phải đi bắt một ông già chuyên gia đái bậy. Đùn đẩy nhau. Thôi, không phải đùn đẩy nhau nữa, để tôi.

Rình bắt cũng phải công phu lắm. Không phải cứ cất công là rình bắt được ngay. Cô đến ngồi ở quán cà phê bên này đường nhìn sang. Bên kia đường là nhóm tượng đài công nông binh từ thời bao cấp. Thường thường hàng ngày nhà văn hóa lớn đi qua đó hai lần. Lúc đi đái một bãi, lúc về đái một bãi. Đứng ngay trên vỉa hè người qua lại mà đái vào chân tượng. Nhưng mà cái buổi chiều đầu tiên cô ngồi rình thì không bắt được ông. Hôm đấy ông phá bả quy luật hàng ngày. Chắc ông sẽ đái ở vỉa hè câu lạc bộ dưỡng sinh trước khi tập, một bãi nữa sau khi tập. Hôm đấy đám tượng được tha.

Rình rập. Hành động không xứng với một người tự coi mình thuộc hàng quý tộc. Lúc này cô đã ở tuổi ba mươi ba. Mẹ cô đã đùa gọi cô là gái già. Mẹ cô đang đòi chồng thứ năm. Cô càng ngày càng cảm thấy xa cách mẹ. Cô đã quay về ở trong cái gara từ lâu. Bố cô đã lấy vợ khác, hai thằng con đứa đại học đứa đã đi làm. Anh nghiên cứu viên ngày ấy đi công tác xa có hơn một năm quay về thì mất vợ. Vợ đã đi lấy thằng nhãi kém năm tuổi. Anh quay cuồng mê man hơn một năm trời. Anh đang yên đang lành độc thân thì cô ta nhảy bổ vào anh, đè gí anh vào giá sách thư viện chiếm đoạt anh. Anh cũng đang yên đang lành gia thất thì cô ta nhảy vọt ra khỏi nhà, bỏ đi lấy người khác. Cả hai lần anh đều bị động. Cả hai lần anh đều bất ngờ. Anh chỉ như thứ đồ vật có thể sai khiến. Uất lắm. Nhưng chỉ uất được mười bốn tháng. Dần dần nguôi. Lần này anh lấy vợ kém hẳn mười tuổi. Nó lấy chồng kém năm tuổi mình chơi hẵn kém mười. Hiếu thắng nhưng mà cũng may lấy được người tử tế. Cha mẹ cho anh một căn phòng trong tòa nhà của gia đình. Bỏ được cô vợ bình dân, anh được đón nhận trở lại trong lòng đại gia đình.

Người bố đã yên phận mới thì cô con gái trở về sống trong nhà đẻ xe. Cô tự nhận thấy mình gần với gia đình này hơn là với mẹ. Thực ra thì gia đình ông bà nội của cô cũng chẳng phải đại gia hoàng gia gì. Chỉ là một gia đình trí thức thời Tây có cửa ăn của đẻ. Sau này tiền vàng hiến hết trong Tuần Lễ Vàng 1946 giúp chính phủ cách mạng. Sau này nhà cửa hiến hết cho nhà nước khi hòa bình lập lại trên miền Bắc. Con cái nhờ thế được học hành, không bị thành kiến lý lịch có dính Tây. Suốt thời chiến tranh chống

Mỹ không ai nhắc nhở cái quá khứ vàng son có nhà Tây uống cà phê ăn bánh ngọt. Một khi ấy khoe nguồn gốc bản cổ nông. Suýt chết đói năm bốn lăm, bị cường hào đàn áp ức hiếp. Từ tám sáu đói mới bắt đầu mới có một khoe gia đình mình xưa kia địa chủ tư sản nhà lầu xe hơi. Kẻ ăn người làm đầy nhà. Khoe thế mới ra mình là người sang.

Cô cũng lấp lửng chỗ bạn bè rằng gia đình mình xưa kia có hai biệt thự cho thuê. Đi xa hơn tưởng tượng ông bà mình là con quan thượng thư bộ học như bộ trưởng giáo dục bây giờ. Ông bà mình lại là con cháu nhà quan triều đình Huế. Tưởng tượng rồi tin là thật. Mấy đứa bạn cùng trường bố mẹ là giám đốc sở, vụ trưởng vụ phó, thậm chí thứ trưởng nào đã ăn thua gì. Cái đình.

Cô cũng coi nhà văn hóa lớn đài bậy là cái đình. Mất hai buổi chiều ngồi rình. Mỗi buổi hai tiếng đồng hồ. Thời gian vàng ngọc của cô. Nhưng mà có cái hãnh diện, mình đi bắt một kẻ không ai dám bắt. Bên đây giáo sư bên đây giảng viên đại học. Bên ấy nhà văn hóa lớn bên đây danh gia vọng tộc. Cái chức sắc trong phường không có được cái ngang tàng với ông như cô.

Cả cái phương này đều biết chuyện giáo sư đài bậy. Ngôi nhà kiến trúc kiểu Pháp của ông từ tầng một đến tầng ba có cả thảy năm cái toa lét, không đài. Cứ ra đài đường. Bệnh thừa đường trong máu. Đàn ông cứ ộp sát vào gốc cây vào tường nhà mà kéo quần. Ông thì không đài vào gốc cây vào tường, ông chọn nhóm tượng đài ở đầu phố. Năm giờ ba mươi phút chiều, đài một bãi. Đây là trên đường đi bộ đến câu lạc bộ thể dục người cao tuổi. Bảy giờ trở về, ngang qua khu tượng lại đài một bãi nữa. Trong một giờ ba mươi phút chắc ông không chỉ đài có hai bãi ấy. Chắc là ở câu lạc bộ ông cũng ra gốc cây bờ bụi nào đó đôi ba lần. Người già suy thận đi đài như trẻ con té re. Đại hội các hội trí thức sáng tạo toàn người già. Các cụ lâu lâu mới gặp nhau các cụ uống bia như nước. Uống xong vào ngồi hội trường đài lên ghé bọc nhung. Được cánh phục vụ hội trường tổng kết. Đại hội già nhất. Đại hội khai nhất. Thông cảm. Câu khẩu hiệu phải hô ở mọi lúc mọi nơi. Thông cảm thông cảm thông cảm. Nhưng cái khoái cảm đài đường thì không thể thông cảm. Dân quê tán tụng cái thú kéo quần

ngồi ngoài đồng làm quận công. Gió lồng lộng. Ngồi đại tiện mà hương lúa hương cỏ thơm tho. Chẳng nhẽ ông giáo sư cũng mê cái thú nhà quê ấy. Vừa đứng đái ở nơi thoáng rộng vừa khoan khoái được gió trời thông thoáng mơn man. Cái của ấy cũng cần thoáng. Nhưng mà cái nhà cầu nhà xí chuồng chồ dân quê nó bí nó hãm nó nặng mùi. Dân quê ngồi trong đấy bó buộc ngột ngạt như trong vòng vây khí độc. Không ngồi được nên mới phải ra đồng. Đàng này năm cái toa lét nhà ông đều sạch bóng tinh tươm. Thói quen bẩm sinh khó bỏ. Bây giờ cao ngạo trí thức đẳng cấp trên, thực ra lọt lòng cũng lều tranh xóm đê. Trên giảng đường trước công chúng chắc phải là diễn mãi. Mệt. Bất cứ khi nào không phải diễn nữa là lại gạo, lại giống, lại ngựa quen đường cũ.

Cô ngồi ở quán cà phê nhìn sang đài quần tượng. Chờ lâu thành ra có dịp quan sát kỹ tác phẩm điêu khắc một thời. Tượng gì mà tượng thế kia. Chị nông dân chân như cái vồ đập đất. Cô công nhân tay như cái chày. Cả hai anh trí thức anh chiến sỹ cũng vậy. Bốn người mũi vừa to vừa tẹt môi vừa quăn vừa dày. Mùa xuân hát nụ hoa thơm ngát nở trên môi dày. Mô phỏng hiện thực theo kiểu thô lỗ nhất. Kiểu cách mỹ nhân một thời ra đường phải cố tạo vẻ quê kệch công nông, da trắng môi hồng thì phải mặc áo cánh áo đại cán xuềnh xoàng, hồng nhan ẩn mình trong vỏ lao động nghèo. Xong thời các gương mặt điêu khắc như để nhát trẻ con thì đến thời tượng các danh nhân cổ điển. Ông quan văn cho đến ông quan võ đều một gương mặt. Tà áo gió bay cuộn nếp vẩy lăn tăn như vẩy rồng vẩy nến. Thiện ý muốn tạo thế khỏe khoắn nhưng hiệu quả lại tạo ra những thứ cục mịch. Một bức tranh xấu có thể chỉ nằm mãi trong bảo tàng trong galori trong nhà ai đó. Nhưng một tượng đài xấu sẽ nhìn ra trước mắt bao nhiêu thế hệ. Nhiều đứa trẻ lớn lên sẽ tưởng điêu khắc là cùng một giuộc với những tượng đài thường đập vào mắt chúng. Tượng đài. Ôi tượng đài.

Có lý do để nhà văn hóa lớn không đái ở chỗ nào khác mà chọn đúng cái tượng đài này. Không gian thoáng hơn. Mát hơn. Người qua kẻ lại đông hơn biết là ông đứng đái. Ông muốn có đông công chúng tức là ông cần tạo xìcăngđan tai tiếng? Cũng có khi ông chẳng nghĩ gì. Nhìn dáng đi lúi lũi ục

ịch họ trư của ông thì biết cái việc tiểu tiện chỉ là tiện đâu mở vòi đậy. Bản năng. Của đáng tội, dân phường cũng đã phàn nàn với bà vợ ông. Bảo

bà nhắc nhở ông. Có phải chỉ tiểu tiện bậy mà thôi đâu. Nhiều lần đái xong ông còn quên cài cúc. Ông vẫn mặc loại quần cài cúc chứ không phải khóa kéo. Đái xong nhìn trời nhìn đất ngơ ngơ cứ thế mà đi. Không cài. Lại còn tóe ra quần ướt đẫm một mảng. Bà vợ nhắc nhở. Được một hôm ông về hơn hờ khoe bà. Má nó nè, bữa ni tui hông quên nữa nè, tui nhớ cài cúc quần rồi nè. Bà vợ gật gù có nhắc nhở có khác. Nhưng mà tui zãng quên. Quên chi? Tui quên để con cu ra bên ngoài nè. Đây là chuyện có thật, không phải tiểu lâm. Dân phường viết thư lên phàn nàn với báo thủ đô hấn hoi. Nhưng vợ ông còn chẳng nhắc được ông thì ai nhắc.

Cô mất hai buổi rình chờ. Lập sẵn một cái biên bản. Chúng tôi, tổ quy tắc nếp sống văn minh phối hợp với thanh niên tình nguyện phường đã chứng kiến việc ông này ông nọ tiểu tiện tại khu tượng đài của phường vào hồi giờ ngày tháng năm. Đối tượng đã phải ký vào biên bản. Biên bản được lập vào hồi giờ tháng năm. Người lập biên bản ký. Đương sự ký.

Ngôn ngữ đã được giảm nhẹ đi nhiều. Không viết đã bắt quả tang mà viết đã chứng kiến. Không viết đối tượng đã phải thừa nhận hành vi sai trái của mình, mà viết đối tượng đã phải ký vào biên bản. Nhưng ngôn ngữ ấy cũng đủ làm bằng chứng. Nhưng biên bản ấy mang về phường cũng đủ cho mọi người khâm phục cô. Cô không có ngán bất cứ một uy danh hay một thế lực nào. Bởi vì bản thân cô cũng là một thế lực, cô cũng thuộc đẳng cấp trên.

3.

Phải đến bảy giờ kém mười lăm nhà văn hóa lớn mới quay về. Hôm nay ông nghỉ tập thể dục sớm mười lăm phút. Lũn cùn ục ịch đi. Dép lê lạch bạch đi. Bóng tối đã nhá nhem. Mấy ngọn đèn cao áp đã sáng lên. Dáng ông đi lấp ló dưới những tán cây hoa sữa cây xà cừ.

Ông đã đi qua cái tượng đài mất rồi. Cô hơi thất vọng. Cô vừa đứng dậy trả tiền cốc nước cam sữa soạn sang đường. Ông đã đi qua cái tượng đài dăm bảy bước và lụi lụi đi luôn. Hôm nay ông ta không đái. Thế là toi mất buổi chiều thứ hai. Nhưng bất chợt linh cảm mách cho ông ta rằng ông

đang quên một cái gì đó. Quên gì nhỉ? Ông ngửa cổ nhìn trời. Trời tím thẫm. Nhìn đèn. Mấy cái đèn cao áp sáng xanh. Nhìn vòm cây. Vòm cây xà cừ xanh thẫm lấp lánh bắt ánh đèn. Chẳng có gì để nhìn ở trên thì nhìn xuống dưới. Vĩa hè vừa lát lại gạch. Mới lát gạch năm ngoái năm nay lại đào lên thay một loại gạch khác. Cái thằng lát gạch xoi được bao nhiêu phần trăm mà gạch cũ chưa hỏng đã thay gạch mới? Ông đưa mắt lướt qua những viên gạch lát đường. Bước sang ngang rồi hơi xiên về phía sau. Bắt gặp những tượng đài. Trong ánh chập choạng, những nét thô của nhóm tượng đài chìm dần đi. Nó không còn xấu như lúc năm giờ ông đi ngang qua. Tắt đèn nhà ngói cũng như nhà tranh. Bóng tối làm cho xấu đẹp đồng hạng. Bóng tối.

Đến lúc ấy thì ông nhớ ra là mình còn một việc phải làm trước khi đi ba trăm mét nữa về nhà. May mà nhớ ra. Về đến nhà rồi phải chui vào toa lét khép kín thì chẳng có không gian thoáng rộng gió thổi mơn man. Mau với chứ vội vàng lên với chứ. Mau lên. Thật may đã nhớ ra. Ông bước đến ốp vào bệ quần tượng. Thoáng làm sao mát làm sao. Sự sướng sẽ hoàn hảo nếu không phải cái tội đái như tiểu liên tắc cú. Dền dứ chập chùng. Lát nhất tắt bật. Nhưng mà nhân vô thập toàn. Dù sao thì mọi danh hiệu vẫn không sao làm ta sướng như phút này.

Xong. Ông không vội cài khuy quần. Đầu vẫn ngửa lên ngắm trời ngắm đèn. Ngâm nga cảm giác siêu thoát tuyệt vời.

- Xin bác ký vào biên bản.

Tiếng đàn bà ở sau lưng. Ông chậm chạp quay tuônăng. Lờ đờ phê phê. Nhận ra một người đàn bà còn khá trẻ. Cô ta chìa ra cho ông một cái bút bi. Một văn bản viết sẵn, kê hẳn hoi trên một cái bìa hồ sơ giả da. Ông chìa tay ra như cái máy. Thói quen nhiều năm ký duyệt vào các luận văn các công trình khoa học. Bảo ký thì ký. Chữ ký của ông chưa bao giờ chết người. Nó chỉ để thêm ra các cử nhân thạc sỹ tiến sỹ, để ra công trình khoa học các cấp.

Nhưng chính cô gái kia bỗng rút tay về. Chính cô bỗng ngập ngừng. Nhà văn hóa lớn chưa kịp cài cúc quần. Có khi cũng quên cài luôn rồi. Cây chuối hột có mỗi một quả trở hẳn ra ngoài. Hóa ra chuyện để quên con cu

bên ngoài không hề là chuyện tiêu lâm. Hai người đang đứng cách nhau một mét. Đứng vào chỗ tranh tối tranh sáng như thế này trông họ như khách và hàng. Mãi dâm và mại dâm. Mua và bán. Tàu nhanh. Cô đã lùi lại một bước. Ông thản nhiên tiến lên một bước. Ông chìa tay xin cái bút. Cô muốn xua tay lắc đầu rồi chạy đi thật nhanh. Thế là cô thua. Thua với ông và thua với cán bộ phường đã đặt niềm tin vào cô. Không thua. Cô hét lên trong lòng. Thế là cô đứng lại. Bản tính người đàn bà thép trời dấy. Cô sẽ đứng cách ông một mét rưỡi mà yêu cầu ông chỉnh đốn lại trang phục trước khi hạ bút ký. Không việc gì phải dùng uyển ngữ, cứ nói thẳng ra. Quyết rồi.

- Đề nghị bác cài cúc quần nghiêm chỉnh trước khi ký. Nghĩ là nói.

- Cô nói chi?

Ông hỏi lại. Thực sự là ông chưa nghe rõ.

Cô nhắc lại. Ông vẫn không hiểu. Hồn nhiên ngây thơ. Nhà văn hóa lớn cũng là người già, người già là hai lần trẻ con. Cô bắt đầu hoang mang. Tức nữa. Đứng đây mãi mà đôi co nhớ có người nhìn thấy. Cô cố gắng phát âm thật rõ ràng câu đề nghị một lần nữa.

- Cô nói chi?

Bất đồ một tiếng cười vang lên ngay bên cạnh. Cả hai người đều không để ý có một người đàn ông đã đến sát bên họ từ lúc nào. Cô giật mình nhìn sang. Một gương mặt vuông vức nghiêm nghị. Một ánh mắt giễu cợt.

- Xin đừng nói mà hãy hành động.

Một châm ngôn. Một khẩu hiệu hành động. Hành động ngay lập tức. Người đàn ông tiến đến đối diện nhà văn hóa lớn. Tay ông nắm lấy quần giáo sư ở chỗ gần cúc quần. Giật một cái dứt khoát. Con cu lĩnh ngay vào bên trong. Bấy giờ ông mới ra lệnh:

- Giáo sư gài cúc quần vào đã.

Giọng của người quen ra lệnh. Có uy có oai. Giáo sư làm theo, thủng thẳng, chẳng có việc gì phải ngượng.

- Bây giờ thì giáo sư ký vào.

Lại ra lệnh. Giáo sư làm theo lời người đàn ông. Chẳng cần biết là mình ký gì. Sướng thế. Một đời người cho chữ ký như ban ơn.

4.

Cuộc gặp gỡ đầu tiên của chị với người sau này là chồng chị. Ông Víp. Sau này chị mới hiểu vì sao nhà văn hóa lớn hoàn toàn bị điều khiển. Họ có biết nhau. Nhà văn hóa cũng đang có nhiều việc muốn nhờ cậy ông Víp. Cũng phải lâu lâu sau chị mới hiểu tại sao ngay từ lúc mới gặp, chị thấy ông Víp quen quen. Một chức sắc, ông cũng hay xuất hiện trên hệ thống thông tin đại chúng. Có lần trên tivi chị thấy ông trả lời phỏng vấn. Chúng ta đang xây dựng một xã hội văn minh điều đó có nghĩa là. Ông dừng lại ở chữ nghĩa là. Mắt ông nhắm lại biểu thị lãnh đạo đang suy nghĩ rất lung, đang thận trọng tìm câu vàng chữ ngọc. Nhắm lại. Có nghĩa là một xã hội được đặt trên nền tảng những mối quan hệ văn hóa giữa con người với con người. Điều đó có nghĩa là văn hóa đóng vai trò. Hai mắt ông nhắm lại. Đúng ở chữ đóng vai trò. Công chúng không thấy là ông đang suy nghĩ lao lung mà rõ ràng là ông đang phê. Đang đê mê. Đóng vai trò nền tảng, vai trò động lực, vai trò kích thích tổ cho một xã hội hiện đại công bằng dân chủ văn minh. Nhắm mắt.

Năm năm đời sống vợ chồng đôi khi chị không nhớ rõ gương mặt ông. Nhưng rất nhớ cái nhắm mắt biểu diễn mỗi khi ông diễn thuyết hay chỉ thị cho cấp dưới. Nói nửa câu, nhắm mắt. Nói tiếp ba câu nữa, nhắm mắt. Ba câu nữa. Nhắm. Triết gia cổ đại nói chính khách bao giờ cũng phải có gương soi. Gương trong nhà. Gương ở nơi anh thường xuất hiện. Không tiện gương thì người thân cận phải thay gương soi, nếu không anh ta không nhìn thấy chính mình. Không biết mà điều chỉnh hành vi. Cái nhắm mắt của ông diễn được vẻ quan chức. Nó chỉ phô ra vẻ đê mê đang chờ đến cực khoái. Diễn thuyết mà đang như làm tình.

Nhưng khi gần gũi vợ thì lại như đang diễn thuyết. Thở hồng hộc mà mắt nhắm nghiền. Chọn câu chọn chữ. Câu vàng chữ ngọc. Chị phải với tay tắt cái đèn ngủ ở đầu giường cho khỏi phải nhìn ông nhắm mắt. Nhưng ông đòi bật đèn lên. Người nhắm mắt lại cần đèn.

Rất cục chị chấp nhận được việc ông làm tình nhắm mắt. Nhưng không chịu nổi việc ông nói với người ta mà cứ được ba câu lại nhắm mắt như làm tình. Đưa tư tưởng văn kiện vào phòng ngủ chưa đáng sợ bằng phô trương nơi công cộng thói quen tình dục của mình.

Chị phải làm cái gương soi. Soi vào đấy thì cái nhắm mắt mấy giây khi nói là không ổn. Anh mở mắt ra. Chị nhắc. Rồi, anh nói tiếp đi. Đúng, đến chỗ văn hóa là động lực. Thế. Thế. Rất đẹp. Đã bảo không được nhắm mắt cơ mà, quên à, không được nhắm.

Giàu vì bạn sang vì vợ. Cô Lộ Lem đã thành hoàng hậu. Thành bà Gandi Thátchơ. Người đàn bà thép này chỉ điều khiển chồng mình. Ông dần dần bỏ được thói nhắm mắt diễn thuyết. Chỉ đôi khi cố tật trở về. Tỉ lệ một phần mười. Người xưa nói đóng cửa dạy chồng. Chị là tấm gương cho những người phụ nữ lấy được chồng sang, sau đó thì làm cho chồng sang thực sự.

VIII. Thằng bé: Người cá và người kể chuyện

1.

Thằng Cá rơi xuống bể bơi.

Chị không biết chuyện ấy đang chờ chị ở nhà. Sáng sớm ngày thứ chín hai người mới thực sự chia tay nhau. Con tàu du lịch cập vào bến sông Hồng trả hết đám du khách đêm về lại thành phố. Anh muốn đưa chị về nhưng lại hiểu ngay là không tiện. Mờ sáng một cái tácxì đưa chị về, trong xe lại thấp thoáng bóng một người đàn ông. Không tiện. Chị gọi một mình một tácxì đi về nhà. Không hề biết có điều gì đang chờ mình trong ba đêm còn lại. Còn ba đêm nữa. Độc giả đã được báo trước là toàn bộ câu chuyện xảy ra trong mười lẻ một đêm.

Cánh cổng từ đã khép lại đằng sau lưng rồi, đã vào đến khoảng sân rộng rồi, chị mới bắt đầu cảm thấy mình đã quên một điều gì. Một cái gì đó rất bất thường đã xảy ra trong căn nhà này. Những bước chân phấp phồng lên cầu thang. Vẫn không sao nhớ ra. Phải lên đến tầng hai, thấy cái xe lăn của thằng Cá trong phòng ăn thì chị mới hoảng. Thằng Cá hầu như không bao giờ rời cái xe. Bây giờ xe đẩy mà không thấy người. Chị chạy lên tầng ba, các phòng đều khóa cửa như lúc chị đi. Lại chạy xuống tầng hai. Bây giờ mới thấy cánh cửa sổ phòng ăn ở thế không đóng hẳn không mở hẳn. Lại gần thì thấy một mảnh vải rách bám vào chốt cửa. Vải áo carô của thằng Cá. Chị vươn người qua cửa sổ nhìn xuống.

Thằng Cá đang ở dưới bể bơi. Hai cánh tay nó đang gồng lên để bám vào thành bể, giữ cho cái đầu nhô lên khỏi mặt nước.

Tai họa rồi. Mấy ngày qua chị quên băng nó. Như không hề có nó ở trên đời. Buổi sáng chị đi đến chỗ hẹn là sáng thứ bảy. Chị dặn người lái xe đón được thằng bé từ trường về thì đưa nó lên phòng ăn ở tầng hai. Nó loanh quanh ở đó một lúc rồi chị sẽ về. Hàng tuần nó đều rời trường nội trú về nhà vào trưa thứ bảy. Đều lăn qua lại phòng bếp phòng ăn như vậy. Tự

giải quyết lấy bữa trưa. Hôm nào sớm thì ba giờ chị về. Hôm nào muộn thì năm giờ chiều.

Lần này thì nó đã phải thực hiện công việc của chiều thứ bảy trong suốt tám ngày sau. Tám ngày tám đêm. Bây giờ là buổi sáng thứ chín chị mới trở về. Chị bị nhốt ở đằng kia thì nó bị nhốt ở đằng này.

Chị cuống cuống gọi xe đưa thằng Cá đi bệnh viện. Không gọi xe cấp cứu mà gọi lái xe riêng. Nhanh hơn. Lái xe cấp cứu còi như cháy nhà mà vẫn khó xuyên qua các đám đông. Nhung nhúc. Đứng tối cao nhìn xuống các đô thị thấy nhung nhúc những đàn kiến. Đây là người. Lúc nhúc những đàn bọ cánh cứng. Đây là xe hơi. Cái xe cấp cứu có chế độ ưu tiên cũng không đi nổi giữa đám côn trùng bâu lại xung quanh. Có muốn vượt qua đèn đỏ cũng không xong. Thế nào cũng có mấy cái xe máy lác các nghênh ngang trước mặt. Mà có giỏi thì mà vượt qua mặt tao xem. Mà cấp cứu gì mà chẳng có ai nằm bên trong. Hỗn loạn. Vô tổ chức. Vô chính phủ. Đây chính xác là tình trạng giao thông. Phải ngồi trong một cái xe đưa người đi cấp cứu như chị lúc này thì mới ngấm cái tính cách vô chính phủ của người tham gia giao thông. Điên lảm. Chị mà lái xe, chắc chị đã xúc một cái đi luôn mấy xe máy.

Chậm quá. Sao mà chậm quá. Xe bò lê mãi mới đến được bệnh viện. Chậm quá. Các loại máy đo tim mạch trợ hô hấp rùng rùng khởi động. Các thao tác truyền dịch truyền máu. Sao mà chậm quá. Bệnh viện thượng lưu. Bác sĩ nhân viên cũng toàn là bốn xê năm xê, con cháu các cụ cả. Thế lực lắm mới tốt nghiệp trường y mà xin được vào đây. Cảnh vàng chăm sóc lá ngọc. Ai cũng là kim chi ai cũng là ngọc diệp. Các vị bệnh nhân nằm đây danh gia vọng tộc thì bác sĩ hộ lý đứng đây cậu ấm cô chiêu. Một cuộc đấu tranh ai thắng ai đang diễn ra. Các bệnh viện bình dân mổ người như mổ lợn, mổ nhiều kinh nghiệm nhiều tay nghề cao. Ở đây toàn những con cháu bắc bạc kiêu kỳ. Lờ phờ làm việc. Hời hợt chăm nom. Các cụ có chế độ chăm sóc bậc cao bảo nhau bị bệnh chớ có dại mà vào đây. Oai thật nhưng nó động vào mình là mình chết. Nó không phải là cái bệnh viện. Nó là nhà chăm sóc mầm non nghĩa trang. Nó là tiền trạm của Văn Điển, Thanh Tước và các thể loại nghĩa trang. Chú lái xe quán tính lái cho cấp cao, trong

con nguy biến chú đưa thẳng thẳng Cá vào đây. Chị cũng hốt hoảng bối rối mà đưa nó vào đây. Vào rồi thì cam chịu, không chuyển nữa.

Ba đêm liền chị ở bên thẳng Cá. Đêm thứ chín. Đêm thứ mười. Đêm thứ mười một. Thường xuyên cả ban ngày. Thằng bé rất yếu. Thịnh thoảng lại thêm một cơn động kinh. Nhưng thường là ban đêm nó rất tỉnh. Nó đòi chị kể chuyện. Năm năm trời lấy ông Víp, chị đã phải kể chuyện cho nó cả nghìn lẻ một đêm. Bây giờ phải kể thêm ba đêm nữa. Chị kể. Cũng có lúc nó kể chuyện cho chị nghe.

Buổi trưa thứ bảy anh xe đón nó từ trường trẻ em tàn tật về. Anh bỏ nó cùng với cái xe lăn lên phòng ăn ở tầng hai. Đúng như anh vẫn làm vào mọi buổi trưa thứ bảy. Xong việc, anh cho xe vào gara, lấy xe máy của mình ra về. Mấy ngày liền anh nghỉ luôn. Thỏa thuận của anh với thủ trưởng là khi nào cần gia đình sẽ gọi anh đến, cũng có khi là công việc bất thường đêm khuya. Điện thoại di động và cố định của anh luôn sẵn sàng. Không gọi thì thôi. Ông Víp đi công tác nửa tháng. Cô giúp việc xin nghỉ về quê. Anh xe không được gọi thì cũng chẳng việc gì phải đến. Cửa đáng tội, sau vài ba ngày im ắng quá, anh xe cũng có gọi điện xem sao. Không có ai trả lời. Điện thoại mẹ bỗng con đều ở trong những căn phòng bị khóa ở tầng một và tầng ba. Điện thoại di động của chị thì leo lẻo số máy này hiện không liên lạc được. Anh xe suy ra thế là người ta không cần anh. Anh yên tâm ở nhà luôn cả bằng ấy ngày.

Anh xe yên tâm. Chị thì quên bằng đi mất. Chị cũng đang bị nhốt ở một nơi không có điều gì gợi ý nhắc nhở. Có nhớ ra thì chị muốn thoát thân chị cũng chưa xong. Thằng Cá không còn trông chờ gì được vào hai con người có thể tìm về giúp nó. Những đứa trẻ khác lâm vào cảnh tám ngày tám đêm như nó chắc đã phải bò lê bò càng. Vồ gián vồ chuột để ăn. Tiểu tiện đại tiện khắp nhà. Nó may hơn nhiều. Bữa trưa đầu tiên nó đã ăn lưng lưng ở trường mới về nên nó không ăn thêm gì. Nhưng bữa chiều nó bắt đầu lục bếp. Còn cơm nguội trong nồi cơm điện. Còn nồi cá kho thịt kho. Còn một chút rau xào trong tủ lạnh. Còn một liễn dưa. Có mấy gói mì ăn liền cháo ăn liền. Tủ lạnh có các loại nước hoa quả. Một con gà làm sẵn và miếng thịt bò trong ngăn đá lạnh. Nhìn chung số lượng thực phẩm đủ cho

nó tần tiện tám ngày. Chưa bao giờ nấu ăn nhưng nó cũng đã quan sát nhiều. Tình huống đẩy đến chỗ thằng bé tật nguyên mười hai tuổi tự lấy nước sôi từ bình nước tinh khiết làm mì ăn liền. Tự đẩy xe lăn đến bên bếp mà lục lọi mà nấu nướng. Có lúc nó đã phải dùng đến chỗ miến khô để bên cạnh thùng gạo.

Một hai đêm đầu nó hơi khó ngủ. Nó đã phải rời xe lăn xuống nằm trên thảm. Nó để đèn suốt đêm. Biệt thự nằm giữa cái vườn rộng, không có hàng xóm nào ở gần mà nhìn thấy đèn sáng bất thường suốt đêm. Những đêm sau nó dần quen. Không việc gì phải sợ. Người mẹ kể luôn động viên nó. Bàn tay ta làm nên tất cả. Hàm ý là tay còn quan trọng hơn chân. Chỉ có hai bàn tay thôi cũng có thể thành đạt. Đứng vào trường hợp của nó. Mấy ngày bị bỏ quên ở nhà, nó luôn nhớ đến câu này. Có khi nghe tiếng chuông điện thoại reo ở tầng trên, nó đu người trên cả hai tay, bám vào từng nấc thành cầu thang. Đu dần lên. Được mấy bậc cầu thang thì chuông tắt. Nhưng nó không dừng lại. Đu nữa. Đu nữa. Lên được đến nơi. Nó biết là điện thoại ở trong căn phòng đã khóa mà vẫn lên. Một chuyến phiêu lưu của Người Cá vậy thôi.

Cũng có lúc nó đu mình đi xuống tầng một. Thả cho thân dưới thòng xuống trước, hai tay nó lại đu lấy thành cầu thang. Không phải là lên mà thả tay xuống dần dần từng nấc. Nửa thân dưới sẽ kéo cả thân người xuống theo. Từng nấc. Bàn tay ta làm nên tất cả. Mấy ngày trời, cuộc phiêu lưu của nó lặp đi lặp lại. Tầng hai lên tầng ba rồi xuống. Tầng hai xuống tầng một rồi lên. Cuộc phiêu lưu của một con cá mắc cạn. Như là bài tập thể thao. Cũng thú vị. Nó chưa bao giờ thử làm thế. Chưa được ai cho phép.

Đêm thứ tám. Khoảng thời gian chị cùng anh lên con tàu du lịch sông Hồng thì hình như thằng Cá nghe thấy một tiếng còi tàu. Trầm đục. Mơ hồ. Hình như gió đưa lại. Thằng Cá lăn xe đến bên cửa sổ. Ngóng về phía mà nó tin là tiếng còi tàu vừa từ đó vọng tới. Bình thường nó chẳng có ấn tượng gì lắm với tiếng còi tàu. Nhưng bây giờ nó lại ngồi bên cửa sổ ngong ngóng về phía xa. Rồi nó nảy ra ý định ngồi lên bệ cửa sổ. Nó đẩy cái xe lăn ra sau, dồn sức đu người lên đôi tay. Gần như đã ngồi lên được bệ cửa. Gần như đã tựa chắc vào khung cửa. Gần như. Chính vào lúc ấy nửa thân dưới

không nghe theo sự điều khiển của nó. Nửa thân dưới trĩu xuống, sắp chuồi vào trong nhà. Thằng Cá vội vàng đưa tay bám vào cánh cửa chớp. Trượt. Nó lao cắm đầu xuống. Vạt áo carô rách toạc một mảng. Đâm đầu xuống bể bơi. Người Cá rơi xuống nước. Gọi là thằng Cá nhưng nó không xuống bể bơi bao giờ. Bể bơi này chỉ dành riêng cho bố và mẹ kế. Chị vẫn động viên nó tập bơi. Bàn tay ta làm nên tất cả. Người ta có thể bơi được chỉ với hai cánh tay. Nhưng nó còn ngập ngừng chưa dám.

Thằng Cá quờ quạng một lúc mới bám được vào thành bể bơi. Hai cánh tay nó đưa lên cao bám được vào gờ thành. Ngửa cổ lên nhìn cái cửa sổ mình vừa rơi xuống. Một mảnh áo mắc vào chốt cửa lật phất suốt đêm. Ngấm nước. Ban đầu mát về sau lạnh. Dần dần lạnh tái. Nó cảm thấy sắp lên cơn động kinh. Cố gắng lên. Nó tự động viên. Bàn tay ta làm nên tất cả. Hai tay bám chắc vào thành bể không để trơn tuột ra. Giọng khàn đi run rẩy. Không thể gọi ai vào lúc này. Gọi cũng không ai nghe thấy. Cố gắng lên. Nó động viên mình để hãm cơn động kinh không xảy ra.

Lúc mờ sáng chị về thì thằng Cá đã kiệt sức. Hai bàn tay nó bám vào thành bể bơi cong lại cứng ngắc, mãi sau mới bẻ được cho duỗi ra. Người Cá gặp hạn vì nước. Một con cá lớn trầm mình trong bể bơi, ngập giữa đám lá roi dày mặt bể. Mấy ngày qua không có ai vớt lá.

2.

Thời gian ngay trước khi lấy chồng, chị tích cực công tác xã hội. Vụ bắt được nhà văn hóa lớn ký vào biên bản tặng thêm uy tín cho cô gái. Chiều nào cô cũng đi dạo một vài vòng quanh cái hồ nước trong phường. Hồ nước chu vi chỉ khoảng một cây số. Thuộc loại hồ nhỏ. Hà Nội thiên nhiên ưu đãi cho nhiều hồ nước rải rác khắp khu vực nội ngoại thành. Thằng Long thành phố rồng bay, rồng lại hợp nước, nước tràn trề lênh lánh khắp thành phố bên sông Hồng. Hà Nội lẽ ra còn nhiều hồ nước nữa nếu người ta không tham lam lấp hồ làm chuyện đã rồi, hồ lấp xong là có đất xây nhà ra cây ra chỉ, mặc kệ nhà úng lún, mặc kệ tắc cống rãnh thành phố ngập lụt. Cái hồ nước con con này còn giữ được cũng là nhờ công sức của bao nhiêu người dân phường phố. Cô gái có công nhiều trong những

chuyên đi báo cáo với cấp quận cấp thành phố. Dân phường mà không tỉnh táo thì có ông quan quận đã định ù xọe nhập nhằng lấp nó đi rồi. May lớn. Bây giờ thì nó đã được cải tạo nạo vét, được trồng liễu trồng hoa xung quanh. Nhiều cụ già đi được ba bốn vòng quanh hồ hơn hở khoe nhau như thành tích lớn. Thiên nhiên hào phóng ban cho cái hồ. Mặt gương trong chiều dài ngay bên đường, không phải là hồ nhân tạo để trang điểm làm du lịch, cứ việc để mặc thế thôi, chẳng cần phải rào giậu che chắn. Tự nhiên sung sướng cho bao nhiêu người chẳng muốn, lại muốn san lấp biến thành sở hữu của riêng một vài cá nhân.

Cô đi dạo như một hình thức thể dục. Ban đầu thì thế. Nhưng dần dần lại kèm theo việc ngó nghiêng quan sát của nhà hoạt động xã hội. Chỗ nào ống cống bị ăn cắp, cái miệng hở hoác làm người đi đường có nguy cơ sa chân gây tai nạn. Chỗ nào nhà dân hay đổ rác ra hồ. Có những nhà lừa lừa đổ ụp cả bê chất thải xuống hồ nước sạch, phân rác nổi lều bều. Lại có những quán ăn chuyên cho người mang lòng lợn dạ dày ra hồ để làm, bao nhiêu thứ bần trút hết xuống hồ, hồ chịu hết. Nhưng những người như cô thì không chịu. Nhắc nhở. Nhắc nhở không được thì mai phục bắt quả tang lập biên bản. Phạt vi cảnh. Cô làm tất cả những việc ấy, có chút áy ngại cho đám chúng sinh lầm lụi đất cát. Thương hại. Như một người bề trên giữ cho mình quyền phán xử đúng sai sạch bần. Từ trong một ký ức xa vời nào đó, cô thấy mình là con ông nọ bà kia, là cháu quan chức tướng. Đi để xem xét. Khi không có chuyện gì thì đi là sự thư giãn tốt nhất sau một ngày đau lưng hoa mắt bên cái máy tính.

Cô còn thích đường phố ven hồ vì lẽ đấy là một phố đẹp. Nghe đâu toàn nhà quan. Mỗi nhà có một lô đất dăm ba trăm mét vuông, xây hết một trăm mét mặt bằng thì vẫn còn chỗ cho nhà để xe vườn hoa bể bơi. Hầu hết các gia đình vừa mới đến ở, chưa biết hết ai với ai. Nhưng cô tự thấy mình thuộc về đường phố này. Ngày nào đi dạo quanh hồ, cô cũng không quên thung thăng đi qua đi lại vài lần trên phố này.

Đang chìm trong mơ tưởng về thế gia mình thì một quả bóng xoẹt qua đầu, rơi xuống ngay gần đó. Quả bóng không nảy được vì rơi trúng búi cây lá bùm nhùng.

- Cô nhật giúp cháu quả bóng cô ơi.

Tiếng trẻ con gọi. Không phải là gọi ở đâu xa, mà như phát ra từ một cái loa ở gần đây. Cô ngó tìm một cái loa trên cánh cổng ngôi nhà gần nhất. Lại ngó lên trên cao. Một thằng bé trong khung cửa sổ tầng hai của ngôi nhà đang vẫy cô.

- Cô nhặt cho cháu với.

Nó nhắc lại. Tiếng nói qua loa điện ngay rất gần nhưng miệng nó mấp máy từ trên cao như ca sĩ hát đốp tiếng không khớp.

Cô nhặt quả bóng. Đang định lấy đà tung bóng qua bức tường khá cao vào bên trong. Thằng bé sẽ phải chạy từ trên gác xuống sân mà nhặt bóng. Vừa mới nghĩ thế thì hai cánh cổng sắt đã lừ lừ trôi sang hai bên. Đúng kiểu vung ơi mở ra. Không có ai đứng ở bên trong mở cửa. Đây là hai cánh cổng từ tính. Thằng bé đang thò tay qua khung cửa sổ tầng hai chĩa một cái điều khiển từ xa về phía cánh cổng.

- Cháu nhờ cô mang giúp lên đây ạ. Cháu không thể chạy xuống được.

Cô không nghi ngờ bất cứ lý do nào của nó. Gương mặt ấy giọng nói ấy không thể gây ngờ vực.

Cô đặt từng bước chân lên cầu thang còn thơm mùi gỗ quý. Gia đình này cũng mới chuyển đến, cô chưa kịp để ý mỗi khi đi ngang. Lên đến tầng hai thì cô hơi giật mình. Thằng bé đang ngồi trên hành lang lát gỗ. Không ngồi bình thường mà ngồi trong một cái xe lăn. Gương mặt khoảng bảy tuổi non choẹt trên một chiếc xe lăn. Một tấm chăn mỏng phủ ngang qua người, che từ thắt lưng trở xuống. Chắc là nó mới lấy tấm chăn ra để che. Trời không hề lạnh, chẳng việc gì phải đắp chăn.

- Cô có thể kể cho cháu nghe một chuyện cổ tích được không ạ?

Thằng bé nhận lại quả bóng, cảm ơn rồi hỏi. Nó nói rất nhanh như sợ cô đi mất. Ngay lập tức cô có linh cảm mình thuộc về căn nhà này. Thuộc về nó từ rất lâu rồi. Bấy lâu nay cô đi lạc sang nhà khác, nay mới tìm được đường trở về. Được đón nhận trở lại. Phải kể chuyện thôi. Phải ngay tức khắc nhớ ra một câu chuyện nào đó mà kể.

Chuyện phiêu lưu của chính cô. Một sự pha trộn của những cổ tích thế giới, những truyện cổ Grim, truyện Andécxen. Một cô công chúa sinh ra đã bị mù phù thủy ghen ghét hãm hại. Cô bị mù bắt đi, bỏ vào nhà một bà văn

thư đánh máy. Đúng hơn là mũ đánh tráo, con của bà xinh đẹp thì mũ bắt đi theo hầu hạ mũ, hàng ngày nấu những nồi canh rắn, gia giảm chút xăng xe nhựa đường cho mũ ăn. Còn cô công chúa xinh đẹp hơn suốt ngày phải ngồi để mẹ nuôi dạy đánh máy chữ. Mổ từng ngón tay trên những con chữ. Lóc cóc lóc cóc. Lách cách lách cách. Bà mẹ nuôi không hề biết con bé không có thiên hướng làm nghề đánh máy. Bà cứ cầm cái thước như bà tiên cầm cái đũa mà ra lệnh. Gõ đi con. Lóc cóc lóc cóc. Gõ đi con. Lách cách lách cách. Con bé thâm tím cả mười đầu ngón tay. Tê buốt cả mười đầu ngón tay. Phải đánh máy thay mẹ. Bà mẹ rất nhiều người yêu. Trong

lúc đứa con phải nai lưng ra làm lụng giúp bà tức là vi phạm luật lao động trẻ em thì bà mẹ bỏ đi hẹn hò với nhân tình. Đi chơi. Người lớn bao giờ cũng ham chơi trong khi trẻ em lao động quần quật. Cả một núi giấy đồ ập xuống xung quanh cô công chúa, cô đánh máy không nghỉ mà núi giấy không voi. Nhưng cô không ôm mặt ngồi khóc như cô Tấm cô Lọ Lem. Cô đứng dậy vờn vai mấy cái. Vặn mình mấy cái cho đỡ mỏi. Tức thì cái máy chữ cũng vặn mình rồi to hẫng ra. Cô nhảy lên phím chữ D, cô nhảy dây được trên đó. Từ chữ D cô nhảy lò cò sang chữ L, khiêu vũ trên chữ K, nhào lộn trên chữ N. Cô reo hò ầm ĩ trên chữ A chữ O. Cô hát Quan Họ hát chèo trên chữ I, đổ một câu vọng cổ trên chữ Đ. Cô hát cả nhạc nước ngoài Shalala trên chữ S chữ H chữ A. SHA-LA-LA.

Chưa bao giờ cô kể chuyện. Lại phải vừa kể vừa bịa mê mải như thế này. Thằng bé cũng nghe mê mải. Nó tin vào câu chuyện ứng tác của cô. Cô cảm nhận được. Cô đang làm xiếc trên dây. Không được phân tâm. Phân tâm bây giờ là đứt. Thằng bé kia có thích câu chuyện hay không sẽ quyết định việc cô có thuộc về căn nhà này hay không.

Cô đang nhảy nhót hát ca trên những phím máy chữ. SHA-LA-LA. Bất chợt từ trong núi giấy trắng chui ra một đàn dế. Chúng nó chơi vĩ cầm dương cầm violông xenlô. Chúng nó chơi các loại kèn. Chúng nó chơi trống và ximban. Thậm chí có cả mấy con dế khăn đóng áo dài dân tộc chơi nhị mà ta vẫn gọi là violông đùi. Tóm lại là cả một dàn nhạc giao hưởng dế. Dàn nhạc giao hưởng khiến cô phải chuyển sang hát ôpêra. Àà hắc hắc hắc

hắc. Àà hắc hắc hắc hắc. Những câu hát không lời mô phỏng tiếng chim họa mi tiếng ban mai tiếng lòng bão tố. Một chương trình hòa nhạc sang trọng cho những vương tôn quý tộc có trình độ âm nhạc. Cô hát mãi cho đến khi khô hết cả họng. Hát đến kiệt sức. Rồi cô gục xuống ngủ ngay trên phím chữ N. N nghĩa là ngủ. Cô ngủ bao lâu, không biết. Chỉ biết khi mẹ cô trở về, bà ta rít lên vì thấy cô đang ngủ. Bà ta rút cái thước ra định đánh đòn thì mới thấy cô bé đã đánh máy xong tất cả văn bản. Toàn bộ núi giấy trắng đã dày đặc chữ. Những tập văn bản đã được xếp gọn gàng.

Mấy lần như vậy thì bà mẹ nghi ngờ. Bà ta giả vờ bảo với cô bé là hôm nay bà có hẹn với nhân tình thứ năm. Bà đi. Chẳng có ông thứ năm nào hết. Bà đã bỏ ông năm từ lâu, bây giờ đã là ông thứ sáu thứ bảy hay thứ bao nhiêu chẳng nhớ. Bà giả vờ đi rồi rón rén quay lại. Bà ta thấy hết. Hát Quan Họ hát chèo hát tuồng hát cải lương. Nhảy trên những phím chữ. Hát nhạc pốp Shalala. Cuối cùng là dàn nhạc giao hưởng của đế với giọng ôpêra nữ cao sôpranô. Àà hắc hắc hắc hắc. Àà hắc hắc hắc hắc. Khi giọng nữ cao gục xuống ngủ thì đám nhạc công đế biến thành những người thợ đánh máy kỳ tài. Không thể gọi là thợ mà phải gọi họ là nghệ nhân. Tay nghề điêu luyện. Diệu nghệ. Lốc cốc lốc cốc. Lách cách lách cách. Chỉ nháy mắt là xong.

Lẽ ra bà mẹ phải quay đi và giả vờ không biết. Dàn nhạc giao hưởng đế sẽ suốt đời đánh máy cho cô bé tức là giúp bà. Nhưng lòng tham nổi lên. Bà ta xồng xộc chạy đi tìm mục phù thủy để xin một tấm lưới đánh bắt đàn đế. Suốt đời lũ đế sẽ thuộc quyền sở hữu của bà ta, sẽ làm nô lệ trẻ em cho bà ta. Nhưng con bé đang nấu nồi canh toản những búi rắn vừa thấy bà ta đến thì đưa ngay cho bà ta cái muôi nhờ khuấy. Nó đang muốn bỏ ra ngoài

đi chơi. Ai cầm cái muôi ấy thì sẽ phải đứng khuấy nồi canh mãi, khuấy cho đến khi nào lừa đưa được cái muôi ấy cho một người khác thì mới thoát. Bà mẹ không biết. Bà ta cầm lấy cái muôi. Khuấy. Canh nhựa đường nấu với rắn. Khuấy đều. Một năm. Hai năm. Ba năm sau con bé kia đi chơi mới về. Nó nhận ra người đàn bà đang kiệt sức vì khuấy canh trông giống nó. Giống như in. Nó bèn vào triều đình bẩm báo. Tố cáo thì đúng hơn. Mục kia ăn cắp bản quyền. Mục ta giống tôi như in. Mặt tôi thì chỉ có một, ai mà

dám sao chép cóppi tôi, tôi kiện cho sạt nghiệp. Đã đạo nhạc đạo văn đạo tranh, bây giờ lại còn đạo mặt.

Một phiên tòa hoàng gia được mở ra. Các bà tiên được mời vào hội đồng xét xử. Mụ phù thủy bị tòa đòi vì liên quan. Cô công chúa nhỏ đang đánh máy cũng được mời đến. Cả hoàng gia sững sờ nhìn cô bé. Cô bé có gương mặt giống hệt nhà vua, làn da trắng ngần trắng ngà của hoàng hậu. Lại một vụ ăn cắp bản quyền nữa. Chỉ trong một phiên tòa mà phải xử những hai vụ.

Phiên tòa chỉ phải xử có hai ngày. Lý do là mụ phù thủy bị giữ lại hai ngày ở tòa án, không được phép về nhà ăn canh rần. Hai ngày không được ăn là đủ cho mụ chết đói. Trong con háp hỏi mụ buộc phải khai ra chuyện mụ đánh tráo ngày trước. Công chúa phải đi đánh máy chữ. Con bà đánh máy chữ phải đi khuấy canh rần. Khai xong thì mụ được cho phép ăn một bát canh rần loãng toẹt để cầm hơi. Không được ăn no. Công lý được lập lại. Người nào vật nào vào chỗ ấy. Mụ phù thủy bị kết án chung thân đứng bên nồi canh rần. Tự mình khuấy lấy mà ăn. Chỉ có điều suốt đời phải đứng mà khuấy. Mối cũng phải đứng. Tòa khuyến cáo: đừng ai có lảng vảng đến gần lều của mụ, kéo rồi mất cảnh giác, bị mụ lừa cầm lấy cái muôi mụ đưa cho, lại phải đứng mà khuấy nồi canh suốt đời. Phải nhắc nhở vì con người hay đấng trí và hễ có ai dụ ngon ngọt là nghe.

Bà đánh máy được nhận con đẻ về. Nhưng con bé này mãi chơi lười học, chẳng được tích sự gì. Thế là bà phải còng lưng ngồi đánh máy, không có thời gian mà đi hò hẹn nhân tình. Tuy vậy hoàng gia cũng ghi công bà đã nuôi cô công chúa, dù là nuôi vợ nuôi vẫn chẳng ra gì. Lại còn hơi một tí bỏ con ở nhà mà đi. Hoàng gia ban cho bà ta một cái máy chữ mới để mà tiếp tục hành nghề.

Cô công chúa ở hiền gặp lành. Chỗ của cô là về lại với những con người cao quý công bằng văn minh. Cô là con nhà dòng dõi lại trở về đúng với dòng dõi. Không còn cái máy chữ để khiêu vũ nữa. Nhưng đêm đêm công chúa lại đặt cái vương miện xuống sàn nhà. Cái mũ to ra như một lâu đài. Cô nhảy lò cò trên những viên kim cương, nhảy chuyên sang những viên ngọc lam ngọc bích hồng ngọc. Cô hát ôpêra. Àà hắc hắc hắc hắc.

Àà hắc hắc hắc hắc. Tất nhiên là phải có dàn nhạc giao hưởng để đệm cho cô.

3.

Thằng bé đã mũi lòng suýt khóc khi nghe đến chuyện bà mẹ đánh máy cứ bỏ đi. Đi với nhân tình. Nhưng rồi màng nước long lanh trong mắt nó khô dần. Nó chưa bao giờ nghe một câu chuyện như thế này. Nhưng mà nhiều chuyện trong đó lại rất quen. Cô thì miên man theo câu chuyện do chính mình kể, không để ý bao nhiêu thời gian đã trôi qua. Hết chuyện. Thằng bé xuyt xoa sung sướng. Cô hiểu ngay là mình vừa làm xiếc trên dây và đã sang được tới đầu dây bên kia. An toàn. Cô có cảm giác kiệt sức mà không biết bao giờ mới hồi phục. Mong là thằng bé không đòi thêm chuyện nữa. Cô không còn đủ sức.

Nhưng chính là thằng bé muốn kể. Đến lượt câu chuyện của nó. Nó bảo nó là một con cá đi lạc. Một lần mấy đứa bạn cá rủ nhau đi chơi rồi lạc đường. Đến một nơi nhiều rong rêu đẹp quá, chúng nó mới thi nhảy cao. Nhảy qua những cành rong. Nhảy quá đà thế là nó thấy mình đã nhảy lên bờ cát. Một bà xinh đẹp đi qua bèn nhặt lên. Bà này thích ăn cá. Thấy con cá đẹp bà ta không nghĩ đến việc mang về nuôi trong bể cá vàng mà chỉ muốn

ăn ngay. Bà ta ăn thật. Cầm con cá lên bỏ vào mồm, ực một cái. Con cá bị nuốt chửng vào trong bụng người đàn bà. Tối ơi là tối. Nó mới đập cửa thình thình đòi ra. Không thì ít nhất cũng bật đèn lên chứ. Nó đập mạnh quá, bà kia buồn nôn mới nôn phịch nó ra. Phịch một cái ra mặt cát. Vừa lúc ấy có mấy người đi qua chứng kiến. Bà kia vừa nôn con cá ra tức là bà vừa đẻ ra cá. Bà ta vừa đẻ ra nó. Thế là pháp luật bắt bà ta đem con về nhà mà nuôi. Bà mẹ đem cá về nuôi nhưng cứ nghĩ đến việc mình vừa đẻ ra cá thì lại sợ. Sợ lắm ấy. Thế là một đêm thằng cá đang ngủ thì người mẹ bỏ đi.

Câu chuyện đơn giản vì thằng bé chưa biết bịa nhiều. Cô ngồi nghe và hiểu câu chuyện của nó có một phần sự thật. Chuyện người mẹ bỏ đi chẳng hạn. Chuyện nó bị tạt ở chân khiến người mẹ sợ hãi bỏ đi. Nhưng cô không thể hình dung được thằng bé lại là một con cá. Cho đến khi nó bỏ tám chân phủ ngang hông trở xuống ra. Đúng là một con cá. Đôi chân của nó dính

làm một từ trên xuống đến tận mắt cá. Chỉ có hai bàn chân là tách rời. Hai chân mà là một. Một tấm vải quấn quanh cặp chân dính.

Đẻ con xong, người mẹ kinh hãi bỏ đi ngay. Đưa con để lại cho chồng. Ông cũng choáng váng. Đây là đứa con đầu lòng của ông. Bốn mươi tuổi mới lấy vợ đầu. Không con cái. Bốn mươi chính tuổi lấy vợ lần thứ hai. Đẻ được thằng Cá này. Ông chưa được chuẩn bị để nuôi con một mình. Ông chưa được chuẩn bị để nuôi một thằng người cá. Thằng bé được đưa vào trường trẻ em khuyết tật. Ông đều đặn vào thăm con. Thằng bé biết bò biết nói thì hàng tuần trường cho phép nó về với bố vào chiều thứ bảy. Sáu tuổi thì nó được về nhà từ trưa thứ bảy. Anh xe đón nó về. Chị giúp việc chơi với nó trong lúc bận bịu nấu nướng làm việc nhà. Tối bố mới về, bố con mới được gặp nhau trong phòng ngủ. Cuộc gặp gỡ tại nhà sau một tuần.

Nhưng bố nó không biết kể chuyện. Ông chỉ biết trả lời phỏng vấn và diễn thuyết trên tivi. Ở trường nó nhiều lần được thấy bố trên truyền hình. Nó thuộc diện oách ở trường, nhà mặt phố bố làm to. Nhưng mà bố kể chuyện thì chán ơi là chán. Một người có con chó bécgie to tướng ngày nào cũng dắt chó qua cổng nhà mình, cứ đến cổng nhà mình là con chó dừng lại để đá, để hôm nào đó bố chỉ cho mà xem, bố sẽ bảo người chủ của nó

rút kinh nghiệm giữ vệ sinh chung. Bố nói đến đó thì thằng bé biết là nó không thể trông chờ bố kể chuyện. Nó thèm chuyện. Không có người kể thì nó phải tự nghĩ ra chuyện. Kể một mình. Kể mãi thì thèm có người để nó kể cho mà nghe.

Một chiều chủ nhật, thằng bé ngồi bên cửa sổ nhìn xuống đường. Chị giúp việc đang lúi húi trong bếp. Như vậy là thằng bé có một mình. Nó nhìn qua những song sắt của cánh cổng. Thấy ngay con chó cồng kền như một gã tồ. Tồ ơi là tồ. Tưởng là không có ai nhìn thấy, hấn ta ghéch một chân lên đứng đá ngay trước cổng. Đứng đá đường. Sung sướng chưa, cứ như ở chỗ không người.

- Đá bậy nhé.

Cái loa trên cổng vang lên một câu. Con chó giật bắn người hạ ngay chân xuống. Tí nữa thì hấn vãi đá. May mà nén được. Có ai đâu nhi. Người ở đâu mà cứ như

ma xó.

Thằng Cá nhin cười. Nó bấm điều khiển từ xa cho hai cánh công mở ra. Rất nhẹ nhàng. Con chó thấy mở ra trước mắt một khoảng sân. Đầy cây. Bao nhiêu là bụi cây bụi hoa. Vào trong ấy mà đáì thì tha hồ được quyền chọn. Nó chỉ việc chọn bụi hoa đẹp nhất mà đáì. Chủ của nó thì còn đang đi ở đàng xa. Ông ta yên tâm con chó có rọ mõm, tiêm chủng đều kỳ, nên thả nó đi rông ở phía trước. Con chó quyết định chạy vào trong sân đáì một bãi rồi quay ra cũng kịp lúc chủ đến. Cái người nào vừa bảo nó đáì bậy sẽ không nhìn thấy nó nữa.

Thằng bé đợi con chó bước vào hẳn giữa sân mới bấm cho cánh cửa đóng lại. Con chó ngờ vực quay đầu lại. Ai định nhốt nó thế này?

- Đáì bậy xấu hổ lắm. Không lịch sự văn minh tí nào.

Con chó đã nhìn thấy người nói. Cậu bé đang ở trong khung cửa sổ tầng trên. Cậu ta vừa nói vừa vung tay xuống phía nó như thầy giáo giảng cho học trò.

Con chó vừa ngượng vừa tức. Thằng bé ấy mà ở dưới sân này thế nào nó cũng húc cho một cái ngã lăn kên. Cắn thì không được vì cắn người không có tội là xấu, nó lại đang mang rọ mõm cắn làm sao được. Nhưng tình cảnh của nó lúc này chỉ còn cách tỏ ra thành khẩn biết lỗi. Nhận đi cho xong. Nhận đi cho nhanh. Chủ nó sắp đến rồi mà nó lại mót không chịu được.

- Vào góc vườn mà đáì đi.

Thằng bé hiểu ý con chó và ra lệnh.

Được lời như cởi tấm lòng. Con chó chạy ngay vào góc vườn, chọn bừa một bụi hoa. Không còn hứng mà chọn bụi hoa đẹp như ý định ban đầu.

Chủ của con chó đi đến bên cánh công. Lạ thật. Con chó vừa mới đáì mà đã biến đi đâu? Ông ta ngơ ngác nhìn dọc theo dãy phố, nhìn sang phía bờ hồ. Bất chợt có tiếng thủ thi của một đứa bé. Không phải tiếng nói thông thường mà như là nói trong băng ghi âm, nói qua loa điện.

"Lần sau bạn nhớ đi tiêu đàng hoàng trước khi ra khỏi nhà nhé. Người có giáo dục không ai ra đường đi vệ sinh. Chiều thứ bảy và ngày chủ nhật nếu bạn muốn chơi với tôi thì bạn cứ đến đây. Thôi bạn đi đi".

Cánh cổng bỗng nhiên mở ra như một phép thần. Vòng ới mở ra. Con chó của ông ta từ trong đó lao vọt ra, xâu hổ ghê gớm. Ông tìm cách hỏi mà con chó dứt khoát không tỏ ra một ý gì. Ai mở cổng cho nó vào rồi lại mở cho nó ra, ông ta không sao biết được. Một bí mật của riêng nó.

Bí mật của thằng bé nữa. Từ đó cứ chiều thứ bảy và chiều chủ nhật, con chó lại bắt chủ ra chạy lên trước để đến chuyện trò với chú bé. Thực ra chỉ là mấy câu trao đổi ngắn ngủi. Cũng không phải là trao đổi, chỉ có chú bé nói, nó nghe, tỏ ý tán đồng hoặc là không. Con chó từ ấy cũng không chịu ra đường đi đái nữa. Trước khi đi dạo với chủ, nó bao giờ cũng nhớ vào toa lét đi vệ sinh. Một con chó lạ kỳ, chủ nó nghĩ. Lúc chạy vào trong sân nghe chuyện của thằng bé, con chó không còn phải tăm tia xem có bụi cây nào hay hay đái một bãi chơi. Nó hoàn toàn tập trung nghe chuyện chú bé.

Một hôm nó nghe chú kể chuyện về một cô bé nhảy nhót trên những phím máy chữ. Phải nghe làm mấy buổi vì thời gian mỗi buổi của nó không có nhiều. Truyện nhiều kỳ. Con chó theo được hết tất cả các kỳ phát hành. Cho đến ngày cuối cùng, con chó định ra hiệu hỏi xem tác giả là nhà văn nào, vì sao một câu chuyện như thế mà nó chưa nghe bao giờ. Chưa kịp hỏi thì chú bé nói trước:

- Dạo này có một cô tiên đến nhà tớ. Cô ấy là người kể chuyện tuyệt vời.

4.

Cô không hề biết trước rằng đời mình sẽ có lúc phải kể chuyện. Còn phải gọt giũa thành một kỹ năng. Một sức hút lạ kỳ khiến chiều thứ bảy và chiều chủ nhật nào cô cũng đi qua căn nhà ấy. Đi qua và ngóng lên cửa sổ tầng hai. Thằng bé đã ở đó trông ngóng. Nó chào cô qua cái loa trên cổng. Cái loa nhỏ xíu gắn trong tường, lại ở tầm cao quá đầu người, không mấy ai phát hiện ra. Cô không thích cái loa. Tiếng người truyền qua đấy rọt rọt méo âm méo tiếng. Nhưng nó phương tiện tiếp xúc từ xa với thằng bé. Sau đó

cánh cổng mở ra, cô bước vào trong sân rồi thì thôi, cái loa chấm dứt vai trò, nó không còn gây khó chịu.

Cô bước qua khoảng sân vào nhà, đặt bước lên những bậc cầu thang như bà chủ. Minh sẽ là bà chủ trong gia đình này. Minh cũng là cô công chúa bị đánh tráo nay tìm lại được gốc gác đích thực. Bố thằng bé là một nào đó tên Víp. Mẹ nó bỏ đi đã được bảy năm. Cô sẽ thay mẹ nó trong căn nhà này. Chưa biết mặt ông Víp mà cô đã tự sắp xếp trước đầu ra đấy. Muốn cha thì phải yêu con. Ngược với những anh chàng tiến thân đào mỏ, muốn lọt vào nhà giàu nhà có máu mặt, muốn dựa thế lực cha thì phải yêu con gái ô mai xấu của ông ta. Muốn dựa gốc thì phải yêu cây. Chăm sóc nâng niu trái trên cành. Thâm tâm cô tự thấy việc thằng Cá tạt nguyên là số trời dun dủi. Cô sẽ không tỏ ra sợ hãi ngại ngùng khi chăm sóc nó. Trước mặt bố nó hành động của cô sẽ có sức chinh phục mạnh. Dần dần cô còn đến thăm thằng Cá ở trường, vào những ngày trong tuần, không đợi đến cuối tuần khi nó được về nhà. Mỗi lần gặp là một chuyện. Hoặc là phần tiếp theo của câu chuyện lần trước kể dở dang. Chuyện nhiều kỳ. Cô phải đọc tất cả các loại cổ tích. Cô phải nghe ngóng chuyện thời sự, chuyện đường phố để đem vào những câu chuyện thần tiên hơi thở thế sự. Như cái chuyện ăn cắp bản quyền gương mặt chẳng hạn.

Tất nhiên là sau lần gặp gỡ đầu tiên, thằng Cá đã kể hết với bố. Nó kể lại cho bố nghe chuyện cô bé đánh máy. Ông thấy câu chuyện linh tinh thế nào. Ông quan tâm hơn đến việc một cô gái đã làm cho thằng bé mê mẩn. Ông bị rung động. Người đàn ông đăm đuôi vì con bao giờ cũng có chút tính đàn bà sâu thẳm. Yêu cái người mà con mình yêu mến. Chưa gặp đã yêu.

Một buổi chiều cô nán lại lâu hơn một chút. Họ gặp nhau. Cô bất ngờ. Ông Víp chính là người đàn ông kịp đến chi viện cho cô bắt nhà văn hóa lớn ký vào biên bản. Hôm ấy ông đã giải thoát cho cô khỏi tình cảnh trở trêu khi lão già cứ nhùng nhằng với con cu lấp ló.

Lão già ký xong thì ông Víp cũng đi luôn. Cô cũng vội thoát ngay khỏi hiện trường. Định mệnh. Chỉ có thể lý giải như thế cho lần gặp thứ hai

này. Giữa hai lần gặp thì đã có quyết tâm của cô. Cô sẽ lấy bằng được bố của thằng Cá. Bất kể hình thức của ông ra sao. Ông có đôi chân dính như chân thằng bé thì cô cũng lấy. Một ông Víp cơ mà. Đâu cứ nhất thiết phải có tình yêu mới lấy được nhau. Đàn ông thì cô khó mà yêu cho được.

- Ô, hóa ra anh là bố cháu Cá.

Cô thốt lên khi người đàn ông xách cặp bước lên cầu thang.

- Cô tiên kể chuyện đây sao?

Ông nheo nheo mắt hỏi. Cái nheo mắt hóm hình như hôm bắt nhà văn hóa lớn. Nhưng rõ ràng là ông không nhớ chuyện ấy. Ông không nhận ra cô. Với người đàn ông này cô chỉ có ý nghĩa ở chỗ đã chinh phục được thằng bé. Còn cái kỷ niệm oái oăm ngoài đường chẳng nghĩa lý gì. Cô bắt nhậ điều đó. Cô quyết định từ nay chỉ sắm vai cô gái có ý nghĩa. Không rườm rà phân tán sang bất cứ một hình ảnh nào khác. Thằng Cá là con đường ngắn nhất để đến với trái tim ông Víp.

Con đường ngắn nhất. Bao nhiêu là câu chuyện dài phải kể trên con đường ngắn ấy. Nàng Sêhêradát kể chuyện nghìn lẻ một đêm để tự cứu mạng, nàng không kể được thì vua chém nàng chết. Cô kể chuyện để lấy bằng được ông Víp, cô không kể được thì cô không lấy được chồng có thể lực. Cô cảm thấy rằng ông đã cắn câu. Ông cứ ra vào loanh quanh chỗ hai cô cháu ngồi chuyện trò. Ông đâu có thích chuyện thần tiên, không thích tất tần

tật những loại sách hư cấu mà ông gọi là bịa đặt. Đời ông chỉ quen với thứ văn báo cáo. Ông lảng vảng quanh chỗ hai cô cháu như cá mập vờn môi ngon. Ông tập nghe những chuyện thần tiên bịa đặt chẳng qua là vì cô.

Đời ông trưởng thành lên từ cán bộ đoàn cơ sở. Thời sinh viên đã làm cán bộ đoàn. Những chàng nàng học giỏi thì đã đắm chìm hết vào bài vở vào nghiên cứu, chẳng thiết bất cứ một cái gì xung quanh. Công tác xã hội dồn hết lên lưng mấy kẻ như ông. Quanh năm lao vào tổ chức các chiến dịch các cuộc phát động các kỳ làm báo tường liên hoan văn nghệ. Dạy vũ quốc tế cho thanh niên sinh viên. Ngày ấy nhảy van nhảy tăngô nhảy đitxcô còn bị coi là tư bản đòi truy. Vũ quốc tế là một thứ thỏa hiệp giữa múa hát với nhảy nhót Âu Tây, được chấp nhận là hình thức chính

thống cho thanh niên. Anh cán bộ đoàn được đi tập huấn vũ quốc tế rồi múa hát tập thể về dạy lại thành phong trào. Anh nhảy nhót ca hát thuần thực. Anh hăng hái huy động được quần chúng trong mọi dịp lễ lạt. Anh được ưu tiên nâng điểm thi một số môn. Tốt nghiệp thì được trường giữ lại. Không giữ lại để giảng dạy vì chuyên môn anh yếu. Giữ lại làm cán bộ đoàn chuyên trách của trường. Con đường hoạn lộ bắt đầu thẳng tắp tuần tự. Không có con đường nào hanh thông hơn thế. Đi theo đường nghiên cứu chuyên môn thì váng đầu mờ mắt còn lâu mới đến đích. Một thời gian sau anh được nhắc lên làm cán bộ thành đoàn. Một thời gian sau anh lên trung ương đoàn. Từ trung ương đoàn anh được điều sang các bộ. Anh thành ông Víp. Anh là tấm gương phấn đấu cho mọi công dân bình thường. Nơi ba chục năm chiến tranh kể từ khi có nền dân chủ cộng hòa, chín mươi phần trăm trí thức đều nung qua lò lửa chiến tranh thì anh không một ngày đi lính. Nơi chín mươi phần trăm trí thức khởi điểm từ đại học thì anh khởi điểm từ cao đẳng. Đâu có cần gì xuất sắc sáng chói nổi trội.

Ông Víp quanh quẩn ra vào chỗ hai cô cháu. Thỉnh thoảng ông xin lỗi cắt ngang. Này cô, vì đàn em thân yêu là một sự nghiệp dài lâu. Nhắm mắt. Cái nhắm mắt như làm tình khiến cô giật mình, cái nhắm mắt hoàn toàn đối nghịch với nội dung câu nói, nếu như không nói là cấm kỵ. Sự nghiệp dài lâu cho nên chúng ta không thể nóng vội đốt cháy giai đoạn. Nhắm mắt. Đốt cháy giai đoạn cho nên chúng ta hãy tạm nghỉ để vào ăn tối.

Mời vào ăn cơm. Mời sang phòng gia đình xem một bộ phim hoạt hình từ đĩa DVD. Ông có nhiều lý do để lái hai cô cháu vào một chương trình mà ông muốn thưởng thức cùng họ. Cô chỉ thấy những lúc ông lượn lờ là ông cuống lăm rồi. Lại còn nhắm tịt mắt khi diễn đạt một câu nữa chứ. Ông vẫn nhắm mắt như vậy trước công chúng, nhưng trước mặt cô cái nhắm mắt lại như một gợi ý xác thật. Khoan đã. Không đi đâu mà vội. Ông càng hăng thì cô càng hăm. Ông càng cà cuống thì cô càng dè dứ. Kể chuyện cho thẳng Cá muện đến mấy thì chín giờ tối là cô ra về. Hẹn gặp lại các bạn trong buổi đọc truyện đêm khuya sau. Kỳ sau đăng tiếp. Con gái nhà tử tế không về nhà sau chín giờ tối. Xưa nay cô vẫn thế. Học ban đêm

hay làm thêm thì lúc ấy cũng xong cả rồi. Chín giờ tối là cái giờ của phẩm hạnh. Chín giờ tối là ranh giới phân biệt con nhà gia phong với con nhà bình dân hạ cấp buồng tuồng.

Chín giờ tối cô ra về. Ông tiễn cô xuống tận cổng mở cổng cho cô ra. Thằng Cá thò đầu ra trên cửa sổ vẫy theo cô.

Một buổi tối nó phải chờ lâu hơn một tí. Lâu hơn chừng năm phút theo tính toán của nó. Năm phút. Không hiểu có việc gì ở chân cầu thang. Năm phút sau mới thấy bố nó và cô từ nhà dưới bước ra khoảng sân.

Cô ra cổng rồi mà bố nó vẫn đi tiễn theo một đoạn đường. Cái khoảng năm phút hai người dừng lại ở nhà dưới vừa đủ cho một cái hôn dài. Cô quyết định hôm nay là thời điểm chín muồi. Không dền dừ nữa mà dao đã chém đá. Lờn thề sắt son. Phập. Cô để cho môi ông bập vào môi cô. Trượt ra. Phập một lần nữa. Lần này thì không trượt đi đâu được. Ông nhắm tịt mắt lại như đang diễn thuyết. Diễn thuyết. Ý nghĩ này làm cho cô tỉnh hẳn ra. Cái hôn chỉ còn là sự chịu đựng. Chỉ là một chi tiết quan trọng trong kế hoạch.

Đám cưới không phô trương ồn ào. Đúng bản tính của cô. Rất cần khoe nhưng khoe một cách kín đáo. Cô đã trở về với giới thượng lưu của mình. Cô đã lên đời bà mệnh phụ phu nhân thực sự chứ không chỉ còn là hoang tưởng như lâu nay. Khoe. Gửi cả nghìn cái thiệp báo hỉ. Cho thiên hạ biết cô nay là vợ của ông Víp. Nhưng khách mời đến đám cưới chỉ chưa đến một trăm người. Như một cái đám cưới Tây, cô dâu chú rể và một ít người đến làm lễ ở nhà thờ là xong. Lễ cưới của cô thì ở một khách sạn sang trọng. Mười một vị bộ trưởng và ba vị trên bộ trưởng. Các mađam của họ. Trang trọng và rất đúng mực. Chính xác là một lễ cưới cao sang. Cao và sang.

Cao và sang cũng là căn cứ của gia đình bố cô. Họ nội có con gái ba mươi tư tuổi lấy chồng, mừng quá đi chứ. Chồng sang. Nhưng gia đình cô mới căn cốt là sang. Mừng nhưng không hớn hở phát rồ lên. Vinh hạnh nhưng không treo ảnh con rể là bộ trưởng ở phòng khách. Bên ấy quyền cao chức trọng thì bên này đại gia trí thức. Đâu phải loại quê mùa giàu xổi mà thích đánh tên mình với người nổi tiếng, chơi với người nổi

tiếng bằng mọi giá. Họ cũng không phải loại thấy cái gì lờ loẹt rục rờ thì lóa mắt, nghe cái gì vang lừng thì choáng. Sâu xa thì cô cũng thế, cô cực ghét đám đồng nghiệp bám theo kẻ có danh, tốn thời gian công sức để cung phụng kẻ có danh, một thứ mua chuộc lấy phiếu ghi điểm với đời. Nhưng cô tóm bằng được ông Víp chỉ là cách để trở lại với nơi quyền quý mà mình xứng đáng. Cho nên cô cũng bằng lòng với thái độ của bố và gia đình bên nội. Đón chào con rể thật là vui vẻ, nhưng đằng hoàng, chẳng việc gì mà cuống lên. Chẳng việc gì mà phải khoe phở khoe phường. Cũng chẳng tìm cách quấy rầy nhờ vả. Nhưng đôi khi không tránh được những trục lợi mà mình vô tình tiếp tay. Một ông cậu của cô sống ở tỉnh lẻ bao lâu chẳng thấy mặt. Một nhạc sĩ xuất thân từ ông sửa xe máy. Dầu mỡ nhem nhuốc mãi rồi một ngày bập bùng cây ghi ta bôi lem nhem lên năm dòng kẻ nhạc. Cũng ra được mấy bài hát nịnh tai. Thành linh vợ được cô cháu lấy ông Víp. Cậu mời ngay hai cháu về nhà cậu chơi. Chiều cậu. Cậu báo với chính quyền địa phương có kế hoạch an ninh từ mấy hôm trước. Công an bảo vệ dẹp đường. Chính quyền và dân chúng đều choáng vì ông Víp đích thân đến thăm cậu. Từ đó đi đâu cậu cũng xách cái ca táp vỏ cứng kiểu Nga. Trong ca táp có mấy ca khúc mới viết và bộ ảnh cậu chụp với ông Víp đến thăm nhà. Giơ ra. Một tay ca khúc mới. Một tay ảnh ông Víp. Ông giám đốc sở văn hóa đưa tay nhận ca khúc ký xoẹt cho phổ biến rộng rãi. Phát thanh truyền hình tỉnh lưu truyền. Trung tâm băng đĩa sản xuất. Các ca sĩ tỉnh đi đâu cũng hát. Ông cậu lại giơ ra. Một tay tờ đơn. Một tay ảnh ông Víp. Ông giám đốc sở địa chính đưa tay nhận tờ đơn ký xoẹt một cái. Một lô đất ở bãi tắm mới mở. Tác đất tác vàng.

Một bài học cho chị điều chỉnh hành vi. Không phải ai mời chơi cũng đến. Không phải ai xin đến thăm cũng cho đến thăm. Những cái bẫy giăng ra khắp nơi, ở cả những nơi cò con ít ngờ nhất.

Chị tìm tiểu thuyết cho chồng đọc. Lâu lâu đọc một cuốn. Bụng dạ chưa quen, nhồi ngay một lúc chết vì bội thực. Không phải ngẫu nhiên mà nhiều chính khách phương Tây khuyên đồng nghiệp đọc tiểu thuyết. Vào tiểu thuyết là được sống nhiều cuộc đời khác. Cuộc đời ta chỉ có một, hữu hạn, đọc tiểu thuyết ta có thêm kinh nghiệm của nhiều cuộc đời, vô tận.

Cuốn sách giúp ta được sống nhiều lần, chẳng tội gì. Đây là đang nói những cuốn tiểu thuyết hay và có ích. Nhưng nếu đắm chìm triền miên trong tiểu thuyết thì cũng có thể ghê tay, định giờ súng lên lại bỏ súng xuống, định làm thẳng tay lại chùn tay, tóm lại mãi mê tiểu thuyết có thể làm chính khách ngại hành động. Không hành động. Quá nhạy cảm thành ra chân chừ. Nhưng đó là với người mỗi tháng đọc nhiều hơn một cuốn. Chồng chị còn lâu mới đến mức ấy. Ban đầu chị kèm ông cố gắng hai tháng một tiểu thuyết là tốt lắm rồi. Tấm gương soi điều chỉnh hành vi đấy chứ đâu. Người đọc tiểu thuyết chắc chắn không bao giờ vừa diễn thuyết vừa nhắm mắt như ông. Đọc xong ông có nhiệm vụ kể lại cho chị và thằng Cá nghe. Đó là một trong những lý do chị buộc ông đọc sách.

Có lần ông thần thờ mất cả một ngày chủ nhật. Ông vừa đọc xong cuốn tiểu thuyết về thân phận những người Việt làm ăn ở Đông Âu. Mẹ thằng Cá cũng ở bên ấy. Cuốn sách bắt chợt gọi cho ông nhớ tới chị ta. Chị ta bỏ sang bên ấy mở một hiệu tạp hóa. Làm ăn cùng với tình nhân. Đánh hàng từ nhà sang rồi buôn hàng từ bên ấy về. Không cần quá giỏi tiếng địa phương. Làm ăn trong khu chợ chỉ toàn là người Việt. Có rất nhiều người Việt sang đây cả vài chục năm vẫn không biết một câu tiếng Tây. Hai chục năm làm cửu vạn, chạy chỉ chỏ, buôn nước bọt lẳng nhẳng trong khu người Việt cần gì tiếng Tây. Ăn cắp vặt từ cửa người Việt cho đến ăn cắp kha khá trong siêu thị cần gì tiếng Tây. Chị ta cô kế toán ở nhà sang đến đây là bà chủ tạp hóa cần gì tiếng Tây. Mới năm ngoái chị ta gom góp cùng tình nhân về thăm nhà một chuyến. Bí mật. Tung tin trong khu chợ là đi lên khu nước nóng chữa bệnh. Hầu như đi tay không. Hàng thì đã đóng hòm gửi về từ trước. Hai ngày trước khi lên đường, họ lén lút đến ở nhờ một nhà tin cậy. Thế mà bị cắt vó. Bọn maphia người Việt. Chúng gọi là cắt vó. Nhắm vào những kẻ sắp về thăm nhà có tiền vàng giắt trong người. Đập chết tình nhân của chị ta. Đập chết cả hai vợ chồng chủ nhà. Chị ta lúc ấy đi mua hàng. Thoát. Dân địa phương rất kinh những băng cướp châu Á. Đập chết người rồi. Người chết đứ đừ rồi. Chưa thỏa. Trước khi đi chúng còn cắt mũi khoét mắt. Tình nhân của chị ta khi sống bao nhiêu là bạn bè chiến hữu đôi tác. Bàn nhậu thường xuyên là nơi đoàn kết quốc tế tư sản. Chết rồi chẳng có

ma nào. Chị ta phải đi lạy van các chiến hữu. Chẳng chiến hữu nào chịu mang giúp bình tro về nước. Chị ta phải cầu cạnh các bạn bè. Chẳng bạn bè nào chịu. Lãng. Chuồn chuồn. Chị ta mang bình tro ra sông đổ xuống. Sông xừ người một năm mấy tháng đóng băng, nhưng sông nào mà chẳng ra biển, biển nào chẳng hòa vào nhau. Một ngày nào đó một mảnh con con lưu lạc sẽ về lại với biển Việt sông Việt đất Việt. Chị ta bỏ đi đâu mất. Có thể là sang một nước châu Âu khác, lại buôn bán trong một cộng đồng Việt Nam ở đất khác. Nhưng từ đó không ai nhìn thấy chị ta.

Ông biết chuyện không khỏi bản thân. Một cuộc đời trầm luân. Rất có thể chị ta không còn đủ tiền mua vé mà về. Rất có thể chị ta không có giấy phép cư trú, sống lẩn lút thì không thể ra mặt mua vé máy bay. Chị phân tích cho ông Víp biết như thế. Chị cùng ông sẽ nhờ bạn bè ở Đông Âu tìm cho được chị ta. Tìm được rồi sẽ biết chị ta cần gì để giúp.

Ông Víp càng tin đây chính là người đàn bà của đời mình. Ba lần lấy vợ mới lấy được đúng người. Hóa ra cũng là một đời lầm lạc. May mà rốt cục ông cũng tìm được vợ cho mình. Tìm được mẹ cho thằng Cá. Các thầy cô ở trường trẻ em khuyết tật cứ đồng thanh xuýt xoa kiếm đâu ra được người đàn bà thương con chồng như vậy. Thương thực lòng chứ không phải như một số mađam biểu diễn còn hơn nghệ sĩ nhân dân. Ông nghe mát mặt. Chị nghe mà hời lòng hời dạ. Vì người người chẳng phụ công, yêu người người sẽ vui lòng yêu ta.

Cho đến buổi sáng ấy, chị trở về lôi được thằng Cá từ dưới bể bơi lên. Người Cá ngập trong bể nước toàn lá rụng chưa vớt. Rất giống một cái ao bèo tầm thường.

5.

Tình trạng của thằng Cá buộc bác sĩ phải nói thật. Không giữ được lâu. Kiệt sức. Bệnh thần kinh. Những biến chứng lạ gì gì chị không hiểu hết. Ba ngày ba đêm một mình chị với nó trong bệnh viện. Trông thì cũng chẳng làm được gì nhưng khuấy mặt đi thì lòng không yên. Thế là cứ ngồi trông. Ban ngày có thêm anh xe đổi ca. Cô giúp việc đổi ca. Nhưng ban đêm thì chị phải ở lại.

Chị không nghĩ là thằng Cá sẽ đi. Những lúc tỉnh táo nó vẫn đòi nghe chuyện. Phải nghĩ ra chuyện mà kể. Có lúc chị đã kể chuyện về con chó bégiê ở khu nhà cũ. Thằng Cá xa nó nửa năm rồi, từ lúc cả nhà chuyển đến biệt thự mới. Biệt thự mới chị không cho lắp cái loa ở cổng. Biệt thự mới xa cách hẳn hàng xóm. Biệt thự mới không có con chó nào đi qua mà chuyện trò. Ngồi ở tầng hai thằng Cá cũng không thể nhìn xuống đường như ở nhà cũ. Chị sáng tác chuyện con chó tìm đến nhà cũ của họ, nó hỏi gia đình ông Tây thuê nhà, nhưng ngôn ngữ bất đồng, họ tưởng nó đến nhận họ nhận hàng nên đã đuổi nó đi. Trông nó rất Tây mà. Trong người nó còn mang dòng máu Tây, nó cũng là kẻ lưu lạc, nhưng nó không hề muốn tìm về chốn cũ. Nó bằng lòng với thân phận nó hiện tại. Nó là thế hệ thứ hai thứ ba thứ n rồi. Nó không còn là ngoại kiều. Tóm lại là nó chỉ đến hỏi thăm thằng Cá. May mà có người giúp việc hiểu được nó. Chị này trả lời qua loa cổng. Nó xin được địa chỉ mới của thằng Cá và hẹn sẽ đi thăm trong một ngày gần đây. Trên giường bệnh thỉnh thoảng thằng Cá lại hỏi xem con chó có đến không. Người ta có gây khó khăn không cho nó vào phòng bệnh hay không? Anh xe lác đầu. Cô giúp việc cũng lác đầu. Họ không biết kể chuyện nhưng họ sẵn sàng hỗ trợ cho những câu chuyện

chị kể. Ca của chị giúp việc, thằng Cá cũng hay hỏi han.

- Chị ơi vì sao?

- Sao cái gì?

- Sao cái mặt chị sưng thế?

Thằng bé ồm mà quan sát vẫn tinh.

- Chị bị tát em ạ.

Chị giúp việc thật thà nói.

- Năm ngoái chị bị tát rồi mà. Trí nhớ thằng bé vẫn tốt.

- Năm ngoái người khác tát em ạ.

Im lặng hồi lâu. Như là thằng Cá đang tự giải thích một điều mà nó coi là tế nhị. Cô giúp việc cũng im lặng một lúc. Rồi cô hỏi thằng Cá có nhớ những quả bóng, những bao cát treo lơ lửng mà các võ sĩ quyền Anh vẫn tập đấm hay không? Đấy, mặt chị cũng giống cái bao cát ấy. Một người tát

được một cái là gây phản ứng dây chuyền cho những người khác cũng muốn tát. Cô không kể chuyện cô có hội Ôsin của mình. Chơi với nhau vui, đoàn kết nhất trí cung cấp cho nhau thông tin về chủ nhà. Cung cấp cho nhau kinh nghiệm xử lý mọi tình huống với chủ nhà. Nhưng giữa đám bạn bè với nhau cô cũng hay đưa chuyện. Con này thích thằng kia mà thằng kia đã có vợ. Thằng nọ haiphai nhưng vẫn tằm tia con ấy. Năm ngoái thằng có vợ đến tát vào mặt cô. Vừa rồi thằng haiphai lại đến tát nốt vào má bên kia. Cô tung tin là hai thằng ác dân định giờ trò không được nên đánh trả thù. Hội bạn bè gọi cô là con thợ thêu, tẩy chay cô, đuổi cô ra khỏi nhóm. Cô là nạn nhân của cái mồm leo bẻo. Chuyện gì cô biết thì cả Hà Nội sẽ biết. Bạn bè hải hùng, cứ thấy cô từ xa là lảng là chuồn.

Chuyện này mà kể cho thằng Cá nghe thì thảm quá. Thành ra cô chỉ dừng lại ở chỗ so sánh mặt mình với cái bao cát tập đấm của võ sĩ quyền Anh. Phần còn lại thằng Cá phải tự nghĩ lấy. Không nghĩ được đâu. Nó chỉ cảm thấy đó là một câu chuyện u ám. Chỉ đến khi chị đến đòi ca cho cô giúp việc, thằng Cá mới tươi lên được. Chị kể chuyện người cá. Ngày trước chị đã kể chuyện nàng tiên cá của Andécxen rồi. Cô tiên cá mê hoàng tử trên bờ mà phải đổi cho mục phụ thủy giọng hát của mình, mục liền biến cái đuôi cá của cô thành đôi chân để cô đi đến gặp hoàng tử. Từng bước chân đi trên mặt đất đau như dao cắt. Hoàng tử cũng không hiểu được tình yêu của nàng tiên cá câm lặng.

Nhưng chuyện người cá chị chưa kể cho thằng bé bao giờ. Ở một nước Nam Mỹ xa xôi có vị bác sĩ thiên tài lắp cho chú bé da đỏ một cái mang cá mập. Chú bé bị bệnh phổi khỏi bệnh và từ đó vừa có thể sống trên cạn bằng phổi, vừa sống dưới nước bằng mang cá. Chú ngao du dưới biển sâu, cười trên một người bạn cá heo mà chú gọi là ngựa biển. Chú lớn lên thành một chàng đẹp trai. Thịnh thoảng chàng lên bờ để gặp một cô gái chàng thầm yêu trộm nhớ. Một lão nhà giàu cưỡng đoạt cô gái làm vợ. Lão rình bắt người cá để làm nô lệ mò ngọc trai cho lão. Bị tố cáo, cả người cá và ông bác sĩ cha nuôi của chàng đều phải ra toà vì tội thí nghiệm lắp mang cá cho người. Người cá bị giam lâu trên đất liền nên hai lá phổi yếu ớt của chàng

bắt đầu hồng. Một đêm viên cai ngục chịu ơn bác sĩ đã tổ chức cho người cá vượt ngục. Anh chạy ra đến bờ biển, chia tay người yêu cũ rồi xuống biển bơi đi một nơi xa hẳn. Một nơi nào đó có bờ vịnh tuyệt đẹp. Nơi không có những kẻ giăng lưới bắt chàng làm nô lệ mò ngọc trai. Nơi không có những kẻ bắt giam chàng vì chàng có quyền vừa sống làm người vừa được làm cá.

Tiểu thuyết của Bêlaiệp chỉ chỉ còn nhớ được như vậy. Đêm đã khuya mà thằng Cá vẫn đòi nghe tiếp. Chị đành kể chuyện hậu người cá. Tức là khi người cá bình an đến được một đất nước khác. Một đất nước có vịnh Nha Trang là vịnh đẹp thế giới. Chàng biết là mỗi bước chân đặt lên bờ là như giẫm phải mảnh chai mảnh sành. Nhưng chàng vẫn bằng lòng để cho bà tiên thay hai lá phổi vào chỗ mang cá của chàng. Từ đó chàng lên bờ. Để không phải chịu đau đớn mỗi bước đi, chàng chấp nhận cho hai chân dính liền lại. Chỉ một thời gian mà thôi. Chỉ là một chuyến du lịch. Đi thăm thú đòi sống con người mà chàng đã từng sống. Từng có cả người yêu. Bao giờ chàng đọc hết nghe hết nghìn lẻ một câu chuyện thì chàng sẽ tự thấy là đủ. Chàng là người đi sưu tầm chuyện của cõi trần. Sưu tầm đủ nghìn lẻ một chuyện thì chàng sẽ ra bờ biển để đòi đòi người lấy lại đời cá.

Thế là chàng bắt đầu khiêu vũ trên những cuốn sách. Đêm đêm chàng mò vào thư viện và bắt đầu nhảy hết từ cuốn nọ sang cuốn kia. Nhảy van trên sách của Vonte Giuyn Vecơ Vũ Bảo, nhảy đixcô trên truyện của Đicken Đoàn Lê, nhảy phoocxtrot trên sách của Fôôcơ Phạm Thị Hoài, Phan Thị Vàng Anh, híphóp trên Hêminguây Hồ Anh Thái, nhảy brêch trên kịch Bectôn Brêcht thơ Brôtxki truyện Bảo Ninh, nhảy lăckiluc trên truyện Lê Minh Khuê, nhảy nătrecko trên Nguyễn Huy Thiệp, Nguyễn Thị Thu Huệ Nguyễn Ngọc Thuận, nhảy theo điệu roóc trên Romác, kịch hát trên Milan Kundera. Những cuốn sách ấy được cái biết chơi biết đùa. Chúng cũng nhảy nhót tung búng cả lên hưởng ứng cuộc khiêu vũ. Khi chàng kiệt sức gục xuống thì những cuốn sách hợp lực đẩy xe lăn đưa chàng về phòng ngủ. Sách không bao giờ tự giờ sách. Chúng chỉ đứng ép sát vào nhau như cá xếp trên giá sách. Chúng chỉ nằm ngửa tênh hênh hay úp mặt trên bàn. Chúng chỉ ở tư thế chờ người đến giờ.

Mà chuyện du lịch trên mặt đất của chàng chỉ kết thúc khi chàng đi qua nghìn lẻ một câu chuyện.

Một con chó đến giúp người cá. Nó có nhiệm vụ mỗi ngày đi qua nhà chàng một lần và kể lại tất cả những chuyện mắt thấy tai nghe ngoài kia. Chuyện có hai người bị bỏ quên trên căn hộ chung cư phải ninh giày ninh cá cảnh để ăn. Chuyện ông hoạ sĩ trồng chuối đăng trí bỏ ngang bữa ăn để bay vào Sài Gòn. Cho đến chuyện nhà văn hoá lớn mắc bệnh đái đường. Tất nhiên con chó lờ đi chuyện có một thời nó cũng đái bậy. Kẻ văn minh cần được người đời bỏ qua cho một quá khứ không văn minh.

Thấm thoát chàng người cá đã gom đủ nghìn lẻ một chuyện trên đất liền. Một hội đồng thẩm định được lập ra để giúp chàng kiểm kê. Thành viên hội đồng toàn là những bà tiên. Đếm. Một hai ba. Trăm linh một trăm linh hai trăm linh ba. Nghìn lẻ một nghìn lẻ hai nghìn lẻ ba. Thừa. Thừa quá nhiều. Sức chàng chỉ mang nổi đúng nghìn lẻ một chuyện. Người mãi đi gom góp hiếm khi nghĩ chuyện tính đếm. Người giỏi tính đếm thì không biết gom góp, chỉ giỏi bắt người ta bỏ lại một số lượng quá cước. Giống như cảnh xử lý hàng quá cước ở sân bay. Biết bỏ cái gì mang cái gì bây giờ. Người góp nhặt bao giờ cũng tiếc.

Chính hội đồng lại quyết định giúp chàng. Bỏ lại tất cả những câu chuyện sản xuất trong nước. Nội hoá. Thói thường dưới biển cũng như trên trần, hàng ngoại vẫn được chuộng hơn hàng nội. Thôi nhé, đã quyết định. Hàng nội bỏ lại. Toàn bộ những câu chuyện nội bị đóng thùng niêm phong trả về.

Chàng oằn lưng công những câu chuyện ra đến bờ biển thì cô công chúa đuổi theo. Ngày xưa cô là cô bé gò lưng đánh máy chữ. Bây giờ cô là công chúa xinh đẹp tuyệt vời. Dàn nhạc giao hưởng để ra theo. Họ cứ thế mà biểu diễn ngay trên bãi biển. Giọng cô công chúa cao vút lên. Àà hắc hắc hắc hắc. Àà hắc hắc hắc hắc. Chàng người cá giật mình đánh rơi hết nghìn lẻ một chuyện xuống bãi cát. Giờ về biển đã điếm. Mặt trời đã bắt đầu mọc lên ở phía đông. Chàng chỉ còn kịp thời gian để lao xuống. Thôi. Ở đâu thì sẽ nghe chuyện ở đấy. Dưới biển cũng có muôn vàn chuyện lạ.

Chuyện những con chim đậu trên những cành san hô cành rong biển chẳng hạn. Dưới biển thì lũ chim đậu trên cành thực ra là cá.

Sau này nghĩ lại chị vẫn tiếc là câu chuyện cuối cùng chị cho thằng Cá mang theo không đặc sắc lắm. Nó có quá nhiều chất ngụ ngôn mà hơi ít chất thần tiên. Nhưng những điều mà rút cục một đời người mang theo hình như bao giờ cũng nhiều chất ngụ ngôn.

VĨ THANH

Chuyện chưa có trong mười lẻ một đêm

Một năm sau. Biết tin có triển lãm của nhóm Ngũ Hồ ở một làng quê phía Nam Hà Nội, chị tìm xuống. Báo chí quảng cáo trước là triển lãm ngoài trời. Một đám rước. Năm mươi bức tranh sơn dầu do năm mươi người khiêng nổi thành một hàng dọc. Mỗi bức rộng một mét dài một mét rưỡi. Năm mươi bức liên hoàn sẽ tạo thành một hành trình văn hoá phương Đông.

Treo dê bán đúng dê. Không có gì sai khác với quảng cáo. Thoạt nhìn thì như một cái hội làng. Một đám rước thành hoàng làng đi trước, đủ cả kiệu cả lọng cả mâm cúng. Máy ông già bộ đội kỹ sư bác sĩ về hưu khăn đóng áo dài tề. Máy bà phe phẩy trên phố về đi cùng máy bà nông dân áo dài vàng gắn kim sa đội khăn cổ trang cải lương. Đám rước kéo một đoàn dài cả cây số đi trên đê trông cũng ra một cái hội làng mùa xuân. Các cụ già bảo đấy

là vẽ vời ra. Ngày trước không nhất thiết làng nào cũng phải mở hội. Làng nào không mở hội thì có thể sang làng bên xem nhờ. Giờ thì làng nào cũng làm hội. Gà tức nhau tiếng gáy. Không gáy theo thì sợ nó coi mình kém mình đụt mình lép vế. Đè máy ông về hưu có chữ ra mà tề. Không tề được thì thuê đội tề chuyên nghiệp. Kiệu gì thì cũng ra một cái hội làng oách chẳng kém ai. Làng giàu có hội. Rộn rã chào mừng một năm ăn nên làm ra. Làng nghèo cũng có hội. Tung bưng ồn ã xua bớt đi phiền muộn thất bát ngày thường. Một liều thuốc giảm đau cho một vết sưng tấy. Một cuộc vui cho quên những eo xèo tham những cường hào. Đánh đu gà chọi thổi cơm thi leo cột mỡ. Vui vẻ trẻ trung để mà quên bớt đi.

Sau cái đám rước hội làng mới đến đám rước triển lãm. Cả hai đám rước đều nằm trong kịch bản như một kết cấu hoàn chỉnh. Hội làng mở giữa mùa xuân. Hội làng đi trước mở màn cho triển lãm đi sau. Đoạn kết nối giữa hội làng và triển lãm là một cuộc diễu hành nho nhỏ của đám thiếu nhi.

Con trai áo nâu quần nâu, con gái áo cánh nâu váy đen kẹp tóc. Đứa đi đầu dắt năm con gà. Đứa đi tiếp theo dắt năm con chó. Đứa đi sau dắt năm con lợn. Năm con một đều có dây buộc cổ, được đóng vào gióng tre như một cỗ xe nhiều ngựa, không chạy đi đâu được. Con gì cũng năm, nhắc nhở đến nhóm Ngũ Hồ. Chỉ thiếu có năm con hồ thật không đóng gióng tre dắt đi như dắt lợn được. Nhìn là biết kịch bản này là của Hoạ Sĩ Cởi Mở. Còn gọi là Hoạ Sĩ Trông Chuối. Chị đến triển lãm này chính là để tìm gặp anh ta.

Năm mươi trai quê thôn nữ được thuê vác năm mươi bức sơn dầu mà đi. Trang phục cũng tạo phong cách. Anh chàng đi đầu trang phục lính lệ đầu đội nón dẫu. Cô nàng đi tiếp theo áo tứ thân mớ ba mớ bảy thôn nữ. Anh chàng tiếp theo bộ đồ nâu dân cày buộc khăn đầu riu. Cô nàng thứ tư mặc đồ ni cô màu nâu cổ đeo tràng hạt. Anh chàng thứ năm khăn đóng áo dài ra dáng ông đồ làng. Cứ thế lặp lại trong nhóm năm người thứ hai, nhóm năm người thứ ba, cứ thế cho đến hết. Mười nhóm năm người. Tượng trưng cho những thành phần xã hội xưa. Những thành phần này mang vác gì trên vai họ? Đây mới là nội dung chính của triển lãm.

Vẫn là Ngũ Hồ đó thôi. Vẫn phương pháp ấy phong cách ấy từ thời đổi mới. Một hành trình đi về phương Đông để chiều nịnh phương Tây. Tây là khách hàng chính của họ, họ phải vẽ những gì Tây thích. Phải vẽ những gì Tây sẽ mua. Họ không vẽ phương Đông mà vẽ phương Đông đúng như tưởng tượng của Tây. Một thứ Đông phương học theo cách của các học giả thực dân. Một thứ hành trình về phương Đông của các loại Tây chán ghét

lối sống tiêu thụ phương Tây. Phải có giấc mơ nghìn mắt nghìn tay trên mô típ hoa sen. Phải có những gương mặt Phật nơi đền chùa. Những hoạ tiết âm dương bát quái làm nền cho thiếu nữ xiêm áo gió bay. Những thiếu nữ tắm đầm sen bị quan quân nhìn trộm. Những gương mặt con gái mắt lá răm mày lá liễu. Những gương mặt con trai mắt xếch mày ngài. Giống Tàu. Khách hàng Tây đều nghĩ dân ta giống Tàu. Vẽ ta mà không giống Tàu thì Tây không tin. Tây không mua. Để tạo không khí quê kiểng thì cũng có cây đa bến nước con đò. Để kết hợp truyền thống hiện đại thì vẽ bào thai nằm co trong lòng quả địa cầu, địa cầu nhấp nháy thu tín hiệu từ chiếc máy vi tính. Triển lãm khép lại ở đằng đuôi đám rước là bức tranh đi

từ truyền thống đến hiện đại từ làng quê ra thế giới. Đi sau năm mươi bức tranh là nhóm họa sĩ và bạn bè văn nghệ sĩ.

Không thấy Họa Sĩ Trồng Chuối đâu cả.

Chị hỏi mấy văn nghệ sĩ đi cuối hàng, ai cũng bảo họa sĩ không có mặt. Chị rất muốn hỏi anh ta một số điều vướng mắc trong đầu suốt một năm qua. Ngày ấy anh ta bỏ đi đâu? Bao nhiêu ngày sau thì về? Chị muốn biết sau bảy đêm tám ngày mà mình không thoát ra được thì sẽ phải ngồi trong ấy bao lâu anh ta mới trở về? Chị còn muốn biết một số điều khác để giải toả những thắc mắc lâu nay. Nhưng mà ngay trong triển lãm của chính mình anh ta còn không có mặt thì biết tìm ở đâu bây giờ?

Một họa sĩ trong nhóm tụt lại sau hỏi chị. Cô tìm Họa Sĩ Trồng Chuối phải không? Anh ta loáng thoáng nghe chị hỏi thăm những người khác. Lại đọc thấy vẻ thất vọng trên mặt người hỏi. Có cả vẻ cần kíp nữa. Chị nói dối, có đối tác nước ngoài muốn làm việc với Họa Sĩ Trồng Chuối qua thư điện tử. Nếu có thể, xin cho địa chỉ email và số điện thoại của gã để đối tác liên lạc. Chỉ có con mồi này thì các loại cá họa sĩ mới cắn câu. Tốt quá. Anh chàng kia chìa ngay ra một cái các. Họa sĩ có khác, lại là Ngũ Hồ, danh thiếp thiết kế rất có gu. Họa Sĩ Trồng Chuối biệt tích một năm nay rồi. Anh chàng nói thêm để giải thích việc anh ta không cho địa chỉ của người vắng mặt.

Một năm, đúng vào khoảng thời gian gã khoá cửa nhốt cặp tình nhân ở trong rồi bỏ đi. Có nghĩa là nếu họ không được giải vây thì bây giờ đang ăn gián ăn chuột hoặc đã thối rữa ở trong nhà gã. Triển lãm này gã viết kịch bản cách đây hai năm. Nhưng đến lúc bắt đầu xúm nhau vào thực hiện thì gã biến mất. Anh chàng kia nói thêm. Giải thích cho việc triển lãm vẫn mang phong cách kịch bản của người vắng mặt.

Chị cảm ơn rồi đứng lại chờ cho đám rước đi hẳn. Rẽ khỏi con đê đi xuống làng. Chẳng còn việc gì để mà nấn ná ở lại nhưng vẫn chưa muốn ra bãi đỗ xe. Chị quay lại chỗ cái đình chờ đám rước quay về. Như là chờ nó về đến nơi mới khép lại một cái vòng nghi vấn. Nhưng chị chưa đi đến đình làng thì anh họa sĩ kia đã từ trong một cái ngõ cát chéo đi ra. Anh ta vẫn theo chị từ nãy đến giờ. Anh ta hỏi thẳng. Có điều gì chị chưa muốn nói hết

với tôi mà chị muốn gặp trực tiếp Hoà Sĩ Trông Chuối phải không? Chị cũng vờ nói thẳng. Đối tác nước ngoài là chỗ quen biết cũ. Anh ta đã đến chơi nhà hoạ sĩ, đã quen biết bà mẹ. Anh ta thắc mắc sao một năm trời nay hoạ sĩ im hơi lặng tiếng.

Đến đây thì anh chàng kia nói tuột ra mọi chuyện. Có vẻ đang muốn trút hết ra những uất ức nén nhịn. Một năm trời nay Hoà Sĩ bỏ đi làm cả nhóm Ngũ Hồ như hồ mù như rắn mất đầu. Bao nhiêu đối tác tiếp xúc mà bốn kẻ còn lại không tiếng Anh không tiếng Pháp không tiếng Hoa. Mất bao nhiêu nguồn bao nhiêu mối. Đi tìm thuê phiên dịch đâu phải lúc nào cũng sẵn. Rồi còn chuẩn bị cho triển lãm ngay cả khi không có đầu sỏ. Bốn đứa này không phải loại ngu lâu, nhưng may tiếp một cái áo may dờ vạt và hơn là tự mình chủ động may một cái mới. Tưởng rằng trọn thủy trọn chung, nào hay như pháo nổ đùng ngang lưng. Pháo nổ ngang lưng như thế nhiều lần rồi.

Lại còn nói chuyện bà mẹ của Hoà Sĩ Trông Chuối. Bà ấy càng già càng yêu tinh. Ngày trước trong phố cổ hai mẹ con chung một phòng thì riêng lẻ khoẻ ăn. Chuyển lên chung cư mỗi người một căn hộ thành thang thì lảng vảng mò sang rình rập. Con trai bà vút ra đường mời cụ xoi chẳng ma nào thềm xoi. Báu bở gì kèm cặp bảo vệ giám sát. Thực ra bà cũng chẳng bảo vệ được cái gì, chẳng qua theo dõi rình rập để giết thời gian. Già không có việc gì làm, dờ chứng ra. Quái. Quái mẹ đẻ quái con. Chính người kể chuyện bị quái con nhốt trong căn hộ bốn ngày trời.

Chị giật mình. Thấy anh chàng kia bắt nhẩy cái giật mình bắt chợt, chị nói thêm rằng đối tác Tây cũng kể đã bị nhốt trong cái nhà ấy. Anh chàng kia bật cười. Cười đắc chí. Tây mà cũng bị nhốt như mình. Tây bị đối đãi bình đẳng như ta. Anh chàng bị nhốt ngay tháng đầu tiên Hoà Sĩ Trông Chuối chuyển đến chung cư, tức là cách đây một năm rưỡi. Anh chàng mượn phòng rử một cô diễn viên điện ảnh Sài Gòn vào đây. Một ngày hai ngày ba ngày bốn ngày. Cô diễn viên ra Bắc đóng phim làm cả đoàn nhón nhác đi tìm. Phim hợp tác với Tây cả mấy chục ngàn đô tiền thù lao. Cô mà tuột phim này thì cả sự nghiệp của cô coi như đi đứt. Lồng lộn cả lên. Lả cả người vì đói. Suýt nữa phải ninh giày ra và con cá khô làm

cảnh. May. Đến ngày thứ ba có một thằng bé mua giúp thức ăn. Thằng bé hàng xóm. Nó móc hộp thức ăn vào cần câu lẳng sang. Một ngày rưỡi com hộp

mà nó đòi năm triệu. Cẩn rắng mà trả. Không còn đường nào khác. Chiều ngày thứ tư thì thằng bé tìm cách mở được ổ khoá từ bên ngoài. Bốn ngày. Thê thảm. Sau này Hoạ Sĩ Trồng Chuối quay về, người bị nhốt trách thì gã chỉ cười hề hề. Ra đường có đưa nó rủ đi chơi động Phong Nha, đi luôn.

Nhưng rồi năm ngoái gã lại biến mất tăm, trong lúc bao nhiêu đôi tác đi tìm, anh chàng nạn nhân đành phải tìm đến nhà gã. Căn hộ khoá cửa im im. Anh chàng nảy ra ý định hỏi han thằng bé hàng xóm. Thằng ấy chẳng việc gì phải giấu. Trắng trợn luôn. Trước khi đi chú ấy đưa cho cháu cái chìa khoá bảo sau ba ngày nếu chú không về thì cháu toàn quyền xử lý hai người đang ở trong phòng. Xử lý tức là cháu có thể bán thực phẩm giá cao cho

họ. Thu nhập được bao nhiêu tùy thích rồi cháu hẵng thả họ ra. Cháu được toàn quyền. Thằng bé nó bảo định nhốt anh chàng và cô diễn viên hẳn một tuần. Đùa chơi cho vui. Nhưng đến ngày thứ tư thì lũ bạn rủ làm cuộc đua xe đường trường xuyên Việt. Nó nhảy lên xe đi luôn. Lên đến cầu Thăng Long chợt nhớ ra một tháng nữa mình mới trở về thì cái đôi bị nhốt kia sẽ chết khô trong phòng. Nó phải vòng xe lại mở cửa cho họ ra. Rồi mới lại lên đường Nam tiến. Tiền của chú cháu tiêu hết rồi, bây giờ chẳng còn gì mà nôn ra nữa. Với lại thực ra cháu cũng có công cứu chú. Nếu cháu vô trách nhiệm, cháu cứ thả đường Nam tiến từ trên cầu Thăng Long thì chú cũng chết lâu rồi. Chú cháu mình một đều nhé.

Anh chàng bật cười. Cười mà chỉ muốn đập một cái thằng chọi con kia chết luôn. Thằng nhóc còn dặn chú đừng lộ mảnh này ra với ai. Để đường cho cháu tiếp tục làm ăn. Nó dặn anh ta phải cẩn thận với bà già. Một lần bà ấy đã lừa nhốt nó ở bên trong rồi đi báo công an. Nhưng bà ấy quên là loại ổ khoá ấy có thể mở được từ cả hai phía. Trong khi bà ta đi bấm báo thì nó đã tự mở cửa thoát thân. Công an bảo vệ đến lúc nó đang ngồi

học bài, chẳng có bằng chứng nhân chứng nào cả. Người ta cho rằng bà già mắc bệnh hoang tưởng.

Kể lại chuyện thì như kể tội, như đấu tố, nhưng anh chàng họa sĩ lại kết luận theo lối bao dung. Chuyện đùa thôi chị ơi. Không tự bày ra những trò đùa thì chẳng ai bày ra cho ta. Cuộc đời này buồn tẻ lắm. Triết lý kiểu Ngũ Hồ. Chị cảm ơn và hứa sẽ nhắn đối tác Tây làm việc trực tiếp với bốn hồ còn lại. Lần này thì chị ra xe đi hăn. Không dùng đặng nán lại chờ đám rước quay về đình làng.

Một tháng sau vụ bị nhốt trong căn hộ của họa sĩ, chị mới gọi điện thoại cho anh. Hồi tưởng ôn lại mười lẻ một đêm mười lẻ một ngày. Vừa trôi qua. Vừa mới qua mà như là chuyện thời nào. Chị muốn hâm nóng lại kỷ niệm với anh. Điện thoại di động lại leo lẻo số máy này không có. Nói không có xong thì các sóng âm thanh thì nhau rú rít như trong một ngôi nhà hoang. Sóng âm thanh trong một khoảng không gian chết chóc. Gọi nhiều ngày vẫn vậy. Cuối cùng chị gọi cho vợ hai của anh. Vợ hai vì anh không hề bỏ chị vợ ở đồi chè đồi mận đồi đào. Vợ hai là cô bạn gái ngày trước của chị. Cô đang trông coi công ty du lịch ở Sài Gòn. Bao nhiêu năm đứt liên lạc. Biết chị đã lấy ông Víp, cô bạn reo lên đã nhìn thấy ông Víp trên truyền hình, ông ấy vừa nói vừa nhắm mắt rất vui. Cô ta kể chuyện làm ăn từ những ngày đầu. Chị nghe anh kể hết rồi. Kể chuyện thằng con trai anh đi du học Úc về bây giờ một mình một công ty. Chị biết rồi. Nhưng chị không nói là mình đã biết. Chờ cho cô bạn kể hết về từng người, cuối cùng chị mới hỏi thăm anh. Lão ấy ư, cô bạn gọi chồng là lão, lão ấy sang Đông Âu đi tìm mối manh làm ăn rồi biệt tích luôn. Gần ba năm rồi. Cách đây hai năm nghe tin lão với mục nhân tình chuẩn bị về nước thì bị đập chết. Lão bị đập thối. Mục nhân tình thì thoát. Cô bạn cầu cạnh mọi thứ đường dây tìm hiểu báo về. Nghe nói mục nhân tình đang tìm người gửi lọ cốt tro của lão về nước. Cô bạn bên này cũng tìm bạn bè ở bên đấy giúp đỡ. Lúc lâm nạn tìm cho ra một người bạn sẵn lòng sao khó thế. Chuyện cứ lằng nhằng dây dưa. Hàng tháng trời sau thì lão gọi điện về, chết đâu mà chết, vớ vẩn. Lão bảo lão đã mở một trung tâm dịch vụ dạy nghệ thuật hùng biện mang tên Diễn Thuyết Đường. To như một cái giáo đường. Không khí sinh

hoạt cũng nghiêm túc trang trọng như giáo đường. Cả trăm đồ đệ cũng kính cẩn trang trọng như ở giáo đường. Cộng đồng người Việt sợ xa nước lâu quên tiếng Việt, gửi hết con cái đến Diễn Thuyết Đường. Chính không khí giáo đường làm lão hơi rét, nhờ đâu chính quyền địa phương tưởng mình tà giáo như Aum hay Pháp Luân Công rồi nó ra tay nó đẹp. Lão đang đau đầu tìm cách điều chỉnh hình thức dịch vụ. Rồi lão lại lặn luôn.

Từ cú điện thoại ấy đến giờ cũng gần hai năm rồi. Xa mặt cách lòng. Đây là nói lão thôi chứ cô bạn không bao giờ cách. Cô bảo được một tấm chồng như thế thì vợ nào chẳng xót chẳng thương. Cho dù người ta không thương mình. Cô cười hi hi, ngày xưa mà không có tờ bập vào lão ấy thì biết đâu cậu cũng không cưỡng được lão. Tờ biết là anh ả cũng ý hợp tâm đầu, nhưng cả hai đều kìm nén đó thôi.

Chị không dám nói với bạn là là chị mới gặp anh cách đây một năm. Chị đâm ra nghi ngờ chẳng biết cuộc gặp gỡ ấy có thật hay không nữa. Chỉ còn đầu mối cuối cùng là Hoạ Sĩ Trồng Chuối. Cuối cùng. Vì thế chị mới tìm đến cái triển lãm ngoài trời của nhóm Ngũ Hồ. Không có gã, chị đâu có mối manh nào khác để hỏi về anh?

Độc giả có bao giờ gặp chuyện như vậy hay chưa? Một người đang ngồi nhấm nháp cà phê với ta bất chợt đứng dậy ra trước cửa tiệm, xem lại cái xe đã được khoá chưa chẳng hạn, rồi đi một mạch. Đi luôn. Suốt đời ta không bao giờ gặp lại người ấy nữa. Đã có ai gặp chuyện ấy bao giờ chưa?

Sông dài cá lội biệt tăm.

HẾT